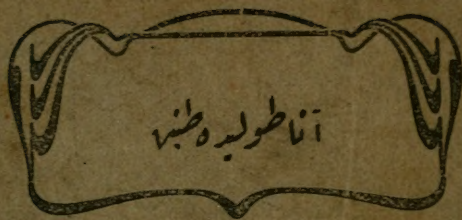

آناطولیده طنین

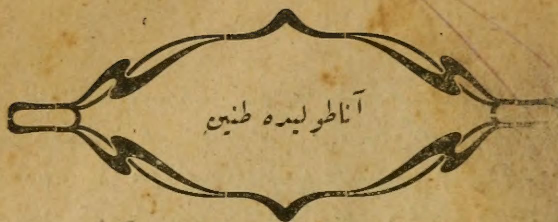
محرری

احمد شریف

استانبول — طنین مطبعه‌سی

١٣٢٦

محرری

احمد شریف

استانبول — طنین مطبعه‌سی

١٣٢٥

طنین: استانبولده هپمز بر پولتیقه علتنه اوغرادق . ایشمز کوجمز ، بحثمز ، مکالمه‌مز هپ سیاسیاته دائر . حالبوکه بز برطاقم مسائل اقتصادیه ، مالیه ، زراعیه ، اجتماعیه قارشیسنده بولنیورز . طشره‌لر نه حالده‌در ؟ کویلیلر نه یاپیور ، نه ایستیور ؟ مملکت نه‌یه محتاجدر ؟

ایشته برطاقم سؤاللر که بونلره جواب ویره‌بیلمك ایچون طشره‌لره تا کویلره وارنجه‌یه قدر کیدوب هرشیئی کوزله کورمك ، کویلی‌یی دیکله‌مك ، تدقیقات یاپمق لازم .

بو تدقیقاتی اجرا ایتمك اوزره آناطولی‌یه محررلرمزدن برینی کوندردك . تکمیل آناطولی‌یی ، کردستانی ، عراق وسوریه‌یی طولاشه‌جق ، نتیجهٔ مشاهداتنی بزه مکتوبلرله بیلدیره‌جکدر . آناطولیده طنین ایشته بو تدقیقك نتیجه‌سیدر . بدایت حریتده ترکیه‌نك نه حالده بولوندیغنی کوستره‌جك بر وثیقهٔ مهمه‌در . بوندن طولاییدر که غزته ستونلری آراسنده غائب اولماسنه قائل اولامادق . کتاب صورتنده باصدیریورز . بوزمانك الك قیمتدار برشاهدی حالنده شو کتاب الی الابد الده کزه‌جکدر .

بروسه — ٢٣ حزيران ، ١٣٢٥

بروسه هیئت عمومیه‌سیله ماضی‌یه عائد برشهر طبیعت بوراده ترقی، استقبال وعد ایدییور ؛ فقط مملکت ماضی‌یه ، اعتیاده بوتون قوتیله صارلدیغندن استقباله عائد براثر زندکی ، فعالیت حیاتیه مشاهده ایدیله‌میور . اهالینك سیماسنده سادکی ، صفوت لمعان ایدییور ، ناصیه‌لرندن بکارت روحیه‌لری اوقونیور . زمانك تأثیرات سیئه‌سندن بومحیطك آزاده ، یاخود خفیف برصورتده مصاب بولندیغی پك آشکار کورنیور . حیات واحتیاجات عمومیه‌ده قناعت حاکم .. حال ابتدائیسنده بولنان طبیعت نه ویررسه ، آز ویاچوق ، رضاکوستریلیور وفضله برشی بکله‌نیلمیور . اهالی ، بابالرندن آلدقلری تربیه‌یی ، اصولی اولادینه عیناً تلقیح ایتمکدن باشقه بروظیفه دوشونه‌میور .

مشروطیتك بوراده‌ده تأثیر سحارانه‌سی مشهود .. حیات عمومیهٔ مملکتك یکیلکه میل ایلدیکی ، مظلم برماضی ایله مشعشع ، پروعد بر استقبالك حد فاصلنده بولونیلدیغی آثاردن استدلال ایدیله‌بیلور. مثلا مقدما بروسه‌ده کیجه‌لری امنیتله سوقاقلرده ، چارشیلرده کزمك پك قابل دکلمش ، شمدی ایسه هرکسك بالخاصه خرستیان وطنداشلرك ایستدکلری کبی طولاشمق ، آرزو ایتدکلری یرلره کیتمك حقلری تسلیم ایدلمش ، کمال امنیتله کزییورلر ودییورلرکه بونی حریت یاپدی .

عناصر مختلفه یکدیکریله پك اعلا کچینیورلر . عادات واخلاق

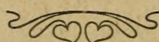
بیوك برتفاوت ارائه ایتمیور . اکر بو اهالی تأثیرات والقاآت خارجیه‌دن مصون قالیرسه هردرلو روایاته رغماً ادعا ایدرم که شمدی‌یه قدر اولدیغی کبی ینه قارداشجه‌سنه یاشارلر . چونکه منفعتلری، مضرتلری مشترکدر. هرحالده بوخصوصده حکومته بیوك ، نازك وظائف توجه ایدییور . شمدیکی حالده آمال مختلفهٔ سیاسیه ایله مشبوع اولمیان افکار عمومیه‌نك بو بکارتنی محافظه وتحکیم ایتمك حکومت حاضره‌نك هدف حرکتی اولملیدر .

بوراده مع التأسف قوت ونفوذ حکومت لازم اولدیغی قدر حس ایدیله‌میور . پولیس ، ژاندارمه مأمورلری حکومتی تمثیل ایده‌میورلر. کورولیورکه هنوز وظیفه‌لرینی ادراك ایده‌مه‌مشلردر . مثلا برشخصك تحریسنه مأمور ایدیلن برژاندرمه چاوشنك قهوه‌خانه‌ده مأموریتنی ، اوراده بولنانلره تمامیله آکلاتدقدن‌صکره یارم ساعتدن زیاده‌حاضر وتله برابر حکومتی ، امرلرینی تنقید صورتنده برچوق کوزه‌لکلر ایتدیکنی ایشتدم که ضابطه مأمورلرینك قسم اعظمنك شو ماهیتده اوله‌جقلری‌ده حال وطورلرندن استدلال اولونیور . برقاچ کره بلدیه‌یه کیتدم اوراده‌ده قهوه‌خانه حیاتندن باشقه برشی کوره‌مدم . برچوق دکرسز مأمورلر صباحدن آقشامه قدر لافله وقت کچیرییورلر. صالونده برقهوه اوجاغی وارکه آرزو ایدن مأمور قهوه‌سنی کندی پیشیروب ایچیور . خارجدن‌ده قهوه ایچون اشتها حس ایدنلر دائرهٔ بلدیه‌یه کاوب بونلره اشتراك ایدییورلر ، بالتحقیق آکلادم که بلدیه بو اوغورده آیده اوچ درت یوز غروش صرف ایدییورمش .

افکار عمومیه مشروطیتك قیمتنی تقدیر ایتمکله برابر ، اونك آنجق بوعصرده یاشامق ایچون بریول اولدیغنی ، ادامهٔ موجودیت

ایچون ، ترقی ایچون بر واسطه‌دن باشقه برشی اولمدیغنی ادراکدن عاجز . بونك ایچون مجلس مبعوثانك كشادیله ، همان انتظار ایدیلن شیلرك الآن آثار فعلیه‌سی كوریله‌مدیككندن متحیر ومتردد برحالده بولنیور . كویلی ایستیوركه ویركوسنی دهاقولای برصورتده اوده‌سین ، ترلاسنی دها امین برحالده سورسین ، مالی ، جانی تحت امنیتده بولنسون .. بو اولدقدن صكره ، او ، هردرلو فداكارلغه ، وطن ایچون خدمته مهیادر .

خلاصه ؛ روح موجودیتیله بروسه برشی ، برنفحه بكلیوركه اوكا كنجلك ، قوت بناءً علیه حیات افاضه ایتسین : اوده آنجق معارفدر .

میخالیچ — ۲٦ حزیران ، ۱۳۲۵

بروسه‌یه یتمش برکیلو مترو مسافه‌ده کائن میخالیچ خراب ، مستغرق سکونت برقضا مرکزی .. شهر بر فعالیت حیاتیه ارائه ایده‌میور ، بالعکس غطالت عجز ومسکنت هرشیئه ساری . . اهالیده بردورهٔ انتباهك حلولی تأثیراتی حس ایدلمکله برابر مرض جهلك آنجق اوزون جهد والتیاملر ایله تداوی ایدیله‌بیله‌جك جریحه‌لر آچدیغی مشاهده اولنمقده‌در . تبدل اداره اونلرك معنویاتنده بریوك بر رول اوینامش ، مشروطیته اعتماد عمومی وار . فقط بو تبدلك بورالرده هنوز آثارینی حس ایتدیره‌مامسی ، اداره ماکنه‌سنك ینه عینی اللر واسطه‌سیله تدویرینه چالیشلمسی خلقده بدایةً انکشاف ایدن طاتلی امللرك ، جاذبه‌دار امیدلرك سونمسنه باعث اولویور . کویلی محکمه‌یه کیدییور ، ایشنی کورمکه‌مأمور اولان حاکم افندی‌یی ساعتلرجه انتظاردن صوکره مثلا ساعت آلتیده تشریف ایلیور ، اعضالرده بولدیرلدقدن صوکره هیئت محکمه تشکل ایدییور ؟ کندیسندن حق ، عدالت ایسته‌دیکی بو هیئتك قارشیسنه چیقنجه اومدبدب حاکم قولتوقلرینی اشغال ایدنلرك فرونجی ، بقال وامثالی ، سیئات حیاتیه‌لرینی پك یاقیندن طانیدیغی آدملر اولدیغنی کورویور وقلبنده ـ اساساً موجود اولان شبهه واعتمادسزلق ـ کسب قوت ایلیور ، اونك قولاقلری ذاتاً اوته‌دن

بری مأمورلرك رشوتسز ایش کورمدکلری ، نظر حکومتده فقیر ایله زنکینك مساوی اولمدیغی حقنده ایشتدیکی سوزلرله دولمشدر . آکلامشدر که پاره ایله بو مملکتده هر ایش کوریله‌بیلیر ، بناءً علیه اکر پاره‌سی وارسه ویرمکده تردد ایتمیور واخلاقسزلق باشلامش اولیور .

حکومت عدلیه‌سی شو حالده بولنان بو مرکزك شعبات سائره‌سی دخی عین موقعده‌در .

حکومت هیچ برصورتله قوتی ، نفوذینی کوستره‌میور ، اهالی‌یه برحس وظیفه تلقیننده عاجز بولنیور . خلق غزته‌لر واسطه‌سیله آلدقلری معلوماتدن مثلا استانبولده ایشلرك دها طوغرو وسریع رؤیت ایدلمکده اولدیغنی اوکره‌نیورلر برده کندی حاللرینه باقه‌رق آره‌ده‌کی فرقی آکلایوب مأیوس اولویورلر .

عناصر مختلفه آره‌سنده‌کی حسن آمیزش شایان ممنونیتدر . خرستیانلرك ، اوصوغوق دیدی قودیلردن محترز ، متنفر بولندقلری کورولیور . اکر بو آدملر کندی حاللرینه براقیلیرسه تبدل اداره‌نك تأثیراتیله حسن مقارنتك تزاید ایده‌جکنده ، آرزو ایدیلن اتحادك طبیعتیله حاصل اوله‌جغنده شبهه‌یوقدر . فقط ضابطه‌نك بوخصوصده‌ده مع التأسف مسامحه‌کار طاوراندیغی بین الاهالی روایت ایدلمکده‌در . برقاچ وقتدن بری مجهول الهویه یاباجیلر سواحلدن . باندرمه‌وتکفور طاغی کبی یرلردن بورالره کله‌رك دولاشمقده وبعض مرتبه التقا آتده . بولندقلری حس اولنمقده ایمش که حکومت بونلرك احوالنی ، هویتلرینی تحقیقه لزوم کورمیورمش .

بوراده‌کی روم پاپاسی افندی ایله کوروشدم . قضا حکومتندن ، مأمورلرندن شکایت ، فقدان عدالتدن بحث ایلدی . بوطرف اهالی‌ء

خرستيانيه‌سنك سائر وطنداشلر حقنده دائما محبت بسله‌دكلرينى وتوركلرله وطنداشجه ياشامقدن باشقه امللرى اولمديغنى سويلدى . سوزى محمود شوكت پاشايه انتقال ايتديريرەرك بطريقه قارشى وقوع بولان بياناتندن روملرك متأثر اولديغنى ، معناى تحكم استشمام ايديلن بولسانى حضرت عمرلرك ، ذاتحلرك استعمال ايتمديكنى افاده وطنينك وقعهٔ ارتجاعيه‌دن اولكى مسلك افراطپرورانه‌سنك تعديل ايدلمسندن محظوظ بولنديغنى چونكه مطبوعاتك هنوز منفعت ومضرتلرينى فرق وتمييزدن عاجز بولنسان عوام اوزرنده بويوك برتأثير اجرا ايتمكده اولديغنى علاوه ايلدى . محمود شوكت پاشا حقنده حاصل اولان بو ياكلش فكر هپ روم غزته‌لرينك نتيجهٔ افساداتيدر . چونكه‌محترم قوماندان روم پطريقنه قارشى موجب شكايت برلسان قوللانماديغى حالده روم مطبوعاتى اورته‌لغى ولوله‌يه ويره‌رك طشره‌ده‌كى روم وطنداشلرمزى اغفال ايلمشلردر .

بورالرده اساساً مفتون عدالت اولان اهالى اوكا نائل اولمق ايچون الندن كلن فداكارلغى ايفايه آماده برحالده بولونيور وبوكا مقابل حكومتده عدالته بونى توزيعه مأمور اللرك متين ، ناموسكار اولمسنى ايستيور . ايستيوركه حكومته كوكسنى كره‌رك ، ايشنك طوغرو كوروله‌جكندن امين اوله‌رق كيرسون واوراده برپناه‌رأفت وشفقت بولسون . اكر حكومت حاضره شووظيفه‌سنى ادراك وسرعت‌تطبيقنه بذل اهتمام ايدرسه بوخلقده كنديسنه دائما برمعاون‌صادق بوله‌جقدر . وآرتق بونك موسمى كلمش وحتى كچمكده بولنمشدر . زيرا عياناً كوروليوركه مملكت آرتق دوام ايدوب كيدن تذبذب اداره‌يه‌متحمل دكلدر .

مأمورین حکومت همان عمومیتله کفـایتسزدر . ماضینك تحت نفوذنده بولنان هویتلری ، وظائف حالیه‌لرینی ادراکدن کندیلرینی عاجز بولوندیرییور . یالکز دوشوندکاری تنسیقات اجراسی ، امتحانه دعوت ایدلمك خوفیدر . اکر آچیغه چیقاریله‌جق اولورلرسه نه‌ایش یاپه‌جقلرینی تعیین ایده‌میورلر و آچ قالمقدن قورقیورلر .

بوراده متغلبه‌دن غالب پاشا نامنده بری ادارهٔ سابقه زماننده عادتا اجرای حکومت ایدییورمش ، بوتون مأمورین بو آدمك تحت‌نفوذنده بولنه‌رق مظالمنه وساطت ایلیورلرمش ؛ مشروطیتك اعلانیله علیهنده‌کی افکار عمومیه غلیان ایتمش ، فقط قورناز بولنان غالب پاشا اون بش ، یکرمی کون ایچون اورته‌دن غائب اولمش .. میخالیچ اهالیسنه عائد ایکن ضبط ایتدیکی مرعا ایچون اهالی طرفندن مقاماته مراجعت ایدلمش ایسـه‌ده نتیجه ؛ مرعایه اهالینك تجاوزتنك منعیله پاشـانك حقوق تصرفیه‌سنك ضابطه‌معرفتیله تأمینی و بونك اهالی‌یه تفهیمی حقنده برامر ورودندن عبارت قالمش ! بناءً علیه خلق پاشانك حالا بعض مقامات ایله بویوك مأمورلرك مظهر حمایه‌سی اولدیغنی ظن ایدییور . بوبابده حکومتك نظر دقتنی جلب ایتمك ایجاب ایلر . خلاصه ؛ دمیر طاونده دوکیلور ، فحواسنجه افکار عمومیه‌ده‌کی شو احتیاج و عطش عدالتدن بالاستفاده ، قیمتلی اولان ساعتلرك بیهوده مرورینه میدان براقیلمیه‌رق حکومت همان اجراآت اصلاحاتپرورانه‌سنه باشلاملیدر ..خلق بوتون موجودیتیله یالکز بونی ایستیور ، بوکا انتظار ایدییور .

کرماستی — ۲۹ حزیران، ۱۳۲۵

میخالیچه‌یکرمی کیلو مترو بعدو مسافه‌ده‌کائن کرماستیده بولونیورم. هیئت عمومیه‌سیله مملکته مستولی حیات رخاوتکارانه‌نك بر نمونه‌سنی تجسم ایتدیرن بوقضا مرکزی‌ده عین یأس ایله مفتون برمنظره عرض ایدییور . طبیعت ، بویوك وسمیح اولدیغی قدر انسانلر عاجز ، اونك فیوضاتندن استفاده‌یه غیر مقتدر ، مبارزهٔ حیاتیه‌یه آتیلمقدن مجتنب بولونیورلر . هرکسك بار حیاتله بلی بوکولمش .. بو یوکی طاشیمقده متردد بولندیغی کورولیور . هرشی ابتدائی برحالده ، دینله‌بیلیرکه مملکت آنجق کندی ایچون یاشامغه چالیشیور . براوشوقلغك، جهلك بوتون روحلری ازدیکی ، بوموجودیتلرك اجداددن توارث ایلدکلری بعض کوره‌نك واعتیاداتده‌کی صفوت وسلامتك سوقیله مبارزهٔ حیاتیه‌نك شو طرز ابتدائیسنده پك قانعانه برصورتده موفق اولدقلری مشاهده ایدیلیور . یالکز وجدان عمومیده توکنمز بر خزینه وارکه اوده اخلاقده‌کی صافیت ، بکارتدر .

تبدل اداره‌نك حیات عمومیهٔ مملکتده بویوك برانتباهه ، صلاحه یول آچدیغنه بوساده‌دل آدملرك تدقیق هویتیله‌ده استدلال ایدیله‌بیلیر. ظنین مشروطیته افکار عمومیه پك مساعد برمعکس اولمش، مشروطیت برکابوس یأس وحرمان ایله نالان بولنان ، برخسته‌لغك وجودینی حس ایتدیکی حالده منشأنی کشف ایده‌مدیکندن تداوی چاره‌لرینی‌ده

دوشونه‌مین قلب ملتده بر اکسیر شفا وظیفه‌سنی اجرا ایلمشدر. دنیابیلیرکه ملت موجودیتنی احاطه ایدن ردای مظلمی پارچه‌لامق ایچون دامارلرنده کنجلك قاننك دورانی حس ایدرك قیام ایتمش، کندیسنی بونجه عقوردن تمامیله قورتارمق ایچون منسوبی اولدیغی حکومتده‌ده عین زندکی‌یی، کنجلکی آرامشدر. لکن هیهات! کندیسنده شو مزیتلری تحری ایتدیکی اوقوت حالا اسکی عجزنده بردوام. ایشته حالا نه محکمه‌لرنده عدالت، نه‌ویرکولرینك تحصیلنده کندینی ازمیه‌جك سهولت، نه‌قانونلرنده، ضابطه‌سنده امنیت عمومیه حسی القا وتولید ایده‌جك جدیت، نده مامورلرنده حس وظیفه وار. حکومته کیدنجه شیمدی‌یه قدر کورمکه قاتلاندیغی عین عبوس چهره‌لری کوریور، عینی بارد، متحکم نظرلر قارشوسنده بولونیور واکثریا نصیبی قوغولمق اولویور.

ایشته‌بوحالدرکه‌بورالرده حسیات‌عمومیه‌نك‌بعض مرتبه‌امیدسزلکه دوشمسنه سبب یکانه تشکیل ایدیور، ادارۀ حکومتك تبدلندن بری ایچه برزمانك مروری حساب ایتدکلری حالده ینه مثلا بروسه‌یه قدر کیتمك ایچون اثنای راهده اشقیا هجومنه معروض بولنمق کبی قورقولرك ازاله‌سنه حکومتك همت ایتمامسی اسبابنی آکلامیورلر. یاقنده بروسه طریقنده، اوزرنده درت بش یوز لیرا بولنان برتاجرك قرق اللی لیرا پاره‌سی یوللرینی کسن ایکی شخص طرفندن سرقت ایدلمشدر. غریبی شوکه جرمك ایقاع ایدلدیکی محل ایله ژاندارمه قره‌قولی بولنان کوی بیننده‌کی مسافه‌نك جزئیتی‌حسبیله تحریات اجرا ایدلدیکی حالده ذعللر دردست اولنه‌مامشدر. ایشته بوکبی حالرك دوامی افکار عمومیه‌یی عصبیلشدیرییور.

خرستیانلرك فكرلريني التزياده اشغال ايدن اخذ عسكر مسئله سيدر. قطعياً بدل ويرميه جكلريني ، نظامنه توفيقاً عسكر ايدلملري لازم كله جكني مصراً سويليورلر ، وظائف عموميه يه اشتراكي طلب ايديورلر . عناصر مختلفه بيننده كي محبتي ، يكديكره قارشي ارائه ايدلمكده اولان آثار وداد ومخادنتي مشاهده ايله فوق العاده دلشاد بولونيورم . عموميت اعتباريله استعمال ايديلن لسان تورکجه‌در . شايان دقت برجهتده غير مسلم وطنداشلرك باخصوص كنجلرينك اكثريتله توركجه اوقويوب يازمق بيلملري ، فكراً اسلاملردن دها مترقي بر حالده بولنملريدر .

اهالی عموميتله حكومتدن اساس معدلته موافق . كنديلرنده قانايان جريحه‌لري تداوي ايده‌جك طرزده تنظيم ايديله‌جك قانونلر ايله بونلري كمال استقامتله تطبيق ايده‌جك مأمورلر ، خلاصه عدالت انتظار ايدييور . قانونلاشمش وجودينی طوغرولتمق ايچون لازم كلن قوتی بخش ايده‌جك اولان معارف ايستيور . ايشته بوحواليده بوتهالك حس ايديليور . حالبوكه بوكا مقابل كمال تأثرله عرض ايلرم كه حكومتلر درين براويقو اويويورلر . هيچ برشعبهٔ اداره‌ده فعاليت ابراز ايده‌ميورلر . هردرلو اصلاحات اجراسنه افكار عموميه صوك درجه مساعد برحالده‌در . اسكيلكدن قورتولمق ، تجدده ، استقباله قوشمق ايچون بر ميلان عمومی آثاری حس ايدلمكده‌در . خلاصه طشره‌لرده‌كي شمديكی حكومتله ملت يكديكريله پك‌ده مؤتلف ايكی قوت تشكيل ايتميورلر . وظن ايده‌رم كه بوتون عقده‌لرك مفتاح حلی ده بونقطه‌ده‌در .

بیغادیج — ۸ تموز ۱۳۲۵

بانیکسردن بش آلتی ساعت مسافه‌ده کائن ومقدما قضا مرکزی ایکن اوچ یوز اون سکز سنه‌سنده ناحیه حالنه قلب ایدیلن بیغادیجده بولونیورم .

مرکز ولایه بیغادیج بیننده واسطهٔ ارتباطیه اولان طریقك حال حاضری بادئ تأسفدر . کذرکاهی تعیین ایدیله‌رك اوچیوز اون یدی سنه‌سنده برچوق عملهٔ مکلفه یومیه‌سی صرف ومصارف اختیاریله اعمالات صناعیه وطاش فرشی عملیاتی آتی‌یه تعلیق ایدیله‌رك یالکز تسویهٔ ترابیه‌سیله اکتفا ایدیلن بویولدن بوکون استفاده غیر قابلدر . هله موسم شتاده مرور وعبورك اوقدر کسب مشکلات ایلدیکی مرویکه آرابه‌جیلر بوچاره‌سزلکه قارشی اثنای راهده آغلادقلرینی سویلیورلر . حالبوکه اساساً کذرکاهك پك مساعد اراضی‌یه تصادف ایتمسی واعمالات صناعیه‌نك استکثار ایدیله‌میه‌جك راده‌ده بولنمسی بوطریقك انشاسنی پك زیاده تسهیل ایدییور .

اهالئ محلیه‌نك بحقٍ موجب شکایتلری اولان مسائلك الڭ باشلوجه‌لرندن بری بودر .

دییورلرکه : وظائفنی اهمال ایدن حکومت سابقه بدلات نقدیه‌یی تحصیل وبوخصوصده هردرلو وسائط ظلمی استعمالده پك فعال ایدی؛ اداحمد بزی استیلا ایدن کابوس صیرلدی . بناءً علیه حکومت

مشروطه‌مزك نظر وظيفه پروريسنی جلب ايدرز ، چونكه بوحواليك حيات زراعيه‌سنی تأمين ايدن ، يكانه واسطهٔ مناقلاتی اولان آنجق بويولدر .

پك منبت ، هرصورتله قيمتلی اراضی‌يه مالك اولان بوناحيه‌نك‌ده مدار قيامی چفتجيلكدر . بوسنه ، اوقدر بركتلی عد ايدلمديكی حالده ذخيره فيأتنده‌كی ترفع رنجبرك يوزينی كولديرييور ، اساساً اعشارك فضله فيأتلرله احاله‌سنه ــ اسباب سائره‌نك‌ده آز چوق تأثيری اولمق اوزره ــ الك باشليجه سبب بوترفعدر .

بيغاديچ اهاليسی شايان تقدير بر درجه‌ده اويانيقدر . حيات مشروطيتك نعم وفوائدينی ادراك ايدن افكار ، اوكا درت ال ايله صارلمش برحالده بولونيور . اوتوز بر مارت وقعهٔ ارتجاعيه‌سی بوادراكی حاصل ايدن عواملك الك مؤثريدر ، مطبوعاتك طرز استعمالنه كوره افكاره درجهٔ تأثيرينی تجربه ايچون بوصافدل انسانلری تدقيق ايتمه‌ليدر . وقعه‌دن اول معهود غزته‌لر بورا‌ده‌ده تأمين رواج ايتمش ، آمال خسيسه‌نك جولانكاهی اولان بوملوث ورقپاره‌لر خلق آره‌سنه حس تفرقه القا ايده‌رك فكرلری ايچه بولانديرمش ، فقط حادثه حقيقتی اظهار ايتمشدر . شمدی وقتيله اوغزته‌لری اوقويانلر ناصل اولوب‌ده بوزهر آلود يالديزلی حابلره آلداندقلرينه تأسف ايدييورلر .

اهاليده‌كی تحصيل معارف حسی شايان دقتدر ، آنجق مكتبلرك حال حاضری وپروغراملرك احتوا ايتديكی برچوق درسلرك معلملرك اقتدارسزلغنه انضمام ايدن طرز تدريسنده‌كی اصول سقيمه كنج دماغلری ازييور ، يورييور وچوجقلرك كونلرينك بيهوده كچمسنه

سبب اولویور . مثلا بوسنه علاوه ایدیلن معلومات مدنیه درسنی آکلامقدن عاجز بولنان برمعلمدن نه‌استفاده بکلنه‌بیلیر ؟

دیکر مکتوبلرمده‌ده یازدیغم کبی اهالینك اساس شکایاتندن بری‌ده محکمه‌لرك حالی ، استیفای حقوق ایچون تصادف ایدیلن مشکلاتدر . عادی برایشده بیله‌اقامهٔ دعوی ایچون‌بالیکسره کیدلمك ایجاب ایدییور. کویلی اوراده برقاچ کون قاله‌رق استدعاسنی ویرنجه کیسه‌نك باغنی چوزمکه مجبور اولویور ، که برچوق خرجلر ، مباشر اجرتلری ، اکر اعلامی استحصال مروتی قابل اولورسه دائرهٔ اجرایه عائد بر خیلی مصرفلری تأدیه ایچون معامله‌نك دوام ایتدیکی مدت ظرفنده بو « ویر » صداسی کسیلمز وکیسه قاپانه‌مز . اکر برده جاهل ، انصافسز وکیللردن برینك پنچه‌سنه کچمش ایسه نتیجه‌ده مصرفك ، حقنی کچمش اولدیغنی کورمکه‌متحیر قالیور ، اصل مشکلاتك‌بویوکی‌ده دائرهٔ اجراده باشلایور . ایشته شو قیودات ، زحمتلر حسبیله کویلی محکمه‌یه کیتمکدن ، حتی آرامقدن اکثریا صرف نظر ایتمکده‌در ، چونکه‌الیوم اونك نظرنده محکمه باب‌عدالت دکل ، مرکز مشکلاتدر.

مقدما بیغادیچ قضا وطابور مرکزی ایکن اوزمان قره‌سی متصرفی بولنان ذاتك صرف ایتدیکی مساعی نتیجه‌سنده ناحیه‌حالنه قلب‌وطابور مرکزینك‌ده صندرغی‌یه نقلی حسبیله مشکلاتك‌تزایدینی‌دوشونه‌رك‌بونك چارهٔ دفعنی تحری ایدن اهالیٔ محلیه استحصال مقصد ایچون برمحضر ترتیبیله پایتخته بر هیئت مبعوثه کوندرمشلر . . بوکره عودت ایدن هیئتك روایتنه نظراً جهت‌عسکریه‌یه عائد معامله ایچون ایکنجی اردو قوماندانلغنك مطالعه‌سی استفسار ایدلمش . اهالی‌ادارهٔ ملك‌خصوصنده ذره‌جه فائده‌سی اولمدیغی حالده محضا بعض افکار خصوصیه الجا آتیله

یاپیلان تعدیلاتك الغا وحال سابقك اعاده‌سی نتیجه‌سنه صبرسز تمله انتظار ایلمکده بولنمشدز .

انسان ؛ فضیلتله پرورده اولمش بوساده آدملرك حیاتلرینه قاریشه‌رق یقیناً تماس ایدنجه اونلرك هویت معنویه‌لرینی استیلا وتزیین ایدن مزیتلری ، علو جنابی ، حس سلیم وانسانیتی دها ایی آکلایور وبو کبارلغه قارشی مجلوب قالیور . بونلرك الآن محافظهٔ بکارت ایدن طرز حیاتلری تمیه ایدیلیرسه شیمدی مقر سفالت وجهالت اولان بوکویلردن بر کتلهٔ معظمهٔ انسانیت ؛ دیوارلری چارپیلمش ، داملری علی الاکثر کیره‌میددن محروم ، درونده پك آجی مجبوریتلرك سوقیله اقامت ایدیلن اوهواسز ، کونشسز قلبه‌جکلردن پك بویوك وخیرخواه انسانلرك ظهورینه شبهه ایتمه‌ملیدر . بناءً علیه بوملتك اساسنی ، اصلنی بویله برعنصر قیمتدار تشکیل ایدرکن استقبالندن قورقمغه محل یوقدر . آنجق بونی تأمین ایده‌جك . استقبالی نقطهٔ سلامته سوق ایده‌جك معارفدر . بونك ایچون عین ترانه‌یی تکرارده تردد ایتمیه‌رك معارف ، معارف دیرم .

بيغاديج ۱۳ تموز ۱۳۲۵

مكتوبمه اون تموز عيد اكبر مليسنك قلوب افرادده انطباع ايتديرديكى حسيات علويه‌نك تصويريله باشلايه‌جغندن دولايى مفتخرم :

عثمانليلرك مقدرات آتيه‌سنه يك بيوك تأثيرى اوله‌جق ، اونلرى يكديكرينه دها ايى طانيته‌جق ، سوديره‌جك ، كنديلرينى وطنه باغلايان رابطه‌لرى تقويه ايده‌جك اولان بومعظم كونك مملكتك آفاق حياتيه‌سنه نشر ايتديكى نورلرله بوكوچوك بيغاديجده منور ، اولاد وطنك روحلرينه فيصلداديغى حس اتحاده وامنيت استقبالدن بيغاديج اهاليسى‌ده حصه‌دار ايدى . هركمك سيماسنده عثمانليلره خاص حسيات عاليه‌نك پارلاديغى مشاهده ايديليوردى . بوكون ملتك حر اولادينك قلبلرى عين امليله ضربان ايدييوردى : وطنى سومك ، ومحافظه ايتمك ، ايجاب ايدرسه اومحبوبه ايچون اولمكده تردد ايتمه‌مك ... اشته بن عرض تبريكات ايچون ناحيه‌نك دائرهٔ حكومتى اوكنده اجتماع ايدن بوايى انسانلرك ناصيه‌لرنده بوتون بونلرى اوقويوردم . رسمه ناحيه مديرى بك طرفندن مشروطيتك فوائدندن ، جهالت عموميه ايله بونى امحا ايده‌جك نور معارفك فضائلندن ، اونك لزومندن باحث، اوقونان نطقله باشلاندى . متعاقباً مدرس حاجى نورى افندى قوتلى ومتهيج صداسيله برنطق قرائت

ایلدیکی کبی اتحادوترقی جمعیتی نامنه یازیلان نطقده بلدیه کاتبی فخرالدین افندی طرفندن اوقوندی . اك صوکره وطنك اقبال استقبالنی تشکیل ایدن کوچوك مکتبلیلردن بریسی بروضع اصیلانه، برادای صافیانه ایله ارقداشلرینك ، مملکتك حسیاتنه ، احتیاجاتنه ترجمان اولمق ایسته‌دی وعلمادن برذات طرفندن سوکیلی ، محترم پادشاهك دوام عمر سلطنته ، وطن وملتك سلامت وترقیسنه دائر ایدیلن دعا ایله مراسمه حسن ختام ویرلدی . ایش زمانی اولمق حسبیله اهالینك اکثری تارلالرنده ، خرمنلرنده بولنمقله برابر نشیده‌لر اوقونمق ، داووللر چالنمق وکیجه فشنکلر آتیلمق صورتیله مسرت عمومیه‌یه اشتراك ایتمشلردر .

§ هیئت اجتماعیه‌مزك منبعلرینه ، اساسلرینه چقیله‌رق باخاصه کویلینك افکار وحسیاتی تعمیق ایدلدکجه صادف ایدیلن اصالته ، حیاتی قازانمق ایچون قارشوسنه دیکیلن موانعی ازمکده کوستریلن متانته ، خلاصه اساس ترقی ایچون برر عامل اولان مزایانه حیران قالنمامق قابل دکلدر . انسان ، کویلیلر آره‌سنده بولنه‌رق اونلرك حیاتنی یشامقله فضیلته قارشی قارشی‌یه بولندیغنی کورییور ، قلبنك دها رحیم وشفیق ، انسانیت ایچون دها نیکبین ضربه‌لرله چارپدیغنی حس ایدییور .

عثمانلیلغك مایه‌سنی بوکویلیلر تشکیل ایتدکجه بودولت استقبالدن امیندر ، ترقی وتعالی بوحکومته موعوددر . آنجق اونلرك حکومتلرینه صاریلدقلری قدر حکومتك‌ده تبعه‌سنی دوشونمه‌سی ، زمانك هجوملرینه بی‌امان جریانلرینه قارشی لازم کلن سلاحلرله تجهیز ایلمسی لازمدرکه وظیفه‌سنی ایفا ایتمش اولسون . کویلیمزده ادعا ایدیلن تعصب ،

ترقی‌یه ، معارفه قارشی اجتناب یوقدر . هله شو زمانده بوکبی تشبثات بوحوالیده مشکلاته دکل ، صوك درجه تسهیلاته مظهر اوله‌جقدر .

کویلینك آکلایه‌مدیغی الك مهم نقطه برسنه‌دن بریدر برچوق سوزلر ایشتدیکی حالده بونلردن یاپیلملری پك قولای اولانلرینك هنوز صاحهٔ فعله چیقدیغنی کوره‌مامسیدر . او ، بو مدت ظرفنده هیچ اولماسه مرتکب ، اخلاقسز مأمورلرك تبدل ایتدیکنی ، مثلا کویه کله‌رك بش پاره‌لرینی آلمق نصیب اولمدیغی حالده کندیلرینه یمك ، حیوانلرینه یم ویردیکی ژاندارمه‌لره قارشی بر رعشهٔ هراس ایله‌تتره‌مکه آرتق لزوم قالمدیغنی آکلامق و بوکبی اهمیتسز ظن ایدلدیکی حالده اونك نظرنده پك قیمتلی اولان جهتلرده بر تبدل کورمك ایستردی .

بیلمم، حالا حکومت تبعه‌سنده‌کی قیمتی ، مزایانی آکلایه‌مدیمی؟ ایشته مثلا شو بولندیغم بیغادیچ ناحیه‌سنده تبدل اداره‌یه اشهاد ایچون هیچ بر دائره‌ده تجدد ، اهالی‌یی تطمین ایده‌جك فعالیت مشاهده ایدلمیور ، مأمورلر عین اعتیاداتك تحت تأثیرنده ... دائما بیلدکلری هوانی چالیورلر . اسکی حمام اسکی طاس .. یالکز قوری بر نمایشدر کیدییور . ایچه زماندن بری ولایت داخلنده برخرسز چته‌سنك طولاشمقده اولدیغی . بوحوالینك طاغلق اراضیسنی تحصنکاه اتخاذ ایلدکلری بیلندیکی حالده الآن دزدست ایدیله‌میورلر . واقعا هر کیردیککز مرکزده بش اون سواری ژاندارمه‌سنك کمال دبدبه ایله اشقیا تعقیبنه کیتمکده اولدقلرینی ، یاخود تعقیبدن عودت ایلدکلرینی کوریورسکز، فقط .. اشته اوقدر ! حالبوکه بوقدر سنه‌در ظلم آلتنده بوکالان ایکله‌ین مملکتك ، اداره‌ده‌کی بوتذبذبه آرتق تحملی بولنمدیغنه امنیت ایدلملیدر .

مملکت خرابیتدن ، جهالتدن ظلم وتغدی وعدالتسزلکدن فریاد ایدییور ، اهالی برچوق یرلرده تحملق بوله‌میور ... بو یتیملکلرینی بیکسلکلرینی تعمیر ایده‌جك ، الملرینی اویوده‌جق ، حیاتده‌کی لذتی طاتدیره‌جق ، علاج ، دوا ایستیور . بوکامقابل هپ او طورغونلق ، هپ اوبطائت !!.

شبهه‌سزکه مملکت بربحران اجتماعی کچیرییور . فقط حکومت ایسترسه بویك دوامسز ، موقت اوله‌بیلیر . تبعه‌ده‌کی فضیلت بوبحرانه مقاومت ایدر . وبو دوره‌یی‌ده آتلار . طشره اهالیسنك احوال عمومیه‌سنه نظراً دنیله‌بیلیرکه ملت هر شیده ، هر تشبثده حکومتك تشویقنی ، اونك رهبرلك ایتدیکنی کورمك ایستر . شمدیلك اونلرده قوۀ تشبثیه آرامق پك بیهوده اولور ، چونکه جاهلدرلر . یالکز صاغلام تحملر آتیلدیغی حالده ایی محصول ادراك ایدیله‌بیله‌جك مساعد ، منبت برزمین برساحۀ فیضناك واز . اویله برساحه‌که ایشلندکجه ، تربیه ایدلدکجه قیمتی آرته‌جقدر . برده امنیت عمومیه حسی تولیدایده‌بیلمك ایچون سطوتلی وقوتلی ، مثلا بر جرمك حین ایقاعنده درحال یتیشه‌رك ایفای وظیفه ایدر فعال برحکومت لازمدر . شدید وقوتلی براداره فقط آرقه‌سنده عادل برحکومت بولنمق شرطیله ....

صندرغی : ۱۸ تموز ، ۳۲۵

بیغادیچدن درت ساعت قدر برمسافه‌ده کائن بولنان صندرغیده‌یم . یابانجی بربلده‌یه کیریلنجه انسانده حصولی طبیعی بولنان برحس واردرکه ویریله‌جك حکملرده بوحسك بویوك برتأثیری اولور . صندرغینك بدایةً بنده اویاندیردیغی حس، قضا حکومتنك رأس اداره‌سنده بولنان ذاتك وظیفه‌شناس برمأمور اولمسی ایجاب ایده‌جکی مرکزنده ایدی. فی‌الحقیقه کنج بر قائممقام اولان یحیی سزائی بك افندینك همتلریله صندرغیده کزدیکم دیکر یرلردن فعال بر حکومت کوره‌جکمی ظن ایدردم. برایکی آی اول ترتیب ایدیلن پروغرام موجبنجه مأمورین صباحلین ساعت ایکیده وظیفه‌لری باشنده بولنمغه وبر ساعت تنفسدن صوکره ساعت اون بره قدر چالشمغه مجبور ایدلدکلرندن کیتدیککز دائره‌ده ماصه‌لرینك باشنده مأمورلری بوله‌بیلیرسکز . مأمورین همان عمومیتله کنجدر؛ بناءً علیه بوقضا مرکزینك شواسبابك تحت‌تأثیرنده دیکر محللردن تمایز ایتمسی لازم کلیر . دییوردم ؛ فقط ممکن مرتبه حقیقتله تماس ایدنجه حسمك بودفعه آلدانمش اولدیغنی آکلادم .

قضا هیچ برجهتدن شوسه‌یه مالك دکلدر ، صعب‌المرور اولان یوللرده آرابه ایله سیاحت پك کوچ اولدیغندن علی‌الاکثر حیوان اختیار ایدیلیور. وسائط نقلیه ایسه اك ابتدائی برحالده‌در . منتظم شوسه‌لرك اهمیت وهرجهته بخش ایده‌جکی سهولتی تقدیر ایدن اهالینك افکارینه

نظراً ـ اکر دائرهٔ عائده‌سی لازم کلن تشبث وفعالیتی اسیرکیه‌جك اولورسه ـ هرخصوصی درعهده ایدرك بویولسزلق بلاسنك دفع وازاله‌سنه چالیشه‌جقلری استدلال ایدیلیور . افکار عمومیه‌ده حس ایدیلن عصبیت بورادەده موجود، حکومتدن ایش بکله‌نیلیور . فقط بوکامقابل دائماعینی بطائتی مشاهده، طریق اصلاحاتده ایلك خطوه‌لرك آتیلمسنده‌کی تردد وهنوز سوز دائره‌سندن فعلیاته کچیله‌مامك اهالی اوزرنده ایی برتأثیر براقیور.

اسلاملرایله خرستیانلر قارداشجه کچنمکده‌درلر . کچنلرده بعض آغزلرده کویا اسلاملرك خرستیانلر اوزرینه هجوم ایده‌جکلری حقنده شایعه‌لر دوران ایلدیکنه محترم‌وطنداشلر خونه دوشمشلرسه‌ده‌بونلرك بعض مقاصد واغراض خصوصیه الجاسیله ترتیب ایدلمش اکاذیبدن اولدیغی آکلاشلمش وکندیلری تأمین ایدلمشدر . اووقتدن بری هر کیجه برضابط قوماندانسنده عسکری بردوریه کزدیرلمکده‌در. کرچه آمال یونانیه‌نك بورالره‌قدر صوقوله‌رق احتمال که بعض دماغلرده‌جای قبول کوردیکی انکارایدیله‌مزسه‌ده هرحالده وطنداشلر کندی‌ایشلریله مشغول ووطن وملتك سعادتیله مسعود اولمق ارزوسنده‌درلر . بناءً علیه عناصر آره‌سنده مشاهده ایدیلن آثار اتحاددن هرعثمانلی ممنون اوله‌بیلیر.

بوراده صبیانه مخصوص برمکتب وار، طاوانی چوکمش، دیوارلری برر جهته میل ایتمش ، هواسز ، راطب ، پیس بربناکه آخوردیه استعمالنده تردد ایدیلیر . بورایه دوام ایدن یتمش قدر کوچك چوجغك، یارینی حاضرلایه‌جق، استقبالی اداره ایده‌جك یاوروجقلرك حالی تصور ایدلسین. . درونده برآن اوطورمق بیله جائز اولمیان

بویله برمحله ابوینك اولادلرینی ناصل اولوب ده کوندردکلری نه‌قدر باعث حیرت ایسه حکومتك رأس اداره‌سنده بولنان ذاتك بوحال شمدی‌یه قدر نظردقت وحمیتنی جلب ایده‌مامسی دها زیاده موجب تعجبدر. حالبوکه دها اوته‌ده برمکتب ابتدائی بناسی وارکه نصفنك بوش اولدیغی سویلنیور. یاوروجقلرك اوبطاقخانه‌دن بورایه نقللریله مقصدك حصولی پك قولای ایکن بوبابده ده تنبللك ایدلمسی بوحیرت وتعجبی آرتدیرییور. صوکره شومؤثر لوحه‌نك فجاعتنی اتمام ایچون بویتمش معصومك باشنه برده دنیاسندن کچمش، لافی سویلمکدن عاجز، شبهه‌سز دائماً اوزون صوپاسی النده، معاشسز بر خواجه افندی کتیر. یلرسه بوجهالت عمومیه ایله حکومتك، اونی اداره ایدنلرك ــ هیچ اولمازسه حمیةً ایفاسنه وجداناً مجبور بولندقلری ــ وظائفی ایفاده‌کی اقداملرینه برمقیاس صحیح الده ایدلمش اولور. شومقیاس خصوصات سائره‌یه‌ده تطبیق ایدلسه قورقارم‌که واصل اوله‌جغکز حقایقدن تتره‌یه‌جکسکز، دائما تأثردن تأسفه دوشه‌جکسکز.

اکثریسی برچوق سنه‌لردن بری ظلمله، کیفله اداره ایدلمش برحکومتك بقایای عظامی اولان مأمورلرك النده متردد برحکومت.. چوق دفعه بوحکومته ایشنی اویدیره‌رق کویلی‌یی دها زیاده ازمك ایچون اوندن اخذقوت وجسارت ایدن برسوری متغلبین.. صوکره ده ازلمش، موجودیتندن بی‌خبر، جاهل وزواللی فقط صاف قلبلی وجوانمرد کویلیلر.. بوکویلی مأمورینه طاپار، متغلبلردن قورقار وهرایکی بویو. ندوروق آلتنده ایکلر. مثلا بوزاده برمفتی وار. مالك بولندیغی قویون سوریسنی آغالك جوارنده‌کی کویك تارلالرینه خودبخود ادخال ایله ایسدیکی قدر ضرر ایقاعنده بأس کورمیور. بوکا قارشی کویلی باغرییور.

باغرييور، فقط هرنه‌سببه مبنی ایسه فریادینی طویوره‌میور . اوتده کویلی ییه‌جکی ایچون بونلرك بریسندن برپارچه‌پاره استقراض ایدییورکه بوتون قازاندیغی، ثمرهٔ مساعیسنی ویردیکی حالده بورجك اکسیلمدیکنی، حتی زمان کچدکجه تزاید ایتدیکنی کورمکله متحیر قالیور. وجسورانه دائما اوده‌مکه چالیشیور.

آناطولیده مکتب یوق ، محکمه یوق ، لازم کلن حکومت یوق . . اهالیده‌کی فضیلته استناداً ما کنه‌دونمکه چالیشیور، فقط کوروليورکه هرساعت قوتندن ضایع ایتمکده‌در . اهالی زواللی وپریشان ، نره‌یه کیتدیکندن بی‌خبر.. جهالتك پنجهٔ تضییقنده ازیلیور ، آخر براویقو اویویور .

۲٤ تموز ۳۲۵ ـ سماو ـ

تموزك يكرمنجی بازارايرتسی كيجه‌سی ساعت اوچده صندرغيدن حركت ايتدم . يول اولماسی حسبيله برچوق مشقتلر چكيله‌رك ايرتسی كيجه ساعت آلتيده سماوه مواصلت ممكن اوله بيلدی . بوقضا مركزی منظرهٔ عموميه‌سيله بروسه‌نك كوچك برمودلی ايسه‌ده احوال سائره‌سی اعتباريله ممالك عثمانيه‌نك الك خراب، الك كری قالمش بر پارچه‌سيدر . ذاتاً سواحلدن اوزاقله‌شه‌رق آناطولينك ايچريلرينه كيرلدكجه خرابيت وسفالتك آرتمقده . جهالتك قويولاشمقده اولديغی دائماً مشاهده ايدلمكده‌در بورالرده مملكتك يوارلانديغی كرداب بتون فجاعتيله تجسم ايدييور ، بوسقوطی تهيه ايدن اسباب ومؤثرات دها اپی اكلاشيليور . هرشی حكومت، تبعه درين برغفلت اويقوسی اويويور . يالكز اويوميان بتون موجوديتلری استيلا ايلين برشی واردركه اوده جهالتدر .

حكومت بورادده وظيفه‌سنی اجرا ايتميور . يالكز ظاهراً بر تبدل وار . يوقسه اداره ينه عينی اداره ، مأمورلرينه اومأمورلردر. هيچ اولمازسه وظيفهٔ حميت ووجدانيه‌لرينی ادراك ايتملری لازم كلن بومأمور طاسلاقلری ينه اعتيادلرينی محافظه ايدرك كمال وقارله ساعت بشده دائرهٔ حكومتی تشريف وبرساعت لقلقياتله كيفلرينی چتدقدن صوكره مطرد ، آهنكدار چيتيردیسيله انسانه تی تأثيری ويرن

فسونکار قلملرینی مرکبه باطیرمق لطفکارلغنده بولینورلر و بوبطائت وتأنی، آره‌ده برقاچی بریره کله‌رك قورولان محبت مجلسلرینك انضمام نشئه‌سیله ساعت اونه قدر دوام ایتدکدن صکره هرکس طیشاری جان آتیور. بوحال هرکون ایچون بویله‌در. بوراده تبدل ادارەنك یالکز لسانلره سربستلك. کشایش ویرمکدن ماعدا هیچ برتأثیری یوقدر. طشره حکومت مأمورلرینك باشنده‌فعال، شدید وعزمبرور بر حکومت پنجه‌سی بولنمدقجه بوحالك تبدلی‌ده ممکن دکلدر. نقطه شوده نظردقت‌واهمیته آلنمالیدرکه شکایت ایتدیکم بومأمورلرك ایچنده یوز غروشدن اوچیوز غروشه قدر معاشلی وعهده‌لرینه دهشتلی بربار وظیفه تحمیل ایدلمش‌مأمورلرده واردر. مثلا سماوپولیس‌مأموری آلتمش بش، یتمشلك بر ذاتدر. اوتوسنه‌دن زیاده برمدت پولیسلك ایدن بومأمور طالعنك مظهر مساعده‌سی اوله‌رق اوچیوز غروش معاشه نائل اولمش.. قضانك پولیس، مدعی عمومیسی اودر. احکام قانونیه‌یی حسن محافظه، حقوق عمومیه‌یی مدافعه‌ایده‌جك. مملکتك انتظام آسایشنه دقت ایلیه‌جك اودر. هرپوسته ایله مفصل، سریعاً اجراسی مطلوب برچوق امرنامه‌لر بومأموره تبلیغ اولنور. اساساً بوامرلری اعطا ایدن رجال مأمورین بونلردن یوزده سکساننك ماصه کوزلرنده، پاکتلرده محکوم نسیان اولدیغنی بیلیرلر فقط بوبیلکی هرپوسته ییغین ییغین پارلاق، شدیدالمآل امرنامه‌لرك ورودینه مانع دکلدر.

اوت یتمش سنه‌نك بارمتاعی آلتنده بلی بوکولمش بر مأمور؛ الك معتنا وظیفه‌لر واوچیوز غروش معاش! هله‌بر جرم

مشهود وقوع بولنجه ایشك خوش جهتی اشته او وقت باشلار . مأمورین تحقیقیه محل جرمه کیده‌جکلر فقط پاره یوق .. مال‌مدیری حواله اولمدیغی کبی برپاره ویرمیه‌جکنی قطعیاً افاده ایدیور . آرتق دوائر ومأمورلر بیننده برمناقشه‌در آچیلیر وبرایکی کون دوام ایدر . صوکره مثلا مصارف ضروریه‌نك کویدن آلنمسی مناسب کوریله‌رك حرکت اولنور . حالبوکه کچن شو برقاچ کون ماهیت جرمی تغییر ، تحقیقاتی صوك‌درجه‌ده اشکال ایتمشدر . ایشته حقك حمایه‌سی ، عدالتك صورت توزیعی !..

دیکر برپرده : اورمانلر ... سماو قضاسی داخلنده تخمیناً محیطی اون درت ساعت امتداد ایدن آق‌طاغ ، اون‌درت ساعت طولنده اکری کوز طاغی ، بش ساعت محیطنده کوچك طاغی ، یدی ساعت طولنده تیمورجی طاغی اسمنده درت جسیم اورمان واردرکه بونلرك محافظه‌سنه حریق وقوعنده همان اطفاسنه وبتون معاملاتنه مأمور ، ایکیوز غروش معاشلی براورمان پیاده قولجیسیدر . بومأمور بردیوبیله اولسه ینه عهده‌سنه تودیع ایدیلن وظیفه‌یی ایفایه‌امکان متصوراولمدیغنی البته مرکزده بیلیر . الڭصوك‌دفعه آق‌طاغ اورماننده وقوعه کله‌رك تموزك اوچندن یکرمیسنه قدر دوام ایدن حریقده اورمانك قریباً بش ساعت محیطنده ایکی‌بیك یدی‌یوز دونملك قسمی آتشك دائرهٔ سرایتی داخلنده قالمش وتخمیناً یوز اللی ایکی بیك ایکیوز اغاچدن ٧٩٩٣٠ عددی کاملاً یانوب ٧٢٢٧٠ عددینه هرنه قدر آتش سرایت ایتمش ایسه‌ده داللرك یانمامسی حسبیله‌نشو ونمالرینه خلل کلمیه‌جکی مأمول

بولنمشدر . بوحریقك سبب ظهوری ومتجاسرلری حقنده‌ده‌شمدی‌یه قدر هیچ بر تحقیقات اجرا ایدلمه‌مشدر .

بوخصوصده بکا معلومات ویرن ذات حریقك اسباب ظهورینی شویله‌جه تعداد ایلدی : اولا تارلا کشادی ایچون اورمانده‌کی اغاجلری قیره‌رق دیکر برمحله نقل قابل اوله‌مدیغندن کویلی تأمین مقصد فکریله قصداً بو آغاجلری یاقار وحریق بتون اورمانه سرایت ایدر . ثانیاً یایلالره یازلامق اوزره چیقان عشیرتلر محضا حیواناتك اوتلامسنی تسهیل ایچون چام آغاجلرینك دیبلرینه دوکولن قوری یاپراقلری یاقه‌رق حریقه سببیت ویررلر . ثالثاً سوریلری رعی ایدن چوبانلر قهوه ، سود وسائره پیشیرمك ایچون یاقدیغی آتشی حالیله ترك ایدرکه بوده اکثریا حریقك ظهورینه‌سبب تشکیل ایدر . بروده‌اهالی احتیاجات خصوصیه‌لری ایچون کسه‌جکلری اشجارك قطعنده براصوله رعایت ایتمدکلرندن بر بر آغاج انتخاب ایدنجه‌یه‌قدر . برچوق جسیم آغاجلری کسوب براقیرلرکه بونلردن استفاده ایدلمز ومرور زمانله قوروملری آتشك سرایتنی پك زیاده تسهیل ایدر . حتی بو آغاجلرك قابوقلری دوکلمسی حسبیله قاو حالنی اکتساب ایتدیکندن برسیغاره‌نك تأثیریله‌بیله آتش آله‌رق حریقه میدان ویردیکی واقعدر . بوکبی دقتسزلکلرله اورمانك خرابیتنه‌وحریقه سببیت‌ویرن اشخاصك دردستیله حکومته سایه‌سنده قائمقاملقجه‌حقلرنده لازم‌کلن معامله قانونیه تطبیق ایدلیه‌رك بلامجازات صالیویرلدکلری دفعاتله وقوع بولمشدر .

ایشته حکومتك هانکی دائره‌سنه کیدوب اوساخته وکاذب پرده‌یی قالدیرسه‌کز نظر تأثرکزه تصادف ایده‌جك احوال هپ بویله‌در . اوته‌ده ایسه انسانلغندن بی‌خبر ، کوزلرینی عمای جهل برومش ، الك

بیوك اندیشه‌سی برسنه‌لك یه‌جکنی حاضرلامقدن عبارت ، حکومتك اجرا آتی کرامت ظن ایدر . قناعتکار ، معماقیه فضیلتمند اهالی وار اویله اهالی که یه‌جك بوله‌مز ، هرحالده ویرکوسنی اوده‌مکه چالیشیر . شایان‌دقتدرکه بو تضا تحصیلاتده الکزیاده موفقیت ابراز ایدن مراکزدن بریسیدر .

کویلی موسم صیفده یمکلك ایچون آرپه وسائره کبی شیلری کمال زحمتله بوله‌بیلیرسه‌ده قیش کلنجه حال دکیشیر . موسم شتاده بو قضاده باخصوص طاغ آردی ناحیه‌سنده اهالینك همان یوزده سکسانی غدالرینی شوصورتله اخضار مجبوریتنده‌درلر : مصر قوچانلرینی طاش دیبك ایچنده طوقماقله دوکوب اوفالادقدن صکره فرونده قاووررولر بعده‌تکرار دیبکده‌دوکوب قالبورله الەرلر بواکمش بغدای جسامتنده‌کی دانه‌لری امتزاج ایتدیرمك ایچون بر مقدار آرپه یاخود بوزاجیلرك استعمال ایلدکلری داری ایله قاریشدیره‌رق دکرمنده اوکودیرلر ، بوندن حاصل اولان اونله اکمك یاپارلر . یاخود میشه آغاجلرنده بولنان پالاموط قصیله‌سندن پلیتلری طوپلایه‌رق دیبکده دوکدکدن صکره صو ایله حل ایدرلر . یکرمی درت ساعت صوکره بونی تضییق ایدرك صوبی چیقاریرلر ، فرونده قوروتوب دکرمنده‌ده اوکوتدکدن صکره اون استحصال ایدرلر . آصمه چبوقلرندن یاپدقلری اون ایچونده عین عملیات تکرار ایدیلیر . فقط زواللی کویلی بونده‌ده راحت دکلدر کویلرده بعض متنفذلرك، متغلبلرك پنچه‌لری بورایه‌ده یتیشیر کویلی شوغدایی‌ده بوله‌ماز . اووقت قیرلردن طوپلادیغی اوتلری بر مقدار اونله حل ایدوب قاینادەرق بولانیق برصوحالنی آلان بوچوربا ایله دفع جوعه چالیشیر .

شو فقر و سفالتك سوقیله وفیات‌ده‌وقوعه کلدیکی روایت ایدلمکده‌در. حتی بوندن بر آی قدر مقدم سماو قصبه‌سنك حصار آردی محله‌سنده برقادینك بر ایکی کون خانه‌سندن چیقمامسی و برچوجق فریادی ایشیدلمسی اوزرینه خانه‌یه کیررلر. قادینك آچلق سببیله ترك حیات ایلدیکنی و کوچك چوجوغك‌ده والده‌سنك کوکسنه قاپانه‌رق ممه‌سنی امدیکنی مشاهده ایدرلر.

طشره‌نك احوال عمومیه‌سی بو مرکزده‌در. استانبولده دبدبه وطنطنه ایچنده پاشایان‌اولیای‌امور افندیلرمزك نظر دقت‌وانصافنی جلب ایدرم. فریاد ایدن بوزواللی ملتك انین استمدادکارانه‌سی نه وقت ایشیدیله‌جکدر. حیات مملکته مستولی بومزمن مرضك تداویسی ایچون مزین قولتوقلرده جانشین عزواقبال اوله‌رق کاغدلر طولوسی امرلر امضالامق کفایت ایتمز خارجه چیقملی، مرضك منبعنی تشخیص ایتملی واسباب تداویسنی بوصورتله تهیه ایتملیدر. یوقسه کندی کندمزی آلداتمیه‌لم، بوکون خارجده مشروطیت ظاهری بریالدیزدن باشقه بر شی دکلدر. نه‌حکومت، نه‌معارف، نه‌عدالت. هیچ، هیچ برشی یوق... اوت کندمزی اولسون آلداتمیه‌لم‌ویبله‌لم که مملکت مدهش براوچورومه طوغری قوشیور.

۲۹ تموز ، ۳۲۵ — کدوس —

کدوسده بولونیورم . بو قضا مرکزی دەمادی ومعنوی ترقیاتدن محرومدر . ذاتاً نرەیه گیدلسه دائما عین حالك قارشیسنده بولندیغکزدن وظیفەسی بویله بر ساحەده تدقیقاتده بولنمش اولان بر آدمك دماغنده حاصل اولەجق انطباعات تأثردن بشقه بر شی اولەماز . حیات عمومیەده برر خاوت ، فتور واز بو ، بر شهردن ایچری گیرزکن نظرکزه تصادف ایدن هر شیده گورونیور : بربرینك حمایەسنه استناد ایتمش أولر ، دار ، پیس سوقاقلر ، رافلرینه بر قاچ اوقه صابون . قهوه وشکر ، رژینك اوزلق توتونلری وبر ایکی طوپ باصمه قونولمش دکانلر ، هیچ بر وقت مشتریسز قالمیان قهوه خانەلر ، بونلرك آرەسنده سرسریانه ، متوکلانه دولاشان ، باشلری اوکلرینه اکیلمش حرکتلری ، سویلیشلریله برر ماکنه ظن ایدیلن انسانلر سزه هپ بوزخاوت وفتوری سویلیور . بو زواللیلق ایچنده بر نقطۂ تسلیت آرایان نظری انجق ماضینك ، بویوك اجدادك برر شاهد ذی حیاتی کبی اوزانان تمیز منظرەلی منارەلر ییقایور . فقط نظر بونلرك یاننده برر مکتب ، مظلم بر دودیأس ایله مستور بولنان حیات مملکتی قورتارمق ایچون اوکا متین ، عزمکار ، مهالك حیاتیەیه قارشی بویونی اکمز ذکالر اهدا ایدەجك بنالر آرایور وبونی بولەمامقدن متولد آجیلق موجودیتلری الم بخش بر نیشترله

یاره‌لیور . بر چوق سنه‌لر چالیشه‌رق مملکتی بر حال پریشانی‌یه سوق ایدنلره لعنت ! . .

حکومته کلنجه : کدوس حکومتی‌ده بالطبع یوقاریدن اشاغی‌یه طوغری کلن تردد وبطائتك تحت نفوذ وتأثیرنده‌در . کاغد اوزرنده بول بول یاپیلان پارلاق معامله‌لر زمین اجراته تقرب ایدنجه سونیور . بو تردد ده هیچ شبهه یوق که کوچوك مأمورلرك‌ده تأثیرلری واردر . اوزون مدت التماسلره ، رشوتلره ، أتك اوپه‌رك بر پارچه اکمك بولمغه آلیشمش اولان بومأمورلرك اعتیادلرینی ، حالت روحیه‌لرینی دکیشدیرمك پك قولای برایش دکلدر . آنجق باشده شدید وفعال برحکومت اولورسه بلکه بونلردن استفاده قابلدر . قضا قائممقامی مکتب حقوق مأذونلرندن بر ذاتدر . کندیسنی بیله اداره‌دن عاجز بولنان بوذات بوکبی مأمورلری کندی منفعتلرینه آلات اتخاذ ایتمك یولنی پك ایی بیلن اشراف محلیه‌نك اسیریدر . چونکه‌اشراف بورایه برمأمورکلنجه اوکا هردرلو تسهیلاتی ابراز ، ایستدیکی قدر آقچه اقراض ایدییورلر . مأمورلر بونی قبول ایتدیکی کوندن اعتباراً اونلرك زواللی کویلیلری ازمسنه هردرلو تغلبلرینه بالمجبوریه برواسطه‌در . قائممقامده شوصورتله خیلیجه بر پاره استقراض ایتمش ودائما بو متغلبلره قارشی متهم بولنمشدر . بر قاچ معامله‌دن آکلادم که قائممقام هروقت قورقو ایچنده‌در . اوکا بر ایش حقنده ایستدیککز اوامری ویردیرهٔ بیلیرسکز . کندیسی عادتا یاپه‌جغی ایش ایچون سزك نه سویلیه‌جککزه انتظار ایدییور . بناءً علیه امر اداره‌سی بویله بر آله توديع ایدیلن قوجه بر قضانك حالی آکلاشیله بیلیر ظن ایدرم . بو نشئت ، بوعدم انتظام حکومتك دوائر سائره‌سنه‌ده ساریدر . هانکی دائره‌یه کیتسه‌کز قانون یرینه

كيفك ، منفعتك ، احوال خصوصيه‌نك حاكم بولنديغنى كوره‌جكسكز .
حكومتده ضعفك ، غرابتك درجه‌ينى ايضاح ايچون بر مثال : كدوسده
اثر ضربدن متأثراً وفات ايتديكى ادعا ايديلن برينك فتح ميت عمليه‌سى
ايچون اووقت بوراده بلديه دوقتورى بولنمامسى حسبيله سماو دوقتورى
كلير . عملياتى اجراوراپورينى تنظيم ايدر ، فقط دوقتور حزجراهنى
طلب ايدنجه امر اولمديغى جهتله شمدى ويريله‌ميه‌جكى واستيذان
ايديله‌جكى جوابى ويريلير . بو جوابدن حدتله‌نن دوقتور افندى
راپورى دائرهٔ عائده‌سنه توديع ايتمكسزك سماوه عودت ايدر . ايكى
قضا محكمه رئيسلرى مخابراته باشلار . دوقتور اصرار ايدر ، اوته‌ده
مستنطق ايسه تحقيقاتى اجرا ايتمك ايچون راپورى بكله‌مكده‌در .
احتمال كه بو مسئله‌دن دولايى موقوفلرده واردر . لكن دوقتور پاره‌سنى
ايستيور ، حكومتده شمدى ويرميور . او بيچاره‌لرى كيم دوشونور ؟

طشره‌لرده اساسلى اصلاحات اجرا ايدلمينجه ومأمورلر جدى بر
تنسيقه اوغرامينجه اداره‌ده هيچ بر تبدل حاصل اوله‌ميه‌جقدر .
يالكز يوقاريدن امرلر ويرمكله بو ماكنه دونميور . طبيعى بو احتياج
آكلاشلمشدر . نه وقت تطبيقاته باشلانيليرسه آنجق اوزمان تجدد ،
آثار صلاح بكلنه بيلير . يوقسه ايشلر بو مركزده وبويله مأمورلر
ايش باشنده بولونوركن ترقى اميد ايتمك ، اوكا ابدياً وداع ايتمكده‌در .

انسان بر كويلى ايله بر ايكى ساعت حسبحاله كيريشنجه او
زواللينك نه‌قدر محروميتلره ، مرارتلره قارشى كلمكده اولديغنى ،
اكمكنى قازانمق ايچون نه اوزون وتحملسوز بر سعى ايله پيش عزمنه
سريلن موانعى اقتحامه اوغراشديغنى آكلايوركه بر سلسلهٔ فجايعدر .
چاليشيور ، چاليشيور فقط ينه ويركوسنى زورله اوده‌يور ، محكمه‌ده

آرادیغی عدالتی بوله‌میور ، مأمورلرك حضورندن قوغولیور دائما جاهل قالیور وبوندن صکره‌ده کوی آغالرینك زنکینلرك پنچهٔ اسارتندن ، اونلره قارشی محکوم ومدیون بولنمقدن بر آن قورتیله‌میور. فقط اوفریاد ایتمسنی‌ده بیلمیور ، یاره‌لرینی صاره‌جق ، سفالتلرینه چاره ساز اوله‌جق بر قوته بر تسلیمیت متوکلانه ، بر اعتقاد دیندارانه ایله انتظار ایدییور . عجبا حکومتك نظری نه‌وقت بوبویوك قلبلی کویلی‌یه منعطف اوله‌جق ؟ بز بوراده بو مدت انتظارك دها چوق سورمیه‌جکنی امید وتمنی ایده‌لم ؛ لکن بیله‌لم که آناطولی فریاد ایدییور .

اغستوس : ٣٢٥ كوتاهيه

[كوس قائمقامنك خلاف قانون ومخل مساوات اوله‌رق اشرافدن برينك مخدومى حقنده ياپديغى معامله‌ٔ حمايتكارانه‌نك مدافع حق وحقيقت اولان طنينله نشرينه وحربيه . داخليه نظارتلرينك جلب نظر دقتنه وساطت ارزو وتكليف ايدلدكندن حقيقت مسئله‌يى يازييورم]

كدوس مجلس اداره اعضاسندن واشرافدن جابى زاده مصطفى افنديك مخدومى افراد احتياطيه‌دن على افندى صره‌سى كلديكندن امثالى كبى قرق‌بش كون نوبت بكله‌مك اوزره حكومتدن على‌الاصول طلب ايديلير . قضا قائمقامى متنفذاندن اولان بو مصطفى افندى ايله سائرلرينه جميله اولمق اوزره آرانيلان نفر كدوسده بولنديغى حالده خارجده اولديغنى بيان ايده‌رك جهت عسكريه‌يه تسليمدن مسامحه وعلى افنديك بوسنه رفقاسيله التزام ايلديكى نفس قصبه اعشارينى يالكز اوله‌رق التزام ايتمش كبى كوستره‌رك كوتاهيه متصرفلغنه مسئله‌يى اشعار وغدردن وقايه‌سنى التماس ايدر . متصرف لوا قوماندانه معلومات ويرر . قوماندان كدوس قائمقامنك اشعارينى ترويج وحتى نفر جلب ايدلمش ايسه بيله ترخيص اولونمسنى تلغرافله امر ايدر . طابور قوماندانى جواباً؛ بويله امرى قبول واجراده معذور بولنديغنى بيلديرر . حالبوكه قائمقامك طشره‌ده اولديغنى بيان ايتديكى نفره بلوك ضابطى چارشوده تصادف وحكومت محليه‌نك رسماً حمايه وصحابت ايتديكى بوشخصك

•دردستنی صلاحیتی داخلنده چاوشـله برنفره امر ایتمسی اوزرینه علی افندینك پدریله اشرافدن قهوه‌جی اوغلی حاجی‌شریف فعلاً مداخله و « براقك بز کتوروروز » خطـابیله جبراً چاوشـك الندن آله‌رق التحاق ایدن برجم غفیر ایله حکومته کتوروورلر . ضابط افندی دخی بالتعقیب دائرهٔ حکومتده نفری ضابطه مأمورینه تسلیم ودبویه کوندر- لمسنی تنبیه ایده‌رك وقعه‌یی آمرینه اخبار ایچون آیرلدیغی صره‌ده‌قضا قائمقامی نفری تخلیه ایتدیرر. نفر ایسه بالاسـتفاده دفعاتله متصرفلغه شـکایاتده بولونور. ومرامنی ترویجه موفق اوله‌رق لواقوماندانلغندن امرلر استحصال ایلرکه الآن سربست بولنمقده‌در .

قائمقامك اسباب معلومه دولاییسیله قوت حکومتی ارائه‌ده عجزی درکاراولوب ضابطانجه اصل موجب تأثر وتأسف اولان نقطه‌متصرفك سوزلری اوزرینه بلاتحقیق امرویرمش ومعیتك حکم قانونی ایفاووطنه خدمت یولنده‌کی عزم‌وغیرتلری کسر ایدلمش بولنمسیدر .

حالاکیفك اجرای حکم ایتمکده اولدیغی کوسترن بومعامله‌نك فقرای اهالی اوزرنده حاصل ایتدیکی تأثیر پك الیمدر . حکومتدن ، اونك واسطهٔ اجرائیه‌سی اولان مأمورلردن عدالت، مساوات اساسنه موافق ایشـلر انتظار ایدرکن برزنکینك مأمورلره اعمال نفوذ ایله ایستدیکنی یاپدرمغه موفق اوله‌بیلمسی افکارعامه‌ده ایی‌بر تأثیر بیراقماز، باخصوص حکومته قارشی قلبلرنده هنوز اویانمغه باشلایان حس امنیت واعتمادی تنقیص ایدر .

۹ اغستوس ۳۲۵ ، آق‌شهر

قونیه ولایتی داخلنده راه سیاحتمه برنجی اوله‌دق تصادف ایدن آق‌شهر منظرهٔ عمومیه‌سی، اهالیسنده فکر تجارت مشاهده ایدلمسی کبی خواصك تأثیریله مملکتك احوال حاضره‌سنه نظراً اولدقجه خصوصی واستثنائی برموقع اشغال ایتمکده‌در. شبهه‌سز بونده شمندفر خطنك کذرکاهنده بولنمسی ، آزچوق خارجله اختلاط اوزره اولمسی حائز تأثیردر. فقط نظر دقته‌چارپان اهالیده تجارته بویوك برمیلان واستعداد موجود اولدیغی. تجارتدن ذوق آلدقلری جهتیدر. البسهٔ محلیه‌یی کیمش، یاشنده ساریق ، آیاغنده بوحوالی‌یه مخصوص برنوع مست، اونك آلتنه یمنی تعبیر اولنان قابا آیاق‌قابیلرینی کچیرمش توزکارلك تمیز، منتظم دکانلرنده ، تجارتخانه‌لرنده کندی ایشلریله مشغول اولدقلرینی کورمك زائری ممنون ایدییور. لکن بونلرده‌کی فکر تجارت معارفله مرادف اولمدیغندن بالطبع ثمرات سعیلرینی لایقیله اقتطاف ایده‌مامکده وایشلری محدود برداٸره‌یه منحصر قالمقده‌در. مع‌مافیه بونقصانیله برابر دیکر یرلرده بوخصوصده آق‌شهره یکنزه‌مسی مملکتمز ایچون بر خطوهٔ ترقی دیمکدر.

هریرده اولدیغی کبی معارف بوراده هیچ مثابه‌سنده ، مکتبلرك وجودیله عدمی مساویدر. ذاتاً مکتبلر نه‌قدر چوق اولورسه‌اولسون اونلری اداره ایده‌جك معلملر بولنمدقدن صوکره نه‌فائده حاصل‌اوله‌

بیلیر؟ ذکی، جوال ذکرلی چوجقلرك آواره سر سوققلرده دولاشدیغنی، هرشیئی اوکرنمکه حریص، متجسس نظرلرینك دائما بوش، بی ثمره الواحه انعطاف ایله سوندیکنی کوروبده متأثر، متأسف اولمامق قابل دکلدر.

قضانك دائرۀ حکومتنه کیرنجه بالطبع نظرکز قائممقامك اوطه‌سنی تحری ایدرکه بونك نتیجه‌سنده اومقامی اشغال ایدن ذاتك اختیار ویا کنج اولمسنه تربیۀ فکریه‌سنك درجه‌سنه، افکار ومطالعات واوضاعنه کوره سزده برحس اویانه‌جقدر. اینته آقشهر قائممقامیله وقوعبولان ملاقاتمده جدی بر مأمور قارشیسنده بولندیغمه ایناندم. اکر یالکز ظواهره نظراً حکم ویرمك جائزسه بوذاتك وظیفه‌شناس برمأمور اولدیغنه قانع اولمق ایسته‌یوردم. فقط بویله کندیکزی اویالامق ایسترکن پیش نظریکزده تصادف ایدن بر منظره، دیکر برمأمور هنوز کسب قطعیت ایده‌مین قناعتکزی پارچه‌لایور: برنفوس مأمورینی کوریورسکزکه بونك معاشی ایکی یوز اللی غروشدر؛ صاحب عائله اولمسی لازم کلن بومأمورك اطوارنده، سوز سویله‌یشنده برغرابت مشاهده ایدییورسکز. مراقیکز آرتیور. تحقیقاتده بولنمق آرزو ایلیور و آکلایورسکزکه بو آدمك طرز حیاتی معاشیله متناسب دکلدر. اوینی اداره ایدییور، کندیسی کوزلجه کزییور، یمکنی لوقانطه‌ده ییور، ممکن مرتبه تمیز کیینیور، شیق کزییور فقط معاش ایکی یوز اللی غروش! روایته نظراً باشقه یردن کلیری، وارداتی‌ده یوق . .

تدقیقاتنده دوام ایدن نظرکز صره‌سیله اوطه‌لره انعطاف ایلدکجه برچوق شیلر کوره‌بیلیر. بوراده آچیلوب قاپانمقدن صحیفه‌لری ییرتیلمش ذاتاً عادی کاغدلی، ایی تجلید ایدلمه‌مش دفترلر . . بونلرك اوزرینه

اکیلمش چالیشیور ظن ایدیلن ، قارشیسنده برهیکل کبی دیکیلمش اولان کویلینك ایستدیکی برقید بولمق ایچون یارم ساعتدن بری چالیشدیغی حالده اسرار آمیز دفترنده بونی بردرلو کشفه موفق اوله‌میان آرتق قاشلری چاتیلمش ، حتی ناصیه‌سنده‌کی خطلره تظاهر باشلامش برمأمور.. اوته‌ده اوکارنده قهوه فنجانلری. محبتك لذت وحرارتیله کندیلرینی قهوه‌خانه‌ده اوطوریور ظن ایدن اوچ دزت مأمور . . دها ایلرسه‌کز ایشنی تعقیب ایچون حکومته کلوب کیتمکدن اوصانمش برایسنی آرتق کندیسی‌ده بیقان برمأمورك قوغدیغنی‌ده کوره‌بیلیرسکز.

ایشته بوراسی محکمهٔ علنیه اوطه‌سی ، هیئت محکمه تشکل ایتمش اورته‌ده کندیسنه تودیع ایدیلن برچوق وظیفه‌لرك بارثیلی آلتنده شاشیرمش ، مدت مأموریتنك ختامنه شوقدر آی یاخود کون قالدیغنی حسابندن بروقت ذهنی تجرید ایده‌مین رئیس ، نائب افندی . . . صاغنده کویا اهالی طرفندن انتخاب ایدلمش ، امور استنطاقیه‌نك‌ده ناظر ومأمور مشغولی غالبا ایکی یوز غروش معاشلی بعضاً کوزلری بروضع استغنا ایله قپالی اسلام ، صولنده خرستیان اعضاسی.. طرفین وکیللری موجود . آکلایورسکز که حقوقه دائر بردعوانك محاکمه‌سی اجرا ایدیلیور . ایچری کیره‌رك سامعینه مخصوص عادی برسداوزرینه اوطوریورسکز . فقط یابانجی اولمکزدن دولایی درحال حاکملرده نظرلر اویانیور ، برحرکت مشاهده ایدیلیور . برثانیه ایچون کرك حاکملر ، کرك طرفین وسامعینك انظار شبهه وترددینه معروض قالیورسکز برمحکمه‌ده سکز . بالطبع بروضع حرمت آلمغه چالیشیورسکز . لکن بو اویله‌بر محکمه‌که اوطوردیغکز محلك آرقه‌سنه اوراق طولو عادی صندوقلر ، بونلرك اوزرینه تنکه‌لر وسائره کبی برطاقم شیلر

قونولمش . . . هردرلو تفريشاتدن محروم حال‌المنابکی ، پرده‌لری برر طرفه‌صارقش نجره‌لری، اوکلرنده اوفاق بررماصه بیله بولنمیان طرفینه تخصیص ایدلمش محللریله انسانه برحس مهابت ، عدالت دکل بلکه عدم امنیت حسی القا ایدییور.

جریان ایده‌جك اولان محاکمه اراضی دعواسیدر. بناءً علیه طاپو کاتبنك وجودینه لزوم واردر؛ دعوت ایدیلیور. کاتب افندی بوراده بولنمسندن نه‌کبی منفعت حاصل اوله‌جغنی کندیسی‌ده آکلایه‌مدیغنی ایما ایدر برطورله کلوب هیئت محکمه‌نك اطرافنه دیزلدیکی کرسینك اك اوج طرفنده برصندالیه‌یه اوطورییور . فقط دهاسی‌وار ، غالباً محاکمه حقوق عمومیه‌یه‌ده تعلق ایدییور ، دیمك‌که مدعیٔ عمومینك‌ده حاضر بولنمسی ایجاب ایتدی . بوذات دعوت ایدیلیور ، فقط هنوز تشریف ایتمه‌مشلر . بناءً علیه احتمال‌که یالکز بودفعه‌یه مخصوص اوله‌رق رئیس افندی برضبطیه کوندریله‌رك بولدیرلمسنی امر ایدییور . فی‌الحقیقه پك اوزون‌سورمین برانتظاردن صوکره‌مدعی‌عمومی معاونی وکیلی‌ده اولان آقشهر قضاسنك بریجك پولیس مأموری عرض‌وجود ایدرك آلیشمش برطورله‌طاپو کاتبیله‌اسلام‌اعضاسنك آره‌سنده‌کی‌صندالیه‌سنه‌اوطورییور. هله‌هرشی‌اولدی، مراسم‌قانونیه اجراایدلدی . آرتق محاکمه‌یه باقیله‌بیلیر . بومحاکمه‌نك اجراأموری ، باش‌کاتبی .ضبط کاتبی ، صره‌سنده اعضاسی خلاصه هرشیئی اولان وفقط الندهکی قلمله کاغدی عجمی بروضعیتله طوتمقده‌بولنان کاتب‌افندی‌اوراقی‌اوقیور .وکیللر کویامدافعاته باشلایور ؛ سویلیورلر . فقط سویلدکلرندن بن برشی آکلامقده موفق اوله‌مدیغم کبی حاکملرك‌ده آکلادقلرینی‌ظن ایده‌مم . ایکی هیکل کبی طوران‌مدعی عمومی طاپو مأمورینك ایسه جانلرینك صیقیلدیغی چهره‌لرندن اوقونیور .

دیرکن برشیلر اولیور ، حاکملر یکدیکرینک قولاغنه فیصیلدایورلر . محاکمه‌ده اون بش یکرمی کون صوکره‌یه تعلیق ایدیلیور . اوخ . . . هرکسده برانشراح خلاص !

ایشته تصویرینه چالیشدیغم بوکبی حاللر قارشوسنده انسان بر حکومت دائره‌سنده بولندیغنه قناعت ایده‌میه‌رك متردد قالیور .

طشره‌ده وبالخاصه کوچوك یرلرده استخدام ایدیلن مأمورلرك علی‌الاکثر یرلیلردن تعیینی بر چوق محاذیر تولید ایتمکده‌در . بونلر خارجك تأثیراتندن، اقاآتندن آزاده قاله‌مازلر . اساساً کوچك یرلرده بر آدمك قرابت وصهریت وسائر مناسباتله منسوب بولندیغی کیمسه‌لر کثیر اوله‌جغندن بویله برمأمور قارشیسنده‌دائماًمتعلقاتندن بریسنی کوریور واوکا جدیتله معامله‌ایده‌میور ، محابته مجبوراولیور . بومجلس اداره محکمه اعضالرندن‌یرلی اولان اك کوچوك کاتبلره قدر تسلسل ایدر . بوبابده اون بش یکرمی کون مقدم جریان ایدن برمعامله‌یی ذکر ایده‌جکم :

قونیه معارف مدیریتندن آق‌شهر قائممقاملغنه چکیلن برتلغرافده مکتبلرك حالی ، معلملرك درجهٔ اقتدار و سنلری ، قضاده معارفك ترقیسی نه‌کبی‌شیلر یاپلماسنه متوقف‌بولندیغی استیضاح ایدیلیر. قائممقام بوتلغرافی معارف قومیسیوننه حواله ایدر . اجتماع ایدن معارف قو-میسیونی هیئتی معارفك هیچ مثابه‌سنه و معلملرك اقتدارلری غیرکافی بولندیغی ، مکتبلر اصلاح ومقتدر معلملر اعزامی تحت و جوبده اولدیغی ما آنده اکثریتله اتخاذ ایتدیکی قرارینی تلغرافنامه‌ده اشارت ایدرك قائممقاملغه‌اعاده ایلر . قائممقام‌بونی مجلس اداره‌نك‌انظار تدقیق

و مذاکره‌سنه قویمش اولملی که‌اوزاده ایش دکیشیور . چونکه کتبه‌دن ویریلیلردن بریسی مکتب رشدیه‌ده جزئی برمعاشله حسن خط معلمیدر . مجلس اداره اعضاسی میاننده‌اقرباسندن . اوداسندن بعض ذاتلر اونه‌جق که مجتضا بونی حمایت مقصدیله ناصل اولور بیلمم معارف قومیسیونک قراری تغییر داوغرار وقائمقام قونیه معارف مدیریته مکتبلرک ایی برحالده اولدیغنی ، معلملرک مقتدر بولندیغنی معارف قومیسیونک قرارینه عطفاً بیلدیرر .

بومعامله‌ده دیکر اغراض و منافع تصویر ایدیه‌مز . بوممالکتک حیاتنه ، روحنه متعلق برمسئله اولدیغی حالده بریسنی قایرمق ، اوکا بش اون غروش منفعت تأمین ایتمک ایچون وطنه قارشی ایقاع ایدیلن بووجدانک هیچ بروقت عفو ایده‌میه‌جکی جنایت عظیمه و کریهه‌یی دوشونیکز . احتمال که معارف مدیری برمقصد خالص ایله صوریبوردی احتمال که حقیقت اشعار ایدلسه‌یدی برایش کوریله‌جکدی .

دیمک اولیورکه بوکبی استیضاحلره قارشی ویریلن جوابلر اوزرینه بنای معامله ایتمک ، بوجوابلره امنیت ایتمک جائز دکلدر . اوحالده معارف مدیری خدمت ایتمک ایسته‌یورسه فداکارلق ایتملی » مأمور- یتنک شامل اولدیغی محیطی کزرک کندی کوزلریله کورملی » تدقیق ایلملیدر . هپمز ملت جاهل ، مملکت مکتبسز دییورز . فقط ایشه باشلامق ، اوکی ازاله ایتمک ایجاب ایدنجه تردن قورتیله‌میورز . تعصبت ، جسارت کوستره‌میورز . بوتون تدابیر اصلاحیه کاغداوزرنده قالیور ، ساحهٔ فعله چیقه‌میور ملت ایسه بوملظلم جهالتک تضییقی آلتنده ایکله‌یوب کیدییور .

مکتوبمی دیون عمومیه اداره‌سنك بوحوالیده تطبیق ایتدیکی براصولدن بحث ایدرك بتیره‌جکم :

بورایه بربچق ساعت امتداد ایدن آقشهر کولی وارکه بوکولدن سنوی ایکی‌یوزبیك اوقه‌دن اوچ یوزبیك اوقه‌یه قدر سازان وطورنا بالغی صید ایدیلیور . صید ماهی ایچون نظامنامه‌سی موجبنجه خرجنی ویره‌رك رخصتنامه آلمق هرشخصك حقی ایکن دیون عمومیه‌اداره‌سنی برسنه‌دن بری آقشهر کولنده بالق صیدنده بوحق صریحی طانیمه‌رق انتفاعی کندیسنه حصر ایدییور . صیادلر صید ایتدکلری بالغی ایسته‌دکلری تجاره صاته‌میه‌رق مطلقا سازان بالغنك قیمه‌سنی اوتوز ایکی ، طورنا بالغنك قیمه‌سنی اون آلتی پاره‌یه اداره‌یه ویرمکه مجبور طوتو-لیورلر . حالبوکه دیون عمومیه اداره‌سی بوفیئاتله آلدیغی بالغك قیمه‌سنی تجاره آلتمش پاره‌یه‌قدر صاتیور . زژینك زراعه‌قارشی تطبیق‌ایتدیکی آوانس ویرمك اصولنی اداره‌یه صیادلره یاپه‌رق اونلری تحکمی آلتنده ازییور . دیون عمومیه اداره‌سی بوحقی اکتساب ایچون هانکی‌قوته استناد ایتسه هرحالده بومعامله‌سی اهالی‌یه قارشی برظلمدر .

یلواج — ۲۱ آغستوس ۱۳۲۵

یلواجه ایکی ساعت بر مسافه‌ده کائن و بش یوز قدر خانه‌دن مرکب اولان اویوکلی قریه‌سنه کیدرك برکونمی کویلیلرك آره‌سنده کچیرمکه، اونلرك ممکن مرتبه حیات یومیه‌لرینه قاریشه‌رق کندی اولرنده بر کویلی صفتیله تدقیقاتده بولنمغه موفق اولدم.

آناطولی کویلرینك منظرهٔ عمومیه‌سی، کویلیلرینك طرز حیات و معیشتی نظر زائره بویوك بر تبدل ارائه ایتمز. بر کویی لایقیله کورمك، بر کویلینك حالنی، یاشاییشنی، یاشامق ایچون مالك بولندیغی قوتلرینی تدقیق ایتمك، بوتون کویلیلری آکلامق دیمکدر. بر کوی آوی، بر کویلی روحی بویوك بر زمین تدقیق و تتبعدر. بو او؛ اوزری طوپراقله اورتولمش ینه طوپراق بر یاخود ایکی اوطه‌سیله. بر کوشه‌سنه کومی، صمانلغی یاپیلمش اوفاق باغچه‌سیله اوزون بر دیدیمه‌نك ایراث ایتدیکی یورغونلی ازاله ایدن صیجاق، اك صمیمی بر عائله اوجاغی، بو روح فضیلتك، حقیقی انسانلغك منبعیدر.

ایشته بویله دوشونه‌رك ناصیه‌لری نقاب ریا ایله مستور اولمیان صافدل کویلیلر آره‌سنده، صمیمیت و فضیلت قارشوسنده بر کونمی کچیره‌بیلمك املیله قوشدم. ایش زمانی اولمق حسبیله کوی تنها ایدی. قیزغین بر کونشك شدتلی حرارتی آلتنده کویلیلرك قادینلری، چوجوقلری، بوتون واسطه‌لریله چالیشمقده اولدقلری کورولیوردی.

کوی ، اوزرلری طوپراقله اورتوله‌رك دوز برحاله کتیرلمش اولریله باشنده فسی اولمیان کل برآدمه بکزییوردی .

بزی کورن اختیارلر کندیلرینه‌مخصوص بر صفوتله قارشیلایه‌رق کویك‌ اك منتظم بربناسی اولمق لازم کلن مکتبه کوتوردیلر. آناطولیده برکوی مکتبی ... بو ، کورمك ایسته‌ین برآدم ایچون ایی بر منبع تدقیق اولدیغندن ایچنه کیردم : قارشیده اوچاقلغی، اوزون براوطه.. دیوار دیبلرینه یردن ایکی قاریش قدر یوکسك تخته‌لر دیزلمش ، چوجوقلرك بوتخته‌لرك اوزرینه کتابلرینی قویه‌رق ویره اوطوره‌رق اوقودقلری آکلاشیلیور . کوشه‌ده بر مندر .. بوراسی خواجه افندینك یری . اوزون صوپاسنی چوجوقلره بورادن یتیشدیرییور . مکتب بوش ، تعطیل زمانی اولملی که درس اوقونمیور . دیواره یاپیشدیرلمش ، سیاه یاخود بیاض رنکده اولدیغی فرق ایدیله‌مین برتخته اوزرینه تباشیر ایله یازلمش ایکی سطرلق شو یازی نظر دقتمی جلب ایتدی .

« قونیه ولایه‌تنده اسپارته صنجاغنده یلواج قضاسنده ایوکلو قریه‌سنده ونعلبند محله‌سنده شعبان‌اوغلی حاجی حافظ افندینك‌مکتب‌بیکده اوقویوب بویازیی یازان ویاخودکی اوکرنان افندی چالشون ضرری اولماز فائده‌سی اولور شمدیکی حالده انتحام وار عسکر اولور-سکز بوعالمده اوقویوب یازان فیض آلور وقدیر اعتبار صاحبی اولور اوقومیان جاهیل قلور » .

بن بونك خواجه‌نك یازیسی اولدیغنی ، چوجقلره مشق اولمق اوزره یازلدیغنی ظن ایلدم ومراق ایدرك صوردم. خواجه‌نك یازی

یازمق بیلمدیکنی ، بو یازی‌یی اون یاشلرنده برچوجغك کندیلکندن کویده یازی یازه‌بیلن برایکی کشیله آره‌صره اوغرایانلردن اوکرندیکی جوابنی ویردیلر. برمکتب خواجه‌سنك یازیسی اولماسی یك غریب اولدیغنی ، نه ایچون بویله بر آدمه پاره ویره‌رك استخدام ایلدکلرینی ، بو خواجه‌دن چوجقلرك برشی اوکره‌نمیه‌جکنی ایضاح ایتدم . خوا-جه‌نك معاشی اولمیوب هفته‌ده هرچوجغك بریمورطه ویاخود بش پاره ویردیکنی ، حکومتدن بو خصوصده بروجهله مظهر تشویق ومعاونت اوله‌مدقلرینی ، شیمدی اوقومه ویازمه‌نك قیمتنی آکلایه‌رق هیچ اولمازسه چوجقلرینی ممکن مرتبه جاهل بیراقمامق الك برنجی آرزولری ایسه‌ده برمکتب یاپمق ، خواجه کتیرمك ایچون نه کبی وسائطه مراجعت لازمکلدیکنی بیله‌مدکلرینی ، بویله برشیئه تشبث ایدیله‌رك کندیلرینه اوك آیاق اولونسه حانه کوره هرخانه‌نك اوچ بش غروش ویرمکه حاضر بولندیغنی سویلدیلر .

آرتق بحث آچیلمش اولدی ، تردد ایتمدم . حکومتك کندیلرینه ناصل معامله ایتمکده اولدیغنی ، حریتدن ممنون اولوب اولمدقلرینی صوردم . برطوفان اشتکا باشلادی . اساساً کویه برغزته‌جینك کلدیکی ، بو آدمك شیمدی‌یه‌قدر کلن حکومت مأمورلری کبی تهدیداتده بولنمیه‌رق برهمشری کبی کندیلریله حسبحال ایتمکده اولدیغی خبرینی آله‌رق ایشنی بیراقوب برر برر کلنلرله خلقه ایچه کنیشله‌مشدی . اونلرك موجودیتلرینی طیرمالایان بوسؤال اوزرینه مجلسك نظری باش طرفده اوطوران ووضعیت مردانه‌سیله انسانه حس اعتماد وامنیت القا ایدن براختیاره انعطاف ایتدی که بونده کندیلرینه ترجمان اولمسی استرحامی مندمج ایدی .

بو اختیار دیدی که: حریت شیمدی‌یه قدر بزم ایشتدیکمز برلاف دکلدی. فقط بزه سویلنن سوزلردن بعض ایشلردن آکلایورز که بوایی برشیدر. بزه بوسوزلر پك طاتلی کلدی، آرتق هرشیئك دوزه‌له‌جکنی. ویرکیلرك دوغرولق و قولایلقله تحصیل ایدیله‌جکنی. کویده‌کی قاتلی، قاتل. خرسزلرك تربیه اولنه‌جغنی. عسکره کیدن چوجقلرمزك سنه‌لرجه آج، چیپلاق بکلتدیرلمیه‌رك وقت و زمانیله تذکره‌لری ویریله‌جکنی. مأمورلرك ایستدکلری کبی ایش کورمیه‌جکلرینی. هرشیئك دکیشه‌جکنی ظن ایتمشدك. لکن حالا برشی اولمادی، اولجه بعض ایشلر دها دوزکون کیتمکده ایکن بوکون بوتون بوتون قاریشدی. حکومته کیدرسه‌ك آمر، مأمور بللی دکل. . . حکومت حالا بزم دردلرمزه باقمیور – قارشیده طوپراق، خراب اولمش برأوی کوسترەرك – شو أوك قیمتی اون سکز بیك کسور غروشدر. بونك سنه‌ده یتمش بش غروش ویرکیسی وار. حال بوکه بویله اون دانه أو بر آره‌یه کتیرلسه ینه بوقدر پاره ایتمز. برتارلانك اوچ بش کشی النده طاپو سندلری واردر. سورمکده اولدیغمز تارلالرك بزم اولدیغنده شبهه‌لی یز. بو یوزدن هرکون غوغالر. بعضاً تلفات اولور، حکومته، محکمه‌یه کیدییورز، درد آکلاته‌میورز. او، یالکز زمانی کلنجه ویرکی‌یی تحصیل ایتمکی دوشونویور. حسنك ویرکیسنی حسین ویرر، احمدك بورجنی محمد اودر. بوتون سنه چالیشیرز، هرسنه ویرکیلرمزی ویریرز، ذاتاً ویرمسه‌ك‌ده جبراً قازانمزی . یورغانمزی صاتارلرده آلیرلر. بویله ایکن ینه بورجدن قورتیله‌مایز. برقاچ سنه‌لردر کویدن أکه‌جك تخملق بوله‌میانلر چوقدر، هیچ برطرفدن یاردم اولمدیغندن ایستر ایسته‌مز آغالردن برکیله تخملغی یوز، یوزیکرمی غروشه یاخود اوچ کیله‌یه قارشیلق آلیر. اکرز .

آزیق او آغالر باشمزه بربلا کسیلیر. کویلی‌یی هپ ادیبسزلردن اولان آدملرینه دوکدیریر، حبس ایتدیرر، بعضاً حکومت معرفتیله قورقو-دورده ویره‌میلردن اویله تحصیل ایدر. کرچه بوسنه زراعت بانقه‌سی ویریورسه‌ده بوبزی طویورمایور، بوپاره کویمزه کیرمه‌دن بیتیور.

بوسنه مارتده کویمزه‌یاقین اولان حصار آردی قریه‌سیله‌یلواجك قزلجه محله‌سنده چیچك خسته‌لغی باش کوستردیکندن چوجقلرمزك آشیلانمسی ایچون حکومته، قائمقامه مراجعت ایتدك. قائمقام: پاره‌مز یوقدر آشی مأموری نره‌دن کله‌جك، سزك چوجقلر کزده چیچك وارسه بن‌نه‌یاپه‌یم. دییه بزی قوغدی. بوندن برآی صکره، نیسان ایچنده قورقدیغمز باشمزه کلدی. کویده کونده اون‌یاشنه قدر اولمق اوزره اون، اون‌بش چوجوق کیتمکه باشلادی. تکرارقائمقامه کیتدك، یلواردق. آکلاشیلان قائمقام بك بویله هرکون اون، اون‌بش چوجغك اولدیکندن قورقش اولملی‌که بزده اسپارته‌دن آشی مأمورینك کتیرلمسی ایچون براستدعا یازدیروب ویرمزی امر ایتدی. یازدیردق ویردك. برهفته‌صوکره آشی مأموری کلدیسه‌ده خسته‌لق برآیدن‌بری کویده چوجق بیراقمه‌رق ایکی‌یوز اللی، اوچیوزینی کوتوردیکندن هکیم آشیلایه‌جق چوجق بوله‌مادی. دهااول بلدیه دوقتورینی آرادق کویه کلمك‌ایچون بزدن چوق‌پاره ایستدی بزبوقدر پاره ویرمیه‌جکمزی سویله‌دیکمزدن صاقلاندی بوله‌مدق. بوکون کویده اون‌بش، یکرمی چوجوقدن باشقه قالمادی.

کویه ژاندارمه‌لر، تحصیلدارلر کلیر. کویلی ذاتاً مسافری‌سودیکندن بونلری طویورمغی کندیسنه بروظیفه بیلیر. لکن بو آدملر قناعت ایتمزلر. قوزی کسدیررلر، حیوانلرینه جبراًیم آلیرلر، کویلینك‌هرشیئنده

کوزلری واردر . یرلر ، ایچرلر ، بش پاره ویرمکسزین کیدرلر ژاندارمه قصبه‌ده اوطورمقدن ایسه کونلرجه کویلرده کزمکی جانه منت بیلیر چونکه برپاره مصرف ایتمز حتی کچنده کویه کلن ژاندارمه‌لر بوتون بونلردن باشقه ایچه‌جکلری راقینك پاره‌سنی بیله بزه ویردیرمك ایسته‌دیلر .

افندی ، هانکی برینی سویلیه‌لم ، دردمز بردکل دوغرویی آکلا-مق ایسترسه‌ك حکومت بزه باقمیور ، کویلی‌یی دوشونمیور ، بکلیورز : هرشیئك ایی اولمسنی ، مأمورلرك دوغری ایش کورمسنی بکلیورز . شیمدی‌یه قدر چکمکده اولدیغمز ظلمی اوقدر آکلایه‌میوردق ، ظن ایدییوردق که قانونلر بویله‌در . فقط برسنه‌دن بری ایشلری ، آز چوق دنیایی آکلامغه باشلادق . مثلا روم ایلیده باشقه‌درلو اجراآت وار ، غزته اوقوته‌رق کیدیشلری آکلامقه چالیشیورز . بونك ایچون حکومتك هپ اولکی کبی ایش کورمسی بزی شمدی‌یك بوکالتیور .

قضامزده اویله برقائممقام وارکه حالمزی ، دردمزی عرض ایتمکه کیتسه‌ك دائما سرت برچهره ایله بزی قوغار ، صانکه قارشوسنده‌کی بر حیوان ایمش کبی اولمیه‌جق حقارتلر ایدر . کچنده حکومتك هریرده کویلیلره تحملق ایچون پاره‌ویردیکنی خبر آله‌رق کیتدك ، بزی ، نه‌پاره‌سی سزده انسانمیسکز بن سزی اوکویلردن قوغه‌رق یریکزه باشقه‌لرینی اوطورته‌جغم دییه اوغراتدی . برمال مدیری‌وار حقنده شکایتلر ایتدك هیچ برطرفدن دیکلنمدی . بوحکومته ناصل امنیت ایده‌لم چالیشیرز ، بوتون‌سنه طورمیوب ایشلرز ، ینه‌قارنمز تمامیله‌دویماز کیسه‌مزده بش‌پاره کورمیز والسلام . . .

برآناطولی کویلیسنك آغزندن چیقوب ممکن مرتبه عیناً ضبطنه

چالیشدیغم بوسوزلره قارشی بوسیئات سلطان حمید حکومتنه عائداولوب بوکون ملتی دوشنور ، سور بویوك برپادشـاهمز اولدیغنی ، شمدیکی حکومتك ، مأمورلرك ملتك ایلکندن باشقه برشیدوشونمدکلرینی ، فقط هرشیئی حکومتدن بکلهمیهرك کندیلرینكده تشبثلری ایجاب ایتدیکنی ، هله کویلی بیننده هروقت اتحاد الزم اولدیغنی حقسزلغه ، ظلمه قارشی بویون اکمك موجب ذلت بولندیغنی، یارین کندمزی ، موقعمزی بوکوندن دها ایی برحالده کورهجکمزی سویلدم .

اختیار کویلی : اتحاد . . آرهمزده اتفاق اولمق .. بز بونك طادینی طاتدق . یاقین وقتلره قدر حیوانلریمزی، داوارلرمزی قاپودن طیشاری چیقارهمزدق ، همان چالارلردی . حکومته شکایتلرایتدك ، هیچ برشی اولمادی . تربیه ایچون کلن ژاندرمهلر دها اولدن کلهـ جکلرینی کویدهکی اوغورسز خرسزلره خبر ویردکلرندن اونلر قاچارـ لردی . صوکره ژاندرمهلر کلوب بزم شکایت ایتدیکمز آدملری بولهمینجه بزی تکدیر ایدرلر ، حکومتهده کیدهرك کویلیلرك یالانجی اولدیغنی سویلرلردی . باقدقکه اولمیهجق .. هپمز برآرهیه کلدك ، اتفاق اولدق . شیمدی برقاچ آیدن بریدر کندمزك دقتمز سایهسنده حیوانات سربست کزدیکی کبی کیجهلری آچیقده قالیرلر . الحمدالله هیچ بریسنك چالندیغی یوقدر . دیدی ، کویلیلر ، ساکت ، ساکن طورییورلر ، کیم بیلیر نهدوشونیورلردی ؟

آقشام اولمشدی. آرتق کیتمك .. بوصمیمی مجلس مصاحبتدن بوحارمصاحبهدن آیرلمق ضروری ایدی . کندلرینی ممکن مرتبه تأمینه چالیشدیغم . امید ایتملرینی ، باخصوص چوجقلرك اوقومسنه اللرندن کلدیکی قدر اوغراشمهلرینی ، اوقومهیه عسکرلکدن قورتولمق

فکریله دکل آدم اولمق ، یاشامق ایچون هوس ایتملری فرض اولدیغنی سویلدم . وبوساده‌دل آدملرك سونمش قلبلرینه برشعلهٔ امید براقسلی، القاسنه موفق اولدیغمی کوزلرنده‌کی پارلاقلقدن آکلایه‌رق اونلری ترك ایتدم .

یلواجده کچیردیکیم کونلرده مأموریندن ، هرقسم خلقدن کوروشدیکم ذوات عمومیتله قائممقامك . مال‌مدیرینك سوء اداره‌لرندن ، ظلملرندن هله‌مال مدیرینك برچوق فنالقلرندی بحث ایتدیلر . فی‌الحقیقه قائممقامك عاجز ، اقتدارسز برمأمور اولدیغی معاملاتندن آکلاشیلیور . کچنکی مکتوبده‌ده یازدیغم وجهله‌قائممقام کندیسنه‌ویریلن براستدعانك مألنی آکلایه‌رق هانکی‌دائره‌یه‌حواله‌سی اقتضاایتدیکنی تعیینده‌اوزون بردورهٔ تردد کچیرر . کویلینك، فقرای اهالینك ثمرات سعیله زنکین اولمش اوچ بش منفذی حمایه ایدر . بوبش ، اون کشی مستثنا اولمق اوزره بوتون یلواج قضاسی اهالیسی قائممقامدن مشتکیدر . شیمدی حکومت بومأموری طبیعی برلزوم اوزرینه نعللی خانه نقل ایدییور . بوناصل براداره‌درکه ایکی سنه‌در یلواجده هیچ برایش کورمین ، برفردی ممنون ایده‌مین ذاتامن ، حکایه سویلکدن باشقه برشی بیلمز برقائممقامك دیکر برقضاده ایش کوره‌جکنه قانع اولویور بویله برآله قوجه برقضایی تسلیم ایدییور . بوآکلاشیلماز برمعمادر . بومأمور نعللی خانه‌ده کیتسه بنه او آدمدر . بوراده یاپدیغی فرصت بولونجه اوراده‌ده یاپه‌جقدر .

روایته نظراً مال مدیرینك امور مأموره‌سنه عائد رشوت وسائر افعالدن دولایی عدلیه واداره‌مستنطقلرنجه حقنده برقاچ تحقیقات اجرا ایدیله‌رك تصدیسی ثابت اولدیغی حالده ینه برشی یاپیلمایور . اغنام

تحصیلاتندن کوی ائمه و مختارلرینك حصه‌سنه اصابت ایدن عائداتك سنده‌لرینی یاپدیره‌رق مجلس اداره‌دن‌ده تصدیق ایتدیردکدن صوکره بو پاره‌نك ویریلوب ویریلمیه‌جکنی مجلس مبعوثاندن استیذان ایده‌جکی کبی جوابلرله علاقه‌دارانی قوغیور وعائداتی کندیسنه تخصیص ایتمك ایسته‌یور . بو آدمك حکایه‌ایدیلن بوکبی سیئاتی‌پك چوقدر . صوکره اهالی بومأموردن شکایت ایدییور . هرفصلسه بردفعه‌سنده طوریبورلر حقنده تحقیقات اجراسیچون مأمورلر کلیور ، بونلر کویا تحقیقات یاپیورلر. ییورلر ، ایچیورلر، خوش کچنیورلر وکیدییورلر. هیچ برشی چیقمیور . بومال مدیرینی شیمدی اسپارته سنجاغنك متصرف وکیلی دخی اولان محاسبه‌جی‌بك والی‌یه قارشی رسماً حمایه ایدییور دینلمکده‌در . قائمقام ، حقنده‌کی اوراق تحقیقیه‌یی کندی ماصه‌سنده کونلرجه صاقلایه‌رق مجلس اداره مستنطقنه ویرمیور ، لوایه محاسبه‌جی‌یه کوندرمکه چالیشیور . چونکه اوراق اورایه کیدرسه مدیر قورتولمش دیمکدر .

یلواجلیلردن بری : اصلاحات یاپیله‌جق، محکمه‌لر ، دائره‌لر نظامنه قونیله‌جق ، هپسی اوله‌جق . . فقط بونلر بردن بره اوله‌ماز زمانه محتاجدر دییورلر پك ای بزده بو زمانی بکلیورز ، صبر ایدییورز . لکن هیچ اولمازسه بوتون کوتولکلری میدانده اولان بویله آدملری کوزومزك اوکندن آشیرسه‌لر . حکومت برطرفدن ایلدکه چالشیرکن دیکرطرفدن ایشی بویله مأمورلره توديع ایتمسنه عقلمز ایرمیور . دییوردی‌که بوسوزلر آجی برحقیقتی افشا ایدییوردی . حکومت بومأمورلری تمیزله‌مزسه برکون کله‌جك‌که اونك یاپه‌مدیغنی اهالی یاپمغه تشبث ایده‌جك وبدایت انقلابده‌کی هجومدن دها شدتلی برصورتده

بو مأمورلری قوللرندن طوته‌رق آته‌جقدر . بوکا امین اولملیدر . حکومت طبیعی بونی ایسته‌مز . اوحالده بر آن اول خلقه امنیت ویرمك ایچون بو ایشلرك اجابنه باقملیدر . زیرا آرتق سوز زمانی کچمش ، ایش زمانی حلول ایتمشدر .

شرقی قره آغاج — ۲۷ آغستوس ، ۱۳۲۵

اهالی ومأمورین — معارفك آجینه‌جق حالی—حکومت دائره‌سی وحبسخانه — محاکمه‌لر نصل جریان ایدییور ؟— مال‌قلمی وطاپو اداره‌سی نه‌حالده ؟

اغستوسك یکرمی دردنجی پازار ایرتسی کونی شرقی قره آغاجه کلدم . بوقضا مرکزی‌ده ممالك عثمانیه‌نك الك کری ، حال حاضری استقبال ایچون هیچ برامید بخش ایتمز ، اهالیسی فکر معارف وترقیدن کلیاً بی بهره محللرندن بریسیدر . یکرمی ، یکرمی بشه بالغ اولان قهوه خانه‌لر هرکون خنجا خنج طولی اولوب ایشسز کوجسز اولان خلق وقتلرینی بورالرده اقلقیاتله کچیررلر. چوجقلر بتون کون سرسریانه سوقاقلرده دولاشه‌رق بابالرینی ، بویوکلرینی تقلید ایدرلر ، الك مستهجن کلمه‌لرله کوروشورلر .

چهارشنبه کونلری بورانك پازاریدر . الك اوزاق کویلره قدر کویلیلر کویا شهره اخذ واعطایه کلیرلر. اقشامه قدر قوری برغلبه‌لك، کورولتودر دوام ایدر. نه آلان نه صاتان بللیدر. کویلی آلتی ساعتلك یردن ایکی یاخود اوچ غروش مقابلنده صاتمق اوزره برمرکب یوکی اودون کتیرر. پازارده بونی برقاچ ساعت کزدیرر وکوچ حالله صاتار، لکین دولاندیریجیلر بورادده قارشوسنده‌در:

اونوروکجی، نسخه‌جی بابالرك باشقه یرلرده بارینه‌مدقلرندنمی در

نه‌در ؟ بو کونلرده حکومتك نظر دقتندن اوزاق اولان بو جوارلرده پك چوق کورینیورلر. دونکی چهارشنبه کونی بورانك بازاری اولمق حسبیله کویلیلر قره اغاجده ایدی . صاریقلی بر اوفوروکجی النده بر چوق صاری کاغدلر اولدیغی حالده متصل سویلیور؛ نسخه‌لرینك تأثیر افسونکار وسحر آمیزنی،بونلرك صیتمه‌دن باشلایه‌رق الڭ مهلك امراضه دوا اولدیغنی ، اوزرنده بر نسخه طاشیانه قورشون بیله ایشله‌میه‌جکنی کمال اطمئنانله اعلان ایدییوردی . دقت ایتدم . اوفوروکجی یاریم ساعت ظرفنده قادینلردن ، چوجقلردن ، کنجلر و آق صقاللی اختیارلرده متشکل اوله‌رق اطرافنی چویرن کویلیلردن اون بش ، یکرمی قدر مشتری بولمشدی . آلتی ساعتلك کویدن کتیریلوب صاتیلان اودونك یاخود بو کبی دیکر بر شیئك قزاندیردیغی ایکیلك بر اعتقاد دیندرانه ایله کندیسنه ویریلیور ، اوفوروکجی نسخه‌یی مشمع ایچنه صاره‌رق و آکلاشیلماز بر چوق شیلر سویلیه‌رك دفعاتله اوپوب باشنه‌قویدن ، غریب بعض اطوارله جلب انظار دقت ایلدکدن صوکره مشتریسنه ویرییوردی . بر کونلك ثمرهٔ سعینه مقابل بویله بر طلسمی الده‌ایتمکدن بویوك بر سونج حس ایدن کویلی ایسه دیکرلرینی شویقه شتاب ایدییوردی .

سرسری قانونی شبهه‌سز بو کبی اشخاص حقنده مأمورین ضابطه النده بر سلاحدر . لکن بورالرده کوردیکیم مأمورلر اونی تطبیق دکل نه‌دیمك اولدیغنی آکلامقدن بیله عاجزدرلر . یالکز بو قانونك طشره‌لرده و کوچك یرلرده‌کی خدمتی اغراضه واسطه اولمسیدر. مأمورینك خوشنه کیتمین ، یاخود متغلب اشرافك استفاده‌لرینه مانع

اولمق ایسته‌ینلر حقنده بوقانونك تطبیقنه قیام ایدلدیکی دفعاتله واقع اولمشدر . حکومت ایسته‌دیکی قدر قوانین تنظیم واعلان ایتسون . اوقانونلرك واسطهٔ اجرائیه‌سی بوجاهل ، هردرلو آمال ومنافعه بیله‌رك یاخود بیلمیه‌رك آلت اولور مأمورلر بولندقدنصکره هیچ برفائده حاصل اولماز . مثلا بو سرسری قانونی اعلانله حکومت مأمورینك ماصه‌لرنده اویویان قانونلر آره‌سنه برعدد دها علاوه‌سندن باشقه برشی یاپمامشدر . او ، اغراض شخصیه موضوع بحث اولنجه خاطره کلن بر آلت تهدیددر .

قره‌اغاجده اولدقجه ایی انشا ایدلمش ، برچوق قضا مرکزلرنده مثلنه تصادف ایدیله‌مین برمکتب رشدی بناسی وار . مکتبده بعض تعمیرات اجراسی ایچون بش بیك غروش تخصیصات ویرلمش ، بونك نصفندن زیاده‌سی لزوملی لزومسز انشا آته صرف ایدلمش . بوکون ایکی بیك اوچیوز غروش قدر پاره موجود بولنیور . مکتبه کیریلیرکن منظرهٔ خارجیه نظری ممنون ایدییور ، انسانده ایی برتأثیر اویاندیرییور فقط ایچری کیروبده اوطوره‌جق بریری بولنمیان معلمین اوطه‌سی، وقتیله بیاض رنکلی اولدیغی حالده بوکون پیسلکدن رنکی تفریق ایدیله‌مین چاتلاق صیوالری دوشمش دیوارلری، جاملری قیریق پنجره‌لری ، ایکی اوچ صره‌یه وضع اولنمش عادی ، اوزرینه اوطورمغه ایکره‌نیلیر رحله‌لریله ، درسخانه‌لری مشاهده ایدنجه بدایةً اویانان تأثیر درحال تأثره منقلب اولویور .

بوتأثر سائقه‌سیله پاره موجود اولدیغی ، باخصوص تعطیل زمانی بولندیغی حالده نه ایچون بو جهتلره باقیلمادیغنی صوردم ، بوحال کندیلری ایچون ایی برفکر حاصل ایتمیه‌جکنی سویلدم ، قضاقائممقامنك

تحت رياستنده بولنان معارف قوميسيوننك حتى سنه‌ده بردفعه تشكلنى كورمك بويوك برموفقيت اولديغنى ، معلم اوله ايسه دفعاتله اخطار ايدلديكى حالده آلديرمديغنى ، نه‌قائممقام نه‌ده مأمورين سائره واهالى معارفه ، مكتبلره ، اهميت ويرمدكلرندن بوحال أليمك دوام ايتمكده اولديغنى ، حالبوكه چوجوقلرك پك ذكى و تحصيله خواهشكر بولندقلرينى ، حتى قيشين ايچه اوزاق كويلردن بيله بورايه قدر كلدكلرينى افاده ايتديلر . بورادن زواللى، جاهل خلقه آچيمقدن باشقه برشيئك أليمدن كله‌مديكنى آكلامقدن ، وظيفه‌لرينه بوقدر لاقيد قالان مأمورينه ، اولادلرينى هيچ دوشونمه‌ين بو بابالره برشى يا په‌مامقدن متولد كيريجى برحس عذابله چيقدم .

اوچ كونلك مدت اقامتم بكا اوكرتدى كه: معارف قوميسيونى دنيلن هيئت جهلانك اسمى وار جسمى يوقدر . بونلر سنه‌ده بر ايكى دفعه بيله طوپلانماز هله قائممقامك اك زياده لاقيد بولنديغى ، « بن مكتب خواجه‌سى دكلم . بكا عائد دكلدر » ديه بوخصوصده بر تشبث وقوعبولسه‌ده رد ايتديكى شيلر مكتبلره دائر ايشلردر . معاشى ديكر قضالرده نسبتله فضله اوله‌رق بش يوز غروش اولان مكتب رشديه معلم اولى پك نادر اوله‌رق مكتبى تشريف ايدر . كنديسنى دائماً خسته بيلديرر ووقتى خانه‌سنده كچيره‌رك آى باشنده معاشجغزينى چكر او. كنديسنه صاغلام قپولر، هردرلو مؤاخذاته قارشى، حمايه ايده‌جك استنادكاهلرى بولنمشدر . باشقه شيلر نه‌وظيفه‌سى ! مكتب يوزاللى غروش معاشلى معلم ثانينك النده‌در . آرتق بو بيچاره نه اوكرده‌بيليرسه چوجقلرك كارى اودر . فقط معلم اول جاهل اولديغى حالده معلم ثانينك مكتب اعداديى بيتيرمش . اصول تدريسه واقف بولنمش اولمسى شايان تشكردر .

خلق ایسه جهالتك قنالقلرینی ، چکدکلرینك هپ بورادن کلدیکنی معارفك فضائلنی آکلامغه باشلامشلردر . آنجق کندیلکلرندن برشی یاپمغه مقتدر دکللردر . تشویق ، ترغیب بکله‌یورلر . اونلره فکراً منفعت وریادن آزاده ، آکلایه‌جقلری برلسانله موعظه‌لر ویریلیر ، صفوت وخلوصله تشویقات یاپیلیرسه کندیلرنده دنیانك الڭ قابلیتلی الڭ فدا کار انسانلری بولونور . فقط بونی بومأمورلر ، بوخواجه بو اشراف واغنیایاپه‌جقسه بووظیفه اونلردن بکله‌نیورسه تورکیه استقباله وداع ایتملیدر ؛ بوآدملرك اداره ایتدکلری کونك فرداسی ابدیاً ظلمتدر ، اوچورومدر .

آکلامق کورمك ایسترسه‌کز دائرهٔ حکومته کیریکز : قاپودن آدیمکزی آتنجه قارشوکزده خارجله اختلاطی قطع ایدن تخته برپارمقلغك آرقه‌سنده سفیل ، مردار برمنظره جانلانیور . یاقلاشیورسکز ، پیس ، مستکره برقوقونك تنفس ایلدیککز هوانی افساد ایتدیکنی حس ایدییورسکز . چهره‌لرنده قان قالمامش صاری ، اولو رنکنده یکرمی ، یکرمی بش انسان .. . کویا کزیمك ، تازه هوا تنفس ایتمك ایچون تخصیص ایدیلن پارمقلغك آرقه‌سنده‌کی اوفاق ، دار باغچه‌ده قونوشورلر اوطوریورلر . یاتیورلر . سزك ، شیمدی‌یه قدر کورمدکلری بر چهره‌نك مشاهده‌سی اوراده برحرکته سبب اولیور . فری ، پارلاقلغی قاچمش بوتون نظرلر سزه توجه ایدییور . حس ایلیورسکز که سزدن بونظرلر حیات ، صحت دیله‌نیور ، امداد بکله‌یور . تخته پارمقلقده‌کی اوفاق قاپو آچیلدی . ایچری‌یه کیریکز . ایشته بوراسی حبسخانه‌در تعفن ، پیس قوقو آرتدی . هواسی صوك درجه معذب . . .

بویوجك براوطه کنیشلکنده اولان باغچه‌یی چکدم واصل حبسخانه

دینلن یره کیردم . قوقواوقدر قوتلی برصورتده یاپیلدی که ألیمله بورنمی قاپامقه مجبور قالدم . بوراده هوا یوق ضیا ایسه هیچ یوق ! دیوارده یانان اوفاق برلامبا خفیف ضیاسیله کونشک بیله صوقوله‌مدیغی ، هرشیئک بیتدیکی بوسفالتخانه‌یی تنویره ، محبوس دیه بورایه آتیلان زواللیلره برازحیات ویرمکه چالیشیوردی . طاوان چوکمش ، دیوارلر چارپیلمش ، زمینک دوشه‌مسنی تشکیل ایدن تخته‌لر پارچالانمش ، رطوبتدن هرشی‌صارارمش . . . حکومتک آبدست خانه‌سی بواوطه‌یه بیتشیك ، غالبا لغم‌ده آلتندن کچیور ، تعفن قوقو اورادن انتشار ایدییور .

بوفجاعته، سفالته.. هیئت بشریه‌نك موقت برموت ایچون حقوق حریه‌سنی استرداد ایله تصحیح اخلاق ایچون حبسخانه‌ده بولنماسنه راضی‌اولدیغی ، احتمال‌که ایچلرنده بلاسبب تحت‌توقیفه آلندیغی حالده کونلرجه بکلدکدن‌صوکره یازین هیچ برجرمی اولمدیغی آکلاشیله‌رق تخلیه ایدیله‌جك اولان موقوفلرده بولنان بیچاره‌لرك حالنه تیتره‌دم . انسانلقلرینك دوشدیکی بومرتبه‌یه قلباً اغلادم . یانمده‌کی ژاندارمه چاوشنك مساعده‌سنی استحصال ایله بوراده ساعتلرجه دورمق ، هرشیدن محروم بولنان بوآدملری تسلیه ایتمك استردم . لکن تعفن ، هواسزلق ضیاسزلق ، اودرجه ایدی‌که برقاچ دقیقه‌دن‌زیاده دایانه‌مدم، اونلری ینه سفالتلرنده ترك ایله چیقدم . حبسخانه‌نك‌ده مأموری اولان چاوش هنوز یکی کلدیکنی ، قائمقاملغه مذکره‌لر ویردیسه‌ده هیچ برشی ظهور ایتمدیکنی سویلیوردی .

دوشوندم : برانسان بش التی سنه هرکون‌هیچ اولمازسه حکومته کیروب‌چیقارکن بومنظرهٔ فجیعه‌یی کورزده، یوقاری‌قاتده‌کی اوطه‌سندن

آشاغیده ایدیلن فریاد استمدادکارانه‌یی ایشیدیرده وجدانی نصل اسکات ایدر ، نصل راحت اویقو اویور ، یر ایچر ؟ باخصوص که چهره سنده بویله برتمغای اتهام وارکن نصل اولورده آلتی سنه صیقلمیه‌رق بوموقعی اشغال وایفای وظیفه ایدر ؟ بوتون بونلره جواب‌ویرمك ایچون پك‌اوزون دوشونمکه حاجت‌یوقدر ظن‌ایده‌رم.

ایسترمیسکز ؟ آلتی سنه‌در شرقی قره آغاچ قضاسی قائمقامی بولنان وحکومت جدیده « آرتق یتر ، چکیل » دیمزسه مادام الحیات قائمقاملغدن اوصانمیه‌جق اولان بومأموره بو حاللری سویله‌یکزده سزه « نه‌یاپه‌یم اهالیده استعداد یوق » یاخود بن حبسخانه مأموری دکلم وظیفه‌م دکلدر جوابنی ویرسون ! »

بومأمورلرده اقتدارلرینك ، سنلرینك ، هرشیلرینك . . ملتك یاشامق ، ایلریله‌مك ایسته‌دیکی بوزمانده کفایت ایتمدیکنی آکلایه‌رق چکیلمك بویوکلکنی کوستره‌جك حس انصاف‌ده یوقدر . ملت ایسه عصبیت ، صبرسزلق ایچنده . . . عجبا حکومت بو وظیفه‌سنی ایفاده دها نه‌قدر کیکه جکمی ؟

صالی کونی محاکمه جریان ایتمکده اولدیغنی استخبار ایلدیکمدن همان یوقاری چیقدم . محکمه اوطه‌سی بوش ایدی . ایش اهمیتسز اولملی که محکمهٔ شرعیه اوطه‌سنده باقیلیورمش . لکن بن کیدنجه‌یه قدر اوده بیتدی . بیلمم باشقه محاکمه‌لر واردی‌ده بنم ورودم مانع اوله‌رق قالدی هرحالده برشیلر اولدی . اوکون وپازار اولمق مناسبتیله بوتون کویلیلر مرکزده بولندیغی ایرتسی چهارشنبه کونی هیچ برمحاکمه اجرا ایدلمدی . مراق ایتدم ، صوردم بنم یلواجدن قره آغاجه کله‌جکم شایع اولمسی اوزرینه هرجهتده برفعالیت باشلادیغی ،

بلدیه‌نك سوقاقلری سوپورتدیكنی ، پیسلكلری تمیزلتدیردیكنی . . دائرهٔ عدلیه‌ده ماصه‌لرك چوخه‌لری دكیشدیرلدیكنی بعض مأمورلرك آزچوق كندیلرینه چكی دوزن ویرمكه چالیشدقلرینی واحتمال بو فعالیت دوره‌سنده محاكماتك‌ده تعلیق ایدلمش اوله‌جغنی سویلدیلر . حالا دوام ایدن بوساخته اطواره ، ریاكارلغه تأسفله مقابله ایتدم .

پنجشنبه‌كونی ساعت یدی راده‌لرنده محكمهٔ علنیه‌اوطه‌سنده برجزا دعواسنك حقیقةً رؤیت ایدلمكده اولدیغنی ایشدنجه مال بولمش‌مغربی كبی‌قوشدم . محكمهٔ علنیه اوطه‌سی : قاپودن باقیلنجه‌قارشوكزه نائب، رئیس محكمه اصابت ایدییور . صاغنده ، صولنده همان كندیسنه یاپیشیق دینه‌جك برحالده صوقولمش اعضالر . . اوكارنده یشیل چوخه‌سی یكی قاپلانمش دار اوزونجه كرسی . هیئتك اوطوردیغی موقعدن اعتباراً تا طرفینك بولندیغی موقعه قدر دیوار دیبلرینه اوزون قولتوقلرك قونولمش . . رئیسك صول طرفنده قولتوقلرك بركوشه‌سنه ضبط كاتبی ، صاغ طرفنده بركوشه‌یه مدعی‌عمومی‌معاونی وكیلی ژاندرمه چاوشی اوطورمش . برمدعی، درت مظنون علیهدن مركب اولان طرفین موجود . رئیس مدعینك‌اسمنی‌فلان‌صوزییور ، دیه‌رك دعوایه یكی باشلایور .

سامعینه اوطورمق ایچون بریراولمدیغندن قاپو دیبنده آیاقده دوردم . بنی كورن هیئت محكمه خفیف برحركت اجرا ایتدی ، چهره‌لرده انجه بر اشمئزاز بلیردی . ذاتاً رئیس دایانه‌مدی . بكا خطاباً « بویورك افندم » دیه‌رك صاغ جهتنده مدعی عمومینك یوقاریسنده بر كوستردی . تشكر ایدرك رد ایلدم . فقط محكمه‌ده برشاشقینلق پیدا اولدی . اوراق اوقونمادی ، یاخود بن‌دویمادم . طرفینك ادعا

ومدافعاتی استماع اولندی . بوصره‌ده ألنده برتلغراف اولدیغی حالده موزع خود بخود محکمه‌یه داخل اولدی . ایلرله‌دی . ألنده‌کنی رئیس افندی‌یه ویردی ومحاکمه دوردی . رئیس تلغرافی آچدی ، اوقودی ، حواله ایتدی ، علم وخبری امضالادی موزع آلدی وینه کلدیکی کبی چیقدی ، بواوفاق فاصله‌دن صوکره محاکمه تکرار باشلادی. صره شاهدلره کلمشدی. شاهدلر کلیور ، ایلرله‌یور ، تا رئیسك قولاغی دیبنده قائماً معلوماتنی سویلیوردی . ضبط کاتبنی ، مدعئ عمومی‌یی طرفینی بیلمم . فقط بن برشی ایشیده‌مدم . برکت ویرسین که برایکی شاهدك اجابت ایتمامسی محکمه‌نك امدادینه یتشدی . رئیس آغزیله هم برشیلر سویلیور، اشارت ایدییور هم‌ده مدعئ عمومی‌یه باقیوردی فقط چاوش برهیکل ایدی . دقت ایتدم آغزندن حرف واحد چیقمادی . برشیلر اولدی. شاهدلرك احضاری ایچون محاکمه ایلولك ایکنجی چهارشنبه کوننه براقیلدی . مدعئ عمومی معاونی وکیلی بویوك برعذابدن قورتولمشجه‌سنه دیشاری فیرلادی .

برقومدیایه بکزه‌ین بواویونه‌باقه‌رق کولمکمی اغلامغمی لازم کلدیککنده متحیر قالدم . سکز آرقداشیله قوجه قضانك واسطهٔ اجرائیه‌سی هرشیئی اولان، اوقومسی یازمسی اولمیان بو آدجغز سویلیور ، اعتراف ایدییوردی : « بن ژاندارمه چاوشی‌یم ، مدعی عمومینك فلانا کلامم محکمه ، قانون نه‌در بیلمم بکازورله بووظائفی کوره‌جکسك دییورلر فقط بنم برشیدن خبرم یوقدر » دییه باغیرییوردی ، که صمیمی اولان بواعترافاتی دیکر مأمورلره نظراً اونك بر مزیتیدر .

دها کورمك ایستر سه‌کز کلیکز ، زیرا کوریله‌جك شیلر پك چوقدر . ایشته : مالیه دائره‌سی ، مال قلمی ... تا قارشوده برکوشه

مندرینه یاصلانمش صاچی صقالی آق پاق آلتمش بش ، یتمشلك قدر تخمین اولنان کنیش دونلی مال مدیری .. روایته نظراً بعضاً جانی ایسته‌یجه پانطالون یرینه کیدیکی بودونی‌ده چیقارارق ایچ دونیله اوطوروپرمش . قضانك معاملات مالیه‌سی‌ده بونك النده . مع التأسف آرتق قلمی کندیسنه اطاعت ایتمیور ، تیتره‌یور ، تیتره‌دییور ، فقط بردرلو یازمیور . مدیر افندی طاقندیغی اوضاع تبصبصکارانه‌سیله پك تحف اولیور ، اوطه‌سندن چیقدیغکز کبی اعادهٔ زیارتی بکله‌ییکز .

معاشی بش یوز غروش .. فقط بو ، اونك یالکز بوغازینه یتمز . اوته‌سنی ایسه بن بیلمم .

برده طاپو دائره‌سنه اوغرایه‌رق چیقمق ، حکومتی اویقوسنده ، مأمورلری کیفلرنده . بیراقمق لازم کلدی . شیمدیکی طاپو کاتبی یکی کلمش ، وکالةً بولونیورمش . اونك ایچون هرشیئی سویلیور : بوتون دفترلر حك ، سیلنتی ایچنده ، صحیفه‌لر یرتیلمش ، توپمش ، پژمرده برحالده .. قیودات تحریف ایدلمش ، حسنك معلوماتی اولمقسزین اوزرنده مقید بولنان املاکی حسینه فراغ ایدلمش که بوکبی حاللر آرتق امور عادیه صره‌سنه کیره‌رك هروقت اوله‌بیلیرمش! سلفی ایچه برمدت بوخدمتده بولندیغی حالده دفترلرده برقلم یازیسنی کورمکه موفق اوله‌مامش . او ، بویوك مأمورلرك اغماض عین ایتمسیله ایسته‌دیکی قدر تجارت ایتمش . نهایت وقوعبولان شکایات اوزرینه تحت محاکمه‌یه آلنمش . رشوت ، تحریف وسائره اونك هرکونکی ایشی ایمش . والحاصل وکیلك روایتنه نظراً بوسلفك یاپمادیغی ایش ، باش‌وورمدیغی قاپو قالمامش . حالبوکه قائمقام طاپو کاتبنك احتمال که ذهول ایدرك بعض نقطه‌لرده آنجق وظیفه‌سنده سوء استعمال وغرور اولدیغی

سویلیوردی که‌هانکی جهتك طوغری بولندیغنی بالطبع هرکسدن اول ینه کندیلری بیلیرلر .

ایشته سزه طشره‌نك حیات عمومیه‌سندن ، حکومتك احوالندن عیناً استنساخ ایدلمکه چالیشلمش بر صحیفه‌دها ! بورالرده تجدد اداره، مشروطیت کبی کلمه‌لر برر لفظ بی‌معنادر . هیچ برشیده تبدل یوق ؛ هرشی یرلی یرنده . یالکز ترقیسی ، استیلاسیله هرکون دکیشن : ایلری کیدن جهالتدر .

بکشهری : ۱ ایلول ، ۱۳۲۵

بکشهرینه متوجهاً شرقی‌قره آغاجدن جمعه کونی علی‌الصباح حرکت ایتدم . بزی بکشهرینه کوتوره‌جك اولان پاتیقه بوقضانك برناحیه‌سی مرکزی اولان قیرایلی قریه‌سنك ایچندن کچدیکندن برآز دیکلنمك ایچون بوکویده برایکی ساعت قالدم . خارجدن ، قونیه‌دن کلن برقاچ روم بوراده ایکی‌خان یاپمشلر پاره قازانمغه چالیشیورلر . چارشی دینلن یرده ایکیسی آچیق اولمق درونلرنده بش اون غروشلق اشیا بولنمق اوزره بش آلتی دکان . . قاپولری هفته‌ده بر دفعه بیله آچیلمیان حکومت دائره‌سی .. اکثریا وقتنی بکشهرنده ، اوته‌ده بریده کچیرن ناحیه‌نك مدیر ویکانه مأموری طاهراغا اسمنده برقاره جاهل . . صوکره سفیل منظره‌لی ایکی یوز ، ایکی‌یوزاللی خانه ، سس ، صدا، حیاتی کوستره‌جك برحرکت یوق .

بوکوی بکشهری کولنك کنارنده‌در . کول بطاقاقلر یاپدیغندن هوا صوك درجه‌ده بوزولیور، حتی یرلیلر بوحوالی‌یه آناطولینك‌یمنی نامنی ویریورلر. کوی بوندن اون ، اون‌بش سنه اول بش آلتی یوز خانه ایکن وخامت هوا سببیله بوکون ایکی یوزخانه قالمش ، دیکرلری قاپانمش . بوکا مقابل طبیعت بوتون سماحتلرینی ، فیضلرینی بورالرده ابذال ایدییور . اراضی منبت ، کوزك کوره بلدیکی قدر واسع ، فقط بوش، معطل . چونکه ایشلیه‌جك ، طبیعتك بوسماحت فوق‌العاده‌سندن

طوپراغك قوۀ انباتیه‌سندن استفاده ایده‌جك آدملر یوق اوت ، هرشی‌وار ، لکن چالیشه‌جق ، أکه‌جك ، بچه‌جك أللر مفقود .

ایکی ساعت اوطوردیغم بو کویده کوروشه‌جك قونوشه‌جق بر آدم‌بوله‌مدیغمه اعتماد ایدیکز طبیعتله انسانلرده بویوك بر تضاد ؛ هرشیده‌نظر دقت وابتصاره چارپان آجی، مؤلم حقیقتلر . کوی بر صحنهٔ عبرت‌عرض ایدییور .

کویدن چیقدم. یول‌دائما بکشهری کولی ساحلنی تعقیب ایدییور . تك‌توك کویلره‌تصادف‌اولونیور. بورالرده‌خرمنلر کچ‌قالدیغندن کویلیلر خرمنلرنده چالیشیولر. نظر دقت وتأثرمی‌شوحال پك‌جلب ایتدی: بر کویدن یاخود جوارندن‌کچرکن برچوق کوی‌چوجوقلری‌پیدا اولویور. آرابه‌نك اوکنده آرقه‌سنده قوشویورلر وأللری آچیق أزبرله‌نمش یاخود أزبرله‌تدیرلمش‌بعض‌شیلر سویلدکاری‌حالده‌پاره دیله‌نیورلر. صغر وقویون سورولرینی‌سوق واداره ایدن کوچوك چوبانلربیله حیواناتی، وظیفه‌یی ترك‌ایله آرابه‌یه ، دیله‌نمکه شتاب ایدییورلر.

بونك‌اسبابنی آرابه‌جیدن‌صوردم، دیدی‌که: جوادبك‌قونیه‌والیسی ایکن ولایتی کزدی، بورالردن کچدی . اشیاسنی بن کوتوریوردم ، بوجواردن کچرکن‌کوی چوجوقلرینه برچوق پاره‌لر ویردی . ایشته اووقتدن بری اونلرجه عادت اولدی ، بورالردن بریابانجی کچسه وچوجقلر بونك برمأمور فلان اولدیغنی سزسه مطلق بویله یوللره دوکیلورلر ، آرابه‌نك آرقه‌سی صره قوشارلر ، پاره دیله‌نیرلر . بو ، والی جواد بکك یادکاریدر .

ساعت‌بکزه‌دوغرو بکشهرینه کلدم. شهر یکدیکرندن آیری ایکی

محله‌دن متشکلدر. ایچری کیرر کن برحرکت کورولیور، برچوق آدملر چالیشیورلر، برشیلر یاپیورلر. آلمان قومپانیه‌سی بکشهری کولی جوارنده عملیات اجرا ایدییور. فقط شهرك ایچنده بوحرکت دورویور، بیلدیکمز اویکنسق؛ بطی حیات باشلایور. بوراده بولندیغم مدتجه قومپانیانك نه یاپدیغی، نه ایشله مشغول اولدیغی آکلامق ایچون چالیشدم. هیچ کیمسه واقف دکل، کویا کندیلرینه عائد دکلش کبی لاقید بولونیورلر. حتی قائمقامك بیله معلوماتی یوق! روایته نظراً ولایتدن معلومات طلب ایتمش، نظامنامه‌لرنی ایسته‌مش، فقط هیچ برجواب شرفظهور! ایتمه‌مش.. بناءً علیه قومپانیا ایسته‌دیکی کبی ایش یاپیور، حرکت ایدییور هیچ برطرفدن قونتروله تابع دکل بیلمم که بو نصل برسردر!

بکشهرنده اوطوردیغم درت کون ظرفنده اوکرندیکم، کوردیکم شیلر هپ آجی، الم بخش حقیقتلر اولدی. اشراف نامی ویریلوب کویلیلردن صویمقدن باشقه تجارتلری، حکومتك اجرا آتنی اشکال ایتمکدن، ایشلرینه یارامیان واملرینی ترویج ایتمین مأمورلرك ـ که پك آزدر ـ علیهنده بولنمقدن ماعدا مشغله‌لری اولمیان صنفدن بش اون کشی بوراده ده وار. حتی بونلرك ظلم واعتسافلری بوقضاده دیکر کزدیکم یرلردن پك فضله‌در.

هپسنده اولامتعصب وریاکار برلسان، صوکره آرتق مأمورلرك یکدیکرینك حقنده شکایتلر.. چونکه بوآدملر یکدیکرینك صوك درجه خصمیدر. بوخصومت مأمورلری، اهالی‌یی‌ده فرقه‌لره تقسیم ایدییور. هله برمأمور یرلی اولورسه مطلقا بونلردن برینك تحت

اسارت ومحکومیتنده‌در قائممقام بو آدملردن‌مشتکی، حکومتك هر ایشنه بورون صوقدوقلرینی ، فقط الندەکی وسائط اجرائیه ایله اونلرك نفوذلرینی تماميله کسر ایتمكه موفق اوله‌مدیغنی سویلیور . زیرا مأمورلردن ، رفقاسندن امین دکل .

حکومتك بواشراف ذمتنده پك چوق آله‌جغی واردر . مثلا بکشهرنده مفتینك ویرکو وسائره‌یه اون بيك غروش بورجی بولونور ذاتاً قصبه‌نك سکسان بيك غروش بقایاسنك نصفی الیوم بو بش اون کشینك ذمتنده‌در .

برقهوه خانه‌نك اوکنده اوطوریوردم . آلتمش ، آلتمش بش یاشلرنده برژاندامه اونباشیسی کلدی . اوراده بولنانلرك قولاغنه برشیلر فیصلدادی ، کندیسنه فرونی کوستردیلر . صوردم . حبسخانه ده‌کی محکوملره ، موقوفلره اکمك ویرلدیکندن ، بونلر ایسه هپ فقیر طاقمندن بولندیغندن ژاندارمه‌نك هر وقت اولدیغی کبی اکمك پاره‌سی دیلندیکنی سویلدیلر . اونباشی‌یی چاغیره‌رق بن ده برشی ویرمك ایسته‌دم یانمده‌کی ردیف ضابطاندن بری صاقین ها ، دیدی . زیرا اونباشی‌یه امنیت ایدلمز . پاره ویریلیرسه جیبنه کیره‌جکنه شبهه یوقدر .

فقط بو ، اویله برژاندرمه اونباشیدرکه أولری واردر ، پك غلبه‌لك اولان افراد عائله‌سنی مرفهاً کچیندیرر ، حتی اوچ اوغلندن بریسی ایچون بوسنه‌بدل نقدی ویرمك ایسترکن بونك دیدی قودی‌یی موجب اوله‌جغنی دوشونه‌رك واز کچمشدر . نه‌یاپسون بوقدر سنه‌در ژاندارمه‌لق ایدییور ، طبیعی‌بوش دوره‌جق، یالکز بش آلتی مجدیه‌دن عبارت معاشه باقه‌جق دکل‌یا ، چالیشمش ، جابالامش وقزانمش !

شو وقعه‌یی آکلادییورلر : برنجق ، ایکی آی اول ایکی‌یوز کشی تخمین اولنان مسلح ، هردرلو خباثتی اجرا ایدن خیمه نشین قبطیلر اطـنه ولایتندن کوردکاری تضییق اوزرینه دولاشـه دولاشـه قضا حدودندن ایچری کیررلر. حکومت خبر آلیر، تعقیبلری ایچون عددلری اونه بالغ اوله‌میان ژاندارمه‌لرینی کوندرمك لازم کلیر ، لکن بوژاندرمه‌لر قولای قولای کیده‌بیلیرلرمی ؟ کونلر کچر ، نهـایت اونباشی تعقیبلرینه کله‌جکنی ، فقط مقصدی کندیلرینه برزیان اولمدیغنی فلان اورمانده صاقلانملرینی بیلدیرر وتعقیبه چیقارلر ، احتمال‌که کوروشورلر قونوشورلر ، اویوشورلر، وقعه نظر اهمیتی جلب ایتدیکندن قونیه‌دن برضابط قومانداسـنده یکرمی سـواری سـوق ایدیلیر . فقط تأمین ایدیلیورکه اونباشی تعقیب اولنـانلرك کیزلندیکی محلی بیلدیکی حالده ضابطی باشقه یرلره سـوق ایدر . دیکر طرفدن ردیف ضابطانندن برینك معیتنده‌ده برمقدار افراد عسکریه چیقاریلیر. بونلرده کونلرجه قیرلرده ، آچیق یرلرده بکلرلر . حکومت برچوق مصرفلر ایدر . نتیجه‌ده هیچ برشی اولماز . قبطیلر . . فرار ایدر ، کیدرلر .

اساساً هیچ برایشه یارامیان بوژاندرمه‌لر صوك کونلرده تنسیقات تورقوسـیله بوتون بوتون دورمشلر ایدی . چوق شـکرکه تنسیق مأمورلری کلیور . ایشه باشلانیور . هیچ اهمیتسز کبی تلقی ایدیلن بووقعه ، بوایشه باشلانیش خلق اوزرنده بویوك برحسن تأثیر اجرا ایتمشدر .

پك خراب اولان دائرهٔ حکومته کیرنجه انسان حیزلی یورومکه ، چوق‌ تقردی سوینکه قورقیور . قائمقام اوطه‌سی فرسوده مفروشاتی

یرتیله‌رق اوتلری جیقمش مندرلریله نظر زائری بحق جلب ایدییور. قارشیده، صول جهتده اوکنده تخته پارمقلقله چورلمش اوفاق بر باغچه‌سی، گزینتی محلی بولنان حبسخانه کورینیور. بوراسی قره آغاجده‌کی حبسخانه قدر سفیل منظره‌لی دکل، لامبالیه اوطورمیورلر لکن پیسلك، تعفن ورطوبت وار. اوچی موقوف ایکیسی محکوم اولدقلرینی سویلین بش کشی بولونیور. بونلری سویلتدیررسه‌کز هپسی معصوم بولندیغندن، محکمه‌نك ناحق یره حکم ویردیکندن فلاندن بحث ایدییورلرکه پك طبیعیدر. چونکه، قباحت صمور کورك اولسه کیمسه اوستنه آلماز، دیرلر. بونك ایچون بوادعالره اوقدر قولاق آصمام.

بوبش شخصه توقفلرینه یاخود محکومیتلرینه دائر اللرنده برشی اولوب اولمدیغنی صوردم. موقوفلردن بری موقت برتوقیف مذکره‌سی اوزاتدی: قره‌علی قریه‌سندن ولی محمداوغلی محمد. قتل ماده‌سی. تاریخ ۲۲ جماذی‌الآخر سنه ۳۲۷ و ۲۲ حزیران سنه ۳۲۵. دیکری کچی قریه‌سندن منلا اوغلی حسین، ۲۳ رجب سنه ۳۲۷ و ۲۸ تموز سنه ۳۲۵ [موقوف حلیم اوغلی سلیمان اولدیغی ۱۳ تموزدن بری موقوف بولندیغی حالده مستنطقك اون بش کون صکره ۲۸ تموز تاریخنده توقیف مذکره‌سی ویردیکنی سویلیور.] اوچنجیسی: قیرایلی ناخیه‌سی رژی قولجیسی بالیکسرلی شریف افندی اوغلی حسن افندی. تاریخ، ۲۶ جماذی الآخر سنه ۳۲۷ و ۲ تموز سنه ۳۲۵، جرم، قاری قالدیرمق...

محکوملرك ألنده برشی یوق. بوکون ایلولك بری اولدیغی وموقت برتوقیف مذکره‌سی حکمی اوتوز برکون دوام ایتدیکنی بیلدیکمدن

بويله‌وقتى كچمش اوراقله بو آدملرى نصل توقيف ايتمكده اولدقلرينى اونباشيدن استيضاح ايتدم . بن بيلمم ضابطه مأمورى بيلير، ديدى .

حبسخانه‌ده‌كيلر آچلقدن ، كنديلرينك بش پاره‌لرى اولمديغى حالده گويا شيمدى بويله امرلر ويرلديكى جهتله برپارچه اكمك ويرلديكندن شكايت ايتديلر . بر ايكى آى اول قونيه مركز مدعئ عمومى معاونى دور ايچون بورايه كلمش ، برقاچ كون اوطوروب حبسخانه‌يى كزدكدن ومحكمه‌يى تفتيش ايتدكدن صوكره كيتمش . ديمك‌كه بوذات بكشهرى محكمه‌سى معاملاتنده برقصور كورمه‌مش يالكز اوراقى قاريشديره‌رق امضاسز بولدقلرينى امضالاتديرمش، بوده اوفاق برخدمت دكلدر يا ! واقعا مدت قانونيه‌سى مرور ايدن موقت توقيف مذكره‌لرى ايله اشخاصك تمديد موقوفيتلرى كبى اوفاق تفك شيلر نظر دقتى جلب ايتمش اولسه بيله نه‌اهميتى واردر ؟ برشخصك بو يله كونلرجه موقوف قالمسنك نه ضررى اولور ؟ وارسون ، تربيه اولسون ، اصلاح نفس ايلسون ، دها موافق دكلمى ؟

محكمه‌نك حالى ديكر آرقداشلرندن فرقلى دكلدر . فى‌الحقيقه قانوندن، عدالتدن باشقه هرشيئك كيره بيلديكى بومحكمه‌لرك، حكام كرام هپ همحالدر . صانكه بوحكام قوى برمعاهدهٔ اتفاقيه ايله يكديكرينه باغلانمش ، بربرينى تقليده يمين ايتمشلردر . بونك ايچون محكمه‌دن بحث ايتميه‌رك يالكز رئيسك شو سوزلرينى قيد و اشارت ايده‌جكم ؛ باقيكز . بورئيس نه‌ديور : بنى بويله چوكش ، صاچى صقالى بياضلانمش كوره‌رك اختيار ظن ايتميكز . بودولته اوتوز بش سنه‌در خدمت ايديورم ، دهاده برچوق سنه‌لر خدمت ايده‌جكم .

شیمدی‌یه قدر چالیشدیغم کبی بوندن صوکره چالیشه‌جق ، ایشلر کوره‌جکم . .

اوت ، ایشندن، حال وقالندن آکلاشیلیورکه اوتوز بش سنه‌لك بورئیس چالیشه‌جق وخدمتلر ایفا ایده‌جك ، وطن وملت‌ده بوأللرك بوقفانك مساعیسیله مسعود اوله‌جق ، ترقی ایلیه‌جك ! ! . .

بکشهرنده اوچ‌درت مکتب اولدیغنی‌خبر ویردکلرندن اونلری‌ده کوره‌یم دیدم وقاعدهٔ مراسم وتشریفاتی اخلال ایتمامش اولمق ایچون الك‌اول مکتب رشدی‌یه کیتدم. اولدقجه کنج، کوزل سوزلر سویلین برمعلم افندی . . . مکتبلر بوسنه دها کج آچیله‌جق ایکن معارف مدیرینك امرشفاهیسی اوزرینه اوچ‌بش کون‌اول آچدیغنی ونظارتدن کلن امرده‌ده ایلولك برنده کشادی بیلدیرلدیکنی تفصیلاتیله حکایه ایتدکدن صوکره :

شیمدی مکتبی آچدق ، بش اون چوجق‌ده کلیور . فقط‌پروغراملر تبلیغ ایدلمدی . کتابلر کلمدی . نه‌یاپه‌جغمزی بیلمیورز ، چوجقلر کلوب کیدییورلر . بونصل شیدر ، پروغراملرك ورودیله کتاب جلبی‌اوزونجه برمدته توقف ایدر . بومدت ظرفنده بزناپاجغز، نه‌اوقوده‌جق‌واوکرده‌جکز ، دیدی دوشوندم، حقی‌وار ، عجبامعارف نظارتی اونوتدیمی، یوقسه دها بونلری‌دوشو نه‌جك وقتمی‌بوله‌مدی ؟

معلم بوسنه مکتب ابتدائیدن علی‌الاعلی شهادتنامه آله‌رق بورایه کلن‌اوچ یاوروی چاغیردی. بونلره املا یازدیردی ، هیچ بری‌موفق اوله‌مادی. هراوجنه ولایتلرینك ، پای تختك نره‌سی اولدیغنی صوردم جواب ویره‌مدیلر .

بورادن مکتب ابتدائی‌یه کیتدم . دار ، هواسز بریره سکسان

یوز مینی مینی یاوروجقلری طولدیرمشلر، هپ بر آغزدن باغیریورلر کویا اوقویورلر. ایکی معلم‌وار . بونلردن‌برینه چالیشمالرینی‌ومملکتمزك امید استقبالی شیمدی تربیه‌لری اللرینه تودیع ایدیلن بوچوجوقلر اولدیغنی ، بونلره ، بوکوچوك دماغلره بالخاصه وطن ، ملت ، محبت وطنیه حقنده فکرلر ویرمك اك‌مقدس وظیفه‌لری بولندیغنی سویلدم ، خواجه غریب ، آکلاماز برنظرله بکا باقیوردی ،

بورادن یکی کشاد ایدیلن اناث ابتدائی مکتبنه کیتمك ایجاب ایتدی . ایچری کیردم . اوفاق ، اطرافی آچیق برصوفه . . ایکی طرفندن رحله‌لره اوطورمش قرق قدر خانم قزلر . . . بومملکتك اك‌غریب ، اك‌زواللی برمکتبی ایدی . یکی کلن معلمه‌یه اوطوره‌جق برخانه یوق . اوده بوراده اقامت ایدییور .

اوخ ،نه‌دییه‌یم ، نه‌یازه‌یم هپ اچ آجیسی، یورك صیزیسی شیلر، الکزی‌زه‌یه اوزاتسه‌کز ، نظرکزی هانکی جهته نصب ایتسه‌کز ظالم بر حکومتك اوزون سنه‌لر جهد وغیرتله چالیشه‌رق وجوده کتیرمکه موفق اولدیغی سفالتلری ، بیچاره الکلری کورییورسکز . لعنت ، بیکلرجه لعنت.. فقط عینی زمانده عبرت .

تأثرلرمی ،هنجقرقلرمی زور ضبط ایدییورم. حکومتمزك حسن نیتندن ملت امیندر. لکن آرتق ایش ، ایش بکله‌یور . بواداره‌ٔ سقیمه مملکتی قووروییور . بویوك بر نقصانلق حس اولنمقده‌در . ملتك‌مقدرات آتیه‌سی اللرینه تسلیم اولونوب اصلاحات یاپمق ایسته‌ینلر غالبا مملکتك احوال عمومیه واجتماعیه‌سی حقنده برفکر احاطه‌یه مالك دکلدرلر ، دها چالیشمق ایچون منتظم براصول تأسیس ایده‌مدیلر . بن، مملکت کزملی کورولملی، اصلاحات ، تشکیلات بوکا ابتنا ایدلملیدر فکرنده مصرم .

قونیه ایلول ۹، ۳۲۲

ایلولك آلتنجی پازار کونی سیدی شهردن حرکت وصالی کونی قونیه‌یه مواصلت ایلدم .

سیدی‌شهرده احوال عمومیه‌یی حقنده‌معلومات ویرمکه‌چالیشدیغم دیکر قضالردن فرقلی دکلدر . ذاتاً جسیم قونیه ولایتی داخلنده بر قاچ قضا وکوی کورمك ولایتك یکنسق حیات عاطلانه‌سنی، اهالینك سویهٔ اجتماعیه‌سنی آکلامق ایچون کافیدر . بونك ایچون مکتوبمی اوزاتمیه‌رق نظر دقت وافتخارمی جلب ایدن بر نقطه‌دن بحث ایتمك ایستردم :

سیدی شهرینك غالبا ماهیه یوزاللی غروشه استیجار ایدلمش بر خانه اولان دائرهٔ حکومتده قائممقامك اوطه‌سنده اوطوریپوردم . اوکون شهرك پازاری اولمق حسبیله کویلیلر کلمشلر ؛ شهرك اویویان حیاتنده عارضی بر فعالیت اویاندیرمشلردی. بومناسبتله حکومته کلوب کیدن کویلیلر ، اصحاب مصالحده زیاده ایدی‌که بونلردن بعضیلری ملتزملردن شکایت‌وسائر ایشلر ایچون قائممقاملق اوطه‌سنده‌ده اوغرا یورلردی . دقت ایدییور ، قائممقامه کلن کویلیلری باشدن آشاغی سوزییور وروحلرینه، احوال روحیه‌لرینه نفوذ ایتمکه چالیشیوردم .

کویلی قائممقامك حضورینه‌متبسم برچهره ، ایشنك‌عادلانه، مستقیمانه کوروله‌جکنه ، قارشو سنده‌کی مأمورك دردینه بردوا ویره‌جکنه

مطمئن بر وضعیتله کیرییوردی . سویلیور؛ هیچ صیقلمیه‌رق، احتراز ایتمیه‌رك بر پدرکبی تلقی ایتدیکی قائمقامنه ایشنی ، معروض اولدیغی حقسزلغی سویلیوردی . قائمقامده دیکله‌یور ، امنیت بخش والطفکار وضعیتلرله درحال فلان قریه ملتزمنه اعشار نظامنامه‌سی احکامنه توفیق حرکت ایتمسی ایچون تذکره یازلمسنی امر ایدییور ، طاپو کاتبنی جلب ایده‌رك بو کویلینك تارلا، اراضی ایشنده شویولده معامله ایتمسنی اخطار ایلیوردی . بونی کورن کویلی ، صافدل محمد ایسه ایشنك طوغری کوروله‌جکندن امین اولمش ، ایچری کیررکن قلبنده موجود اولان حس اعتماد آرتمش اولدیغی حالده سوینه‌رك ، حکومتنه ، قائمقامنه دیلنك دوندیکی قدر دعالر ایدرك طیشاری چیقیوردی .

جریان ایدن معامله‌ده صرف ایدیلن سوزلر ، آلنان طورلر ، طرز مکالمه آکلادییوردی که قائمقام ایله کویلی بر رشتهٔ صمیمیتله یکدیکرینه مربوطدر . واقعا قائمقامك بولدیغی چاره‌لر کتابلردن دستورلردن آلنمش شیلر دکلدی . لکن او ، دائرهٔ مأموره‌سنی ، قائمقاملق ایده‌جکی خلقك احوال روحیه وقابلیه‌سنی ، احتساسات واحتیاجاتنی تدقیق ایتمش ؛ کویلیلرله تماسده بولونه‌رق اونلرك آلام واکدارینی، مسرتلرینی اوکرنمش؛ آغزلرندن چیقان برسوزله نه‌قصد ایتدیکنی آکلامق یولنی بولمش ایدی . ایشته اونی موفق ایدن ، خلقه سه‌ودیرن بو تدقیقاتدن استخراج ایدیلن تجربه‌نك ، اصولك مناسب وسیله‌لرله اداره‌یه تطبیقی ایدی . فقط شایان دقتدرکه بو تجربه اوتوز سنه‌لك قرق سنه‌لك دکل، برایکی سنه‌لك حیات رسمیه‌نك محصولی بولونیوردی . بوملاقاتدن بن‌ده شو حقیقتی استخراج ایده‌بیلیورم :

برمأمور ، باخصوص براداره مأموری ایچون اقتدار ومزیات

شخصیه قدر بوتون معنای شمولیله محیطی ، خلقی طانیمق الزمدر . بوشقلری نفسنده‌اجتماع‌ایتدیرن مأمور نه‌قدر دار، چوراق برساحه‌ده محصور قالـه‌ینه‌ایی‌ثمره‌لر ادراك ایلیه‌بیلیر. بناءً علیه وطنك سعادتندن ملتك ترقیسندن باشقه براندیشه‌سی اولمیان کنج داخلیه ناظرمزه یکی مأمورلر انتخابی صره‌سنده شومهمهٔ دقیقه‌یی دائما نظر تأملده بولوندورملرینی ـ بویولده حرکت ایلدیکندن امین اولدیغم حالده ـ استرحام ایتمکدن کندیمی آله‌مام

شیمدی بزده قائممقامی دیکلیه‌لم . زیرا اونك‌ده چاره‌سز اکلری دردلری وار ، دییورکه :

مأمورینمزه بخش ایدیلن صلاحیت پك مغلق ، قانونلرك آلنان امرلرك احکامی ایسه پك مبهمدر . بوکا رفقای مساعینك حالنی ، اونلره تماماً امین اوله‌مامق جهتی‌ده علاوه ایدرسه‌کز نه‌قدر مشکلات ایچنده ، محاصره ایدلمش برزمینده چالیشیلدیغنی اکلارسکز . ایسته‌دیککز قدر یکیلك ، اثرحیات اظهارینه اوغراشیکز ، آمرلری راحتسز ایدیکز. یاالکز آرچوق‌شکلی،طرز افاده‌سی‌دکیشن جوابلری تلخیص ایتسه‌کز « ادارهٔ مصلحت ایت ! » امرندن ، عجزندن باشقه برمعنا چیقاره‌مزسکز . فرضا حبسخانه‌مزك حالی معلوم . . بوسنه ولایته ویریلن اولدقجه کافی تخصیصاتدن قضا حبسخانه سنه ولایتجه سنوی سکز یوز کسور غروش افراض ایدیلیور . حالبوکه قطعیت ریاضیه ایله متحققدرکه بومقدار حبسخانه‌نك اتمك ، غازیاغی ، قیشین اودون صرفیاتنی اداره وتأمین ایده‌مز . بوجهتلری عنعنه‌سیله ولایته یازیکز، اصرار ایدیکز . . صوکره آله‌جغکز قطعی سوز « شیمدی‌یه قدرناصل اداره‌ایدیلیورسه بوندن‌صوکره‌سی اوصورتله یاپیلسون ! ! »

جوابی اولسون . . بز آچلقدن ، پك شدتلی بر صورتده دوام ایدن شتانك تأثیریله حبسخانه‌ده آدم اولدیكندن بحث ایتمشدك . انسان بو جوابده ؛ شیمدی‌یه قدر ناصل آچ قالیورلرسه ، صوغوقدن آدم اولیورسه ینه اویله دوام ایتسون ، آتمكسز قالسونلر ، طوكسونلر معناسنی بالضروره مندمج كوریبور . اصرار ایدیكز ؟ دها یوكسك مقاماته مراجعت ایلیكز دیه‌جكسكز . فقط بوراده برعقدهٔ تردد ، ظالم برشبهه باش كوستریبور . زیرا احوال مماثله‌ده بوكبی مراجعتلر نتیجه‌سنده یازیلان كاغدلرك حقنده رفع آوازهٔ شكایت ایتدیككز مأموره مقامه كوندرلدیكنی دفعاتله كوردیكز ، ایشتدیكز . سزه صورارم، صوكره ناصل مظهر حمایه‌اوله‌جغكزدن امین بولونورسكز.

بیلیكز كه بو كون ایی كوتو طشره‌یی طوتان اداره ایدن برقوهٔ اجرائیه دكل اهالینك تسلیمیت اطاعتكارانه‌سی ، صافیتی ، اخلاق وطبیعت اساسیه‌سنده برلشن فضیلتدر . یوقسه مثلا قضاسی داخلنده ییقلمش بر كوپری‌یی همان یاپدیرمغه ، بوزولمش بر یولی تعمیره هنوز برصلاحیت بخش ایتمین برادارەنك مأمورلرندن خیر بكله‌میكز . بزم كونلرمز قولاغمزك دیبنده « آجز برپارچه اتمك » دیه فریاد ایدن زواللی محبوسلرك ایكیلتیلرینی ایشتمكله كچیور .

اوصافنی تصویره چالیشدیغم قائممقام ایشته بویله سویلیور . بكا كنجه جوارنده‌كی قضالرده« بوملتده استعداد یوقدر. قابل اصلاح دكلدر » دیین قائممقاملره رغماً خلقك اعتماد ، محبت وحرمتنی جلبه موفق اولان سیدی شهری قضاسی قائممقامی محمد سعدی‌بك افندی‌یی بوراده صمیمانه تبریك ایتمكی بروظیفهٔ وجدانیه عدایدرم . زیرا بونظرمده شخصك دكل ،كنجلكك مظفریتیدر .

ایلغین ، ۱.٤ ایلول ۱۳۲۵

ایلولك اون ایكنجی جمعه‌ایرتسی كونی ایلغینه كلدم. منبت، كوزل براووه‌نك اورته‌سنده انشـا ایدلمش اولان قصبه اوزاقدن نظر زائره خوش برمنظره عرض ایدییورسه‌ده ایچری كیرنجه پیس سوقاقلری ، غیرمنتظم مبانیسی ایله بر آناطولی شهرنده بولندیغكزی آكلایورسكز. بلدیه‌نك أیجه برواردانی اولدیغی حالده نظافت وتنویراته، عمران بلدهیه عائد هیچ براثر همتی مشـاهده ایدلمیور. بالخاصه ایچیلن صولر صوك درجه‌ده پیس ومضر صحتدر. برایكی ساعتلك برمحلدن صو اسـاله‌سی ایچون مقدما چالیشیله‌رق درت یوزلیرا قدر پاراده طوپلانمش ایسه‌ده هپ همتسزلك یوزندن موفقیت حاصـل اوله‌مامش وایلغین اهالیسی بالمجبوره بومردار صویی ایچمكده بولنمشدر . حیات عمومیه‌یی بربطائت وفتور استیلا ایتمش . بوهریرده نظردقته چارپیور . صانكه بوانسانلر ایچون حیات بربار عظیمدر . حكومت ، اوده بو بطائت و فتورده مشتركدر .

رمضان مناسبتیله داخلیه ناظری تلغرافنده مأمورینك ساعت بشده كله‌رك اون بوچقه قدر وظیفه‌لری باشـنده بولنملرینی امر ایدییور . فقط پوسته‌خانه ، زراعت بانقه‌سی ، قسماً مال‌قلمی مأمولری مسـتثنا اولمق اوزره دیكرلرینی یدیده بیله ایش باشـنده بولمق ممكن دكلدر . آقشام اوزری‌ده ساعت طقوزدن صوكره ینه كیمسه‌یی بولمق كوچدر ،

بوکا مقابل مأمورلره دوامسزلقلرندن دولایی معاشلرندن قسطالیوم یاپیله‌جغی سویلنسه مثلا یوزیکرمی بش‌غروش معاشی اولان تحریرات کاتبی کوله‌رك : نه‌اهمیتی اولور یومیه‌م درت غروشدر دیه‌جکنده شبهه یوقدر .

دائرهٔ‌حکومت قاپوسندن کیرنجه درین‌برسکوت انسانی‌قارشیلایور هله‌عدلیه دوائرینك قاپولری کاملاً قاپالیدر . رئیس محکمه اولان نائب خیرانی افندی حقنده بعض معلومات اعطاسندن صرف نظر ایده‌میه‌جکم : مومی‌الیه علیهنده مقدما اقامه‌ایدیلن رشوت وارتکابات ماده‌لرندن دولایی تحقیقات اجرا ایدیله‌رك اسناد اولنان افعالك تحقق ایتمسی اوزرینه اوراقی ولایته کوندرلمش ایسه‌ده جرا ئمك ایقاع ایدلدیکی زمانه نظراًعفو عمومیدن استفاده ایتدیکندن محل مأموریتنه اعاده اولنور . شخصیاتله اوغراشیلمیه‌رق مومی الیهك مادهٔ ثابت افعالی وارسه بیلدیرلمسنی ولایت امر ایدر . حالبوکه نائب افندی آغالرلی حاجی محمدافندی ایتامنك بیك‌طقوزیوز غروشیله ایلغینلی حاجی عثمان افندی ایتامنك اون سکز لیراسنی وایلغین اعشار ملتزمی حسن حسین افندینك دائرهٔ اجراجه حجز ایدیلوب فروحت اولنان ذخیره بدلندن‌بیك‌ایکی یوزبش‌غروشنی‌ذمته کچیرر . بوجهت حقنده‌ده ایلغین مدعیٔ‌عمومی معاونلکی وکالتنجه اجرا ایدیلن تحقیقاتی متظمن اوراق‌ولایته کوندریلیر. لکن‌مال‌مدیری مسئله‌یی‌تعقیب وقائمقاملقدن ولایته دفعاتله تأکید ایدلدیکی حالده الآن برجواب ویرلمیور .

طشره‌لرده مأمورلرك بالخاصه رؤسای محاکم اولان نوابك نه‌لر یاپه‌بیلدیکنی ایضاح ایچون وقعهٔ آتیه‌ده حکایه ایده‌جکم : ایلغینك

دربند قریه‌سندن صاغر حسن اوغلی محمد والده‌سی خدیجه بر سرقت ماده‌سندن دولایی مستنطقلکجه توقیف وجنایتله لزوم محاکمه‌لرینه دائر اتخاذ ایدیلن قرار اوزرینه اوراق قونیه ولایتی هیئت اتهامیه‌سنه ارسال اولنور. هیئت اتهامیه‌جه یالکز محمد والده‌سی خدیجه‌نك منع محاکمه‌سیله سبب آخردن دولایی موقوف دکلسه تخلیه‌سنه قرار ویریله‌رك خدیجه‌نك تخلیه‌سی ایچون کشیده ایدیلن تلغرافنامه‌یی موزع محکمه رئیسنه کوتورور. رئیس موقوف محمدك‌ده تخلیه‌سنی آرزو ایلدیکندن موزعك کتیردیکی تلغرافی تصحیح و «محمد والده‌سنك منع محکمه‌سنه قرار ویرلدیکی» فقره‌سنی «محمد ووالده‌سنك منع محاکمه لرینه» و «مزبوره‌نك تخلیهٔ سبیلنه» جمله‌سنی «مزبوره‌نك تخلیهٔ سبیللرینه» صورتنه تحویل ایده‌رك مخابره مأمورینی جلبله بو تلغرافی یاکلش آلمشسکز نم تصحیح ایتدیکم کبی اوله‌جق، بویله تبییض ایدك» دیر. رئیسك مقصدینی آکلایه‌جق براقتداری حائز اولمیان جاهل مأمور تلغرافی اویله‌جه تصحیح وتحویل ایده‌رك بالتبییض رئیسه اعطا ایدر ورئیس اصل تلغرافك صورتنی ییرته‌رق محو ایلر بونك اوزرینه بالطبع هم محمد هم‌ده والده‌سی تخلیه ایدیلیرلر، مؤخراً مسئله‌برطرفدن اخبار اولنور. تحقیقات اجراسی‌ایچون ایلغین مدعیٔ عمومی معاونی وکیلی اولان پولیس قومیسرینه امر ویریلیر واخبارك صحتی تحقق ایدر. فقط هرنه سببه مبنی ایسه تحقیقاته ختام ویرلمیه‌رك علی حاله ترك ایدلمشدر. بوصورتله تخلیه ایدلمش اولان محمد حقنده بر مدت صکره قونیه‌دن نقل موقوف مذکره‌سی کلیر. او وقت رئیس «بوتلغرافده بریاکلشلق اولمش ایکی ضبطیه کیتسون محمدی

کویندن آلسونلر وهیچ ایلغنه کتیرمیه‌رك‌دوغرودن دوغرویه قونیه حبسخانه‌سنه تسلیم ایتسونلر » امرینی ویرر ضبطیه‌لرکیدر . فقط محمد « بن ایلغنه کیدوب قاضی‌یی کورمینجه قونیه‌یه فلان کیتمم جوابنی ویررواصرار ایدر، ایلغنه کلوب‌قاضی ایله کوروشدکدن صکره‌قونیه‌یه سوق ایدیلیر . خلاصه ، بومادده رئیسك محمددن اون درت لیرا آلدیغی وبوپاره‌یی اعاده ایتمه‌مك مقصدیله محمدی ایلغنه اوغراتمق ایسته‌مدیکی_محمدقونیه‌یه کیدرکن برصورتله رئیسدن پاره‌سنی استرداد ایلدیکی روایت اولونیور !

ایشته ایلغین بدایت محکمه‌سی بویله برذاتك تحت ریاستنده‌در . بناءً علیه رئیسك حالندن محکمه‌نك احوالی استدلال ایدیله بیلیر . دیکر بر مکتوبمده‌ده یازدیغم وجهله بردن بره تبدل اداره اوزرینه شاشیران‌مأمورلر برمدت‌ایچون مترددقالمشلر وتفرعات اموردده برتجدد دکیشکلك حاصل‌اولمدیغنی کوره‌رك هرجهتده‌کی اعتیادات سابقه‌لرنده دوامه باشلامشلردر. خلقده ایسه‌بوخصوصده اوقدر انحطاط وضعف اخلاقی واردرکه رشوت ، پاره ویرمه‌ینجه بر ایشك کورله‌سی قابل اولمدیغنه اعتقاد ایدرلر . بر مأمورك پاره آلمقسزین دوغری ایش کوره‌بیلمسی احتماله ایناتمازلر . عوام امین اولمق ایچون کندیسندن پاره طلب ایدلمسنی ، پازارلغه کیریشیلمسنی ایستر ، عارض اولان بو اخلاقسزلق تبعه‌یه یوقاریدن ، حکومت سابقه‌دن کلمشدر . بناءً علیه حکومت حاضره‌نك طشره‌یه أیی مأمورلر کوندرمسی ایشلرك حقیله وعادلانه برصورتده رؤیت ایدلدیکنك آثاریله ثابت اوله‌رق بین‌الخلق انتشاری بواخلاقسزلغك ازاله‌سنه کافیدر .

ایشته بوکبی مقاصدی تأمین ایچون طشره‌ده تنسیقاته باشلانیور .

فقط بونده‌ده بریورغونلق، اعتیادات ماضیه‌دن آیریله‌مامازلق، اسبابنی پك‌أیی تشریح ایده‌میه‌جکم برچارپیقلق‌وار . مثلا قونیه‌ده تنسیقات عدلیه . . . بورایه توصیه نامه‌لرك ، التماسلرك ، حمایه‌لرك صوقولمغه باشلایه‌رق موقع قبول بولدیغی حوادثلری یاواش یاواش انتشار ایدییور. برمأمور حقنده اتخاذایدیلن قرارك بویوك برذاتدن کتیریلن توصیه نامه‌لر اوزرینه چیزلدیکی، امضالرك سیلنمك ایسته‌نیلدیکی لکن استیناف مدعیٔ عمومیسنك مقاومت شدیده‌سیله انجمن عدلیه‌ده کورولتولی برولوله قوپدیغی روایت ایدیلیور . بوکبی حاللره تأسفدن باشقه نه‌ایله مقابله ایدیلیر ؟ بویله مناسبتسزلکلری آکلامق ایچون دائره‌سنده تنسیقات یاپان برناظرك برپارچه طشره‌یه ، تنسیقات حواله ایتدیکی یرلره عطف نظر ایلمسی کافیدر .

دیدیکم کبی ، حکومت ایش یاپمق ، چالیشمق ایسته‌یور . لکن طرز اداره‌ده آثارینی دائما حس ایتدیرن بر چارپیقلق وار . عجبا بونقصان نه‌در ؟

مثلا معارف نظارتی مکاتبك ایلول ابتداسنده کشادی ایچون امر ویردی مکتبلر آچیلدی . فقط بر پروغرام کوندرمدی . معلملر نه اوقوده‌جقلرینی بیلمیور . چوجوقلرك النده کتاب یوق . ایلغینده زیارت ایتدیکم مکتب رشدیه‌ده معلم ، مراجعتلری اوزرینه معارف مدیرندن پروغرام کلنجه‌تبلیغ ایدیله‌جکی جوابی ویرلدیکنی شیمدیلك شویله بویله الندن کلدیکی قدر چالیشدیغنی سویلیور . البته نظارت بیهوده تچن هرکونده ملته نه بویوك بوشلقلر بیراقدیغنی تقدیر ایدر . بویله اولدیغی حالده بوتأنی نه دن ایجاب ایلر ؟ احوال هپ بویله چاره‌سزلکلر ایچنده دوام ایدوب کیده‌جکمی ؟

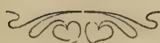
معمافیه ایلغینك مکتب ابتدائیسی قلبمی منشرح ایتدی ، استقبال ایچون امیدلر بخش ایلدی . یدیشر سکزر یاشلرنده که یاوروجقلرك دوزکون املایازدقلرینی، یازدقلرینك پك کوزل اوقوندیغنی مشاهده ایلدم . بو ، اوفاق همتلرله نه‌بویوك ایشلر کوریله بیله جکنه برمعیار صحیح ایدی . کزدیکم یرلرده کوردیکم مکاتب رشدیه‌ده بیله چوجوقلرك دوغرواملایازمغه مقتدر اوله‌مدقلری حالده بوکوچکلری بو درجه یتشدیرمکه موفق اولدیغندن دولایی کنج معلمه تشکرلر ایلدم .

بورادن چیقدقدن صوکره حبسخانه‌یه کیره‌بیلدم . بوراسی دار ورطوبتلی برپرایسه‌ده قره‌اغاچده‌کی حبسخانه‌نك یاننده برکاشانه‌در . ایچریده صاری بکزلی بش کشی وار . بونلردن ایکیسنك النده‌کی موقت توقیف مذکره‌لری شویله محرردر: بکشهری قضاسنك میلکوز قریه‌سندن قره‌محمد اوغلی حسن حسینك اوغلی دریق نام دیکری محمد ـ سرقت ماده‌سی ـ تاریخ توقیف ۱۲ جماذی الاخر ۳۲۷ و۱۷ حزیران ۳۲۵ ـ دیکری : ـ دربندك دیکیش قریه‌سندن بکر اوغلی مصطفی ـ لیلاً خانه‌یه دخالتله سرقت ـ تاریخ توقیف ۱ جماذی‌الاول ۳۲۷ و ۷ مایس ۳۲۵ ـ بوکون ایلولك اون اوچی اولدیغی حالده بو آدملرك بو موقت توقیف مذکره‌لریله ناصل موقوف طوتولمقده اولدقلرینی حبسخانه مأمورندن صوردم و هریرده اولدیغی کبی : محکمه بیلیر . حتی کچنده مرکز مدعیٔ عمومی معاونی کله‌رك بونلری کوردی . فقط کیمسه‌یه برشی سویله‌مدی جوابنی آلدم .

حبسخانه‌ده‌کیلر آچلقدن صوك درجه شکایت ایدییورلر ، اکثریا آچ قالدقلرینی سویلیورلردی. اوکون ساعت سکز بچقده موقوفلردن

مصطفانك چارشوده کزمکده اولدیغی نظر دقتمی جلب ایتدی . چاغیره‌رق استیضاح ایلدم . هروقت اولدیغی کبی بوکونده اکمك و سائره آلمق ایچون ژاندارمه چاوشنك اذنیله چیقدیغنی بیان ایتدی .

ایشته ایلغینك‌ده احوالی بو مرکزده‌در . هرکس بویوقسزلقلره یتیملکاره یکی کله‌جك قائممقامك چاره‌ساز اوله‌جغی ظننده‌در . ایلغین بوقائممقامی پك بویوك امیدلرله بکله‌یور .

اسکیشهر : ۲۲ تشرین اول ۳۲۵

تشرین اولك اون آلتنجی جمعه کونی علی الصباح حیدر پاشادن ترنه بیندیکم وقت قلبمده بویوك بر انشراح دویمش . مجهول بر اقلیمی کشفه چیقان سیاح تهالکی حس ایتمش ایدم . اوکمده کوریله جك تدقیق ایدیله جك کنیش بر ساحه ، بوتون الواح ومناظر ایله حال ابتدائیی پك کچه مین بر مملکت واردی . ترن ایلرلیه رك استانبولك لوث وریا ایله مشبوع آفاقی نظردن غائب اولدقچه هرشیده کی صافیت وبکارت دها واضح بر صورتده نظره چارپیوردی . بر نجی سیاحتك القا ایلدیکی صمیمی حسیاتك تحت تأثیرنده بولندیغم حالده وظیفه می دوشونیور ، بونك آغیرلغی آلتنده ازیلمکدن قورقیه رق بر ذوق معنوی بولیوردم .

آناطولی . بوکون استانبولك تماماً مجهولیدر . حکومت طبیعتك هردرلو فیوضاتی مبذولاً احسان ایلدیکی مملکتك بوعضو مهمی حقنده شیمدی یه قدر بوتون معناسیله لاقید قالمشدر . اك بویوك شهرلردن باشلایه رق بر کویه قدر هریرده بو لاقیدلك آثاری بوتون چیپلاقلغیله نظر دقته چارپار .

دینه بیلیرکه بورادهٔ یاشایان انسانلری سوق واداره ایدن بر حس طبیعیدر . بر نظر سطحی صرف اعتیاداتك ، حیات ایچون بابالرندن کوردکلری اصولك تحت نفوذنده حرکت ایدن بو انسانلرك دوشونو-

شلرینه ، سویله‌یشلرینه ، ایشله‌یشلرینه باقه‌رق کندیلرنده فکر ، شخصیت اولمدیغنه حکم ایده‌بیلیر . فقط بوطوغرو برحکم دکلدر . چونکه بونلرك آره‌لرنده یاشایه‌رق تفرعات حیاتیه‌لرینه ، روحلرینه ، نفوذایله موجودیتلری تحلیل لازمدر. بوتحلیل ایسه‌بکا کوسترییورکه آناطولیلیلرده ماکنه دکل ، برر انسان ، آنجق فکر محاکمه وتشبثلری تغدیه ایدلمامش ، احتیاجات مادیه‌لرینی ممکن مرتبه حاضرلامقدن باشقه برشی دوشونه‌مین ، هردرلو ظلم وتحکمه بویون أکمکه کندینی محکوم ظن ایدن بررجاهل انساندر. یعنی کندیلرینك جاهل اولمقدن باشقه برقصورلری ، معذرتلری یوقدر دیمك ایسترم .

ایشته مملکتمزی ایکاه‌تن یکانه درد ، خسته‌لق جهالتدر . حکومت بو مرضی تداویده دوام ایتدکجه مملکت دیریله‌جك ، کسب طراوت ایلیه‌جکدر .

بناءً علیه بوراده استطراد قبیلندن سویلیه‌جکم که بعضیلرینك استقبالندن قطع امید ایتملری پك یاکلیش حتی ذلیلانه بر فکردر . زیرا بومحاکمه ناصل دوغرو اوله‌بیلیرکه طبیعت بومملکت حقنده‌فوق‌العاده جومردلك ایتمش ، غایت زنکین بر خزینه اهدا ایلمشدر . بوحزینه‌دن استفاده ایچون ایسه برشیدن ، حرکتدن باشقه برشی لازم دکلدر . بونی یاپه‌جق معارفدن باشقه نه‌در ؟

مکتوبمه باشلارکن براقلیم مجهول دیمشدم. فی‌الحقیقه آناطولیده دولاشان بر آدم احوال عمومیهٔ مملکتك لایقیله طانیمامش اولدیغی دماغ مثابه‌سنده اولان مرکزك اداره ایده‌جکی وجودك حرکات وسکناتنه واقف بولنماسی حسبیله صچرامه‌لرك ، ترددلرك توالی

ایلدیکنی کورر. استانبولده مملکت حقنده عادتا برطاقم خیالی معلومات مسموعات موجوددر. بناءً علیه بیلنمین بر وجود اوزرنده عملیات اجراسی دائما معکوس نتیجه‌لر ویره بیله‌جکندن آناطولی آفاقنی استیلا ایدن قالین و کثیف پرده‌یی ییرته‌رق استانبوله «ایشته حقیقت» دیمك و بو خصوصده الّمدن کلدیکی قدر چالیشمق عزم قطعیسنده‌یم.

نفسمه تحمل ایتدیکم بو مشکل وطاتلی وظیفه‌یی دوشونه‌رك اسکیشهر استاسیونه ایندم. و بر آرابه‌یه آتلایه‌رق شهره کیردم.

استانبولك قومشوسی دیمك اولان اسکیشهر قصبه‌سی اوتوز، اوتوز بش بیك نفوسی حاوی و آناطولینك اك مهم وتجارتکاه مراکزندن بریدر. بر قاچ کنیش ومنتظم جاده‌سی، ایکی اوچ فابریقه‌سی، بری رشدی، آلتیسی ابتدائی درجه‌سنده یدی مکتبی، نه‌قدر خراب اولسه مهابت ظاهریه‌سیله نظری آلداتان بویوك دائرۀ حکومتی، مکتب ملکیه مأذونلرندن بولنان قائممقامی وتفرعات سائره‌سی ایله بوراسی کچیجی بر نظری بلکه تطمین ایدرسه‌ده حقیقت پك باشقه‌در.

دیکر مملکتلرده قیمتلی بر منبع قوت اوله‌رق اوانك سعادت واستراحتنه خادم بر صورتده استخدام ایدیلیرکن بوراده تشکیل ایتدیکی بطاقاقلرله صحت عمومیه‌یی اخلال ایدن بر دره شهرك ایچندن کچیور. هرکس خسته‌لقدن، نزله وصیتمه‌دن مشتکی. سنوی اوچ بیك لیرا وارداتی اولدیغی رئیسی طرفندن افاده ایدیلن بلدیه ابراز فعالیته نیت ایدرسه صحت عمومیه قورتارلمش اولور. چونکه بعض طرفلردن روایت

ایدلدیکی کبی بوخصوصده اوقدر بویوك فدا کارلقلر، مصرفلر اختیارینه حاجت یوقدر .

اسکیشهرده الك اول ارمنی مکتبنی زیارت ایتدم . بو مکتبی عزیز وطنداشلرمز بش آلتی یوز لیرا طوپلایه‌رق بو سنه کشاده موفق اولمشلردر . زیارتم اثناسنده صوك صنف طلبه‌سی مجلس مبعوثانی تقلیداً مذاکرات ومناقشات اجرا ایدییور ومعلملری طرفندن نظارت اولونیوردی .

استیجار ایدیله‌رك مکتب اتخاذ اولنان بو بنا داخلنده مشهودم اولان نظافت وانتظام، چوجقلرك حالی، معلملرده‌کی جدیت ووظیفه حسی نظر حیرتمی جلب ایتدی .معارف نظارتندن اسکیشهر قضاسنه تخصیص ایدیلوب صورت صرف واداره‌سی معارف قومیسیونی بر چوق کونلردن بری اشغال ایدن اون اوچ بیك غروشدن ارمنی جماعتنك حصه‌سنه غالبا بر لیرا اصابت ایدییور. فقط اساساً بوخصوصده معاونت حکومته انتظار ایتمین وطنداشلرمز آره‌لرنده شایان تبریك بر اتحاد وتشبثله بش آلتی یوز لیرا طوپلاییورمشلر وبوکون چوجوقلرینی ایسته‌دکلری کبی اوقودییورلر . بوکا تقدیردن باشقه نه ایله مقابله ایدیله‌بیلیر ؟

اسکیشهرده بر رشدی، آلتی ابتدائی مکتبی بولندیغنی سویله‌مشدم . ایرتسی کونی رشدیه مکتبنه کیتدم . معارف نظارتندن پروغراملرك تبلیغ ایدلدیکنی وکتابلرك جلب اولندیغنی معلم افندیلردن اوکره‌نجه فوق‌العاده سویندم . زیرا بو بر آیه عائد بر موفقیتدی. مکتب بیلدیکمز، تصور ایده‌بیله‌جکمز درجه‌نك فوقنده دکلدی . کوتاهیه مبعوثلغنه

نامزدلكنى وضع ايدن معلم اولى كورمك نصيب اولمديسه‌ده هرشيده كوريلن عدم انتظام معلملرك درجهٔ اقتدارينى ارائه ايدييوردى. بونك ايچون معلم افندى‌يه بر طاقم بويوك خيالر آرقه‌سنده قوشه‌رق پك قيمتلى اولان زمانلرى بيهوده صرف ايده‌جكنه كنديسنه بر معاملهٔ استثنائيه وسعد طالع اثرى اوله‌رق ويريلن سكز يوز غروش معاشه مقابل توديع ايديلان مقدس وعلوى وظيفه‌يى ايفايه چاليشمسنى ، حد ذاتنده بو وظيفه‌نك دها نجيب بولنديغنى توصيه واخطاردن كنديمى آلامييه‌جغم . بوندن صكره بزده معارف خصوصنده پك نادر اوله‌رق تصادف ايديلان اصحاب حميتدن بر ذات طرفندن ترك اولنه‌رق « نمونهٔ ترقى » نامى آلتنده ابتدائى مكتب اتخاذ اولنان منتظم بر قوناغى زيارت ايلدم . او كنه سريلان قرق اللى پاوروى تعليم ايله مشغول اولان معلم افندى بر پاپانجينك ورودينى كورنجه آلنده‌كى سيغاره‌يى سوندورمكده ودرسخانك قاپوسنى قاپايوب صالونه چيقه‌رق درسخانه درونى رؤيته واسطه اولان پنجره‌يى اوكنه بر تخته قويمق صورتيله قاپامقده فوق العاده تهالك كوستردى . اوطوردق . قونوشدق . خواجه افندى غزته‌نك اسمى « طنينمى يوقسه كسر ايله طنينمى » اولديغى مسئلهٔ مهمه‌سنى حل ايله مشغول ايدى . پك بيچاره بر دماغه مالك اولان بو ذات بر هيكلدن باشقه بر شى دكلدر . كنديسيله بر رفيقك يد تعليم وتربيه‌سنه تسليم اولنان ايكى يوز قدر چوجوغك حالرينه آجيمق ممكنمى‌دز؟

اوراده صرف تشبثله . حس احتياجله هنوز كشاد ايديلان ارمنى مكتبنى اداره ايدنلر مكتبك بوتون تفرعاتنى سزه ايضاح ايتمك ، اثرلرينى كوسترمك ايچون اصرار ايدييورلر ، بو راده بو قدر سنه‌لك

وحکومتك تحت نظارتنده بولنان رسمی برمکتبك معلمی طلبه‌سنی ، مکتبی سزدن قیصقانیرجه‌سنه صاقلایور . بوایکی نمونه مقصدی انشا ایدرظن ایلرم .

یکیدن جزا رئیسی ومدعیٔ عمومی معاونی تعیین واعزام اولنمسی حسبیله اثرحیات کوسترن عدلیه دائره‌سنك برقسمی استثنا ایدیلیرسه خلق دوائر سائره‌دن مشتکیدر . قضانك برقائممقامی وارکه حضورینه چیقه‌رق افادهٔ حال ایده بیلمك ایچون قاپوسنده ساعتلرجه بکله‌مك ژاندارمه ایله پنچه‌لشمك لازم اولدیغی روایت ایدیلیور .

اولجه یازدیغم مکتوبلرده آناطولینك حتی برکوینده بیله تصادف ایدیلن زنکینلرك ، آغالرك اهالی ومأمورین حکومت اوزرنده اجرا ایتدکلری نفوذ و تأثیردن بحث ایتمش ، بو نفوس کسر و تحدید ایدلمدکجه خلقك کنیش نفس آله‌میه‌جغنی سویلشدم . ایشته اسکیشهر قضاسنی ایکله‌تن زیتون اوغلی بوصنفك الڭ ایلری کیدنلرندن برذاتدر . دور سابقده قباصقال محمد پاشا کبی برحامی‌یه مالك اولان بوزیتون اوغلنك شیمدی‌ده مأمورین واسطه‌سیله ایستدیکنی یاپدیره‌بیلدیکی هله بر قسم مأمورینك حکومتك دکل کندیسنك واسطهٔ اجرائیه‌سی اولدیغی هریرده سویلنیور . برچوق دفعه‌لر مأمورین ملکیه حقنده شکایت ایدرك ایدرك ملکیه مفتشلرندن برینك برای تحقیق اعزام ایدلمسنه موفق اولان اسکیشهرلیلر هیچ برشی یاپیلمادیغنی، فریادلرینك برعکس تأثیراجرا ایتمدیکنی کوره‌رك مأیوس اولدقلری صرده داخلیه ومالیه ناظرلرینك سیاحتلرینی واسکیشهرده اوغرامه‌لرینی نعم التصادف بروسیله عدایدرك مقدرات ملت الرینه

مودوع اولان بوکنیج ومحترم ناظرلرك استقبالنه قلبلری امید واعتمادله مشحون اولدیغی حالده قوشیورلر . محضرلر ترتیبیله بیلدیرییورلر و روایتلرینه نظراً داخلیه ناظری شکایتلرك نظر دقته آلنه‌جغنی وعد ایدییور . ایشته یکرمی کوندن بری ناظرك وعدینی اجرا ایتمسنه شدتله انتظار اولنمقده‌در .

بورالرده خلقی بحق اشغال ایدن شیلردن بری‌ده تخملق توزیعی مسئله سیدر . اسکیشهر قضاسی محتاجینه توزیع ایدلمك اوزره‌سوق اولنان قرق بیك کیله تخملق بغدای ایچه مدتدن بری ورود ایده‌جك اوامره انتظاراً بکله تدیرلمکده‌در . بدایةً بومسئله کویلی‌یی صوك درجه‌ده سویندرمش ایکن مؤخراً توزیعك زراعت بانقه‌سی وساطتیله اجراسی وتخملق آله‌بیلمك ایچون بانقه‌یه ایلیشیکی اولانلرك بورجلرینی اودمسی وبانقه‌نك تأمینی کبی آغیر شرائطك وضعی زراعی مأیوسیته ، امیدسزلکه دوچار ایتمشدر .

کویلی زراعت بانقه‌سنك معاملاتنی پك ایی بیلیر . حکومتدن بشقه درلو معاونت بکلرکن ینه بانقه ایله قارشی قارشی‌یه قالدیغنی کوروب تخملغی آلمقدن واز کچنلر پك چوقدر . ایشك الڭ غریب جهتی ایی محصول اقتطاف ایدیله بیلمك ایچون قاسمه قدر آکیلمسی لازم اولدیغی سویله‌نیلن بو جنس تخملغك الآن طاغیدلمامسی ، زراعت بانقه‌سی مدیریت عمومیه‌سندن ویریلان امرده مرکزدن بیلدیرلمدکجه توزیعاته باشلانیلمامسی اشعار اولندیغندن بوامرك ورودینه انتظار ایدلمسیدر .

ایشك بودرکه‌یه تنزل ایتدیکی بیله‌مین زواللی کویلیلر ایسه اون

بش، یگرمی ساعتلك کویلردن بشر، اون اسکیشهره کلوب حکومتك اوکنده بریکه رك، سوقاق باشلرینه طوپلانه رق بکله مکده درلر. بونلردن بعضیلری مثلا قائممقامه مراجعت ایدرلر. حالبوکه ایشیده جکلری «امریوق ویره میز» جواب قطعیسندن باشقه برشی دکلدر. حکومتك کمال شفقتله باشلادیغی بو مسئله دیکر مسائل کبی بویله چیرکین برنتیجه آلمقده در. اساساً تخلیه محتاج ایکن اونودیلان کویلر بولندیغی کویلیلرك مراجعات متوالیه سیله حکومتجه له الحمد تحقق ایلدیکندن صرف نظر اسکیشهره کوندریلوب یاکاشلقله قونیه یه قدر سوق و یاکاشلقك آکلاشیلماسی اوزرینه اعاده ایدیلن بر قاچ واغون تخملغك مصارف نقلیه سنك ده محتاجینه تحمیل ایدلمك ایسته نیلمسنه نه دیه جکنده انسان متحیر قالمامق قابل دکلدر. بو بحثده خلاصه اوله رق شونی دیه جکم که بوکلوب کیتمه لردن، لایعد نتیجه سز مراجعتلردن، بازده ماملردن بیزارقالان خلق ارباب احتکاره مراجعتده مضطر قالمقده و باشلك چاره سنی آرامقده بوصورتله ده حکومتك مقصد اساسیسی غائب اولمقده در. بوکیدیشله قورقارم که تخملغك قسم اعظمی طاغیدیله میه جقدر.

بوتون بو کوچك شیلرك تأثیرات معنویه سی ایسه هپ حکومتك علیهنه در. زیرا اهالی بو منتظمسز حرکتلره باقدقجه امین اولهمیور، اعتماد ایده میور. قدرت الٰهیه حکومته صاریله میور. مادی و معنوی بوقدر ضررلری موجب اولان بومسئله ایچون برچارۀ عاجل اتخاذیله افکار عمومیه یه عارض اولان کولکه نك ازاله سی پك لازم بولندیغندن نظر دقتی جلب ایلرم.

یوقارده عدلیه دائره‌سینده قسماً اثر حیات باشلامشدر دیمشدم . فی الحقیقه جزا رئیسی ایله مدعیٔ عمومی معاوننك ورودی اوزرینه معاملات جزائیه‌ده بریکیلك وسلامت حاصل اولمشدر . هله جزا رئیسنك غیرتی ایله اسکی پیسلکلرکده تمیزلنه‌جکنی مشاهده او لنان جدیت کوسترمکده‌در .

رئیسك آرقداشلری ، اوبیلدیکمز اعضالر دوشونیلیرسه بونده‌کی عقامتده نظر دقته چارپار . برده یکی رئیسلر ، مأمورلر کوندرلدیکی حالده حقوق محکمه‌سیله اجرا دائره‌سنك ینه نائبك تحت ریاستنده براقیلمسی دوغرو بر حرکت اولمسه کرك بناءً علیه عدلیه نظارتی یالکز بونی یاپمقله اسکیشهر معاملات عدلیه‌سنك کسب انتظام ایلدیکی ظننه دوشمیه‌رك مقصدی اکمال ایتملی . هله نوابك عدلیه ایله رابطه و علاقه‌لرینی قطع ایتلیدر . اکر بو حالده براقیله‌جق اولورسه هیچ برشی یاپیلمامش دیمکدر .

آناطولینك مبعوثلرینه

— انقره —

مجلس مبعوثان آچلدی ، ایکنجی دورهٔ اجتماعیه باشلادی .

بن بوسنه‌نك اوچ ، درت آینی آناطولینك کویلرینه قدر مختلف محللرنده کچیردیکمدن بو قطعه حقنده سوز سویله‌مکه وشو مکتوبمده دوغرودن دوغرویه آناطولینك مبعوثلرینه توجیه خطاب ایتمکه قلممده برصلاحیت بولویورم .

حقیقت آجیدر . بن ایسه حقیقتی بوتون عریانلغیله کوسترمکدن باشقه بروظیفه‌م، مملکت وملتك انسانیتك سعادتندن ماعدا براندیشه‌م اولمدیغندن اکر لسانمدن بوخصوصده آجی سوزلرده صدور ایدر ایسه خلوص نیتمه باغشلانمالیدر .

ایشته بوفکرله مخاطب اتخاذ ایدندیکم آناطولینك مبعوثلری بو قطعه‌نك مختلف نقطه‌لرنده دوغدقلری ، یتیشدکلری ، تحصیل ایلدکلری وعینی اسبابك تحت تأثیرنده همشهریلریله برابر مسرور ویا متألم اولدقلری ایچون بالطبع مملکتی بندن دها آی طانیرلر .

اونلر البته بیلیرلرکه بوکون آناطولینك کویلرنده ، قضالرنده ، لوا وولایاتلرنده مکتب، چوجوقلرمزك مبارزهٔ حیاتیه‌ده موفق اولملری ایچون لازمکلن قوای تشبثیه وعزم وجسارتی دماغلرینه آشیلایه‌جق معلملر یوقدر . مکتبلر کشاد ایدلدکلری وقت نه‌حالده ایسه الیوم بر

آدیم ایلری کیتمش . معلملرك ایسه‌قسم اعظمی وظیفه‌لری نه‌اولدیغنی دوشونمش ، اوکرنمش دکلدر .

تأثیرات خارجیه‌دن آزاده اوله‌میان مأمورینك حاکمی ، آمری قانون دکل الآن کیف واستبداد ، ادارهٔ مصلحت پولتیقه‌سیدر . مثلا قضالرده قائممقام دائرهٔمأموریتی داخلنده‌بولنان اشراف‌ومتنفذانك محافظهٔ موقع وستر معایب املیله اندیشناك اولان کوچوك مأمورلر قائممقامك اسیریدر .

متساویاً توزیع عدالته مأمور اولان محکمه‌لر وظیفه‌لری ایکی سنه ایله تحدید ایدلمش نوابك ، اوصره‌ده اك دیشلی هانکی زنکین ایسه‌اونك آدملرندن، منسوبلرندن سچیله‌رك‌اهالینك خبری اولمقسزین انتخاب اولنمش اعضالرك تحت‌ریاست وحکمنده‌در . مدت مأموریتك ایکی سنه امتداد ایده‌جکنی ، دیکر بروظیفه آلمق ایچون أیجه زمانلر انتظار لازم کلدیکنی حساب ایدن نائب چالار . اساساً جاهل اولوب فقط بوفرصت هرزمان أله کچمزدیین اعضالر چالار . طبیعی محکمه‌نك کاتبلری ، مستنطق ده حرکاتنی اونلره تطبیق ایدر . معاشی یوز غروشله اوچیوز غروش آره‌سنده اوینایان بعضاً پولیس مأمورلرندن بعضاً اوقومق یازمق بیلمز ژاندارمه اونباشی‌وچاووشلرندن اولان مدعیٔ عمومیلری ده بو آلیش ویریشه حاللری ، تودیع ایدیلن وظیفه‌ده‌کی صلاحیت ووسعت سوق ایدر . حتی محکمه‌نك مباشری خدمه‌سی بیله افندیلرینی بویوکلرینی تقلید ایدر .

هانکی‌محکمه‌یه کیدلسه حکملری ویریلوب آیلردن بری اعلاماتی چیقمامش ماده‌لر ، یاخود حکملری اجرا ایدلمامش طومار طومار اعلاملره تصادف اولونور .

فقط ایجاب ایدنجه بو اعلام بر سرعت بر قیه ایله چیقاریلیر ، حتی کسب قطعیت ایتمه‌مش ومحکوم ایکنه دلیکنده بیله بولنمش اولسه بر صورتله دردست ایدیله‌رك حبسخانه‌یه طیقیلر . اگر مراق ایدوب حبسخانه‌لری گزمش ، تدقیق ایتمش ایسه‌کز بوخصوصده بکا حق ویررسکز .

معاملاتی بوحالده بولنان ، بن آنجق بر قسمنه اوغرایه بیلدیکم محاکمدن چونکه تشکیلندن بری مفتش فلان اوغرامامشدر. اوغرادیغی یرلرده ایسه البته مفتشك ضعیف طرفی بولنه‌رق آوودلق جهتی اختیار ایدلمشدر .

قضالرده ایکی یوز اللی ، لوالرده آزفضله برمعاشی اولان نفوس مأمورلرینك حالی نظر دقته آلنیرسه پك عبرت بخش لوحه‌لر تظاهر ایدر .

نفوس مأموری ایسته‌دیکی بر شخصی اولدورور ، یاشادیر . مثلا عسکرلکدن قورتارمق ایچون ایکی خانه‌یی بر یاخود بر آوی ایکی یاپار . بونلرك آره‌سنده حالنه گوره ثروت پیدا ایتمشلرینه پك نادر تصادف اولونور . هله یرلی اولورسه ایشی بوتون بوتون آچیقدر .

معاشنه ، قازانجنه بر حد تعیین ایدیله‌مین طاپو مأمورلری ایسته دکلری کبی حرکتده مختاردر .

بر شخصك مالی ایچون دیکرینه سند ویرمك ، عادی برمعامله‌یی نظارتدن استیذان ایتدم دیه‌رك سنه‌لرجه سوروکله‌مك الك عادی مسئله‌لردندر . اوته‌ده کویلی ترلا سنکدر ، بمدر دیه یکدیکرینی قیرار چونکه هرایکی طرفه‌سند ویرلمشدر ، بریده کیفی چاتار .

روح اداره اولان امور انضباطیه ایسه هیچ مثابه‌سنده‌در . سکسان ، یوز کویه حکم ایدن قضالر کورولورکه بر پولیس یوقدر . ضابطه اوچ بش کهنه ژاندارمه دن عبارتدر که ذاتاً خلقك اونلر دن امنیتی مسلوبدر. فقط دائما جهالتدن شکایت ایتمکده اولدیغمز اهالی کویلیلر بو چاره‌سزلك ایچنده کندی کندیلرینك ژاندارمه‌سی ، ضابطه‌سی اولمق یولنی بولورلر . بو جهتده‌کی مثالمی - باخاصه کوتاهیه سنجاغی مبعوثلرینك نظر دقتنی جلب ایتمك شرطیله اسکیشهر قضاسندن کتیره‌جکم : بوقضا داخلنده چرکس، کرد ، تاتار . تورکمن هرجنس مهاجرلره وکوچبه‌لره تصادف اولونور . بومختلف طبایع و امزجه‌نك اجتماعی سبب کوستریله‌رك بوراده حیوان سرقتندن چوقچه بحث ایدلمکده در . حیوانی ، یعنی بوتون سرمایه‌سی چالنان کویلی حکومته باقیور، اورایه مراجعت ایده‌بیلیر ، لکن بونك ایچون احتمال که حیوانك بدلنی عرضحالجیلره قیدیه وسائره نامله مأمورلره ویرمك، یکرمی‌درت ساعت قدر مسافه‌لرده اولان کویلردن قالقه‌رق کونلرجه کلوب کیتمك ، خان کوشه‌لرنده وقت کچیرمك لازم . حقنی اثباته موفق اولسه بیله حیوانك آلنه جکمسی زمانلره محتاج ، نتیجه مشکوك . ایشته بونك ایچون حکومته کیده‌جکنه خرسزی آرایوب بولیور واونکله آکلاشمغی ترجیح ورجا ونیازله کوکلنی ایدوب برمقدار پاره ویره‌رك حیوانی استرداد ایدییور . بوصورتله مصالحه‌لر تعدد ایلدیکندن طبیعی اسکیشهرلی مبعوثلرك‌ده واصل سمعی اولمشدر .

هیچ براصولی ونظامه تابع اولمیان، نائبلرله کاتبلره‌ما کل اولان

محاکم شرعیه وماتك پاره‌سیله تشکل ایتدیکی حالده اونلردن معاونتده صوك‌درجه مشکلات ارائه ایدن‌زراعت بانقه‌سی شعبه‌لرینك معاملاتی ایسه عمومك معلومیدر . بوبابده زراعت بانقه‌سنك ایشه قاریشمسیله تخملق توزیعی مسئلهٔ مهمه وحیاتیه‌سنك آلدیغی شکل بالطبع مملکتلرنده بولنان مبعوثلرك نظر دقتنی جلب ایتمشدر .

هرسنه بدلات نقدیه‌یی تحصیل ایلدیکی حالده کونلرجه کیدیلن مسافه‌لرده برمترو شوسه یاپدیره‌میان نافعه‌دن ، مهم برمنبع ثروت ایکن اداره‌لری ایکی یوز غروش معاشلی جاهل قوجیلرك کیفنه ترك ایدیلن ودائما ظهور ایدن یانغینلر واصوله غیر موافق قطعیاتدن دولایی کیتدکچه تناقص ایدن اورمانلردن ، هله آناطولیده قوجی و قاچاقچی نامیله الك کنج بابایکیت اولاد وطنی یکدیکرینه دشمن ایدن رژی اداره‌لرندن بحثه لزوم کورمیورم . آرانیلیرسه دها برچوق شیلر بولنه‌بیلیر .

ای آناطولی مبعوثلری ! شیمدی بو قاریشیقلقلر یوقسوزلقلر آره‌سنده آیاغنده ایکی اوقه کلن چاریغی ، دیزنده یرتق دونی ایله کیسه سنه پاره کیردیکنی پك نادر کورن کویلی‌یی دوشونیکز . نه الیم محرومیتلره قاتلاندیغنی پك‌آیی تخطر ایده‌بیله‌جککز بو زواللی مؤکللرکزه هنوز جدی برأیلك یاپیلمادیغنی تصوّر ایدیکز .

کچدیکم یرلرك بعضیلرندن دیبورلردی‌که : مبعوثلردن برقسمنك مدت تعطیلیه‌ده مملکتلرینه کیده‌رك ، کویلیلر آره‌سنه قاریشه‌رق احتیاجلرینی برده مبعوث کوزیله تدقیق ایتدکارینی غزته‌لرده کوردك فقط بزمکیلر کلمدیلر . چونکه کویلرده راحتسزلق واردی . أیی

یاتاقلر ، تمیز یمکلر بولونه مازدی عجبا بونك ایچونمی بزم مبعوثلرمز بوفدا کارلغی اختیار ایتمدیلر ؟

هله بعض یرلرده مبعوثلرینك ، آرتیردقلری پاره ایله مملکتده أو وسائره یاپدیرمق صورتیله تعطیل کونلرینی کچیردکاری سویله‌نیور. بونلره پك حدت ایدیلیوردی .

بن بوتون مبعوثلرمزدن آیاغنده چاریغی ، دیزنده یرتیق دونیله برهیکل سؤال کبی پیش تفکرده دیکیلن فقیر کویلی‌یی کوز اوکندن آییرمامالرینی رجا ایلیه‌جکم. زیرا مملکتك حیاتی، استقبال اقتصادیسی کویلنك أننده‌کی صاپانه مربوطدر و آرتق بو زواللی‌ده کنیش نفس آلمالی ، برپارچه یوزی کولملیدر .

آنقره

۳۱ تشرین اول ، ۱۳۲٥

پایتختدن آناطولی شمندوفرینه‌بینن بر آدم اسکیشهره قدر هر طرفی ایشله‌نمش اراضی ، صیق صیق اولدقچه معمور و کوزل کویلر ، نظرلك ایریشه‌بیلدیکی آفاقده آزچوق سعی بشر نمونه‌لری کورور. مناظر طبیعیه متحولدر : تارلا ، باغ وباغچه ، دوتلق حالنه‌افراغ ایدلمش اووه‌لری مهیب فقط سینه‌لرنده اورمانلر ، صاف صولر ، هردرلو میوه آغاجلری صاقلایان طاغلر تعقیب ایدر . نظر انعطاف ایتدیکی هر لوحه‌ده بر حصهٔ اشراح بولور و بو حال اسکیشهره قدر دوام ایلر .

دنیله بیلیرکه اسکیشهر بر حدود طبیعی وصنعیدر . بو حدود آتلانیجه حیات عمومیه‌یه بر کسل ورخاوت طاری اولدیغنی بوتون آثاریله تظاهر ایدر . یکنسق منظره‌لی ، هیچ برانسان الی دکمه‌مش اووه‌لر ، چیبلاق طاغلر توالی ایلر . پك نادر اوله‌رق تصادف ایدیلن کویلر برقوهٔ غائبه‌یه ، اوزاقلردن کله‌جك اثیر حیاته منتظر ایمش کبی بروضع یتیمانه عرض ایلر .

ظن ایدرسکزکه بوتون منابع صمیمیه‌سندن نیاز ورجا آوازه‌لری فیشقیران طبیعت محیطه صامتانه آغلامقده‌در . وارلغکز بو ابکمیت

وملال طبیعت قارشیسنده أزیلیر وبو هرشیئه ساری قسوت آراسنده برشمهٔ تسلیت آله‌جق . تسکین ملال ایده‌جك برلوحه بوله‌مازسکز بناءً علیه قلب و روحکزده بو ملال عمومی سیلان ایدر و آغلایان بویوك طبیعتك آهنك ناله‌کارینه . قلبکزدن آزلق ضبط ایدیله‌مین هنجقرقلرینی اتحاف ایلر. ایشته اوزون سنه‌لردن بری آناطولینك ترنم ایتدیکی شعر عمومی وحقیقی بودر .

بوندن برهفته اول آقشام اوزری ساعت اون بچقده انقره استاسیوننده شمندوفردن ایندیکم زمان بوفرط تحسس وتأثرله‌بی تاب بولونیور واوکمه سریلن منظرده تعدیل تأثر ایده‌میوردی .

انقره، مناقب خاطراتنده‌برچوق خونین صحائف صاقلایان‌بواسکی واختیار شهر ، آطه کبی یوکسه‌ان برتپه‌نك اوزرینه انشا اولنمش ، تپه‌یی کاملاً ستر واحاطه ایتمشدر . ناخوش بر انتظامسزلق ایچنده یکدیکرینك اوزرینه بینمش خراب‌أولروآره‌لرنده مناره‌لرك، کلیسالرك اوزادیغی کورولور .

شهره کیریلیرکن جاملری قیرلمش بویوك بربنا قارشیدن پك آیی تفریق ایدیلان مبانئ سائره آراسنده بحق نظر دقتی جلب ایلر. اکر مراق ایدوبده صورارسه‌کز سزه شوجوابی ویررلر .

بو ، خیلی مصرفلر، فداکارلقلر اختیاریله‌یاپلمش صنایع مکتبی‌در. اولجه اوته‌دن بریدن تدارك ایدیلن واردات ، خلقدن نیم جبری بر صورتده آلنان اعانات ایله أیی کوتو اداره اولونوردی . صوکره او مأمورلر داغلدی . زمان دکیشدی . ذاتاً اساسی اولمیان منابع واردات یا سوندی یاخود تناقص ایتدی . بناءً علیه بر زمان کلدی که

آرتق مکتب اوچ بش طابه‌سنی ده بسله‌یه‌میوردی . حتی طلبه‌نك
کمال سوزشله اوته‌یی بری‌یی کزه‌رك دیلندیکی ، یه‌جك ایسته‌دیکی
کورولدی وناچارچوجوقلرك کیمیسی دیکریرلره کوندرلدی، بعضیسی
داغیدلدی . .

بو کونکی حقیقت ایسه مکتبك قاپالی ، متروك بولنمسیدر .
زواللی مکتبك بو اوتاق وجمیع ترجمهٔ حاله ، بوقیصه حیاته قارشی
زائرك متأثر و متأسف اولمامسی قابل می ؟ معارف نظارتنه قارشی ملت
یکزباناولەرق «معارف» دیه‌فریادایدرکن بورادەکی مکتبلرك قاپانمقده
اولدیغنی کورمك نه الیم برانکسار خیالدر ؟

بیانِ ملاحظەده کندیسنی حائز صلاحیت عدایدن مخاطبلردن
بری شو ایضاحاتی‌ده اعطا ایلیور : ذاتاً ، دییور ، بومکتب محافظهٔ
موجودیت ایده‌مزدی . چونکه برکره داخلیه نظارتنك تحت اداره‌
سنده بولونیوردی . اساسلی منابع وارداتی یوقدی. مثلا بوواردات
وانیك کیتمسیله محواولوردی. صوکره مکتبك مدیرلری ومأمورلری
متخصص کیمسه‌لر دکل امی، جاهل اصناف ایدی . حتی صوك زمانه
قدر — مطبعه مدیری ده اولان — بویله بر ذاته آلتی یوز غروش
معاش ویریلیوردی . بناءً علیه قوندوره‌جینك یانندەکی چراق نه‌ایسه
بو مکتبدەکی طلبه‌ده اوایدی . اوندن باشقه برشی اوکرنه‌مزدی .
اکر مملکتده بویله مکتبلر لازم ایسه «صنعت» معرفت کلمه‌سنك
معنا وتعریفی داخلنده عد ایدیله‌رك بو مکتبلرده معارف نظارتنك
یاخودزراعت مکتبلرینك اولدیغی کبی نظارت‌عائده‌سنك تحت اداره‌سنه
آلنمالی و بودجه‌ده برمحل اشغال ایلملیدر . فی‌الحقیقه ، سلانیك ازمیر

کبی معمور وتجارتکاه بلده‌لرده بونلرك برصورتله اداره‌سی قابلسه‌ده.
دیکر ولایتلرده کشاد اولنان صنایع مکتبلرینه باقیلسه هپسنك عاقبتی
هیچ اولدیغی مشاهده اولونور .

قونیه‌یه کیتمکده فعالیت حیاتیه‌نك درجه‌سنه باقه‌رق « بویوك
بر کوی : » دیمشدم . فقط انقره بووصفه دها زیاده لایقدر . شهرك
بوتون فعالیت وجوالیت حیاتیه‌سی آلتی یدی ساعته منحصر کبیدر.
صباحلری پك کیچ دکانلر آچیلیور، آقشام اذاننده ایسه‌هپسی قاپانیور.
ساعت بردن صوکره سوقاقلرده ، چارشیلرده کیمسه‌یه تصادف
اولونه‌میور. باشقه‌مملکتلرده کیجه‌لری کوندوز یاپه‌رق‌ساعات‌مساعی‌یی
اوزاتیرلرکن بوراده کوندوزلرده کیجه‌یه قلب ایدیلیور .

کوردیککز بوتون چهره‌لری تدقیق ایلیکز ، یالکز بر حس
فتور وکسلان بوله‌جقسکز . بو ، ظن ایدرم ، برمرض اجتماعیدرکه
تداویسنده الك بویوك وظیفه معارفه توجه ایلر .

بر نظر بیطرفانه ایله باقیلنجه مالیه ، داخلیه ، نافعه عدلیه
نظارتلرینك آزچوق چالیشمقده اولدقلرینی . مملکتك نقصانلرینی
تلافی ایله اوغراشدقلری کورولور . بو برحقدرکه تسلیم اولونمالیدر .
فقط معارف نظارتنه کلنجه اوراده درین براویقودن ، غفلتدن باشقه
برشی سه‌زیلمیور . بو دائره اویله منطقسزلقلر ایچنده چالقانیورکه
بونلرك آثار دلائلنی کورمك ایچون طشره‌یه شویله بر نظر عطفی
کافیدر .

بوسنه کمال تهالکله مکتبلر آچیلدی. بیك مشکلاتله ایجه کونلر
کچیدکدن صوکره هله پروغراملر اوقونه‌جق کتابلرك اسامیسی

بیله‌بیلدی . فقط کتاب اسملرینك خذانسنه فوق‌العاده یوکسك فیئاتلر وضع ایدلمشدی . مثلا کوچوك برقرائت کتابی بش غروشه آلنمق لازم کلیوردی . اولادینی مکتبه کوندرن برپدرك ایسه احتیار ایده بیله‌جکی فداکارلق درجه‌سی معلوم . بونك ایچون اطرافدن برطوفان اشتکا یوکسلدی . نظارته عکس ایتدی . یازلدی چیزلدی؛ بوکا قارشی نظارت فی‌الحقیقه‌غالی اولان فیئاتلرك تنزیلی اسبابنه توسل ایدیله‌جکنی کتابلرك بدلی کوندرلمیه‌رك سپارش و جلب اولنمسی بیله‌بیلدی . نتیجه‌سی مشکوك آلیش ویریشه یاناشماز . بوصورتله کونلر ، آیلر ، کچیور ، هنوز کتاب جلب ایده‌مین مکتبلرك برچوغی طبیعی که بوش وقت کچیرییور . کچن سنه‌نك بعض اسباب تأثیریله هیچ برثمره ویرمدیکنی وبو سنه‌نك‌ده معارف نظارتنك بطائت ولا قیدیسی یوزندن بیهوده مرور ایده‌جکنی دوشوندکجه انسانك بوتون عصبیتله فریاد ایتمامسی ناصل قابل اولور ؟

بوسنه انقره ولایتنه مکاتب انشا وتعمیریه‌سی اوله‌رق اللی بیك غروش افراز اولونمش. بونکله کویلرده مکتب انشاسی دوشونیله‌رك موقعه مناسب وبیك بش یوز ، ایکی بیك غروش صرفیله وجوده کله‌بیلیر بر پلان موجبنجه بعض یرلرده انشا آته ابتدار ایدلمش و بو کویلیلرجه اوقدر مظهر تشویق ومعاونت اولمش که بعض کویلیلر کندیلری یاپدرمشلر . بوصره‌ده معارف مدیری نظارتجه بومکتبلر ایچون عمومی برپلان موجود اوله‌بیله‌جکنی تصور ایده‌رك صورمش نظارت‌جوابنده مکتبلرك‌عین‌طرزده انشاسی ملتزم‌اولوب بوخصوصده عمومی پلان دخی دردست تنظیم اولدیغنی اشعار ایدییور . وبونك

اوزرینه انشا آت تعطیل اولونیور . فقط آره‌دن بر ایکی آی‌گچدیکی حالده پلان حالا کلیور ، احتمال که اونودولیور . ذاتاً موسم گچدیکندن بو معامله‌ده عقیم قالیور واللی بیك غروشه بو مکتبسزلك ایچنده محل صرف بولونه‌میور .

مکتبلره معلم تدارکی مشکل . نظارت یوز یکرمی ، یوز اللی غروش معاشلی مکاتب رشدیه معلم ثانیلرینی تعیین وظیفه‌سنی کندیسی درعهده ایلیور و بونك ایچون معلم بولونه‌میور . انقره‌ده آچیلان دارالمعلمینك بوکون ایکی طلبه‌سی وار . مکتبه لازم اولان وسائط تدریسیه نك وسائره‌نك احضاری ایچون جدوللر ترتیب ونظارتدن تخصیصات طلب ایدلمش ، بربوچوق آیدن بری برجواب بیله ویرلمیور . مکتب مدیر ومعلملری طلبه‌یه نصیحت ویرمکله اوقاتکذار . والحاصل بویوك آدملرك دوشونه میه‌جکی برچوق تفرعات که توالی ایده‌رك یکدیکرلریله براشه‌رك امیدسزلکلره ، عدم ممنونیتلره قاپی آچمقده‌در .

بوچاره‌سزلکلر ، کشمکش معاملات آره‌سنده ذاتاً جاهل اولان خلقك حالنی تصور ایدیکز . معمافیه بو خلقده برانتباه ، استقبال ایچون امید بخش بعض تظاهرات سجیلمکده‌در .

شایان اعتماد برذاتدن ایشتدیکم وقعهٔ آتیه شایان دقتدر :

سونغورلیده بر اختیار — داخلنده بولوندیغی محیطه رغماً — معارفك لزومنی ، فوائدینی ادراك ایدییور . رشدیه‌یی اکمال ایدن ایکی ارکك اولادینی اوقوتمق ، یتشدیرمك ایسته‌یور . فقط بیچاره فقیر . بونك ایچون حیواناتنی صاتمق لازم کلیور . اختیار ، ایکی اوغلیله داوارلرینی اوکنه قاته‌رق بش کونده انقره‌یه واصل اولیور .

چوجوقلر اعدادیٔ ملکیه ایلی قید ایدیله‌جك ، اختیار حیوانلری صاتیور . ایش یالکز مکتبیجه لازم کلن معامله‌نك اجراسنه وتقسیطلرك تسلیمنه قالیور. فقط تمام بوصره‌ده چوجوقلر فکرلرندن وازکچمش بولونیورلر. چونکه خانده کچیردکلری اوچ‌بش کونظرفنده بعضیلری چوجوقلرك ذهننه کیرمش ، مکتبده فرانسزجه وارمنیجه کبی شیلر اوقویه‌جقلرینی ، بیلمم نه اوله‌جقلرینی سویله‌مشلر ، بوصاف قلبلری اغفال ایتمشلر . پدرك اصرارلرینه ، مکتب معلملرینك نصایحنه قارشی بردرلو قانمیورلر وزواللی اختیار پدرناچار سونغورلی‌یه عودته مجبور اولویور .

آناطولیده‌کی مکتبسزلك ، معارفسزلك ، حکومتك لاقیدانه کبی ظن ایدیلن معاملاتی و صوکره اهالیده‌کی استعداد ، آرزولر حقنده نه‌سویلنسه آزدر واساساً آرتق سویله‌مك دوری کچمش، یاپمق زمانی حلول ایتمشدر . حالبوکه یاپیلان ، ثمره ویرن اورته‌ده هیچ برشی یوقدر .

آناطولی‌یی زمانك فیض سحرکاریله آچیلمش بویوك بر آغز تصور ایدیکز . بو آغزدن ایشیدیلن شی برانین تظلم ، بر صدای اشتکادر .

آیاش

۹ تشرین ثانی ، ۳۲۵

تشرین اولك یكرمی دردنده مواصلت ایلدیكم انقره‌دن هوانك مساعده‌سزلكی ، یاغمورلرك توالیسی كبی سببلر الجاسیله آنجق دونكی بازار كونی چیقه‌بیلدم .

بوندن اولكی مكتوبلرمده‌ده یازدیغم وجهله انقره هرجهتجه الك كری قالمش شهرلردندر . نه‌طرفه عطف نظر اولونسه عطالتك ، بر قناعت بی‌فائده‌نك آثارندن باشقه برشی مشاهده اولونماز .

سوقاقلرده ، قهوه‌خانه‌لرده ، دكانلرده كزن ، سویله‌ین ، اوطوران برچوق اشخاص كورولور . لكن بوتون بو حركتده بیله برتعب وفتور ، برخسته‌لق واردر . لاعلی التعیین هانكی بریسیله كوروشولسه مجرای كلام دونه دولاشه مطلق بر سلسلهٔ شكایته ، ممنونیتسزلكه انتقال ایدر . رنجبر ، اصناف ، تجار هپ مشتكیدر .

بو ، اویله برمرض كه كندیلرینی أزدیكنی جسارت وقوای تشبثیه‌لرینی امحا ایلدیكنی ، موجودیتلرنده بویوك بر بوشلق آچدیغنی حس ایدن معلوللر بونك منبعنی تشخیص ، نره‌دن كلدیكنی ادراك ایده‌مه‌مشلردر . اونلر ظن ایدیورلركه بویله یاشامغه محكومدرلر . بن اونلری حیاته‌قارشی قورقق وبدبین ایدن بوحالت روحیه‌یه جهالتدن ،

ایشسزلكدن وبالخاصه ایش بوله‌مامقدن . وتبی حسن استعمال ایده‌مامكدن متولد برمرض دییورم .

یاشامق ، حیاتده‌كی نصیبهٔ مقدراتی آلمق ایچون دائما برمتكایه ، استنادكاهه عرض افتقار ایدن بوزوواللی خسته‌لر بیله‌میورلركه اسباب، اسبابی تولید ایدر وانسانلر كندی حیاتلرینك ناظمیدرلر . بونلر حدودی مجهول ، حاكمی ظلمت اولان برچولك سیاحیدرلركه یورویشلری كوچوك چوجوقلرك امكله‌مسنه‌بكزر . اوظلمت عمیقه‌ده اللرینه نه‌كچرسه‌اوكا قانعدرلر . سمادن نامرئی آفاقدن برمائده‌ظهورینه منتظردرلر . فقط اوته‌ده ینه انسانلر ، لكن بوزمانك انسانلری ، آدیملرینی اولچه‌رك ، خط حركتلرینی كندیلری تنظیم ایده‌رك ، نره‌یه كیده‌جكلرینی بیله‌رك ویوللرینی مشعله‌لرله تنویر ایلیه‌رك یوروررلركن بوبش‌یوز سنه اولكی انسانلرك قیمیلداندقلری چولده قوپه‌جق اولان مدهش برفیرطنه كونك اوقدر اوزاق اولدیغنی ظن ایتمم . كندیسنی ایسته‌ینلره عرض چهرهٔ ابتسام والتفات ایدن شمس معرفت آرتق بوقارا كلق چولده طوغمالیدر .

انقره‌دن بحث ایدییوردم . هرشیئیله برخسته‌خانه منظره‌سی ارائه‌ایدن بوبدبخت مركز ولایت علم ومعرفته ، حفظ الصحیه قاپولرینی قاپامش كیبیدر . هله اسلاملر اولرینه قاپانه‌رق خارجی كورمه‌مكه ، چوجوقلرینی راحتلرینی اخلال ایتمه‌مك وبرعادته اتباع ایتمش اولمق ایچون مكتبه كوندرمه‌مكه صانكه عهد وپیمان ایتمشلردر .

انقره‌نك اهالئ اسلامیه‌سی ! سزه خطاب ایدییورم : بویله‌درین‌بر خواب غفلته كیردیكز كونك سویله‌كدن توخش ایتدیكم فرداسنی

سزده کمالیله موجودیتندن امین بولندیغم عثمانلیلق حمیتیله دوشونیکز. صوکره یاورولریکزه قارشی ارتکاب ایتمکده اولدیغکز جنایتك درجه‌سنی تصور ایلیکز. یازیق دکلمی که یاورولرمزده بزه‌بکزه‌سینلر؟ اکر اویانماز، بزی آنجق مکتبلرك قورتاراجغنی حالا آکلاماز، چوجوقلرمزی کرك کندیلرینی، کرك وطنلرینی مسعود ایده‌جك سلاحلرله تجهیز ایتمزسه‌کز استقبال قرا کلقدر.

اوزاقلره کیتمکه نه‌حاجت. ایشته دائما برابر چالیشدیغکز ویاشادیغکز خرستیان، موسوی وطنداشلریکز، تحقیقه کوره شهرکزده اوچ درت یوز خانه روم وار. هر خانه خصه‌سنه دوشن مثلا برلیرایی ویره‌رك مکمل مکتب وجوده کتیرمشلر، چوجوقلرینی ایسته‌دکلری کبی اوقودییورلر. موسویلرك یکی آچدقلری مکتبده بویله. غالبا هر چوجوقدن ایکی مجیدیه دخولیه ایله ماهیه بر مجیدیه آلنمق صورتیله اداره اولونیور وعقلی ایرن اسلاملرده اولادلرینی اورایه کوندرییورلر. ارمنی وطنداشلرکزك ایسه منتظم متعدد مکتبلری وار. معلملره بیوك معاشلر ویرییورلر.

سز ایسه آغزلرکزی آچمش، حکومته باقیورسکز، هروقت اوندن شکایت ایدییورسکز. کرچه حکومت وظیفه‌سنی بیلیر. فقط سزده بیلیرسکزکه بووظیفه پاره‌سز ایفا واکمال ایدیله‌مز. بونك ایچون غیب ایتمیه‌جك بر دقیقه‌کز بیله اولمادیغنی درك ایده‌رك غیرمسلم وطنداشلرکزی تقلید ایلیکز. سز باشلاییکزکه حکومتده سزی تعقیبه، یاردیمه ایتمکه مجبور اولسون. بو نشبثکزی نظرکزده بیوتمه‌یکز، مشکلی غیرقابل اقتحام ظن ایتمیکز. قهوه خانه‌لرده،

اوته‌ده بریده بوش یره صرف ایتدیککز پاره‌نك بر قسمنی بورایه حصر ایتسه‌کز مقصد حاصل اولور .

کچنده اتحاد وترقی قلوبنده عمومه کیجه درسلری آچلدی ؛ فرقنده‌میسکز که اوراسی غیرمسلم کنجلرله دولیوردی ؟ سزدن رغبت ایدن اوچ بش کنج ایسه وقتلرینی آلایله کچیریورلردی .

ینه جمعیت ، عمومی بر مکتب ابتدائی آچمق ایسته‌دی واوچ بیك غروش مصارف ماهیه‌نك بیك ایکی یوز غروشنی درعهده ایلدی . بوندن خبرکز وارمی ؟ یازیق دکلمی که بو تشبثده عقیم قالسین ؟

اوته‌ده بریده حکومتك احوالنی تنقید یاخود سزه هیچده فائده‌سی اولمیان شیلرله وقتکزی اولدوره‌جککزه قوشکز . بو تشبثی احیا ایلیکز . واونوتماییکز که داملایه کول اولور .

اکر بوکونلرده شهرکزه کیروب چیقانلری تدقیق ایتمش ایسه‌کز ممالك اجنبیه‌دن کلن بعض اشخاصی ده کورمشسکزدر . بو آدملرك مقصدلری سزك آلکزدن اك کوزل اراضی‌یی صاتون آلمق ، اورالره کویلر وچفتلکلر تأسیس ایتمکدر .

سز حضرت نوح دورینه عائد اوابتدائی آتلرکزله آ کوب بیچمکه چالیشیرکن اونلر اوصول جدیده دائره‌سنده طوپراغی ایسته‌دکلری کبی قوللانه‌جقلر ، سز عطالتده دوام ایتدکجه یاواش یاواش تارلالریکزی چفتلکلریکزی آلکزدن آله‌جقلردر. بناءً علیه ملکك صاحبی سز ایکن بر کون که‌له‌جك که « باشقه‌لری » افندی ، سزده اونلره خدمتکار اوله‌جقسکز .

ایشته بوکونکی کیدیشك نتیجه‌سی بوقدر تهلکه‌لی اولدیغی

دوشونيكز ، كنديكزی ، چوجوقلركزی ، استقبالكزی وطنكزی دوشونيكز وبيليكزكه بوكون احتياجه موافق بر مكتب آچمق برقلعه ضبط ايتمك قدر موجب شرف وشاندر. عجبا ، بالخاصه سزه دويورمق ايچون يازديغم شو سطرلری غزته صحيفه‌لری آراسنده كوروب اوقويه بيله‌جكميسكز .

پازار كونی صباحلين آنقره استاسيوننده شمندوفره بيندم وسنجان كوپی استاسيوننده بولديغم بر آرابه ايله آياشه كلدم. استاسيون ايله آياش آره‌سنده بر شوسه وار . لكن ياپيلدقدن صوكره حاليله ترك ايدلمش . بونك ايچون هله شوموسمده مرور وعبور پك مشكلدر. بعض كوپريلر كوچمش ، ييقلمش . بونلرك تعميری پك قولای و آز مصرفه متوقف ايكن ياپيله‌ميور .

يول ياپديربليور نقط محافظه‌سنه هيچ اعتنا اولنميور وبو عدم اعتنا يوزندن مثلا يوز غروشله ياپيله‌جق بر تعميره بر چوق مشكلات چكيلدكدن صوكره بيك غروش صرف ايدلمسی ايجاب ايديور. مدانيه بروسه وباندرمه ـ باليكسر يوللرنده بكجی كلبه‌لری كورمشدم . بو بكجيلر يولك محافظه‌سی وبوزولان يرك‌همان تعميری وظيفه‌سيله مكلفدر. ايشته بو اصولك بوتون شوسه‌لره تطبيقی تمنی اولنور .

بر « بل » ی چيقوب اينمك صورتيله بولونه‌بيلن آياش برچقورده انشا اولونمش سكز محله‌دن ، بش يوزی متجاوز خانه‌دن عبارتدر . قارشيدن كوره‌ميدلی أولريله خوش بر منظره كوستريیورسه‌ده ايچنه كيريلوب اودار پيس سوقاقلر ، اوفاجق دكانلريله چارشی، بالخاصه اويوشوق ، صاری بكزلی انسانلر كورولونجه آنقره‌يه لايق برقضا مركزنده بولونديغكزی آكلايورسكز .

آیاشلیلر پك قانع دها دوغریسی تنبل آدملره بکزه‌یورلر . هرجنسدن پك نفیس میوه یتشدیکی ، الآن تازه اوله‌رق یکرمی ، اوتوز پاره‌یه صاتیلان کوزل اوزوملر یتشدیرن باغلری بولوندیغی ، هرنوع سبزه و سائره یتشدیرمك ممکن اولدیغی حالده خارجه سوق ایدلسه فوق‌العاده مستفید اوله‌جقلری بو شیلر بوراده چورویور . سبزه بکپازارندن کلیور .

کوروشدیکم برذات آیاشك ایپك بوجکی بسله‌مکه فوق‌العاده مساعد اولدیغی ، کندیسی بوسنه اوچ قوطی آچه‌رق یوز یکرمی کیلو قدر قوزه آلدیغی ودوتلقلر یتشدیرمك پك قولای بولوندیغی فقط مع‌التأسف اوچ بش کشیدن باشقه کیمسه‌نك رغبت ایتمدیکنی برلسان شکایتله سویلیوردی .

هر خصوصده اولدیغی کبی ینه نظرلر حکومته ، مأمورلره توجه ایدییور . عجبا بواهالی تشویق وترغیب ایدلسه‌لر چالیشمغه ، استفاده ایتمکه آلیشه‌مازلرمی ؟

آناطولینك سائر محللری کبی بو قضانی‌ده دوشوندیرن مسئله لردن بری تخملق مسئله‌سیدر . آیاش قضاسی محتاجین زراعنه توزیع ایدلمك اوزره کوندریلن اوچ بیك کیله « یارم » تخملق بغدای مالی کوی استاسیوننه کلمش . یکرمی ، یکرمی بش کوندن بری اوراده دورویور . بوراجه مبایعه ایدیلن بیك کیله آرپه‌ده مرکزده بکله‌یور .

تخملغك ورودی اوزرینه کندی اللرنده‌کی ذخیره‌یی شیمدی‌یه قدر اولدیغی کبی ـ ایسته‌دکلری کبی زراعته ویرمیه‌جکلرینی حس ایدن

اشراف وملتزملر بونلرك ایشنه یرامیه‌جغنی ، یرلی محصولك دها استفاده‌لی اولدیغنی اشاعه ایتمشلر . بونك اوزرینه قائممقاملقدن كلن تخملغك معاینه‌سی لزومی ولایته یازلمش . ولایتك اشعاری اوزرینه بر مقدار بغدای برای معاینه كوندرلمش ، نتیجه‌ده ولایتجه معاینه ایتدیریلن بغدایك تخملغه صالح اولمادیغی جوابی اعطا اولونمش . فقط غالبا بوجوابی ویرن والی عینی زمانده داخلیه نظارتندن ده استیذان كیفیت ایتمش . آز بر مدت صوكره ایسه زراعت بانقه‌سی مدیریت عمومیه‌سندن آیاش مأمورلغنه تبلیغ ایدیلن امرده تخملق بغدایلری قونیه‌ده زراعت مفتش عمومیسی معاینه ایده‌رك شرائط لازمه‌یی حائز و یرلی محصوله ازهرجهت فائق اولدیغنی اعطا ایلدیكی راپورده بیلدیرمش اولمسی حسبیله همان توزیعاته باشلانلمسی افاده ایدیلیور . كونلر بویله‌جه استیذانلر ، اشعارلرله كچمكده و بورالرده شتانك تقربی ملابسه‌سیله موسم زرع مرور ایلمكده‌در .

شیمدی‌یه قدر سكز ، طقوز ساعتلك كویلرده بیله دفعاتله مراجعت ایدن كویلیلر ، هیچ برشی چیقمادیغنی كورملری حسبیله آزچوق وقتی اولانلر تخملق تدارك ایده‌رك اكمشلردر .

ایشك اك مشكل جهتی الیوم تخملغك بولوندیغی مالی كوی استاسیونك مركز قضایه بش آلتی ساعت بعد و مسافه‌ده اولمسی وذاتاً غیرمنتظم اولان یوللردن بو موسمده مرور وعبورك غیر قابل بولونمسیدر . خصوصیله آره‌یرده بر چای واركه اوزرنده كوپری اولمدیغی كبی حال فیضانده‌در . مالی كویندن شمندوفرله سنجان كویی استاسیونه نقل ایدیله‌رك شوسه‌دن استفاده قابلسه‌ده بونك پك

بهالی‌یه مال اولمسندن صرف نظر ، اساساً زراعده بو فدا کارلغی اختیار ایده‌جك قوت یوقدر .

اصل حقیقت شیمدی‌یه قدر تخماغك توزیع ایدیله‌مدیکی و بو کیدشله مقصدك غائب اولمقده بولندیغی جهتیدر .

غزته‌لرده قونیه وقرمانده‌کی آنبارلرك چوکه‌رك مدخر تخملق ذخیره‌نك محو اولدیغنی اوقومشدم . بوکون مالی کوینده‌کی آنبارده عینی تهلکه‌یه معروضدر. برقاچ کون اول مالی کویندن درونه ذخیره قونولان بنانك چوکمك اوزره اولدیغی ، ایچری‌یه صولر هجوم ایده‌رك بغدایك کوفلنمکه و چورومکه باشلادیغی بیلدیرلمش ، زراعت بانق کاتبی مناسب دیکر بر محل بولمق و تهلکه‌نك اوکنی آلمق ایچون کیتدی . لکن هیهات ! بر چوق معامله‌لر، یازیلیشلر . نتیجه ایسه هیچ ...

خلق بینده دوران ایدن سوزلردن تخملقدن قسم اعظمنك قاله‌جغی ، آله‌جق اولانلرده بونی أکمك دکل ، بلکه یمك ایچون آله‌جقلری آکلاشیلمقده‌در. بو یولسزلقلری، قاریشقلقلری کوروب متألم ، متأثر قالمامق قابل اوله‌میور .

ملکیه ایله عسکریه بینده قارداش پایی ایدیله‌رك ایکی قسمه تفریق ایدلمش اولان حکومت دائره‌سنه کیتدم . دیکر قضالرده نادر تصادف ایدیلن بر حکومت قوناغی . قاپودن کیرنجه دیوارك دیبنده بیاض صقاللی ، حال وطورنده کویلی اولدیغی اکلاشیلان بر آدمك اوطورمقده اولدیغنی کوردم ، یاننه یاقلاشدم ونه ایشی اولدیغنی ، نه ایچون بکله‌دیکنی صوردم . کویلی کندیسنه خطاب ایدن بو آدمی

سوزدی ، دیدی که : کویم طقوز ساعتدر . بورایه تارلا آلیم صاتیمی ایچون طاپو سندی آلمق ایچون کلدم . کیمسه برشی دیمه‌دی، ایشمی کوره‌جکلردی . فقط پول مأموری ایشمی بوزدی کویدن هیئت اختیاریه بر شهادتنامه یاپدیلر وبوکا پول یاپیشدیردیلر . مهر پولك بر آز یان طرفنه‌می وورولمش ، نه‌اولمش ، مأمور بوکا ایلیشدی ، بو صباح اوغلمی کویه کوندردم. مهری دوغرو باصدیروب کله‌جك ایشته بونك ایچون بکله‌یورم. بز کویلی‌یز ، بوایشلری اوقدر آکلامایز بوقدر اوفاق برایش ایچون بزه بواذیتلری ایتمسه‌لر دها ایی اولور .

بوکبی اهمیتسز ایشلرده باالخاصه کویلیلره قارشی کوستریلن بو مشکلات بویوك بر حقسزلق قدر طن ایدییوردم . اساساً اکلاشیله‌جق برماهیتده دکل ایکن بالآخره یوزلرجه امرلرله احکامی تفسیر ایدلمك مقصدیله بوتون بر اعجوبه ، بیلمجه حالنه کتیریلن رسم تمغا قانوننك شیمدی‌یه قدر حکومتك نظر دقت عدالتنه تصادف ایلدیکنه دائر بر اماره کورولمدی . حالبوکه بو ، اهالی باخصوص کویلیلر اوزرنده اك بویوك بربار‌در . قانونك نه دیمك ایسته‌دیکنی ، نه اوزرینه نه‌کبی تکالیف وضع ایتدیکنی، بللی باشلی مأمورلر بیله اکلایه‌میور. دیون عمومیه اداره‌سنك ایسه‌بو قانونی سپر اتخاذ ایده‌رك پك غریب معامله‌لر یاپدیغی مشهود اولویور .

بو سنه اعشار احاله‌سنده اعتبار مالی سندلرینه طاپو اداره‌سنجه یکی احداث اولنان خرج پوللری الصاق ایدلمش ، بو سندلرك عائد اولدقلری دوائر و مجلس اداره‌جه معامله‌لری اجرا ایدیله‌رك فاصله ایله‌برر ایکیشر دیون عمومیه مأموریتنه تودیع اولونمش، مأموربونلری

بلااعتراض قبول ایتمش. فقط سندلرك انقره مدیریتنه کیتمسی اوزرینه ایش دکیشمش، مدیریت طاپو اداره‌سنجه قبض ایدیلن خرجه مقابل الصاق ایدیلن خرج پوللریله برابر یکرمیشر پاره‌لك مقبوض پوللری‌ده یاپیشدیرلمسی لازم کلیرکن بو معامله ایفا ایدلمدیکندن جزای نقدی طلب ایدلمسی بیلدیرمش .

شیمدی طاپوکاتبیله مقاولات محرری، مال‌مدیری، تحریرات‌کاتبی وقائمقام وسائر مجلس اداره اعضالرندن هر بیرینك حصه‌سنه‌بشر آلتیشر بیك غروش اصابت ایتمك‌اوزره اوتوزایکی‌بیك‌بش‌یوزغروش جزای نقدی ایسته‌نیلور. حالبوکه طاپو اداره‌ی مقبوض پولنی ذاتاً آلدیغی خرجه مقابل اعطا ایتدیکی علم وخبره الصاق ایلیور . آیریجه سندلره‌ده ربطی ایچون ایسه قانونده صراحت یوق ، دوائره بو یولده بر امر تبلیغ ایدلمش دکل. ایشك اك غریبی‌دیون عمومیه مأمورینك سندلری بلا اعتراض قبول ایتمسنده. دیمك‌که جزایه تابع اولدیغی مأمورجه‌ده مجهول .

کندیلرندن‌جزا طلب اولنان مأمورلر : مادامکه بوندن جزا آلمق لازم ایدی دییورلر ، مأمور برنجی سندی قبول ایتمه‌رك جزا ایسته‌ملیدی و اووقت اکر مطلق ویرلمك لازم‌ایسه‌جزا جزئی اوله‌جغندن ویریله بیلیرمی . فقط بش آلتی بیك غروش که . . بو بزم بر ر ایکیشر سنه‌لك معاشمزدر‌ـ‌اعطاسی ناصل قابل اولور؟ اکربوبرخطا ایسه مسئول یکانه‌سی بونی تعمیر ایتمه‌رك توالیسنه سبب اولان دیون عمومیه مأموریدر. فقط نه دیه‌لم‌که دیون عمومیه مدیریتی ، مأمورینی حمایه و تصاحب ایدییور .

داخل اولدیغم حکومت قوناغنك آلت قاتنده دها بش اون کشی واردی . بونلرده نه ایشلری اولدیغنی صوردم ، جزا محکمه‌سنه کلدکلرینی سویلدیلر و بر جلبنامه ویردیلر . بو ، بش شاهد نامنه یازلمش ، ساعت درتده محکمه‌ده حاضر بولونمه‌یی آمر بر جلب مذکره‌سی ایدی . شیمدی ایسه ساعت سکزی کچیور ؛ محکمه‌ده بر حرکت کورولمیوردی : بو آدملرك سویله‌یشلرینه نظراً ساعت درتده کلمشلر ، اعضالر فلان طوپلانمادیغندن بکله‌مشلر وطیشاری چیقه‌رق شیمدی ینه کله‌رك انتظار ایتمکده ایمشلر . بن‌ده بونلرله برابر بکله‌مکه قرار ویردم وبر آشاغی بر یوقاری کزنمکه باشلادم .

غالبا مستنطق معاونی افندینك‌ده ایشی یوق ، یاخود بنم طاشلر اوزرنده کزیندیکمه اوزندی . چونکه متعاقباً بوذات بنی تقلیداً کزنمکه باشلادی . بو معاون افندی تنسیقات اوزرینه بورایه کلمش ، بناءً علیه آیاش ایچون برنمونه . برمودل دیمکدر . بوکون تنسیقاتدن متوحش اولانلرکی مأمورلر کندیلرینی بومودله‌بکزتمکه چالیشیرلرسه بلکه تنسیقات فورطنه‌سنه چارپیلمازلر .

ساعت سکزبچق اولدیغی‌حالده محکمه‌قاپولری آچیلمامقده ، ساعت درتده دعوت اولنانلرله بن‌ده متفقاً بکله‌مکده تعند ایدییوردق . برقاچ دقیقه‌دها کچدکدن صوکره برمژده کبی ذیل اوتدی وقاپولر آچیله‌رق مباشر افندی ندایه باشلادی .

هرکس محکمه‌یه کیرییوردی . بن‌ده کیردم . فقط کیررکن محکمه قاپوسنك یانبنده‌کی کوشه‌یه بر حاصیر سرمش ، برطرفه‌ده مانقال ایله اوچ بش فنجان قویمش قهوه‌جی نظردقتمی جلب ایتدی . محکمه‌یه

داخل اولوركن بيله قهوه‌خانه وبر قهوه‌جى ! بويالكز بزه مخصوص غرائبدن اولسه كركدر .

ايچرده شويله قاپونك آرقه‌سنه اوطورمشدم . قاپونك ، خطا ايتميه‌يم ، همان سكزده برقسمى قهوه‌جينك تباشير چزكيلريله مزين ايدى . اويله‌يا ، قهوه‌جى اولورده حسابى . كتابى اولمازمى ؟ بو حسابى قيد ايچون محكمه قاپوسندن دها امين بر دفتر بولونورمى ؟ قهوه‌جى پك عقللى بر آدم اوله‌جق كه حاكملرك بورجلرينى بويله‌جه دائما انظار عموميه‌يه معروض بولوندورويور ؛ احتمال كه بونده بورجك چوغالما - مه‌سنه‌ده خدمتى اولور !

حاكم افندينك برطرفنده دائما اوكنه باقان بر اعضا ايله ديكر طرفنده وكالةً بولنان باش كاتب وار . مدعئ عمومى معاونى پوليسله ضبط كاتبى يرلرنده . باقيله‌جق ايش كويده عمومك منفعتنه مخصوص بر پيكارك ، ياخود طبيعى برحوضك تحريبى دعواسى . مدعيلر بش كشى و هپسى حاضر ؛ مظنون عليه بولونه‌مديغندن محاكمه غيابنده جريان ايده‌جك . ضبط كاتبى استدعايى اوقودى . ادعا نامه‌يى‌ده اوقومسنى بكله‌يوردم . فقط بو محكمه‌ده ادعانامه‌نك‌ده قرائتى عادت دكلميدر ؟ ياخود اوراق ميانده يوقميدر ؟ بيلمم . انتظارم بوشه چيقدى وبو كيمسه‌نك نظردقتى جلب ايتمدى ، محكمه مدعئ عمومينك كيمدن دعوى ايتديكنى اوكرنمه‌دن آكلامه‌دن محاكمه‌يه باشلامش اولدى .

صره شاهدلره كلدى ، بونلردن ايكيسى ايفاى شهادتدن صوكره طيشارى چيقمغه لزوم كورميه‌رك آنجق هيئت محكمه ايله طرفينك

بولونه‌بيله‌جكنى ظن ايلديكم دائره‌داخلنده چومله‌يلر. بونلروساثرلرى ايجاب ايتدكجه محاكمه‌نك جريانده قاريشيورلردى .

بو آرده‌ده أثنده استدعا اولان بر آدم يانده ديكر بريسى اولديغى حالده ايچرى كيره‌رك ايلرى دوغرو يورومك ايسته‌دى ، يانده‌كنك مظنون‌عليه اولديغى ومباشرطرفندن چاغرلديغى زمان بشقه بر اوطه‌ده ديكر ايشله مشغول بولونمسى حسبيله دويه‌مديغى اكلاشيلدى . هيچ بونى جدى و وظيفه شناس حاكملر ديكارمى ؟ رئيس افندى محاكمه غيابنده‌در ، چيق ديدى . مباشرده بو آدمى همان ايته‌رك قه‌رق چيقاردى كه بو قوغمق كبى برشى اولويوردى . بيله‌م ، رئيس اونوتديمى كه ولو غيابنده بيله‌محاكمه جريان ايتسين مظنونك‌ده هركس كبى سامع صفتيله بوراده اوطورمغه حقى واردر .

بو صايديغم شيلردن ؛ هيئت محكمه‌نك پك وقتيله طوپلانه‌ميه‌رق مدعوينك ساعتلرجه بكله‌تديرلمسندن ، بش كشى نامه بر جلب مذكره‌سى املا ايدلمسندن ، ادعا نامه‌نك اوقونمامسندن ، اعضالرك جنلرى ايسته‌نجه قوتوقلر اوزرنده باغداش قورارق اوطورمسندن صرف‌نظر اولونورسه محاكمه‌نك طرزاداره وجريانندن هيئتى ، بالخاصه حاكم‌افندى‌يى شايان تبريك كورمك موافق انصافدر .

بوتون حكومت مأمورلرينك بوكون اك بويوك انديشه‌لرى ، خوفلرى تنسيقاتدندر . هپسى مركز ولايته‌كى قوميسيوندن ، يولسز آچيغه چيقاريلشلردن، مناسبتسز تعيينلردن مشتكيدر. فى‌الحقيقه تنسيقات اوزرينه تعيين‌ايديلنلر هپ آياش‌مستنطق معاونه بكزديورسه پك‌تحف اولور . انقره‌ده ايكن‌ده هر آغزدن بو خصوصده پك چوق

شکایتلر دیکله‌مشدم. حتی مقتدر و عفیف بعض مأمورلر چیقاریله‌رق یرلرینه اقتدارسزلر، اخلاقسزلر قونولدیغندن بیله بحث اولونیوردی. بوروایت هرنه‌قدر مبالغه‌لی اولسه‌ألبته برحقیقتی‌ده متضمندر. بونك ایچون حکومتك یاخود مجلس ملینك برمراقبه‌سی بولونسه فنااولمیه‌جق ظن ایدرم.

آیاشك حالاً اڭ زیاده‌شایان تأسف نقصانی بلدیه‌طبیبی بولونمامسیدر. برچوق خسته‌لقلرك اسیری اولدقلری حالده لاقید بولنان اهالینك چهره‌لری تدقیق ایدلنجه اونلرك طبیبه نه قدر محتاج اولدقلری آکلاشیلیور. خانده یاتمقده اولدیغم اوطه‌نك یانندەکی اوطه‌یه بعضاً یانلرنده کوچك، بویوك چوجوقلرده اولدیغی حالده برچوق آدملرك متوالیاً کیروب چیقمقده اولدقلری مراقمی موجب اولدی. صوردم اوکرندم که بو اوطه‌ده حلبلی بر متطبب اوطوریور و بو آدملر کندیلرینی، چوجوقلرینی باقدیرمق، علاج آلمق ایچون کلیورلر. قیصه بویلی، یوس یووارلق. مزاح غزته‌لرینه أنی برموضع اوله‌جق قدر غریب الاطوار بر اختیار اولان بو آدم هرکلنه باقیور، علاج ویریور، روایتنه نظراً طبده وفن تداویسنده متخصص اولمدیغی شعبه یوق.

بوهکیم طاسلاغی اوزرینه پولیسك نظر دقتنی جلب ایتدم. پولیس افندی، نه‌یاپه‌لم دوقتور یوق. بوآدم أنی کوتو تداوی ایدییور، ضررسز علاجلر ویرییور. بزده اونك ایچون ایلیشمیورز دیدی.

دوقتور بولونمامسنك اڭ بویوك ضررینه عدلیه دائره‌سی معروض بولونیور. برچوق مضروبلر، مجروحلر معاینه ایتدیریله‌میور. بو

صورتیله طبیعی که عدالت محو اولویور . جرائم مشهوده وقوعنده . اهمیتی جرح مسئله‌لرنده ایسه بکپازارندن طبیب جلب ایدیلیور. یاخود مجروحك آلینه برکاغد ویریله‌رك بکپازارینه کوندریلیور .

بیچاره آدم هم مجروح اولسون. حکومتك جناح شفقت وعدالتنه صیغینسین، هم ده اوحالیله سکز اون ساعتلك یرلرده کندیسنی معاینه ایتدیرمك ایچون دوقتور آرامغه مجبور طوتولسون . بو ناصل عدالت . . .

دوقتور کلوب کیتمسی ایسه کونلره محتاج . بومدت انتظارده تهلکه‌لی فقط مداومت طبیه اجراسیله قورتاریله بیله‌جك برمجروحك مقتول ، جارحك قاتل اولدیغی وبر آنده ایکی خانه‌نك بردن قپاندیغی ، ایکی عائله اوجاغنك سوندیکی ده واقع . بر آز دوشونولوب ده بو حادثه میدان ویره‌نك، قاتل حقیقی ومعنوینك کیم اولدیغی آکلاشیلنجه انسان تتره‌یور . اکر بوجهتك اهمیتی ، تورکیاده حیاتك قیمتی یوقسه . . بوقدر غلبه‌لك تبعه فضله کلیورسه باری هیچ اولمازسه ایشك جهت مادیسنی دوشونه‌لم . چونکه بو ، پاره ایشیدر ، اوایسه بزه پك لازمدر . بوسنه متعدد دفعه‌لر بورایه کلن بکپازاری بلدیه طبیبی تخمیناً ایکی بیك غروش قدر خرج‌راه آلمش که بوبرطبیبك اوچ آیلق معاشیدر .

شیمدیکی حالده بلدیه‌لر برطبیبك معاشنی پك اعلا ویره‌بیلیرلر ، بناءً علیه بومعذرتده یوق دیمکدر .

قائمقام بوتون بونلری دفعاته ولایته یازدیغی فقط لا ونعم هیچ برجواب آلمادیغی سویلیور . دیمك که ولایتك قولاقلری طیقالی .

درد دیکله‌مکه وقتی یوق . باری بوفریادی استانبولده دائرهٔ عائده‌ی
ایشیتسه‌ده حکومته توجه ایدن مسئولیت عظیمه‌نك اوکنی آلسه .
واقعا بورایه برقاچ آی اول بردوقتور کوندرلمش . لکن بر آقشام
قالدقدن صوکره انقره‌یه و اورادن ده استانبوله قاچمش، فرار ایتمش
بوراده‌کیلری ده همشیرم خسته‌در ، اجزاخانه ایسه یوقدر ، انقره‌ده
تداوی ایتدیره‌رك واجزا آله‌رق عودت ایده‌جکم‌دیه آلداتمش ! !

بیچاره اهالی دوقتوره اولان احتیاجلرینك فرقنده دکللر که
« دوقتور ایسته‌ریز » دیه فریاد ایتسینلر . ایشته بن بوراده اونلرك
آغزلرندن چیقه‌میان فریادلرینه ، انینلرینه ترجمان اولمق ایسته‌یورم
وتمنی ایدییورم که بوفریاد استانبولك نظر شفقت ومرحمتنی جلب
ایتسین ،

حکومتدن چیقدقدن صوکره مکتب رشدی‌یه اوغرادم . آتی
بربنا . معلم افندیلر درسده اولدیغندن مکتبك مبصری ، خدمه‌سی
اولان اختیارك صالونده لطف ایتدیکی اسکمله‌یه اوطوره‌رق کندیسیله
برآز حسبحال ایتدکدن صوکره چوجوقلرك چیقدیغی معلم اول
اوطه‌سنه کیره‌بیلدم .

خواجه افندی وکالة بولونمقده اولدیغنی ، معلم رمضاندن اول
انقره‌یه آلنه‌رق مکتب بر بچق آی قدر یالکز معلم ثانی‌یه قالدیغنی
مؤخراً معلم ثانینك معاش ایسته‌مسی اوزرینه کندیسنك نصف معاشله
وکیل تعیین ایدلدیکنی وبرقاچ کون دوامدن صکره معارف مدیریتجه
سنغورلو رشدیه معلمنك کوندرلدیکنی ، لکن بو آده‌ده آنجق سکز
کون بولوندقدن صکره ینه وکیل اولدیغنی سویلدی .

مکتبده اللی آلتمش قدر چوجوق وار . فقط بونلر اوچ آیدن بری کتابسز کاوب، کیدییورلر . معلملرك لطفنه قالمش بر مسئله ، نه‌استرلرسه اونی اوقودییورلر . انقره‌دن یازدیغم وجهله نظارت کتابلرك اسامیسنی، فیئاتلرینی مبین بر جدول کوندرمش وبو کتابلرك اوقونمسنی امر ایتمش . بونك اوزرینه برشیلر اولمش که الك صوکره عقلی باشنه کلن نظارت عیناً نقل ایلدیکم ٢٤ تشرین اول سنه ٣٢٥ تاریخلو شو امری تبلیغ ایدییور که زیرنده انقره معارف مدیریتنك ٢٨ تشرین اول سنه ٣٢٥ تاریخلی ذیلی واردر :

« عموم مکاتبده تدریس ایدیله‌جك کتابلرك اثمانی فاحش اولدیغی بالآخره تحقق ایلدیکندن کتابجیلره اصمارلانمش کتابلر اثماننك دردستِ ترتیب بولنان ایکنجی برفیئات جدولنك وزودینه دکین تأخیر ارسالی لزومنك بالجمله مکاتبه تعمیمی »

بوامر هرشیئی سویله‌ین ، اعتراف وافشا ایدن الك بلیغ بر حجت وثیقه اولدیغندن یالکز « بوسنه‌ده بوشه کیدییور » جمله‌سندن باشقه برسوز سویله‌مکه لزوم کورمیه‌جکم .

بکپازاری

۱۵ تشرین ثانی . ۱۳۲۵

تشرین ثانینك اون برنجی چهارشنبه کونی آیاشدن حرکت واقشامی بکپازارینه مواصلت ایلدم .

آیاش ایله بکپازاری آره‌سنده‌کی شوسه پك بوزوقدر . شو کونلرده حال فیضانده اولان دره وچایلر اوزرینه آغاچدن یاپیلان کوپریلردن مرور فوق‌العاده تهلکه‌لیدر . قورقولقلری ییقلمش . آغاچلری ، دوشه‌مه‌لری چورویه‌رك اوزرلرنده برچوق دلیکلر . یاریقلر حاصل اولمش اولان بو بش آلتی عدد کوپریدن کچرکن انسانك بر چوق خلجانلر ، قورقولر کچیرمه‌مسی ممکن دکلدر. هله بکپازارینه ایکی اوچ ساعت قدر برمسافه . یورونه‌رك دکل عادتا چامور دریاسنده یوزولمك صورتیله قطع اولونمق ضروریدر .

آرابه‌نك ایچنده بیله راحتسز اولورکن آره‌صره تصادف ایدیلن یوکلی مرکبی اوکنده کویلیلرك حالی دوشونیورم . کویلی وحیوانی چامور دریاسنده یوارلانیورلر ، هرسنه یاپیلماسی ، تعمیری ایچون پاره ویردیکی بو یولله کوله‌شیور ، یخچه‌له شیورلر .

آناطولینك اك بیوك دردلرندن ، اك مهم نقصانلرندن بریسی‌ده یولسزلقدر . نافعه هرنه‌صلسه دفع بلا قبیلندن بریول یاپه‌رق براقیور ، بردها آرقه‌سنی آرامیور ، برایکی قیش کچدیمی نه‌شوسه ، نه کوپری

هیچ برشی قالمیور . شبهه‌یوق که خلقك بریره کیتمك ایچون جانی بوغازینه کلدیکی شو صره‌ده مرکز ولایتده‌کی مهندسلر کیفلرینی چاتمغله مشغولدرلر .

بکپازاری برره ایچنده انشا اولنمش مختلف الاشکال مبانیدن مرکب برقضا مرکزیدر . حسب‌الموقع وخیم اولان هوایی شهرك اورته‌سندن کچن دره‌یه آچیقدن آقان اغملر بوتون بوتون افساد ایتمکده‌در . بونك ایچون یازوقیش صیتمه وامثالی خسته‌لقلر اکسیك دکلدر .

شیمدی‌یه قدر یازدیغم مکتوبلرده پك نادر اوله‌رق ممنونیتبخش خبرلر ویردیکمی ظن ایدییورم . بوایسه بالطبع کوردیکم شیلرك ، کوروشدیکم آدملرك بکا القا ایتدیکی آجیلقلردن نشئت ایلیوردی . لکن خلاف انتظار اوله‌رق بکپازارنده مشاهده ایدیلن مادی ومعنوی حرکات بنی طاتلی ، استقبال ایچون امید بخش سطرلر یازدیرمغه سوق ایلیورلرکه بوندن دولایی متشکر ومفتخرم .

بکپازارینه کلدیکم آقشام ایلك کیتدیکم ، دها دوغریسی کوتورولدیکم بر کیجه مکتبی اولدی . بوراسی اساساً مکتب ابتدائی اولوب اتحادوترقی جمعیت قلوبی طرفندن بالخاصه کوندوزلری مکتبه دوام ایده‌مین اصناف چراقلرینی ممکن مرتبه جهالتدن قورتارمق تربیهٔ دینیه‌لرینی تقویه ایلمك مقصدیله کیجه‌لری کشاد ایدلمکده‌در .

مکتبه ، خصوصیله درسخانه‌لره کیریلنجه انسان علوی برمنظره قارشیسنده بولونیور . اکثری کوندوز دکانلرنده ایشلریله مشغول

اولان چراقلر تشکیل ایتمك اوزره آره‌لرنده برقاچ دانه‌یکرمی بش، اوتوزیاشارنده بیقلی چوجوقلرده کورولن مداومین کرسیده اوطوران خواجه ایله برابر چالیشیورلر . هرکسك اوکنده کتابی ، فکراً خواجه‌یی تعقیب ایدییور . پك عقللی ، اوصلو اولان بو طلبه‌نك تربیه‌سندن معلملرك پك ممنون بولندیغنی ظن ایدرم ؛ چونکه درسك خارجنده برچیت بیله ایشیدلمیور .

مداومینك ء ۳/٤ یوزقرق بره بالغ اولمش ، فقط چامورك چوق اولمسی حسبیله بواقشام اوزاق یرلردن کله‌مامشلر . موجود طقسان . بونلری قلوب طرفندن معاشله تعیین ایدیلن درت معلم اداره ایدییور دوام خصوصی، صیقی برنظارت آلتنده بولوندیریلیور، درسه کلمینلرك عدم ورودی اسبابی تحقیق ایدیلیور، آراشدیریلیور. مکتبده الفبادن باشلایه‌رق قرائت ، املا ، عقائددینیه ، قرآن کریم کوستریلیور .

قلوبجه دها برتشبث وارکه موفقیت تمنی اولونور . بکپازارنده یدی ، سکز مدرسه‌ده برچوق طلبهٔ علوم تحصیل ایله مشغولدر . طبیعی بونلر شیمدی اثبات لیاقت ایچون امتحانه تابع . ایشته پروغرامی تعقیباً طلبه‌یی امتحانه حاضرلامق ایچون کیجه‌لری مکتبه دواملرینه چالیشمقده‌در . بناءً علیه طلبه افندیلر بوتشبثده‌کی مادی ومعنوی فوائدی آکلاملی ، کندیلرینه کمال سهولتله کشاده بولنان بومنبع عرفانه کیمسه‌یی دیکه‌میه‌رك قوشمالیدرلر .

بکپازارنده رشدی ، ابتدائی ذکور واناث مکتبلرندن باشقه بش صبیان محله‌مکتبی واردر. مکتب رشدیه‌ده تدریسات که‌وشك کیدییور. مکتبه کیتدیکم صره‌ده معلم اول برنجی صنفه صرف تورکی درسی

ویریبوردی . بر، ناصیه‌لرنده نورذکا بارلایان چوجوقلره . برده معلم افندی‌یه باقدم . خواجه‌ده بوذکالری حسن استعمال ایده‌جك قدر اقتدار بولونمادیغنی آکلادم. ألنده‌کی کتابی عیناً اوقویور، چوجوقلر تکرار ایدییور، بوندن بشقه برشی یاپمایوردی. یالکز ممنون اولنه‌جق شی معارف نظارتنك فیئاتلر ایچون ایکنجی برترتیب پوصله‌سی کوندرمه‌سنه انتظار ایدلمیه‌رك کتابلرك اوجه جلب ایدلمش بولونمسیدر .

مکتب ابتدائی دوشونیله‌رك انشا اولونمش بربنادر . یوز اون قدر طلبه‌سی‌وار. ایلك آچدیغم قاپوانتاریلی اختیاربرخواجه‌نك یدتعلیم و تربیه‌سنه تودیع ایدیلن یکرمی یاوروجغك بولندیغی اوطه ایدی . ایچلرنده درت بش یاشنده مینی مینی‌لرده کورولن بواطفال کویا الفبا اوقویه‌جقلردی . لکن خواجه افندینك حالی زائره بو خصوصده امیددن زیاده تأثر القا ایلیوردی . بونك یانده‌کی اوطه‌ده ایکی اوچ آیاق مردیونله چیقلان کرسیده اوطورمش ینه اختیار بر خواجه افندی ویکرمی قدر بویوجك چوجوقلر کورولیوردی . قاپونك یردن بره آچیلماسی هم خواجه‌یی ، هم‌ده طلبه‌یی متحیر براقدی . معلم افندی ، اخلاق درسی اوقویورز دیدی ، دوام ایتملرینی رجا ایتدم، غالبا بوایشنه کلمدی که«افندم ألمزدن کلدیکی‌قدر دوام ایدییورز» دیه‌رك دوردی و بویله‌جه نوبتی صاومق ایسته‌دی ، برکت ویرسین‌که چوجوقلردن بریسی‌دهاعقللی داوراندی وبزی‌اوزون مدت بکله‌تمدی چوجوق عباره‌یی‌اوقورکن تصادف‌ایتدیکی بریرده آزاجق دوشوندکدن صوکره « غیرت کشلك » دیدی، خواجه همان آتیلدی و بونی غیرت

چیلك » صورتنده قرائت ایدەرك تصحیح ، بیلمیەرك حقیقتی انشا ایتمش اولدی . اوستندەکی لوحەده منتهی صنف اولدیغی آکلاشیلان قارشیده‌کی قاپوده آچیلنجه کنج برمعلمله قارشیسنده آلتمش ، یتمش طلبه‌سی ظهور ایلیور . و فنا بر قوقو استقبال ایلیوردی .

بورادن چیقدقدن صوکره خصوصی براصول هجا تعقیب ایتدیکنی ایشیتدیکم نوری افندینك تحت اداره‌سنده یکی آچیلان « مکتب ترقی » یه کیتدم طلبه یوزه قریب ذکور واللی قدر اناثدن مرکبدر . مکتب هر چوجوقدن هفته‌ده یکرمی پاره آلمق صورتیله اداره ایدیلیور . خواجه افندی سویملی بر چهره ایله مکتبنی کزدیرمك اثرلرینی کوسترمك ایستەیوردی . هنوز هجا ایله مشغول اولان اون قدر یاورو یانمزه کلدی . بونلرك کندیلرینه مخصوص بر آهنکله هپ بر آغزدن اوقومه‌لری غریب کبی کلیورسه‌ده هجایی اکمال ایدوب قرائته باشلایان دیکرلری بوطنی تصحیح ایتدی . چونکه قرآن کریمی پك کوزل اوقویه‌بیلیورلردی . خواجه حمیتلی ، وظیفه‌سنی آکلامش بر آدم ، صوکره صنعتنه عشقی وار . بونك ایچون بومکتبك اییی محصوللر ویره‌جکی تخمین اولونه‌بیلیر .

بکپازاری مکتبلری ، جزئی همتله قابل ازاله نقصانلردن ، بعض معلملرك اقتدارسزلغندن صرف نظر اولونورسه هرحالده دیکرمحللردن مترقیدر . بوکون بش آلتی یوز چوجوق اییی کوتو مکتبلره دوام ایتمکده‌در

شایان تشکر وافتخار اولان جهت کوروشولن هرذاتك

مملکتك معارفه اولان شدت احتیاجنی ، بوخصوصده افراد طرفندن‌ده فداکارلقلر یاپیلماسی لازم کلدیکنی آکلامش بر حالده ادارهٔ کلام ایتمسیدر . بوایسه دیکر یرلرده پك‌ده مشاهده ایدیله‌مین بر ترقیٔ فکری ومعنویدر .

بکپازارلیلرك آکلادقلری بو نقصانك تلافیسی ایچون بر چوق کوزل تشبثلری وار ، معارفه منابع واردات تدارك ایدرك مقتدر معلملر جلب ایتمك، ایی مکتبلر وجوده کتیرمك الك برنجی امللریدر. احوال عمومیه بوفکر ساحهٔ حصوله کلسنه مساعد اولدیغندن برایکی سنه صوکره بکپازارینك بو جوارده حقیقةً تفرد ایدرك دیکر یرلره بر نمونه اوله‌جغی تشبثات حاضره‌دن استدلالاً مأمول قویدر .

بکپازاری تجاری بر مرکزدر . آلتمش بیك سکسان بیك لیرا سرمایه ایله ایجه بویوك مقیاسده تجارت ایدن بش آلتی کشی موجود بولوندیغی کبی برچوق اوفاق تفك سرمایه‌لرده تجارتده قوللانیلمقده‌در. الك اهمیتلی آلیم صاتیم تفتیك اوزرینه‌در . کویلی ایله تجار واصناف آره‌سنده صوك درجه‌ده امنیت جاریدر . کویلی ویره‌جکی تفتیك بدانه محسوباً تجاردن ایسته‌دیکی قدر پاره چکر ، یعنی بعضاً بوحد معروفی کچر وآره‌ده بر سندبیله تنظیم اولونماز . چونکه طرفین یکدیکرندن امیندر. شیمدی‌یه قدر بوکبی ایشلر ایچون محاکمه مراجعت ایدلدیکی ایشیدلمامشدر .

خلاصه بکپازاری هرشیئیله ، بوکونکی تشبثات جدیده‌سیله استقبال وعد ایدییور . بکپازارلیلره متحداً چالیشمالرینی ، باخصوص معارف ایچون اللرندن کلن همتی دریغ ایتمامه‌لرینی بوراده کمال خلوصله اخطار ورجا ایدرم .

قضانك پك خراب اولان دائرهٔ حكومته كيرنجه صاغ طرفده تخته پارمقلقله آيرلمش بر قسم كورولیور وعلائمدن آكلاشيليور كه بوراسی حبسخانه‌در. قاپو آچيلدی، شرقی‌قره اغاجده‌كی حبسخانه‌نك احوال اليمه‌سنی تخطر ايتديكم حالده ايچری كيردم. بويوجك ايكی اوطه، بونلرك بريسنده ياتاغنده ياتمقده اولان بر خسته‌وار. زواللی لاقردی سويله‌مك ايسته‌ميور. فقط ينه بختيار كه اوطه‌يه آز چوق ضيا التفات ايتمكده‌در. ديكر اوطه‌ده ايسه درت بش محكوم وموقوف مشاهده اولونيور. اوطه‌نك خاطباك چهره‌سی تشخيص اولنه‌میه‌جق درجه‌ده مظلم. بو حبسخانه قره آغاجده‌كی آرقداشی قدر سفيل منظره‌لی دكلسه‌ده هرحالده جالب تأثر ومرحمت.

حكومتك ايكنجی قاتی عدليه‌يه، اوچنجی قاتی سائر دوائره تخصيص ايدلمش. الڭ منتظم اولان قائممقاملق اوطه‌سنك بيله ديوارلری چاتلامشدر. ياغمور ياغنجه اوطه‌لر صو ايچنده قاليور. هله كيجه اولورسه مال مديری فناری ألنده مثلا يوميه دفترينی اوراقنی نره‌ده براقديغنی آكلامق ايچون اوندن قالقه‌رق حكومته قوشيور. كرك دائره، كرك حبسخانه حقنده كشفنامه ورسملر ياپيله‌رق تقديم اولونديغی فقط درت آيدن بری برشی دنيلمديكنی قائممقام سويليور.

محكمه عينی حالده. بو قولتوقلردن منتخب اعضالر قالقمادقچه تشكيلات تعميم ايدلدكجه هيچ كيمسه‌نك محكمه‌لره امنيت ايده‌جكی يوقدر. هيچ اولمازسه بكپازاری كبی مهم يرلرك تشكيلات صره‌سنده اونودولمامسی لازم كليردی.

قضا نامنه کوندریلن درت بیك کیله تخملق بغدای اون درت ساعت مسافه‌سی اولان صاری کوی استاسیوننده بولونیور. فقط بونك بیك سکز یوز کیله‌سی صور مختلفه ایله مرکزه نقل ایدلمشدر. مراجعت ایدن محتاجینه توزیعات یاپیلیور. تخملق مسئله‌سنده حکومتك ویردیکی امردن زراعت بانقه‌سنك خبردار اولمامسی، حتی یکدیکرینك کلیاً عکسی امرلر ویرلمسی کبی غرابتلره تصادف اولونیور. زراعت بانقه‌سنه کلن بر تلغرافده سنین سابقه‌دن بر تقسیط بورجی اولانلره برشی دینلمیوب فقط دها زیاده ایلیشیکی اولانلرك حسابی قطع ایدلمدکجه کندیلرینه تخملق ویرلمامسی بیلدیریلیور. آکلاشیلماز معمالر... کویلی‌یه ذاتاً محتاج اولدیغی ایچون ذخیره ویرلدیکی آکلامام که نه ایچون اونودولیور؛ بومسئله آرتق وکلای ملتك بحق نظر دقتلرینی جلب ایده‌جك برشکله کیرمشدر ظن ایدییورم.

تفتیك تجارتنك آنقره ولایتنك حیاتی دیمك اولدیغی معلومدر. بو صره‌ده حکومت طرفندن هرناصلسه اللی کچی ایله یاورولرینك آوستریایه امرارینه مساعده ایدلمسی خبرینك شیوعی خلقه سوء تأثیر ایتمشدر. دییورلرکه: مقدما انکلتره بوکچیلری امید بروننه کوتوردی، کرچه بونلر جنسیتلرینی غائب ایتدیسه‌ده هرحالده بو کون تفتیك فیاتنك تنزلنه سبب اولدی. بو میدانده ایکنجی‌نه آوستریایه امرارینه مساعده ایدلمسی پك غریب اولویور. اهالی حقلیدر. فقط حکومتی بونی قبوله سوق ایدن اسباب بیلنمیورکه. بن یالکز بونی اشارتله اکتفا ایلیه‌جکم و پنجشنبه کونی مجلس اداره‌ده شاهدی اولدیغم بر وقعه‌یی ده قید ایلدکدن صوکره مکتوبمی بیتیره‌جکم.

قائممقام عيناً اقتباس ايتديكم عسكری قلوبنك شو ٢٥ تشرين اول ٣٢٥ تاريخلی تحريراتنی اوقودی :

«٣١ مارت وقعهٔ ارتجاعيه‌سی عليهنه درسعادته شتاب ايدن حركت اردوسنده شهيد دوشنلرله معلول قالانلرك احيای استبداد واسترداد حريت مقصدمقدسی اوغورنده‌كی غيرت مردانه وحركات جانسپارانه‌لرينك قلب ملتده اوياند يرديغی حس تقدير و منتداری سوقيله بو محترم شهدا و معلولين عائله‌لرينك تسرير قلوب و تهوين احتياجاتنه مدار اولمق اوزره سلانيك عسكری قلوبی طرفندن آچيلان اعانه دفترينه وطن معززمزك اقطار مختلفه و بعيده‌سندن بذل و ارسال قلنان اعانات مقداری شيمدی‌يه قدر سكز بيك يوز قرق آلتی ليرايه بالغ اولمشدر . بومقدار پاره‌نك توزيع اولنه‌جغی شهدا ومعلولين بوكونه قدر الده ايديلن عدد عموميسی طقسان نفر ايسه‌ده توزيع اعانه‌نك شهدا معلولين محترمه‌نك درجهٔ فقر واحتياجلريله عائله‌لرينك افراد واحوال حياتيه‌لرينك نظر دقته آلنمق صورتيله اجراسی تأمين مقصد ومعقوليت مصلحته دها زياده خادم اوله‌جغی ملاحظه ايدلكله تحقيق حال و وضعيتلرينه توسل ايديله‌رك اليوم آلتمش آلتيسی حقنده معلومات كافيه و مكمله‌يه دسترس اولنمش اولديغندن ايلريده نتيجهٔ تحقيقاتده ديكرلرينك دخی احوال مخصوصه‌لری كسب وضوع ايتدكدن صوكره وحالاً عدد عمومی‌يه داخل اولميه‌رق آتياً دها باشقه شهيد ومعلوللرك ظهور ايده‌بيله‌جكی احتماله نظراً ايكنجی برقسم توزيع ياپيلمق شرطيله شمديلك مذكور سكز بيك ليرانك نصفنك توزيع وتقسيمنه قوميسيونجه قرار ويرلمشدر . كنيه‌سی ايله عائله‌سی افرادندن مستحق اعانه كوريلنلره ملفوف پوصله‌ده‌كی

ايضاحات موجبنجه مرقومونك كويى امام ومختار وهيئت اختياريه‌سى رفاقتنده اوله‌رق مركز قضايه جابيله حصهٔ مصيبه‌لرينك قضا مجلس اداره‌سى حضورنده توزيعى ودها بر مقدار كنديلرينه ويريله‌جكنك تفهيمى »

بونك اوزرينه شهيد مرحوم قره‌ويران قريه‌سنده عمر بن مصطفانك پدرى ، ايكى همشيره‌سى وقوجاغنده برده چوجوق اولان زوجه‌سى كنديلر . قلوبدن كان پوصله‌ده محرر اولديغى اوزره زوجه عايشه ايله مرحومك درت يتيمنه آلتمش ، پدر مصطفايه اون ويمنده عسكر بولنان برادرى احمدك عودتنده كنديسنه ويرلمك اوزره ينه پدره بش ، ايكى همشيره‌يه‌ده بشر ليرا ويرلدى . اللرينه بويوك بر ثروت كچمش اولان بو عائله افرادى متحيرديلر . عادتا وقعه‌نك حقيقت اولديغنه ايناناميور كبيديلر . چونكه كيمسه‌دن پاره ايسته‌مه‌مشلر . كنديلرينى كيمسه‌نك دوشونديكنى ظن ايله‌مامشلردى .

سلانيك عسكرى قلوبى بو حركت وطنپرورانه‌سيله بعض افرادى حقيقةً پك فقير وسفيل قالان بر عائله‌يى احيا ، مشروطيتك نه‌ديمك بولنديغنى . ملتك وطن يولنده ابراز فداكارى ايدن اولادينى هيچ بر وقت اونوتميه‌جغنى علوى بر اثرله اعلان ايتمش اولويوردى . بو ، آغزدن آغزه بوتون كويلره داغيله‌جق و صاف كويلى قلبلرنده يكى آدملره قارشى بويوك بر حرارت اوياندره‌جقدر . چونكه كويلى لافدن اوقدر آكلاماز ، اونى حقيقته واقف ايده‌جك ايشدر ، اثردر . بو اعانه توزيعى ايسه كويلى ايچون فوق العاده حائز بلاغتدر . بناءً عليه مرحومك عائله‌سى و بكپازارى اهاليسى نامنه سلانيك عسكرى قلوبنى تبريكه مسارعت ايلرم .

نعللی خان

— ٢٠ تشرین ثانی ، ١٣٢٥ —

تشرین ثانینك اون یدنجی صالی کونی بکپازارندن نعللی خانه متوجهاً حرکت ایتدم . ساعت درت بچقده یول اوزرنده بولنان چایرخان کوینه کلدم . بوراده برساعت قدر دیکلنمك ایسته‌یوردق . فقط کویلیلر ذاتاً بنی بکله‌یورلرمش . اوطه‌یه کوتوردیلر . یمك یدیردیلر . معلوم اولان مراسم خوش آمدی یی ده ایفاده قصور ایتمین کویلیلرله اوطه‌دولدی . آره‌لرنده چوجوقلرده بولنان برقسمی‌ده اوطه‌نك اوکنه طوپلاندی .

کویلیلر باشلرنده بویوك بر درد ، غائله اولدیغنی ، بکپازاری اشرافندن حلمی افندی مرعالرینی . تارلالرینی غصب وضبط ایلدیکنی سویلیور ومومی‌الیه دور سابقده ناصل مظهر حمایه اولویورسه بوکونده اویله‌جه حمایه ایدلدیکنده ، حکومتك کندیلرینی آزدیکنده اصرار ایلیورلردی .

کویده ساعت یدی‌یه قدر اوطوردم ، بوآقشام مطلق کویده قالمقلغمی تکلیف ایدییورلرسه‌ده نعللی خانه کیتمکه قرار ویرمش اولدیغمدن قبول ایده‌مدم . فقط بر کیجه قالەرق دردلشمکی ، حسبحال ایتمکی عودته تعلیق ایلدم . آره‌بەنك اوکنده ، آرقه‌سنده

ایکی طرفنده دیزیلان کویلیلر بنی تشییع ایتدیلر. کندیلرینی برچوق رجالرله دوندیره بیلدم.

بکپازارندن نعللی خانه طقوز اون ساعتده کیدیلیور. اهمیتسز یوزوقلردن، خراب اولان برقاچ کوپریدن صرف نظر اولونورسه شوسه اولدقجه منتظمدر. بریوقوشی زیقزاقلرله ایندکدن صوکره نعللی خان کوزوکیور.

اوزرلری طاش، کرمید و آغاجلرله اورتولمش برقاچ یوز خانه‌دن مرکب اولان قضا مرکزی اطرافی یوکسك طاغلر احاطه ایتمش بردره ایچنده کائندر. اهالیسی اسلام وارمنی اولوب برقصبه‌دن زیاده کویه مشابهدر. اراضینك منبت اولدیغی. هرشیئك یتیشه‌بیله‌جکی سویله‌نیور. لکن اهالی تنبل، خارجه سوقیات مشکل.

قصبه‌نك کوچوك چارشوسنده هروقت ایچون مشتریلرله دولو اولان سکز اون قهوه‌خانه وار. بویله یرلرده قهوه‌خانه‌لر عددلری ومشتریلرینك درجهٔ رغبتی ایله فعالیتك درجه‌سنی تعیین ایچون بر معیار صحیح خذمتی کورورلر.

بوتون قضاده سنوی یتمش، سکسان بیك اوقه قوزه یتیشدیریلور، دیون عمومیه اداره‌سی سکسان، یوز بیك غروش عشر آلدیغی کبی قضایه‌ده سکز اون بیك نیراقدر برپاره کیرییور. فقط بو ابتدائی بر حالده‌در. اهالی‌یه ویرلمکده اولان فنا تخملرك یرینه صاغلام و معاینه ایدلمش تخملر توزیع اولنه‌رق احتکار بر طرف ایدیلیر، تشویقات وترغیبات یاپیلیرسه بومقدارك آز وقتده تضاعف ایده‌جکی شبهه‌سزدر.

نعللی خان ایله ملحق بولوندیغی انقره آره‌سنده اوتوز ساعتدن زیاده برمسافه واردر . بوبعدیت هرنوع مناسباتی اشکال ، بالخاصه امور عدلیه‌ده مرجع استیناف انقره اوله‌سی اصحاب مصالحی فوق العاده صعوبتلره دوچار ایلمکده‌در .

انقره‌ده ایکن نعللی خاندن شهادت ایچون کلمش برقاچ کشی‌یی کورمش ایدم . بونلر برایکی کون بکله‌دیلر سه‌ده محکمه‌تشکل ایده‌مدی . بیلمم قاچ کون صوکره‌یه بیراقیله‌رق بر دها کلمك اوزره دونمکه مجبور اولدیلر . برشی دکل ، عزیمت و عودت ایچون لااقل سکز کون لازم . بر کره دها کیدوب کله‌جکلرندن دیمك‌که اون بش کون یوللرده سورونمش اوله‌جقلر . براوچنجی دفعه‌یه حاجت قالمازسه بو آدملر کندیلرینی بختیار عد ایده‌بیلر ،

ایشته‌بوکبی اسبابله قضانك اکثر معاملاتی قسطمونی ولایتیله‌در . بولی ، نعللی‌خانه اون سکز ساعت قدردر . اساساً ـ بالخصوص آناطولیده ـ تقسیمات ملکیه‌نك پك قاریشیق برحالده اولدیغندن بو مسئله حل ایدیلیرکن نعللی خان قضاسنك بولی مستقل سنجاغنه الحاقی ممکن اولورسه اهالی هرجهتدن مشکلاتدن قورتولمش ، استفاده ایتمش اولور .

ادارهٔ حمیدیه‌نك حیات مملکته ایندیردیکی ضربه‌لر طشره‌لرده دها باهر برصورتده نظره چارپار : آیاغکزك باصدیغی هرقصبه وکوی او اداره‌نك بر صحیفهٔ پر فجایعیدر . عبدالحمید حکومتنك کوزلری هرشیئی کورمش ، اوقانلی آللره هریره کیرمشدر . اوقدرکه بوکون أله آله‌جق صاغلام برشیئمز یوق . یالکز یکانه خزینه‌مز ،

بويوك بويوك فائضلر اوده‌يه‌جك سرمايه‌مز تبعه‌نك، كويليلرك قلبلرنده تمركز ايدن صافيت وفضائل اخلاقيه‌در.

ايشته حكومت سابقه‌نك تماماً حاكم اوله‌ميه‌رق كيرليه‌مديكي بو قلبلردن باشقه شايان اعتماد برشيئه توارث ايتمين يكى اداره بو عنصر قيمتدارى معناً ومادةً بسله‌ملى، آرقه‌سنه آله‌رق استقباله قوشمالیدر.

استقبال ديْنجه كوزمك اوكنه چوجوقلر، مكتبلر و معلملر كليور. او چوجوقلركه أيى بر صورتده تربيه مكتبلركه ايچلرنده صحتدن باشقه هرشئ واردر. آه هله اومعلملركه آره‌لرنده طلبه‌سى قدر اوقويوب يازه‌ميان برغزته‌يى دوغرو اوقويه‌ميانلر بولونور.

استقبال، استقبال... فقط بو سقط مالزمه ايله اوبزم اولورمى؟ عجبا يا كليورميى‌يم، بن ديورم‌كه استقبال معلملرك دماغندن دوغه‌جق واونى حيفا كه بوكون پك شايان مرحمت وتأثر بر موقعده بولنان چوجوقلر ياپه‌جقدر.

بر يره يكى كيردكن بوراده‌كى مكتب و چوجوقلق حياتنك‌ده كچديكم يرلرك عينى اوله‌جق قورقوسى، انديشه‌سى پك اليم برحقيقت صورتنده جانلانير و موجوديتمى مهالك طبرناقلرله طيرمالار. ايشته تعاليٰ‌خان مكتبلرى:

بر چوق سنه‌لر برچوق ياورولره بوش، بى ثمره كونلر كچيرتن، زمرلەن كنج دماغلرك قصيدهٔ ماتمنى بسته‌له‌ين خراب، كهنه رشديه مكتبى مقدور ومأيوس منظره‌سيله آرتق تقاعدينى استدعا ايديوركبى‌در. مرديونلردن يوقارى چقيليور. هواسزلقدن، ضياسزلقدن منبعث فنا بر قوقونك مهمانپرورلكنه معروض قاليورسكز. رطوبت بوتون

شدتیله محسوس . قاپوسی قپالی ، پنجره‌لری کیم بیلیر قاچ کوندن بری آچیلمامش کوچوك براوطه . ایچنده یکرمی بش چوجوق . بو اوطه‌ده بونلر اوچ صنف ایمش .

معلم افندی‌ده مکتب قدر اختیار ، مفتور . برده معلم ثانی وار . یکرمی بش طلبه‌یه ایکی معلم البته برشی اوکرتمشلردر دیه‌جکسکز دکلمی ؟ لکن سزده بولونسه‌یدیکز یانمده بوتنان قائمقامك درسلرندن ایرادایتدیکی اسئله‌یه قارشی چوجوقلرك نه‌قدر بیچاره قالدقلرینی کوزور، بمله آغلاردیکز . چوجوقلردن بعضیلرینك اللرنده کتاب بیله یوق – معارف نظارتنك یاپدیغی خطالرك جزاسنی یاورولرمز چکیور – هیچ بری نه اوقودیغنك فرقنده دکل. آز برجیلك یونده ، فقط نه آکلادیغی صورولنجه‌چوجوق نظرلرینی‌اوکنه دیکیور. ذکالری‌جبراً سوندیریلان زواللی یاوروجقلر، بودماغلری معناً اولدورن وظیفه ناشناس‌معلملر...

روایته نظراً معلم‌اول یوکنی طوتمش ، کندی‌ایشندن ، تجارتندن باشقه دوشوندیکی یوقمش. فقط کندی منفعتنی دوشونن معلم مملکتده منفعتنی دوشونملی، آرتق یاپه‌میه‌جغی بوایشدن چکیله‌رك صوك وظیفه‌سنی ایفا ایتملیدر . هم تجارتله اشتغال ، هم‌ده بش آلتی یوز غروش معاش چکمك شایان استحسان بر حرکت اولماسه کرکدر .

طلبه خصوصنده مکتب رشدی نه‌قدر فقیرسه مکتب ابتدائی اوقدر زنکیندر. زیرا بومکتبك یوزاون طلبه‌سی وار. یارم ساعتلك ، بر ساعتلك جوار کویلردن بیله چوجوقلر کلیورلر . بو ، یوز اون چوجوقك تعلیم وتربیه‌سی بر معلمه تودیع اولونمش ، واقعا بو کنج چالیشیور ، چابالیور لکن تماميله موفق اوله‌میور .

مكتبه كيرديكمده معلم برصنفه املا يازديرييوردى . تدقيق ايلدم ، بعض اوفاق تفك خطالرله برابر چوجوقلرك يازدقلرى اوقونيوردى. حتى مينى مينى لر بيله اسملرينى يازابيليورلردى. قائممقام مكتب رشديده يالكز بر صنف بيراقه‌رق حالاً پك فضله اولان معلم ثانى‌يى آلمق فكرنده بولنيوركه فى الحقيقه بو صورتله هيچ اولمازسه بر درجه‌يه قدر اوراسى قورتارلمش اولور .

اللى قدر طلبه‌سى اولان مكتب اناثى برمعلمه اداره ايدييور . استقبالك والده‌لرى ، مربيه‌لرى اولان بو كونكى كوچوك خانملر آره‌سنده آزچوق اوقويانلر ، يازانلر وار . فقط بورادەده شرائط صحيه‌يه رعايت ايدلميور . چوجوقلرك بولونديغى اوطه‌ده پيس بر قوقو وار. ظن ايده‌رم كه قيزلر اوكرندكلرينى معلمه‌دن زياده كندى ذكالرينه مديوندرلر .

اسلام اهالى ديكر خصوصاتده اولديغى كبى معارف جهتندن‌ده هرشيئى حكومتدن بكله‌يورلر . بالطبع حكومت تبعه‌سنى جهالتدن قورتارمغى ايستر . لكن بو وظيفه صرف اوكا تحميل ايديليرسه معارفك مظهر غلبه اولمسى متعسردر . بوكون حكومت ياپميور ، ياپه‌ميور ديه بزده مكتب آچمغه تشبث ايتميه‌لمى ؟ اوقوده‌جغز ، آدم ايتمكه چاليشه‌جغز چوجوقلر حكومتك تبعه‌سى ايسه بزم ده جكر پاره‌لرمز دكلمى ؟ هله معارف ايچون صرف حكومتك ياپه‌جغنه انتظار ايتمك اولديغمز يرده صايمق ، برخطوه ايلرى كيتمه‌مك ديمكدر . لكن اونوتمايالم كه زمان ايلرى كيتمامكده اصرار ايدنلرى آزر ، محو ايلر .

فکر نشبثدن دوغان آثار ایله حکومتدن انتظارك ویردیكی نتایجك نمونه‌لرینه تعالی‌خانه‌ده تصادف ایدیلیور . بوکونكی پریشان حاللرینی سویله‌دیکم مکتبلر ایله ارمنی‌مکتبنی مقایسه‌دن استخراج اولنه‌جق نتیجه ده دستور حرکت ، ضربهٔ تشویق اولمالیدر .

محترم ارمنی وطنداشلریمزك مکتبنه قائمقام بکله کیتدك . اوزون بر درسخانه‌ده اللی قدر طلبه واردی نازك وملفت مدیر افندی بزی قارشیلادی . مکتبك تشکیلاتی ، تدریساتی حقنده معلومات ویردی . حالی واوضاعی طلبه‌سندن ، جانلی اثرلرندن امین اولدیغنی اشراب ایدییوردی . قائمقام درت بش افندی چاغیردی مختلف درسلردن ، جغرافیا ، حساب تورکجه وعربجه‌صرف وامثله‌دن سؤاللر ایرادایلدی چوجقلر هپسنه ایی جوابلر ویرییورلردی . یالکز بووطن یاورولرینه مثلا جغرافیاده قطعه‌لرك وممالکتلرك ، حسابده بعض تعبیراتك تورکجه بلله‌تدریلمامسنی موافق بولمیورم . چونکه محترم‌وطنداشلریمز تورکجه‌یی بزم قدر بیلیرلر . تدریسات تورکجه اجرا ایدیلیرسه دها سهیل واستفاده بخش اوله‌جغنی ظن ایدییورم .

هرحالده حقیقت بومکتبده چوجوقلرك اوته‌کی مکتبلردن پك چوق ایی برصورتده تعلیم وتربیه ایدلدکاری ، حتی ترکجه قواعد لسانیه‌ده ، قرائت واملاده اونلردن پك‌مترقی بولوندقلریدر . بناءً علیه چالیشان ، اوکرنمك ایچون اللرندن کلن فداکارلغی اختیارایدن عزیز ارمنی وطنداشلرمی تبریك ناصل وظیفه‌ایسه اوبویان ، یرنده‌صایان ، اغزلرینی آچه‌رق حکومته باقان اهالئ اسلامیه‌یه همشهریلرینی تقلید ایتملرینی ، آرتق اودرین خواب غفلتدن بیدار اولمالرینی ، موجودیت

انسانیه‌لرینی حس ایتمك ودعوای انسانیتده بولونمق زمانینك کلدیکنی اخطار ایتمکی دها مقدس بروظیفه طانیرم .

طشره اهالئ اسلامیه‌سنده مشروطیت اداره‌حقنده یاکلش بر طرزتلقی واردر. ظن ایدییورلرکه هرشیئی حکومت یاپه‌جق، بونلر بردن بره اوله‌جق وکندیلری حاضره قونه‌جقلر .

فقط عزیز قارداشلرم، دوشونیکزکه سزطورورکن حکومت نه‌قدر چالیشسه مساعیسی عقیم قاله‌جقدر . بونك ایچون سزده چالیشمالی، مساعیکز، تشبثاتکزله حکومته ظهیر، معاون اولمالیسکز . بوکونکی حکومت کوکدن انمدی، لایخطی دکلدر. ینه‌بزدن، وطنداشلرمزدن مرکبدر. اکر بز تنبل ایسه‌ك اوده تنبل، چالیشقان ایسه‌ك اوده فعال اولور.

مشروطیت بزه حقوق طبیعیه‌مزی کتیردی ، انسانلغمزی ، سربستلکمزی اعاده ایتدی. کمال حریتله چالیشمق، ترقی ایتمك یوللرینی آچدی . امین اولیکزکه بوکون چالیشماز ، بالخاصه چوجوقلرمزی تربیه ایتمزسه‌ك استقبال بزم دکلدر . تشبثده خرستیان وطنداشلری تقلید ایلیکز . اونلر هرجهتده سزدن ایلریدرلر، دهامرفه‌یاشارلر .

چوجوقلرکزك اوقومقده اولدقلری مکتبلرده معارف نظارتی تخصیصات ویردیکی حالده نه‌ایچون اونلرك کندی آره‌لرنده اداره ایتدکلری مکتبلرك دهامکمل اولدیغنی دوشونور . اسبابنی تحری ایدرسه‌کز حقیقتی آکلامش اولورسکز .

سزه خطابلرم صمیمی، قلبی‌در؛ قارداشجه‌در. مکافاتم سزده بر انتباه، یقظه کورمکدر.

تعالی‌خان قضاسنك حکومت قوناغی برخان بوزماسیدر. ایکی یوز

دكل. یوزاللی لیرا ایله قیمتی اولمیان بوبنا ایچون ماهیه اوچیوزغروش ایجار ویریلیور. ایجارله حكومت قوناغی، برسنه‌ده اوتوز آلتی لیرا كیرا! كوردیكم غرائب وعجائب آره‌سنده یالكزبو یوقدی.

بوقدر ایضاحاتدن دائره‌نك حالی آكلاشیلیر. انسانلر ظواهر پرستدر. پك دوغرو اولمامقله برابر قاپودن ایچری كیرركن انسان بویله بریرده چالیشان مأمورلرك آلندن منتظم، دوغروایش چیقه‌میه‌جغنه حكم ایده‌جكی كلیور. چونكه دائره‌نك منظرهٔ خارجیه وداخلیه‌سندن، تقسیماتندن. براویونجاغه‌بكزه‌ین اوطه‌لرندن. خلاصه هیئت مجموعه‌سندن اویله برمعنا طیران ایدییوركه سزی امنیتسزلكه، اعتمادسزلغه سوق ایلیور. سنه‌ده اوتوز آلتی لیرا بوبنایه ویریلیورها، پك غریب!

قائممقامك اوطه‌سنه كیردم. تحت ریاستنده بولنان معارف قومیسیونی حال انعقادده ایدی. قائممقام ضابطه معرفتیله معارفه بورجی اولانلری جلب ایدییور، اوچر بشر غروش آلمق ایچون آیجه اوغراشیوردی وایشته بویله بیك مشكلاتله آلنان پاره ایله معلملرك معاشاتی تسویه ایدیله‌جكدی.

كتیریلن آدملرك احوال وجهه‌لرینی تدقیق ایدییوردم. پك بللی ایدی كه مكتبده چوجوقلری بولنان بوآدملر پاره‌یی بریوك، برانغاریه كبی ویرییورلردی. قائممقام برقاچ ساعت اوغراشدقدن صكره غالبا اوچ یوزغروش قدر برپاره طوپلایه‌بیلدی ومعلملر بیننده تقسیم ایدلدی.

اولجه معلملرك معاشاتی ویرلمیورمش، حتی نعللو خانده اون بش كون قدر قائممقاملق ایدن یلواچ قائممقام سابقنه مكتبلردن بحث ایدیلنجه «آمان بورادده‌می مكتبلر، بن اونلردن بیقدم، اوصاندم» دیمش.

فقط ایکی آی اول کلن قائمقام احمدجودت بك دورمق ایسته‌میور ، اوغراشه‌رق ، چارپیشه‌رق معلملرك معاشلرینی تسویه ایدییور . معناً اولو اولان بو انسانلری معارفله اویاندیرمق ایچون ألندن کلدیکی قدر چالیشیور .

قائمقامك اوطه‌سندن چیقدم ودیکر بر اوطه‌ده محاکمه اجرا ایدیله‌جکنی استحضاراتدن ، غلبه‌لکدن آکلادیغمدن اورایه کیتدم . محاکمات ایچون آیریجه بریر اولمیه‌جق که هیئت حاکمك اوطه‌سنده تشکل ایتمش . او کنده‌کی ماصه‌یه دایانمش اولان حاکم افندینك ایکی جهتنده اعضالر ومدعی عمومی معاونی وکیلی ژاندارمه ملازمی . ماصه‌نك یاننده کاتب . پك کوچوك اولان اوطه‌یی هیئتله برقاچ سامع دولدیرییور ، بر آز دها غلبه‌لك کلسه پك تحف اوله‌جق ، چونکه یر یوق .

باقیله‌جق ایش حیوان سرقتی مسئله‌سی ، طرفین کلیور ، شاهدلر استماع ایدیله‌جك . محاکمه‌یه باشلاندیغی صیره‌ده حاکم افندی بکا توجیه خطابله « شیمدی باشلامیورز ، بر ساعتدن بری سائر محاکمه‌لرله مشغولز » دیمکله ـ بیلمم نه کبی بر سببله ـ بالخاصه لزوم کوردی . محاکمه‌نك الك کوچوك تفرعاتنی بیله قاچیرمامغه چالیشیور ، هیئتك سامعینك ، شاهدلرك حاللرینه ، اوضاعنه باقیوردم . محاکمه جریان ایتدیکی حالده حاکم ککه‌لین شاهده قیزییور ، پر حدت سرت سوزلر سویلیور ، مدعی عمومی یاننده‌کی اعضا وکیلی باش کاتبله مصاحبت ایدییور ، خوشنه کیدوب ، کیفنی کتیرن بعض نقطه‌لرده ضبط کاتبی افندی لطفاً تبسم ایلیوردی . یا سامعین ... اونلرده بوش دورمیوردی .

آره‌لرنده کولنلر واردی . هله قارشیمه اصابت ایدن بریسی بعضاً دایانه‌میه‌رق پك طبیعی بر صورتده محاکمه‌یه بیله قاریشیور ، برشیلر سویلیوردی .

میخالجیق قضاسندن اولان شاهدلر اخضاراً کتیرلمش ، جزای نقدی ایله محکوم اولمشلر. فقط جلبنامه‌لرك کندیلرینه تبلیغ ایدلمدیکی وبالطبع دعوت قانونیه‌دن خبردار اولمدقلری آکلاشلدیغندن محکمه جزای نقدی عفو و کندیلرینه تفهیم ایتدی. رأیی اعطادن ، قرارك تفهیمندن صوکره حاکمك صولنده اوطوران اعضا افندینك شاهدلرك معذرتلری حقیقی اولدیغی ، دوغری سویله‌مدکلری حقنده سویله‌دیکی سوزلر پك غریب ایدی .

شوراده محکمه‌یه اخضار کسمکده پك چوق امساك ایتمسنی اخطار ایده‌جکم . چونکه ذاتاً جلبنامه‌لر ژاندرمه‌لر طرفندن مخاطبلرینه تبلیغ ایدلمه‌رك اوته کنه بریکنه ، مختاره ویریلیور ، تبلیغات هیچ بر وقت قانونك تعریفاتی دائره‌سنده ایفا ایدیله‌میور . شاهد . تمردندن دکل ، خبردار اولمدیغندن کلیور . محکمه ژاندرمه‌لرك اساساً یولسز اولان معامله‌سنه استناد ایدرك احضار قطع ایلیورده ژاندرمه اخضار مذکره‌سنك نه دیمك اولدیغنك ، بونك نه کبی صلاحیت ویردیکنك فرقنده دکل . بونی‌ده تبلیغ ایدییور . صوکره‌یوم محاکمه‌ده شاهدلرینه کندیلری کلیورلر .

حالبوکه احضار محکمه‌نك بوتون تدابیر عقیم قالدیغی ، مخاطبك تمردی ثابت اولدیغی حالده مراجعت ایده‌جکی صوك بر واسطه‌سیدر . او کاغدجقده حکومتك بوتون قوت وشدتی مندمجدر . بو مقدس قوت

بویله یولسنز ، عادی یرلرده قوللانلیر ، سوء استعمال ایدیلیرسه یازیق دکلیدر ؟

محاکمه حدت ، صحبت ، لطفاً تبسم . مداخله طالغه‌لری آره‌سنده یووارلانه یووارلانه ختامه‌یاقلاشدی . رئیس . مدعی عمومیدن مطالعه‌سنی صوردی . ژاندرمه ملازمی کلمه‌لری آغزنده ئه‌ویرییور ، چویرییور ، فقط مقصدی مظنونك برائتی یاخود عدم مسئولیتی ایسته‌مك اولدیغی حالده بر درلو بونی سویله‌یه‌میوردی . تشکر اولنورکه ذکی ورفقا نواز رئیس امدادینه یتشدی . سویله‌دکلرینی تلخیص . سویله‌یه‌میوب آنجق اوضاعیله قصد ایتدیکی سوزلری کندی محفظهٔ عرفانندن علاوه ایتمك صورتیله ضبطه یازدیردی . وبر مدت مذاکره‌دن صوکره حقوق عمومیه مأمورینك مطالعه‌سنك ردیله مظنونك قانون جزانك ایکی یوز یکرمی دردنجی ماده‌سنه توفیقاً بر آی محکومیتنه دائر قراری تفهیم ایلدی

قراری تنقید ایده‌جك دکلم . یالکز فکرمجه حکمك چوروك اساسلره ابتنا ایتدیکنی ، مظنون مدعینك خدمتکاری ؛ اجیر خاصی اولمق حسبیله اکر محکومیتی لازمسه غالبا ایکی یوز یکرمی ایکنجی ماده‌موجبنجه جزا ایدیده اولمسی اقتضا ایده‌جکنی سویلیه‌جکم . بونلرینی استیناف محکمه‌سی تمیزله‌سین .

محکمه‌یی زیارت ایدن بر آدمك اونك حبسخانه‌سنی‌ده کورمك ایسته‌مسی پك طبیعیدر .

بوکونلرده طالعم پك‌یاوردر . عادتا ایسته‌دیکم ، دوشوندیکم شی اولویور دیه‌جکم کلیور . ایشته بویاوری طالعله حبسخانك قاپولری نه‌ایچون آچیلدی . تمام نعللی خان‌حکومتنه ، محکمه‌سنه الیق بر حبسخانه

صاغلام، زنده کیروب برمدت قالان بر آدمك خسته، صاری بکزله چیقه‌جغنه شبهه یوق .

صانکه حکومتله طبیعت حبسخانه‌لرمزه التفات ایتمه‌مکه، اوراده چکیلن سفالتلری کورمامك، ایشتمامك خصوصنده اتفاق ایتمشلردر . حکومت بودیری آدملرك مزارلرینه نه‌قدر لاقید ایسه کونش ، هوا دهازیاده لاقیددر .

أوت ضیایوق، هوایوق، خسته‌لق آچاق‌وار، هکیم وأکمك‌یوق. صغوق وار، آتش‌یوق .

طبیعت تنبل دکلدر ، هرکس ایچون رحیم و شفیقدر . هیچ اولمازسه حکومت ضیا وهوانك بوسفالتخانه‌یه دخولنه مساعده ایتسه یك عالیجنابانه برحرکتده بولونمش اولوردی .

ایچرده ایکی کشی وار . اللرنده نه اولدقلرینه دائر برشی یوق . غالبا مستنطق یاخود محکمه موقوف ، محکوملرك اللرینه توقیفنامه ، مدتنامه کبی کاغدلر ویرمکه اوشه‌نیور . یاخود بونك بر سر حالنده قالماسنی ترجیح ایدییور. بو ایکی کشینك ضیاسزلغه ، هواسزلغه اوقدر اهمیت ویردکاری یوق . زواللیلر صحتك ، خسته‌لغك فرقنده دکللر . یالکز آچلقدن ، کندیلرینه اکمك ویرلمدیکندن شکایت ایدییورلر .

بورادن چیقارکن ینه شرقی قره‌آغاچ حبسخانه‌سی خاطرمه کلدی . بو محبوسلری پك بختیار بولدم . چونکه بوراده کوندوزلری لامبا ایله اوطورمیورلر، بورونلرینك دیبندن برلغم چکمیوردی. عجبا اوحبسخانه شیمدی نه حالده‌در ، اوچ آیدن بری کیم بیلیر قاچ صاغلام وجودلری دها زهرلدی ؟

قاپوسنك اوزرنده‌كی لوحه‌دن زراعت بانقه‌سی دائره‌سی اولديغی آكلاشيلان براوطه‌نك‌اوكنده كويليلرك طوپلانديغی كورولويوردی . آره‌لرينه صوقولدم ، نه ايچون بكله‌دكلرينی صوردم . تخملق ايچون اوچ كوندر بكله‌دكلرينی ، فقط حكومت ويرديكی حالده بو تخمك‌ اَیی اولمديغنی ، بهالی‌يه مال اوله‌جغی حقنده چيقان سوزلردن دولايی شيمدی‌يه قدر آلمادقلرينی يعنی قباحت صرف كنديلرنده اولديغنی سويلديلر .

بوسنه زراعه حكومت تخملق توزيع ايتمسی حسبيله اوته‌دن بری كويليلری ايستدكلری كبی صويمغه آليشان آغالر . افنديلر ملتزملر قوشقولانديلر . ايشته كويلينك سويله‌ديكی روايتلر ، تخملغك كوتو وبهالی اولديغی حقنده‌كی سوزلر هپ بو آملر طرفندن سائقهٔ حرص ومنفعتله اشاعه ايدلمش واهالی اوزرنده أيجه سوء تأثيری اولمشدر . الخ مشفقانه وانسانيتپرورانه تشبثلره بيله‌لوث منفعت قاريشيور ، نفرت ...
نه اولورسه اولسون حكومت تخملق توزيع ايتمكله ارباب‌احتكاره بر ضربه وورمش ، بيچاره چيفتجيلری آز چوق حمايه ايتمشدر . بو ، پك شايان تشكردر .

يوقارودده برغلبه‌لك واردی . بونلرك چاير خان قريه‌سی اهاليسی اولديغی ، اجراآت حكومته مخالفتلرندن دولايی كتيريله‌رك مستنطق طرفندن استجواب ايدلمكده بولوندقلرينی اوكرندم وآقشام اوزری يكرمی ، يكرمی بش كشی‌ايچون مستنطقك توقيف مذكره‌سی ويرديكنی ايشيدنجه غالبا بر كون‌اول ، قائمقامك حاكمه سويلديكی سوزلری تخطر ايتدم .

قائممقام حاكمه : حكومتك وظيفه‌سی قوهٔ ضابطه‌يه قارشی كلن بو آدملری عدليه‌يه تسليم ايتمكدر . بز بونی ياپيورز ، فقط عدليه برشی ياپميور . كتيريلن مظنونلری صاليويرييور . بناءً عليه بونلر توقيف ايدلملی ، جزا كورملی ، عدليه حكومته معاونت ايتمليدر . ديور وبو كلمه‌لری سرت بر لسانله سويليوردی .

عجبا نيك وبدی تفريقدن عاجز بولنان ، نه ياپديغنی بيلمين يكرمی بش كويلينك توقيفنده بو مواخذه‌كارانه سوزلرك تأثيری وارميدر ؟ بونی حاكم ، مستنطق افنديلردن باشقه كيمسه بيلمز .

بو كون حركتله اقشامی چاير خانی قريه‌سنده قاله‌جق ، يارين آقشامی اوزری ميخالججقده اوله‌جغز .

چایر خانی قریه‌سی

— ۲۲ تشرین ثانی ۱۳۲۵ —

نعللی‌خان قضاسنڭ چایر قریه‌سی سقاریا نهرینڭ کنارنده تخمیناً یوز اوتوز ، یوزقرق خانه‌یی و بیك قدر نفوسی حاویدر .

آناطولینڭ دیگر کویلرندن اولدقجه أیی انشا ایدلمش خانه‌لری اراضینڭ فیض برکتی، فقر وسفالتڭ اوقدر صوقوله‌مامسی ایله تمایز ایدر . کوی نعللی خانه مربوط اولدیغی حالده مناسباتی بکپازاری ایله‌در .

جمعه ایرتسی کونی آقشامی ساعت اونبرده آرابه‌دن اینه‌رك طوغروجه کویك اوطه‌سنه کیتدك. کویلیلرله آرامزده ذاتاً آشنالق، احبابلق تأسس ایتمشدی . برآز اوته‌دن بریدن قونوشدقدن صکره کندی تعبیرلري وجهله اه‌نه ویردیسه کتیردیلر ، یمك یه‌دك ، کویلیلر بربرر طوپلاندیلر . اوطه شنلندی .

بو آدملر بکپازاری اشرافندن حلمی افندیدن مشتکیدرلر . سوزی کندیلرینه براقه‌رق ناقل وظیفه‌سنی ایفا ایدییورم . کویلی دییورکه :

انقره‌ده سوداویه وسیفیه مدرسه‌لری اوقافندن یوز قرق بیك دونم مرعامز واردی . بوراده وقتیله یکرمی بیك حیواناتمز

اوتلاردی . وقفك متولیسی اولان توفیق افندی ، شرائط وقفیه موجبنجه آلیم صاتیمه صلاحیتی اولمادیغی حالده ، بوراسنی بش یوز لیرایه حلمی افندی‌یه صاتدی .

حلمی افندینك اسکی دوره‌ده فوق‌العاده نفوذی واردی . قضاده ، ولایتده بولنان بوتون مأمورلر کندیسندن قورقاردی . استانبولده‌ده اووقتده الك ایلری کلن بکلری ، پاشالری الده ایتمشدی . بر دیدیکی ایکی اولمازدی . حتی صوك دفعه واغونلرله کوندردیکی هدیه‌لر یولده ایکن حریت اعلان ایدلدیکندن حیدرپاشادن کری چویرلمشدی .

حلمی افندینك جسارتی کیتدکجه آرتدی ، تارلالرمزی ضبط ایتدی . هرسنه تارلالرك ویرکوسنی بزه ویررز . فقط او اکر ، بیچر ، استفاده ایدر . [سوز بورایه انتقال ایدنجه النده تسبیح بولنان بر اختیار کوزلرندن یاش آقدیغی حالده : آه افندی شوراده بر تارلام واردر . بوقدر زماندر هرسنه یکرمی غروش ویرکوسنی بندن آلیرلر ، ایچنه کیره‌مم ، حلمی افندی ایسته‌دیکی کبی قوللانیر . دیه سویله‌نیوردی]

نه‌یاپه‌لم ، اووقتك حکمنجه بزده بعض قاپولره چاندق ، افندیلر بولدق . استانبولده ، ولایتده ، محکمه‌لرده اوغراشدق . لکن نه‌یه کیتسه‌ك حقسز چیقاریلیور ، حلمی افندینك حق ایسه اعلاملرله تأیید ایدیلیور ، قوغولیورق . بزم ویرکوسنی ویردیکمز طاپولی تارلالرمز ایچون النه سند ویریلیوردی .

افندی جوارده مسلح آدملر کزدیرر ، بزی تهدید ایدردی .

مرعایه ، تارلالریمزه ، اوردون کسمکه کیده‌مز اولدق . بزه هر درلو حقاراتی روا کوریردی .

اوچ یوز اون طقوز سنه‌سنده ولایتدن برهیئت کلدی . بونلرك ایچنده شیمدی انقره مبعوثلرندن اولان قاسم افندی‌ده بولونیوردی . بزه « صدارتدن امر کلدی ، سزك مرعاکزی . حدودیکزی توسیع ایده‌جکز . » دیدیلر . یوزقرق بیك دونم اولان مرعانك کویاطقسان بش بیك دونمنی حلمی افندی‌یه درونده درت‌ده چفتلك بولنان قرق بش بیك دونمنی بزه تفریق ایلدیلر . فقط نه‌چیقار . بونلر ذاتاً بزی آلداتمق ایچون ایدی . باخصوص هیئت کلیرکن بکپازارنده اوچ کون حلمی افندی‌یه مسافر قالمشلردی . کیم بیلیر . . .

افندیدن ضرر کورن یالکز بز دکلز . جوارنده‌کی یدی کویله درت چفتلك‌ده بیتمکده‌در . بونلرده تخمیناً اوچ بیك نفوسله درت بش یوز خانه واردر .

ایشته بویله اوغراشوب دورورکن حریت اولدی . بز آرتق هرایشك یولنه کیره‌جکنی ، حقمزك میدانه چقاریله‌جغنی ، حلمی افندینك مظالمندن قورتوله‌جغمزی ظن ایدرك سه‌ویندك . جسارت بوله‌رق افندینك جبراً مرعامزه صوقدیغی داوارلرنی چیقاردق .

اونك الندە برچوق اعلاملر ، سندلر بولونیور . بوایش ایچون ولایت مجلس اداره‌سندن قرارلر آلمش ، امرلر ویرمش . بزم بومعامله‌مزه قارشی هرطرفده ولایتده ، استانبولده اوغراشمغه باشلادی .

حالا ایسته‌دیکنی یاپیور ؛ نره‌یه کیتسه سوزی دیکله‌نیور .

پك وجدانلی، ناموسلی بر ذات اولدیغنی ایشتدیکمز ، کندیسنی بویوك برمحبتله سه‌ودیکمز داخلیه ناظری طلعت بك بیله بوخصوصده بزی دوشونمیور ، حقسز چیقاریور . ویردیکی امرلرده مرعاتك حلمی افندیه تسلیمنی ، حیواناتك ادخالنی بیلدیرییور . اکر ژاندرمه کافی کلمزسه دیکر یرلردن‌ده کتیردیریله‌رك مطلق بونك اجراسنی یازییور . بز ایسه بوزمانده بویوك امیدلر بسله‌یوردق شیمدی نه‌یاپه‌جغز ؟

بوکون اوقدر امیدسز برحالده‌یزکه قائممقامه براستدعا کوندره‌رك کویه صاحب اولمسنی بیلدیرمکه، مال وملکمزی ترك ایدرك قسطمونی ولایتنه هجرت ایتمکه قرار ویردك . حتی کویلینك بر قسمی هرشیئی حاضرلامشدی . اولکی کونده حرکت ایده‌جکدك ، فقط صوك دفعه اوله‌رق آللرینه سکز ایرا ویره‌رك مدرنی‌یه ایکی آدم کوندردك . اورادن بر تلغراف دها چکدیره‌جکز . شیمدی بوندن نه‌چیقاجغنی بکله‌یورز .

قضاده یالکز یکی کلن قائممقام أیی‌در ، اوکا امنیتمز واردر ، کچنلرده کویمزه کلدی . بزله برابر یمك یه‌دی ، کوروشدی . بزی جامعه طوپلایه‌رق کوزل کوزل سوزلر سویله‌دی. لکن محکمه، دیکر مأمورلر حالا حلمی افندی‌یی طوتیورلر .

بو ایش ایچوق ضبطیه‌لر کلیر ، برچوق کشیلری آله‌رق نعللی خانه کوتورورلر . کچن کون اون ایکی کشی کوتوردیلر . مستنطق بونلره صوردی . حبس ایده‌جك قدر برقباحتلری یوقمش‌که برشی یاپه‌مدی . لکن حاکمك « سن توقیف قراری ویر . قورقمه ، بن تصدیق ایده‌جکم » دیدیکنی قولاغمزله ایشیتدك . مستنطق جسارت

ایده‌مدی ، صاووشدی . حاجی افندینك مصطفی ایله سلیم اوغلی محمود قهوه خانه‌ده اوطورر‌کن ملازمك امری اوزرینه بر ضبطیه کله‌رك بونلری آلدی ، حبسخانه‌یه آتدیلر . تمام قرق سکز ساعت ایچریده قالدیلر . دیکر آرقداشلر والی‌یه تلغراف چکدیلر . ایکی کون صوکره والینك تلغرافله حبسخانه غاردیانندن کویدن قاچ کشینك حبسخانه‌ده اولدیغنی واسملرینی صورمسی اوزرینه چیقاردیلر .

اولکی کون اونباشی معیتنده درت ضبطیه اولدیغی حالده کلدی. قارشیلرینه کویك قادینلری ، چوجوقلری چیقدی . ژاندرمه‌لر حلمی افندینك حیواناتی مرعایه صوقمق ایسته‌دکلرندن بوکا مانع اولمق ایسته‌یورلردی. بو صرده اونباشی آغزه آلنمیه‌جق اثنا سوزلرله قادینلره سوکدی . نظام مصطفانك و بر براوغلی ابراهیمك قادینلرینی تفنك دیپجکیله دوکدی. صوفی اوغلی کریمك یدی سکز یاشلرنده‌کی قزینك اوزرینه حیوانی سوردی چوجوق حیوانك آلتنده قالدیسه‌ده اللهك عنایتیله بر شی اولمادی . اونباشی حلمی افندینك دوارلری مرعایه کیرمسی ایچون ارادهٔ سنیه اولدیغنی سویلیوردی .

دونده اوچ ژاندارمه‌ایله کلن ملازم خالد افندی کوی خواجه‌سنه قارشی « کراطه‌لر ، پزه‌وننکلر باق بز سزه نه یاپه‌جغز » دیه هپمزه سوکدی .

حالمزی بر اه، بر بز بیلیرز . حلمی افندی یوزندن چکمدیکمز قالمادی . ینه یکرمی بش کشی حبسخانه‌ده‌در . بونلرك خانه‌لری قپاتلش دیمکدر. نره‌یه کیتسه‌ك قارشیمزده اونك خاطرینی صایان ، سوزندن دیشاری چیقامیان مأمورلر کلیور. حالمزی عرض ایتمك ایچون تعالی

خان و بکپازاری تلغرافخانه‌لرندن تلغراف چکدیرییورز. فقط درحال تلغرافلرمز دویولیور، مأمورلر خصملرمزه خبر ویرییورلر چونکه حلمی افندیدن قورقویورلر. بونك ایچون تامدرنی تلغرافخانه‌سنه مراجعته مجبور قالیورز.

ایشمزی تعقیب ایچون استانبولده کویدن ایکی آدمز وار. بونلر اوراده برغمه‌لی عمر لطفی افندی‌یی وکیل یاپمشلر. یوز لیرایه پازارلق ایتمشلر. وکیله اوچ درت دفعه‌ده اوتوز لیرا کوندردیکمز حالده بر شی یاپمادی. بلکه حلمی افندی بونی‌ده آلنه کچیرمشدر.

ایشته حالمز بویله. هرکون ضبطیه کلوب بزی صیقیشدیرییور. بزده نه اولورسه‌اولسون اولمکه فقط حلمی‌افندینك حیواناتی مرعایه صوقمامغه قرار ویردك. البته برکون حالمزی آکلارلر.

کویلیلر یورك آجیسیله برچوق شیلر سویله‌یورلردی. کسمز سه‌م مصاحبه‌نك صباحه قدر بیله دوام ایده‌جکنی آکلادم ونوبت کلامی بن آلدم. چونکه بو محترم آدملرك، فکرلری کویك حدودینی کچه‌مین صاف کویلیلرك دوشونوشلرینی تصحیح لازم کلدی.

بوکونکی حکومتك اك زیاده کندی آیلکارینه چالیشدیغنی، حلمی افندی دکل کیم اولورسه اولسون هیچ کیمسه‌نك حقسز مراجعتلرینه قولاق آصیلمایه‌جغنی، فقط اونك‌ده برحقی اولماسه وحکومت بونی آکلاماسه‌اویله‌امرلرویرمیه‌جکنی سویلدم. هله کویلیلرك حکومته قارشی کلمك، اونك اجرا آتنه ممانعت ایتمك ایسته‌یشلری پك یاکلش اولدیغنی، بویله یاپجه کندیلرینی‌سه‌ون ودوشونن حکومتك کویلی‌به خصم اوله‌جغنی آکلایه‌جقلری بر لسانله علاوه ایلدم،

تورك كويليسى دنيانك الك ايى حقه رعايت ايدر اولاديدر. اونى طانيرم، ايى بر نصيحتك ، دوغرو بر سوزك كويلى‌يى يوله كتيره‌جكنه امينم. شيمدى بونى بردفعه‌دها تجربه ايتمش اولويوردم .

سويله‌دكلرمك كويليلرك روحلرنده‌ايى برتأثير براقديغنى چهره‌لرندن اوقويوردم . برآز دها سويله‌دم . دوغرى دوشونمه‌لرينى ، حكومته اطاعتسزلكدن مضرت كله‌جكنى ، اسملرينك عاصى‌ديه آكيله‌جغنى اكر ممانعتده دوام ايدرلرسه عاجز اوليان حكومت دهابويوك تدابيره مراجعتله آرتق ناموسنه تعلق ايدن بومسئله‌ده مطلق ديديكنى ياپه‌جغنى، بناءً عليه حكومتى سربست براقه‌رق بالآخره حقلرينى قانوندن ، محكمه‌دن آرامق التسام حركت اوله‌جغنى ايضاح ايلدم. بالفرض قضا محكمه‌سى حقسز ايش كورسه بيله بوتون قاپولر كنديلرينه آچيق اولديغنى ، مطيع وصادق كويليسنى شيمدى حكومت ظلمه قربان ايتميه‌جكى حقنده اقناعه چاليشدم .

ايسته‌ديكم اولويوردى. حقيقت تأثيرينى كوستريوردى . كويليلر آره‌لرنده كوروشمكده. سويله‌شمكده نزوم كورديلر وچكيلديلر. برآز صوكره بنى‌ده‌چاغيرديلر؛ اجتماع ايتدكلرى مكتب اوطه‌سنه كوتورديلر.

بومنظره‌يى هيچ اونوتميه‌جغم : اوطه‌نك اورته‌سنده صوبا يانيور، بلا مبالغه اللیدن فضله اولان كويليلر اطرافنه ديزلمش، آره‌لرنده‌ أيجه حرارتلى مباحثه‌لر، مذا كره‌لر كچديكى بللى. كوشه‌ده بوش دوران يره اوطوردم .

بو، اويله‌صيمى برمجلس استشاره ياخودمذاكره ايدى كه اعضاسى ايشته بوالّلى كويلى ايدى. بومجلسده اغراض ومنافع حسيسه‌نك،

آنتريقه‌لرك. شارلاتانلقلرك هيچ بر موقعی يوقدی. بو ناموسلی، لكه‌سز ناصيه‌لر قارشيسنده كوچولديكمی حس ايدركبی اولدم، اعتراف ايلرم.

مذاكره باشلادی، اعضايی اقناع ايچون بر قاچ لاقيردی سويلركن قانی اوينايان بر كنج آتيلدی. « ناصل اولور شيمدی حكومت داوارلری مرعايه قويه‌جق، صوكره بونلری كيم چيقاراجق. اولماز. بز اولورزده ينه حيوانلری صوقديرمايز » ديپوردی. اختيارلر بوكا چيقيشديلر. سنك عقلك ايرمز جوابنی ويرديلر.

ياواش ياواش محاكمه حسياته غلبه ايتدی وحيوانلر شو حدوددن ايلری كچمه‌سين. فلان يرلرده‌كی تارلالرمزده بزی سربست براقسين كبی بعض قيودات درميانيله اساس قبول ايدلمش. آربق حكومت مأمورلرينك اجرا آتنه قارشيلمامق قرار كير اولمشدی. كويليلر فدا كارلق ايتمش، حقلرندن واز كچمش كبی متألم ومأيوس كورونيورلردی. يارين صباح نعلبی خانه كيده‌رك قائممقامه وبوراده‌كی ضابطه مأمورينه كيفيتی بيلديره‌جكلر، يكرمی بش موقوفك تخليه‌سنی استدعا ايده‌جكلردی.

مجلس داغيلدی، بزده كوی اوطه‌سنه عودت ايتدك. اكر قائممقام كويه كلير، ذاتاً كنديسنی سه‌ون كويليلری اداره ايدرسه حكومتك ديديكی وحلمی افنديك ايسته‌ديكی يرينه كلمش، كويلی ده دوغرو يوله سوق ايدلمش اولور.

كويلی‌يه دوغرو يولی كوستره‌جك آيی رهبرلر، ناصحلر لازمدر.

میخالیچجق

— ۲٦ تشرین‌ثانی ، ۱۳۲٥ —

جمعه ایرتسی کونی علی‌الصباح چایر خانی قریه‌سندن چیقدق . زایکی ساعت قدر سقاریا نهری کنارنده یورودك و اوکمزده دیکیلن « میخالیچجق بلی » نی دردتبش ساعتده طیرمانمق اوزره آقشام اوزری سطح بحردن بیك ایکی‌یوز سکسان مترو مرتفع اولان میخالیچجغی بوله‌بیلدك .

ایکی‌یوز اللی خانه‌قدر تخمین اولونابیلن میخالیچجق آلتمش‌یدی قریه‌دن مرکب برقضانك مرکزیدر . موقعك ارتفاعی حسبیله پك شدتلی قیش اولورمش . فقط اوچ کون هوا بهاره رشك آور اوله‌جق درجه‌ده طاتلی وکوزل کچدی . صالی کونی برسیس جوکدی وحالا قالقمادی . سیسدن یکرمی آدم اوته‌سنی کورمك قابل دکلدر . بوهوایه آلیشیق اولمیانلر ایچون نزله‌یه طوتولمق محقق کبیدر .

میخالیچجق اهالیسنك یافوق‌العاده مراقلی اولمسندن یاخود تنبللکندن اوله‌جق که دونمده آصیلان بایراقلر حالا یرنده دوریبور . دکانلرده ، اولرده ، خانلرده حتی رژی اداره‌سیله مکتبده بیله قیرمزی وبیاض بایراقلرك صالاندیغی مشهود اولمقده‌در . بو ، هیچ اولمازسه

شیمدی‌یه قدر پولیس افندینك نظر دقتنی جلب ایتمه‌مشدر . زیرا خوش برتأثیر بیراقمیور .

صحتك بوراده‌ده اهمیتی یوقدر . بعض خسته‌لقلرك، بالخاصه فرنكینك ترقی ایتدیکی روایت ایدیلیور . لکن بونلره قارشی هیچ برتدبیره توسل اولونمیور .

قضانك بلدیه طبیبی اییجه زمان اول استعفا ایدرك چکیلمش ، شیمدی دوقتور موجود دکلدر . کیم بیلیر بورایه باشقه برینك تعیینی عقله کلوب کوندرلمسی ایچون یکیدن کونلرك ، آیلرك مروری لازمدر .

هایدی اهالی ذاتاً رغبت ومراجعت ایتمزدیه‌لم . عدلیه‌یی نه‌یاپه‌جغز . محکمه نزدنده برطبیب بولونمازسه انتظام ، عدالت اولورمی ؟ الیوم بوراده مجروحلر ، مضروبلر سوقاق حکیملرینه ، جراحلرینه معاینه ایتدیرلمکده ، بونلرك ویردکلری راپورلر وثائق فنیه‌دن عدلیه‌صره‌سنده اساس حکم عد اولونمقده‌در . قهوه‌جیدن ، بربردن ، خانجیدن جاهل برطبیب یاخود جراح . . . خوش دکلمی ؟

جرائم عادیه بویله . جرائم مشهوده‌ده ایسه دها غریب ، رقت آوردر — دیدیکم کبی طشره‌ده حیاتك بیله هیچ قیمتی یوقدر — دوقتور یابکپازارندن یانعللی خاندن کله‌جکدر . طبیب بالمجبوریه یاخود حسب الحمیه کلسه‌ین . فقط بکپازاری ونعللی خان بورایه اون ایکی ساعتدن فضله‌در ، طبیعی اییجه مصارفی اوله‌جقدر . بونی کیم ویره‌جك . . . مدعی دیرسه‌کز یاکیلیرسکز . زیرا فقیر اهالی پاره ویرمکدنسه دعواسندن وازکچمکه راضیدر .

اخيراً ولايت دفترداراغندن مال مديرينه ويريلن امرده ميخا ايچجق ايچون بوكبي مصارفاته قارشيلق اوله رق سنه ده اوچيوز غروش تخصيصات اعطا ايدلديكي فرمان بيورولمور . حالبوكه امرك تاريخ تبليغنه قدر مدير بوخصوصده بيك غروشدن زياده صرفيات ياپمش . اوحالده بك قولاى دكلمى ، فضله صرفياتى معاشاتندن توقيف اولنور ، كچنده كيسه سندن مصرف ايده رك كلن وبرپاره خرجراه آله ميان نعلى خان بلديه ضبطيه دهسنى چيقارماز ، بردها ده كلمز ، اولور كيدر ، اويله مى؟

استيناف مدعئ عموميسنه نه ديه لم . بومسئله ايچون بورادن يازيلان برتحريراته دفتردار اوچيوز غروشدن فضله صرف ايديله ميه جكنى دركنار ايديور . مدعئ عمومى نك ده آلتنه « ميخا ايچجق محكمه سى رياستنه » حواله سنى يازمق زحمتنى اختيار بويوره رق اعاده ايليور . هر طرفده اداره من بويله دونديريليورسه هيهات . . .

كنديلرينى آلداتمق ايسته ينلر طشره ده ، آناطوليده عدالت واردر . قوانيندن باشقه هيچ برقوت حكمران دكلدر . ديه سسلرى چيديغى قدر باغيرسينلر بيهوده نفس ضياعندن باشقه برشى ياپمازلر . حقيقت ، آه اويله كلمدر .

آناطوليده هردرلو خسته لقلر واردر . سفالت ، فقر وضرورت واردر . عدالتسزلك ، قانونسزلق واردر . صوكره بونلرك مادريكانه سى اولان جهالت واردر .

بونلرى ازاله ، مملكتى مسعود ايتمك وظيفهٔ مشكله ونازكه سنى درعهده ايدن ارباب حكومت ، وكلاى ملت ! ناپاپمق لازم ايسه ياپه رق سفالت وپريشانى ايچنده يووارلانان بركتلهٔ معظمهٔ بشريه يى قورتاريكز .

آناطولینك مادی ومعنوی دشمنلر پنجه‌سنده ایکله‌مکده بولوندیغنی اونوتمایيکز کویلینك بیله کوزلری سزده‌در. بوش بی ثمره کچن بر کونك استقبال ایچون براوچروم اولدیغنی خاطردن چیقارمایيکز .

کورمك و آکلامق ایچون فکرکزك ، نظر تفتیش ومراقبه‌کزك میخالیچجق دائرهٔ حکومتده بکا رفاقت ایتمسنی رجا ایده‌جکم :

دائره ایکی قات. آشاغی قسمی عدلیه اشغال ایدییور . مردیوندن ایکنجی قاته چیقدم. قارشیمده، اوزرنده « ماشاءاه » لوحه‌سی آصیلی ایکی قانادلی بویوك قاپو دیکیلدی. مأمورینه نماز قیلمق ایچون تخصیص ایدلمش برمحل اولدیغی ظن ایدیلیردی . قائمقامك اوطه‌سنی صوردیغم ضبطیه‌نك قاپویی کوسترمسی مراقمی موجب اولدی. « ماشاءاه » ایله کندیسنی نظردن قورویان بوقائمقام بکله تشرف ایچون قاپویی آچه‌رق ایچری کیردم.

آلتمشلق، آق‌صقاللی برذات، اوتوز، قرق سنه‌در خدمت ایده ایده پك یورغون دوشدیکی آشکار . آغزندن چیقان کلمه‌لر بیله کمال فتورله دوکولیوردی . اوته‌دن، بریدن قونوشدق . دائره‌نك مفروشاتندن ، بوخصوصده ویریلن پاره‌نك هیچ اولدیغندن بحث ایتدی. ینه کوروشمك تمنیسی ایله کندیسنی ترك ایتدم .

صاغ جهتده تحریرات کاتبنك اوطه‌سی‌وار . فقط هرکس کبی قائمقامده برخانه بوله بیلمك قابل ایکن ، آکلاشیلماسی پك کوچ اولمیان بر فکره تبعیتله ، بك افندی کلدیکی کوندن اعتباراً بوراسنی یاتاق اوطه‌سی حالنه افراغ ایتمش . زواللی تحریرات کاتبی نه‌یاپسین — سویلنه سوزاولور— نفوس مأمورینك اوطه‌سنده برکوشه‌جك

قاپمش، خاللنمکه چالیشیور، قائممقام اوطه‌ده یاتار. یرایچر، اوطورور. اکثریا یمکنی ضبطیه قهوه اوجاغنده پیشیرر. بعضاً ده اوته‌دن بریدن کلدیکی مرویدر. اودونی حکومتك محروقاتندن، غازی دائره‌نك احراقیه‌سندندر. البته، حکومتله قائممقام آره‌سنده آیری غیری اولورمی؟.

تحریرات کاتبنك بویوك برمراقله اوراقی منتظماً ترتیب ایده‌رك درونه قویدیغی دولابی قائممقام بك کیلار حالنه کتیرمش، کاتب فاره‌لرك مسافرلکندن قورقویور. اوتوز بش، قرق سنه‌لك مأمور اولدیغی، آرتق نه ویررلرسه راضی بولوندیغی سویله‌ین تحریرات کاتبی قائممقامله ایکی اوچ کونده بر، پك نادر اوله‌رق کوروشدیکنی خبر ویرییور.

قائممقامك وظیفه‌سنی نه‌قدر بیلدیکنی، نه درجه چالیشدیغنی کسدیره‌مم. لکن وظیفه‌سی اولمیان شیلره قاریشدیغی محققدر. حقوق محکمه‌سنده ویریلن بر کشف قرارندن دولایی باش کاتبی صورت مخصوصه‌ده جاغیرتدیره‌رق محکمه‌نك کشفدن واز کچمسنی بو قرارك کری آلنمسنی تکلیف ایلدیکی پك موثوقدر.

بوذات بوندن اول بولوندیغی صالحلی قضاسی قائممقاملغندن غالبا پك‌ده شایان افتخار اولمیه‌جق برصورتده چکیلمش، برایکی آی اول‌ده بورایه‌تعیین ایدلمشدر. محترم داخلیه ناظرمز بودفعه کندیسنی کورمش وکوروشمش، حکومت مشروطه‌یه نه‌یولده خدمت ایتمك فکرنده بولندیغنی صورمش اولسه‌یدی تعیننده برآز دوشونوردی ظن ایده‌رم. بویله هرشیدن محروم یرلرده اداره‌نك یورولمش،

استراحتندن باشقه برشیئی دوشونه‌مز برحاله کلمش ذواتك اللرينه تسليمی هيچ بروجهله مصيب دکلدر .

صول طرفده‌کی قاپو اورمان اداره‌سنه آچيليور . کنج بر فن مأموريله سواری‌واونده‌لق مأمورلری ماصه‌لرينك باشنده‌اوطوريورلر. اونده‌لق مأمورينك کرامتنه حکم ايده‌جکم کليور. بو ذات اولجه بکپازارنده‌ده بولونمش. اوراده ايکن آيده اون‌يدی غروش عائدات آلديغی حالده بيله کچنديکنی، حقنده‌کی شکاياتدن بر نتيجه چيقماديغنی ايشتمشدم . بيلمم بوراده ناصلدر .

ميخاليچجغك قيشی پك شدتلی اولمسنه رغماً اورمان اداره‌سی محروقاتدن محروم . مراجعتلره شيمدی‌يه قدر اورمان اداره‌لرينه محروقات ويرلديکی مسبوق اولماديغی جوابی اعطا اولونيور . عجبا استانبولده نظارت دوائری‌ده بويله‌ميدر. قرطاسيه‌سی‌ده يوق مأمورلر ياقه‌جقلرينی . يازه‌جقلرينی کيسه‌لرندن آلدقلرينی سويله‌يورلر . بو آدملر هيچ برايش کورمسه‌لرده حقلری واردر .

چونکه آلت ؛ مرکب ، کاغد ، قلم ويرلميور . اورمان وزراعت نظارتنك ، نره‌ده اولديغنی تخطر ايده‌ميورم ، برتحريراتی کورمشدم بونده محرراتده‌القابه، الفاظ احتراميه‌يه، يعنی اصول قديمه ومعلومه‌يه رعايت ايدلمامسی مأمورين ايچون عيب اوله‌جغندن تشريفاته ، سطرك شويله باشلاماسنه ، تاريخ و مهرك بويله وضعنه تمامئ رعايت امر ايديليوردی . عجبا نظارتك فعاليت و اجرآتی يالکز بونقطه‌لره‌می معطوفدر ؟

قارشیده‌کی طاپو اوطه‌سنه کیردم . کاتب هرحالده آلتمشدن آشاغی دکل ، مع مافیه لطیفه‌کو اولمق ایسته‌یور . اداره‌نك تبدلی حقنده بر قیاس یاپدی . « اوله‌جه ایشنه کوره هیچ اولمازسه بر ایکی مجیدیه وورورردق . شیمدی یوق ، ایش چوق ، سنداتی بیله مجاناً کبی ویریورز » دیدی و « آه کیدی کچمش زمانلر ! » تحسریله ایچنی چکدی.

کیم بیلیر قاچ سنه‌لك « امکدار » اولان بو ذاتك ایکی سطرلق برشی یازه‌جق قدر اقتداری یوقدر . آرتق قیوداتك ، دفاترك حالنی دوشونملی بو مأمور بر طاپو کاتبی نمونه‌سیدر .

هپ یاشلی باشلی مأمورلر بوقضایه اصابت ایتمش. ضابطه مأموری ده بویله .

محکمه‌ده بولنمق ، بر محاکمه دیکله‌مك نصیب اولمادی ایسه‌ده حبسخانه‌یی کوردم. بوده تأمین مقصده کفایت ایدر. بوراده حبسخانه باغچه‌سنك بویوك قاپوسنی آچه‌رق ایچری‌یه کیروب واوته‌یی بری‌یی کزوب کوردکدن صکره چیقدیغمی نه برژاندرمه ، نه غاردیان هیچ کیمسه‌یه راست کلمدیکمی سویلایه‌یم . طبیعی بنم کبی هرکس کیروب چیقابیله‌جك . بو ، حبسخانه‌یه ایدیلن نظارت وتقیدك ، اوراده‌کی انضباطك درجه‌سنی کوستریر .

بونك ایچون ایکی ساعت صوکره برآرقداشله کیتمکه مجبوراولدم . وباغیره باغیره اوطه‌سندن چیقاره‌بیلدیکمز غاردیان اصل حبسخانه‌نك تخته پارماقلغه مربوط قاپوسنی آچدی . بریسی پك قارا کلق ، دیکری نسبةً ضیادار ایکی اوطه . اوکده پیس ، دار بر کزینتی محلی. تعفن ، رطوبت بوتون شدتیله حس اولنیور. ایچرده اوچی محکوم ، اون اوچی

موقوف اولمق اوزره اون آلتی شخص وار . بعضیلرینك ألللرنده‌كی كاغدلری اوقویورم :

موقت توقیف مذكره‌سی : ارملك قریه‌سندن اعیان اوغلی محمود مخدومی براهیم . فراری تسهیل . تاریخ توقیف ١٤ شوال ٣٢٥ و ١٥ تشرین اول ٣٢٥ [مستنطق سنهٔ هجریه‌یی اونوتمش اوله‌جق ، بر موقت توقیف مذكره‌سنك حكمی بر آی اولدیغی حالده بویله حكمسز بر كاغدله ناصل تمدید موقوفیت قابل اولدیغنی ا كلایه‌مام]

موقت : چقور ویران قریه‌سندن محمد اوغلی كل محرم . سرقت ١٦ شوال ٣٢٧ و ١٧ تشرین اول ٣٢٥ (كذا)

موقت : یاریقجی قریه‌سندن محمود اوغلی رضا بوبرچوجوقدر . مذكره‌ده اون التی یاشنده یازیلیورسه‌ده مستنطق عجبا سننی تحقیق ایتمشمیدر ؟ ــ فراری تسهیل . ١٦ شوال ٣٢٧ و ١٨ تشرین اول ٣٢٥ (كذا)

غیر موقت : ارملك قریه‌سندن هابل اوغلی رنجبر مصطفی . جنایت درجه‌سنده جرح . تاریخ توقیف ١٥ شعبان ٣٢٧ و ١٨ اغستوس ٣٢٥ مذكره تاریخی ١٣ شوال ٣٢٧ و ١٤ تشرین اول ٣٣٥ (١٨ اغستوسدن ١٤ تشرین اوله قدر نه صورتله موقوف طوتولدیغی شایان تدقیق ومراقدر)

غیر موقت : ارملك قریه‌سندن قداق مصطفی اوغلی رنجبر موسی . قتل قصدیله تشهیر سلاح . تاریخ توقیف ١٥ شعبان سنه ٣٢٧ , ١٨ اغستوس سنه ٣٢٥ مذكره تاریخی ١٣ شوال سنه ٣٢٧ ١٤ تشرین اول سنه ٣٢٥ (كذا)

غیر موقت : دینك قریه‌سندن حاجی عمر اوغلی عبداه . قتل تاریخ توقیف ١ ذی‌القعده سنه ٣٢٧، ١ تشرین ثانی ٣٢٥ . مذکره تاریخی ٤ ذی‌القعده ٣٢٧، ٤ تشرین ثانی سنه ٣٢٥ (عجبا اوچ کون ناصل ونه ایله موقوف طوتولمشدر ؟)

غیر موقت : مرقومك برادری محمد حقنده عینی معامله‌یی متضمندر .

اکر تشرین ثانینك یکرمی بشنجی چهارشنبه کونی بو حبسخانه‌یی کزن صلاحیت رسمیه‌یی حائز برمأمور اولسه‌یدی معاملاتی تدقیق وتعمیق ایدر . هیچ شبهه یوق‌که بر چوق یولسز ، مخالف قانون ایشلر بولوردی . فقط نه‌یاپه‌لم‌که بوکونلری کوره‌میورز .

میخالیچجقده شوسطرلری اوقویانلرك: «کچنلرده برعدلیه‌مفتشی کلدی، ضیافتدن ضیافته خانه خانه کزدی. هرایشی یولنده کورمامش اولسه‌یدی‌ألبته‌شیمدی‌یه قدر برقوقوسی چیقاردی.نافله‌یورولیورسك» دیه‌جکلرینی بیلیرم . بو حبسخانه‌دنده شرق قره آغاجده‌کی رفیقنی دوشونه‌رك چیقدم .

عادتا اینـانه‌میه‌جغم کلیور ، مال مدیری حبسخانه‌نك آلتی بیك غروشدن زیاده مخصصات سنویه‌سی اولدیغنی سویله‌یور. دیکرقضالرده بیك غروش بیله ویرلزکن بورایه بوقدر پاره تخصیص ایدلمسنك حکمتنی اکلایه‌مادم ، مطلق یاکلش اوله‌جق . علاقه‌دارانك نظر دقتنی جلب ایدرم . چونکه حبسخانه‌ده آچلقدن ده شکایت اولونیور .

تعقیب ایتملرینی رجا ایلدیکم انظاردن یکانه امید حیات واستقبال اولان مکتبلره قدرده رفاقتلرینی ایسته‌جکم :

میخالیچجقده رشدی وابتدائی ذکوره ، ابتدائی اناثه مخصوص اوچ مکتب واردر. اون التی طلبه‌سی اولان مکتب رشدینك معلمی یوقدر. تربیه و نظارت احتیار برادمك عهده‌سنده‌در. امر تعلیمی‌ده دیگر یرلرك تقلیدایتمسی تمنی‌اولونور ـ اوچ کنج وحمیتلی ذات فخریاً درعهده ایتمشلردر .

اثنای زیارتمده معلملردن بریسی تاریخ درسنده ایدی . تاریخ انبیادن ایراد ایدلمش سؤلره چوجوقلر آتش کبی حواب ویریبورلردی. چوجوقلرك أزبرجیلکه آلیشدیرلمامسی‌ده شایان تشکردر .

جمله‌سی برنجی صنفی تشکیل ایدن چوجوقلره عباره اوقوتدم ، املا یازدیردم . خطالری پك آز ایدی ، اصحاب همت و غیرت وار اولسون .

بنانك آلت قاتی ابتدائی مکتبی‌در ایکی معلمك تحت اداره‌سنده یوزی متجاوز طلبه‌سی وار . فقط قواعد صحیه‌یه ذره قدر رعایت ایدلمیور . برکوچوك اوطه‌یه اللیدن زیاده یاوروجقلری دولدورمشلر. قاپودن کیردکن پیس برهوا ، آغر برقوقو انتشار ایدییورکه دیانمق ممکن دکل . بوکا معلملر دقت ایتملی ، اولیای اطفال جکر پاره‌لرینك صحتنه اعتنا ایتملیدر .

خواجه‌لر چوجوقلری مطلوب درجه‌ده تعلیم ایده‌مامشلر . تخته باشنه چکیلن صوك صنفدن بر چوجوق جمع عملیاتنی بردرلو باشه چیقاره‌مدی .

سویله‌دیکم اوچ ذات بورادده بر حیات اویاندرمق ، مکتبی جمعیتك تحت حمایه‌سنه آلمق ایسته‌مشلر وتشبث ایتمشلرسه‌ده قائمقام اك بویوك مانع اوله‌رق قارشیلرینه دیکیلمش . بکله‌ییکز ، قائمقام بك بومکتبی اویاندیره‌جق !

اناث مکتبنك حالی دها پریشان . قزلرینی مکتبه کوندرن اکثر پدرلر مثلا کچن سنه کتاب آلدقلرینی سویله‌یه‌رك بوسنه‌ده پاره ویرمکه راضی دکللر . هرسنه باشقه کتاب اولورمی دییورلر! اللی‌قدر طالباتدن چوغی کتابسز کلوب کیدییورلر . طبیعی باشقه اسباب‌ده اوله‌جق‌که برشی اوکرنه‌مامشلر . صحت ، صاف هوا مکتبك خارجنده‌در . جبراً بر آز انتظامه صوقولان رشدیه استثنا ایدیله‌جك اولورسه دیکرمکتبلر هیچدر. اهالی‌ده ایسه معارف حقنده مطالعات تشبثات سه‌ویلمیور .

ایشته اهالینك حالی، حکومتك معاملاتی، مکتبلرك حال‌حاضری بودرکه هیچ بری امنیت بخش دکلدر . اهالی صبی‌در ، یتیمدر . ایلکك . فنالغك نره‌دن کلدیکنك ، نه ایچون کوزل یاشامدیغنك فارقی دکلدر . برسائقه ، رهبره ، مشفق برپدره محتاجدر . اوکا پدرلك ایده‌جك ایسه حکومتدر .

زمان فداکارلق ایسته‌یور . وطنك منفعتی ، بوتون منافعك فوقنده طوتولمق اقتضا ایدییور ، بوراده لازم کلدیکی قدر فداکارلق جسارت کوستره‌مین کنجلره ایلیشه‌جکم . کنجلر غالبا مملکتك مجرا محللرنده مأموریت ویرمکدن ـ کندیلرینی دهازیاده‌دوشوندکلرندن و خیاللرینه مغلوب اولدقلرندن ـ احتراز ایلیورلر . حالبوکه ایش

سوز مسابقه‌سنه قالیرسه حمیتده ، فداکارلقده کیمسه‌یه میدان ویرمزلر .

خدمت ایتمك ایستین کنجلر بوبوش احترازی بیراقه‌رق هریره داغیلمالیدرلر . زیرا بن پك أیی کوریورم‌که کنج برقائمقام ، مأمور اولان یرلرده برحیات، برحرکت، آزچوق برانتباه واردر .

سیوری حصار

تشرین ثانینك یکرمی آلتنجی پنجشنبه کونی صباحلین میخالیچجقدن سیوری حصاره متوجهاً حرکت ایتدك . هوا سیسلی وصغوق ایدی . صاری کوی استاسیونه قدر اوچ درت ساعتلك مسافهده شوسه واردی . بوندن صکره یولجیلیق کسب مشکلات ایتدی ، غایت طاشلق بر پاتیقهدن یورومك ، برچوق تهلکهلر آتلاتمق لازم کلیوردی .

پك زحمتلی کچن بو کونك آقشام ساعت اون ایکیسنده سیوری حصاره کیرهبیلدك . ایندیکم خان اوطهسی اوطورولهجق ، یاتیلهجق کبی دکلدی . فقط بن آرتق آلیشمشدم ، هله اوطهده معجزه قبیلندن برده صوبا اولدیغنی کوردیکمده تصادفك بو بختیارلغنه تشکر ایتدم .

سیوری حصار بوجوارك اك بیوك ومعمور قصبهلرندندر . یکرمی آلتی اسلام و آلتی ارمنی محلهسندهاوچ بیك بش یوز خانه قدر تخمین ایدیلیور . طقسان یدی قریهدن مرکب اولان قضانك نفوسی شویله مقیددر :

	ذکور	اناث
اسلام	١٦٢٩٦	١٥٥٩٦
ارمنی	١٩٤٥	٢٠٤٤
موسوی	٩٣	٩٣
	١٨٣٣٤	١٧٧٣٦

موسويلر رومانيا مهاجرلري اولوب تشكيل ايتدكلري بر كويده زراعتله مشغولدرلر .

يك جسيم اولان بو قضاده بر مترو بيله شوسه يوقدر . ديكر قضالرده أني فنا برشيلر يابلمق ايسته‌نيلمسنه قارشي بوراسني اونوتديران اسباب نه‌در بيلنمز . زواللي اونوتولمش ، متروك يرلر .. كيم بيلير منتظم برشوسه‌يه مالك اولمق ايچون‌دها قاچ سنه‌لر انتظار ايده‌جكسكز .

ماضي‌يي قپادق ، استقبالي ايسترز ديبورز . اويله ايسه بوتون همتلرمزي ، معاونتلرمزي مكتبلرمزه بخش ايده‌لم ، اوقدركه برمكتبه كيرنجه قلبمز امنيت استقبال ايله منشرح اولسون ، اورادن استقبال بزمدر اعتقاديله چيقه‌لم دكلمي ؟ لكن هيهات ، بوهنوز طاتلي برخيال شكننه بيله كيرممامشدر .

ايشته سيوري حصارك ظاهراً سوسلي برر قوناغي آكديران مكتبلري ... قورقايكز ، كيركز ، بورادە‌تركياده چوجوقلرك ناصل زهرله‌ندكلريني ، قيمتلي زمانلرك ناصل اولدورولديكني بوتون فجاعتيله بردها كورمش اوله‌جقسكز .

مكتب رشديه يتمش ياشندن آشاغي اولمايان ، اوتوز بش قرق سنه‌در معلملك ايتديكني سويله‌ين ، لاقيرديسني سزه دويوره بيلمك ايچون آغزني قولاغكزه بيتيشديرن برمعلم اول ايله مختل الشعور ، مريض الدماغ رفيقنك تحت اداره‌سنده‌در . اختيار معلم ضبطيتدن ، كيميادن ، حكمتدن هرشيدن بحث ايديور . مكتبلرك وظيفه‌سي حكومته مأمور يتيشديرمك اولديغندن صرف بوكا چاليشيلمسني مكتبدن مثلا برمال مديري ، نفوس مأموري چيقارلمسني سويليور .

بر چوق شیلر سویله‌یور . فقط خسته‌لغی ، اختیارلغی حسبیله
وندن آنجق آیده بر ایکی دفعه‌چیقه بیلدیکنی ، وظیفه‌سنی ایفادن آرتق
عاجز بولوندیغنی ، هرآی آلدیغی معاشك کندیسنه حرام اولدیغنی
تسلیم ایتمیور . بورایه هیچ یاناشه‌میور .

چوجقلر ایچرده اوینامقله ، ایتشمکله مشغول . بر کورولتودر
کیدییور . بوراده نظافت ، طهارت ، حفظ الصحه‌یه رعایت کبی شیلر یوقدر .
بونك یانندەکی ابتدائی مکتبی‌ده بویله . یوزدن فضله کوچوك
طلبه‌سی اولان بو مکتبه کیریلیرکن ـ بوتون دیکرلرنده اولدیغی کبی
ـ پیس و متعفن بر هوا بورنکزی دولدیریور .

دیکر طرفده ، ینه بو سیوری حصارده : ارمنی مکتبلرینه کیدرسکز
بوسبوتون باشقه بر منظره قارشیسنده بولونیورسکز . یکی یاپیلمش ،
متعدد درسخانه‌لره تقسیم ایدلمش بر بنا ، نازك بر مدیر ، صنفلرده تدریساتله
مشغول درت بش کنج معلم . صوکره درین بر سکوت ایچنده چالیشان
طلبه کورولویور .

بو چوجوقلردن لاعلی التعیین هانکی برینه صورسه‌کز سزه هر
شیدن معلومات ویرییور . هله تورکجه‌ده بونلردن بعضیسنك تورك
چوجوقلردن پك ایلری کیده‌رك خطاسز قرائت واملایه موفق اوقلرینی
کوزمك قابده تقدیرله قاریشیق بر حس تأثیر اویاندیرییور .

دها اوته‌ده بش آلتی یاشلرنده قیز وارکك چوجوقلرینه مخصوص
بر مکتب صبیان وارکه اوچ درت معلمه‌نك تحت تربیه‌سنده‌در .
مکتبده الك صوك اصول تدریس تعقیب اولونیور . جمله‌سنه یکنسق
البسه کیدیرلمش اولان قیز وارکك چوجوقلر هرشی حقنده اوینارکن
کولرکن معلومات آلیزلر .

بوزيارتدن هم ممنون ، هم ده اسلام مكتبلرينك حالنى دوشونه‌رك محزون عودت ايتدم .

توركياده‌ياشايان‌عناصر مختلفه آره‌سنده تربيهٔ فكريه‌جه هركون عمقى تزايد ايدن بو بوشلق دوام ايتدكجه ائتلاف ومساواتك ناصل تأسس ايده‌جكنه بردرلو عقلم ايرميور. بو فرقى آكلامق ايچون اك كوچوك، مجرا بر كوشه‌ده‌كى مختلف عنصرلره‌منسوب مكاتبى كزمك وكورمك كافيدر . اسلاملر وتوركلرجهالتلرنده نه قدر مصر ايسه‌لر خرستيان وطنداشلر چاليشمقده،بالخاصه استقبال‌ايچون‌چوجوقلرينى‌حاضرلامقده اوقدر معند . بوراده مملكتك آتيسنده علاقه‌دار اولانلرى جداً انديشه‌لره دوشوره‌جك بر تهلكهٔ اجتماعيه باشلايور . مثلا يارين‌اردو بوتون اولاد وطندن تركب ايده‌جك ، طبيعى حقوقاً مساوات‌وظيفهً مساواتى توليد ايليه‌جكدر ، بيلمم عجبا اووقت قارشيسنده بولنه‌جغز امر واقع بزى ايقاظ ايده‌بيله‌جكمى ؟

امين اوله‌لم كه آرتين ، يوركى اردويه تربيهٔ ابتدائيه‌يى . اوفاق تفك تعليملرى اوكرنمش اولدقلرى حالده كله‌جكلردر . حالبوكه محمد بونلرى اوكرنمك ، آكلايه‌بيلمك ايچون اوچ بش آيلق بر زمانه محتاجدر . بناءً عليه دها قيشله‌يه كيركن يوركى ايله محمد آره‌سنده بش آى وار ديمكدر .

بوتفاوت يالكز حيات‌عسكريه‌يه منحصردكلدر . بالعموم‌وظائفده بو تهلكه واردر . بوكا قارشى كمال تأثرله اعتراف ايده‌رم‌كه طشرده‌ده هيچ بر شى ياپلديغى يوقدر . بالعكس هريرده بر تذبذب ، عدم‌امنيت دوام ايدوب كيديور .

بو کیدیشله حالمز نه اوله‌جق ؟ کندی کندمزی آلداتیق، مدهش حقیقتلری یالدیزلی خولیالرمزله مزج ایتمك خسته‌لغندن حالا قورتوله‌میورز . مملکتمزی ، احوال اجتماعیه‌مزی اوکرنمکده ، طانیمامقده اصرار ایدیورز . غالبا تهلکه‌لری دوشونه‌میورز .

بو اسباب حقیقیه أیجه تأمل ایدیلیرسه عناصر مختلفه آره‌سنده‌کی آهنك ائتلاف وامتزاجك آنجق سویهٔ فکریه‌ده مساوات تأسس ایتدیکی کوندن اعتباراً باشلایه‌جغی تظاهر ایدر . بناءً علیه حکومت ائتلاف عناصر مسئلهٔ حیاتیه‌سی ایچون نه قدر صرف مساعی ایتسه نجه عقیم قاله‌جقدر . آنجق معارفه ، مکتبلره ایدیله‌جك همتلر مملکتی ، وطنی تخلیص ایده‌بیلیر . والا ...

دوشونه دوشونه حکومت قاپوسندن کیررکن اوراده دورمقده اولان برسواری ژاندارمه نفرینك قیلیجنی چکه‌رك سلام وضعیتی بنی ایقاظ ایتدی . ینه ریاء ، دائما ریاکارلق دیدم . کرچه شیمدی‌یه قدر بویولده ایجه شیلر کورمش ایدم ، لکن بویله حکومت قپوسنده برژاندارمه‌نك سلاملامامسنه‌ایلك دفعه‌مظهر اولویورم . هیچ بوزغونتی ویرمیه‌رك کیردم وقائممقامك اوطه‌سنه کیتمك اوزره مردیونلری چیقدم .

قائممقامبك پنجره‌نك یانده‌کی کوشه‌مندرینه قورولمش .طیشاری‌نی سیر ایتمکله مشغول کورونیور . اصل موقع‌مخصوص بوش دوریور . کوروشدك ، قونوشدق . « صاقین ، یازیلماسین » قیداحتیاطیسیله بعض شیلر سویله‌دی .

کندیسنك الك بویوك قورقوسی تنسیقاتدندر ، موقعمزدن امین

دكلز ، ناصل ايش كوره‌جكسز دييور . فی‌الحقيقه برمأمور بوانديشه‌يه دوشرسه آرتق اوندن ايش بكله‌مك عبثدر . صوكره بوقائممقام ياسه‌ده دوشمش . بوكون هركس برموقع ياقالايور ، بريره تعيين ايديليور . بزايسه اون ، اون‌بش سنه‌در قائممقاملق ايدييورز ، هيچ كيمسه بزی دوشونميور . ويرديكم استدعاده برمتصرفلق ايسته‌مشدم ، دييوروبحث هپ بوصورتله جريان ايليوردی .

قائممقامی ، سويله‌ديكی سوزلری تدقيق ايدركن ديكر جهتده بو آله توديع ايديلن قضانك حالنی ، محروميتلرينی دوشونيور ، قلباً « يازيق » دييوردم .

بورادن چيقدقدن صوكره سنداتك تحويلی وسيله‌سيله لاينقطع ايشله‌ين ، قاپوسنده برچوق اصحاب مراجعت بكله‌ين طاپو اداره‌سنه اوغرادم . ظاهراً ايشلرآنی ايدی . فقط قولاق فيصيلديلرندن طاپوجينك بعضيلرندن بشر آلتيشر غروش آلمقده اولديغی كبی سوزلر ايشديليوردی .

نفوس قلمنه كيرن بر آدم بر دائرۀ رسميه‌ده اولديغنه اينانه‌ماز . بو اوطه‌ده اسكمله يرينه غاز صندقلری قونولمشدر . ماصه‌لر يوقدر صاحب صقالی آغارمش اولان نفوس مأموری آياغنده قوندوره‌سی اولمايان يوز يكرمی بش غروشلی زواللی نفوس كاتبی . دفترلر ، كاغدلر معامله‌لر آره‌سنده بوغولمشلر . كنديلرينی غيب ايتمشلر هيچ بر ايش چيقماديغی حالده دائما چالشمق . صوكره آی باشنك ناصل كله‌جكنی احتمالكه آقشامه نه ييه‌جكنی ، نه ياقه‌جغنی دوشونمك . ايشته بزده معاشلری درت يوز غروشی كچه‌مين زواللی كوچوك مأمورلر حياتی !

قومیسر البسه‌سی کیدیکی حالده پولیس معاشی آلان پولیس افندینك اوطه‌سی دها پریشان . آغزندن تنسیقات کلمه‌سی بر درلو دوشمیور . ماصه‌نك اوزرنده دوران عادی بر دفتری آچدم. بو محکمه‌دن حکملری اجرا ایدلمك اوزره مدعیٔ عمومی صفتیله تودیع اولنان اعلاماتك قیدینه مخصوص ایمش . دفتری باشدن آشاغی شویله تدقیق ایتدم محکمه‌دن یوز یکرمی ایکی اعلام ویرلمش . فقط آنجق ایکیسی حقنده معامله ایفا ایدلمش . دیمکه یوز یکرمی اعلام حالیله دوریور . ایسترسه‌کز اسبابنی صوروکز . آدمجغز اورالرده دکل‌که ، یالکز یارین نه اوله‌جغنی دوشونیور .

سیورى حصار محکمه‌سنك ایشلری پك چوقدر . محکمه‌نك ایکنجی کاتبینی آنقره مرکزده استخدام ایدییور. اکر ایشلرك کثرتی حسبیله کاتبك محل مأموریتنه اعزامی یازیله‌جق اولورسه رؤسانك خاطری قیریلیور. حالبوکه بر کشینك بوقدر ایشه یتیشه بیلمسی قابل اولمدیغندن معاملاتك نه حالده بولنه‌جغی کندیلکندن تظاهر ایدییور . محکمه‌نك قیوداتندن استخراج ایتدیکم شو جدولی ایشلرك ناصل کورلدیکنی ارائه ایدر :

— مواد جزائیه —

عدد	
٧٣	«٣٢٤» سنه‌سندن مدور
٣٤٩	«٤٢٥» سنه‌سی ابتداسندن تشرین ثانی غایه‌سنه قدرکلن
٤٢٢	
٢٦٩	رؤیت ایدیلن
١٥٣	دردست رؤیت

(«٢٥٠» غروشدن فضله مقدارى حاوى مواد حقوقيه)

١١١	«٣٢٤» سنه‌سندن مدور
٢٢٣	«٣٢٥» ابتداسندن تشرين‌ثانى غايه‌سنه قدر كلن
٣٣٤	
١٠٠	رؤيت ايديلن
٢٣٤	دردست رؤيت

— مواد اجرائيه —

٥٠	«٣٢٤» سنه‌سندن مدور
١٠٢	«٣٢٥» ابتداسندن تشرين‌ثانى غايه‌سنه قدر كلن
١٥٢	
٤٢	حكملرى اجرا ايديلن
١١٠	دردست اجرا

— «٢٥٠» غروشدن دون مبلغى محتوى مواد حقوقيه —

عدد	
٢٧١	«٣٢٥» سنه‌سى ابتداسندن تشرين‌ثانى غايه‌سنه قدر كلن
٢٣٣	رؤيت ايديلن
٢٣٨	دردست رؤيت

بو ايشلرك اوراقى ، دوسيه‌لرى تدقيق وتفتيش ايدلسه كيم بيلير نه‌لر ، نه غريبه‌لر كورولور . عدالت نامنه ياپيلمش نه حقسزلقلر ، نه‌قانونسزلقلر بولونور ؟

حبسخانه اتخاذ اولنان محل قراكلق ، مردار بر اوطه‌دن . بو كون — ٢٩ تشرين‌ثانى تاريخنده — يكرمى ايكيسى موقوف . اوچى محكوم اولمق اوزره يكرمى بش موجودى وار . بونلرك اللرنده‌كى اوراقى تدقيق ايتدم بعضيلرينى نقل ايدييورم :

بش قطعه موقت توقيف مذكره‌سی : آشاغی كه‌پن قريه‌سنده حاجی احمد دامادی ابراهيم واون بش ياشنده رشيد اوغلی شكری واون آلتی ياشنده موسی اوغلی اسماعيل واون آلتی ياشنده ملاحی احمد اوغلی ايوب مخدومی مصطفی وتقليد اوغلی خليل ابراهيم جبراً فعل شنيع ماده‌سی . تاريخ توقيفلری ۲۵ رمضان ۳۲۷ و۲۷ ايلول ۳۲۵ ـ اوراق هيئت اتهاميه‌ده ايمش ـ

موقت : قوز آغاجی قريه‌سندن قلاشين‌اوغل ملاحسن . ضرب ، تاريخ توقيف ۲۵ شوال ۳۲۷ و۱۷ تشرين‌اول ۳۲۵ ـ راپوره انتظار ايديليورمش ـ

موقت : ممك قريه‌سندن عيان‌اوغلی عبداه مخدومی محمد، سرقت ، ۲۳ شوال ۳۲۷ و۲۵ تشرين‌اول ۳۲۵ اوراقك هيئت‌اتهاميه‌ده‌اولديغی سويله‌نيور ـ

موقت : ممك قريه‌سندن قره محمد اوغلی پولی خليل ، سرقت . ۲۰ شوال ۳۲۷ و۲۲ تشرين اول ۳۲۵ ـ كذا ـ

موقت : تيمورجی‌ايبش‌اوغلی كامل بن‌مصطفی، جرح ، ۱۵ شوال ۳۲۷ و۱۷ تشرين‌اول ۳۲۵ ـ هنوز‌ايكی‌اوچ كون صوكره محاكمه‌سنه باتيله‌جق ـ

موقت : قارقين قريه‌سندن ايوب اوغلی ابراهيم مخدومی خليل وطومبول‌اوغلی خليل مخدومی‌اسماعيل ، قزفراری وضرب وجرح . تاريخ توقيفلری : ۲۳ شوال ۳۲۷ و۲۵ تشرين اول ۳۲۵ ـ اوراق هيئت اتهاميه‌ده ايمش ـ

موقت : ممك قريه‌سندن ملا مصطفی اوغلی افه حسن ، سرقت . ۲۰ شوال ۳۲۷ ، ۲٫۲ تشرين اول ۳۲۵ ـ كذا ـ

موقت : ممك قریه‌سندن ناطراوغلی یعقوب ، سرقت . ۲۰ شوال ۳۲۷ و۲۳ تشرین اول ۳۲۵ ـ کذا ـ

موقت : قره‌جه ویران قریه‌سندن حاجی ابراهیم اوغلی احمد مخدومی حسن ، اخذوسرقت ، ۹ شوال ۱۱،۳۲۷ تشرین‌اول ۳۲۵ ـ جلبنامه‌لر هنوز چیقمش ، محاکمه دردست اجرا ایمش ـ

موقت : بقال دلال امین‌اوغلی حسین ، ضرب ، ۵ رمضان ۳۲۷ و۷ ایلول ۳۲۵ ـ اوراقلری بر آی‌اول هیئت اتهامیه‌یه کیتمش وحالا برشی دنیلمامش ـ

بو آدملر ایشلرینك نه اولدیغندن خبرلری اولمادیغی حالده بویله کونلرجه ، آیلرجه بوراسنی بکله‌یورلر . ذاتاً ایشلرینی آکلامالری‌ده ممکن دکل . یالکز درمیان ایتدکلری الك بویوك شکایت آچلقدندر.

موقوفلرك نصفندن زیاده‌سنك ایشلری هیئت اتهامه‌ده بولونیور . بونلرك آره‌سنده ایکی اوچ آیلق موقوفلرده وار . یالکز بو تضادن اون‌ایکی شخصك هیئت‌اتهامیه‌جه‌امتداد موقوفیتلرینه سببیت ویردیکی دوشونولورسه عموم ولایت معاملاتی تصور ایدیله‌بیلیر .

بناءً علیه احوال بو مرکزده ایکن طشره‌ده حکومت وار ، عدالت‌وار ، معارف‌وار دیمك حقیقتك خلافنده‌سوز سویله‌مکدر .

آطنه ۲٦ كانون اول ۱۳۲٥

بينديكمز انكليز باندیرالی « دلقهيه » واپوری كانون اولك اون طقوزنجی جمعه ايرتسی كونی ساعت اون ايكيده فك لنكر ايتدی . بوبش آلتی كونلك اقامتكاه سيارك ايكنجی موقعنده برقاره پرلشدكدن صوكره بر توكل مضطربانه ايچنده ظهور ايده‌جك احواله انتظاردن باشقه ياپه‌جق برشی قالمامش ايدی .

آوان حركت لطيف ، دكز راكد ايدی . فقط بر قاچ ساعت صوكره صوغوق بر كيجه باشلادی . ياغمور ياغدی . مرمره‌نك تموجاتی اوزونجه سياحتلره اوقدر آليشيق اولميانلری اينجه‌يوردی . صباح ، ايلك آثاريله اوياننجه كندمزی كليبولی پيشكاهنده بولدق . دكز ينه متلاطم ، هوا صوغوق وياشلی ايدی .

كليبوليدن صوكره واپور دار ، دولامباجلی چناق قلعه بوغازينه كيردی . ايكی ساحلی تماماً كوريله بيلن بوغازی‌ده قلعهٔ سلطانيه‌ده برمدت دوردقدن صوكره كچدك . آرتق طيش دكزه چيقيوردق .

مدلليدن صوكره ــ بيلمم نه‌يه قارشی ــ دكزك غيظ وفورانی بعضاً اشتداد ايدييور ، يرندن قالقاميانلرك ، خسته اولانلرك عددی تزايد ايليوردی . هله كوكرته‌نك قادين اركك ، چولوق چوجوقدن مركب زواللی يولجيلرينك منظره‌سی پك سفيل ايدی .

اوراده صندیغنه دایانمش ، یا ایجه بر اورتو آلتنده وجودینی یاغمور و صوغوقدن محافظه‌یه چالیشان ، یاخود بونی‌ده بوله‌میه‌رق بوتون بوتون آچیقده قالانلر کورولویوردی .

فقر وغنانك مخالف ، یکدیکرینه ضدلوحه‌لری بورادەده . افقلرنده سما ایله صویك برلشدیکی بحر سفیدك سینهٔ خروشاننده بریونجه‌کبی اوینایان ، بشیك کبی صاللانان بعضاً عاجز ، خسته برانسان ویاحیواناتك ایکلیلتیلرینه مشابه صدالرله ایکله‌ین اطرافنده بواویونجاغنده‌ده عبوس ووحشی منظره‌سیله یاشایوردی .

برنجی موقع یولجیلرندن برمادموازل چیزلمش بر دائرهٔ التفات آره‌سنده پیانونك اوکنده شوخ وخندان قلبنی ترنم ایدرکن کوکرته‌ده برقز ، او مادموازلدن دها کوزل برقیز تیتره‌یور ، اوکسورویور ، اوکسورویوردی .

واپور مرتباتنك کندیلرندن طاب معاونت ایدن کوکرته یولجیلرینه اویله بر باقیشلری واردی‌که بونظر « سزده انسانمیسکز » دییور کبیدی . فقط مرتباتك دریغ ایتدیکی مرحمت ومعاونتی یولجیلر بربرندن اسیرکه‌میوردی . یرسز قالان براهبه کندی یرینی ویرن براسلام ، آچیقده قالمش روم قادینلرینه بارینه‌جق بر کنار تدارك ایدن قاباصبا برترك کورولیوردی .

یاشاییشده سفالت ، سیاحتده ، واپورده شمندوفرده ، هریرده سفالت .. دائما سفالت بزم مملکت اهالیسی ایچون عادتا طبیعی‌در . بیله‌مم ، شرائط حاضرهٔ اجتماعیه تحتنده یاشایان انسانلر بو سفالته مستحقمیدر ، یوقسه بوسفلیتی تولید وتقویه ایدن اسباب و مؤثرات خارجدنمی کلیور ؟

واپور مدللیدن صوکره بازار ایرتسی کونی ازمیری طوتدی وبوراده اوچ درت ساعت قدر قاراده بولنمق ، یکیدن قوت اکتساب ایتمك میسر اولدی. اقشام اوزری طیشاریده قالمش ایکی اوچ یولجی‌یی و بوزك دودوکی دعوت ایدرکن ایسته‌میه‌رك ، قارادن کوچلکله فك رابطه ایدرك صنداله بینیوردق .

بویله بوجالایه بوجالایه‌ساقز وردوسه‌ده کیجه اوغرادقدن‌صوکره پنجشنبه کونی ساعت آلتیده مرسینه کلدك .

واپوره کلن اسمراللون ، تخف بر طرزده عربجه کوروشن قایقجیلر بر چکرکه کبی چالاك قایقدن قایغه صیچرایور ، واپورك مردیوننه ، خلاطلره صاریله‌رق یوقاری چیقیورلردی .

مرسینه‌چیقدیغمده بزم‌اوقدرمألوف اولمادیغمز برحیاتك باشلامقده اولدیغنی آکلادم . بوراده بوتون مناظر حیاتیه ، انسانلر ، عادتلر آز چوق دکیشیوردی . کاملاً دولو اولان قهوه‌خانه‌لرده ، غلبه‌لك سوقاقلرده مختلف شکل وقیافتده یکدیکرینه بکزه‌مین لسانلرله متکلم نمونه‌لر مشاهده اولنیوردی .

آلدانوبده بریره اوطوره‌جق اولورسه‌کز حالکز یمان . زیرا سزك یابانجی اولدیغکزی حس ایدن اکثرینك کوزلری معلول ارکك قادین ، کوچوك بویوك سائله‌نك زیارتنه معروض قالیورسکز . بونلر انسانه عادتا یاپیشیورلر . برقاچ « اودیرسین ، عنایت اوله » ایله‌صاومق ممکن دکل ، ذاتاً نه‌دیدکلرینی آکلایه‌مدیغکز بوزوالیلر برایکی اواسه نه‌ایسه ، فقط برینی بشی آلتیسی تعقیب ایلیور .

مرسینده یابانجی به نظره الك اول چارپان شیلردن بریسی‌ده قماره

اولان ابتلادر . قهوه خانه‌لرده ، اوتللرده ، هریرده برچوق کشیلرك ماصه‌لر اوکنده اویونله مشغول اولدقلری مشاهده ایدیلیور .

اویونجیلر آره‌سنده آلتمشلق آق صقاللی ، صاریقلی اختیارلرده وار . بو ابتلا اوقدر تعمم ایتمش که هیچ بر محفل تأثیرندن آزاده قالهمامش ...

واقف احوال اکچینن برذاتله کوریشیرکن بحث بومسئله‌یه انتقال ایتدی . بوذات : قمار بوحوالیده برعادت کبی‌در . حتی چوجوقلرك اویونلری بیله برنوع قماردر . بونك ایچون بعضیلری صرف بوفکرله طوپلانیرلر ، اکر منع ایدیلیرسه بر چوق زنکین ، معتبر مداوملر آیاقلرینی کسرلر دیدی .

برطرفدن نقر وسفالت ظالم چهره‌سنی کوسترر کن دیکرطرفده‌کی بومیلان سفاهت ناصل یاشایور سؤالنه آنجق بوخلقك احوال روحیه‌سنه نفوذ ایله جواب ویریله بیله‌جکندن بوخصوصده شیمدیلك سکوتی ترجیح ایلیورم .

مرسینك برجاده‌سی شویله بویله استثنا ایدیلیرسه دیکر سوقاقلرك حالی بلدیه‌نك یوزینی آغرته‌جق کبی دکلدر . دار ، پیس سوقاقلر چاموردن کچیله‌میه‌جك برحالده‌در . هله کرید مهاجرلرینك اسکان ایلدکاری محله بوتون بوتون جالب استکراهدر .

تدقیق ایدیلن چهره‌لرك رنك اصفراریسنه وجودلرك تشکلاتنه نظراً بورادده صحت پك اوجوزدر دیه بیلیرم . یالکز شوقدر فرق وارکه مرسینك چهرهٔ مریضانه وسفیلانه‌سی دوزکون سورومش اینجه برماسکه آلتنده ستر ایدلمك ایسته‌نیلمشدر .

احتمال که بردها کوره‌جکم بوشهر ینی بر آقشام مسافر ایتدی. جمعه کونی ساعت سکز بوچوقده اطنه‌یه کیتمك اوزره شمندوفرده ایدم.

انسانی ایدن ایی‌یه اوشوتمکده اولان قوری صوغوق اکر مستثنا اوله‌رق بوکونلره منحصر دکلسه بوحوالیده قیش اولماز دنیلمسنده‌کی حکمتی آکلامیورم. بالخصوص جوارده کوروله‌بیلن بوتون طاغلر بیاضدر.

شمندوفر مرسین ایله اطنه اره‌سنده‌کی آلتمش کیلو مترولك مسافه‌یی ایکی بوچوق ساعتده قطع ایدییور.

مرسیندن صوکره یاواش یاواش اطنه اوومسنه کیرییورز. بو اوونك منظره‌سی پك طاتلیدر. ترنله کذرکاهی اولان اراضیده بوش برقاریش طوپراق کوروله‌میور. یالکز پك صیق تصادف ایدیلان کویلرك منظره‌سی سفیلانه‌در.

ترن یولنده دوام ایدرکن تك توك کورولمکه باشلایان یانمش و ییقلمش کارکیر خانه‌لر اطنه‌یه تقربمزی آکلاتدی وهنوز سکز طقوز آی اول وحشتله ممتزج کثیف بر جهالتك بوتون قانلی وفجیع صفحاتنی اخطار ایتدی.

غریب مملکت .. البته بوحاله سن کندیلکندن کلمه‌دك : بن بو اسبابی تحری وتدقیق ایده‌جك، سنك روح موجودیتکه حلول ایتمك ایسته‌یه‌جکم.

اطنه ، ۳۰ کانون اول ۱۳۲۵

حالی واستقبالی تهدید ایدن تهلکه‌لر

— حکومتك ؛ ملت مجلسنك نظر دقتنه —

غایت منبت ومحصولدار اراضی‌یه ، فیضناك وکنیش اووه‌لره مالك بولنان تورکیا برزراعت مملکتیدر. اهالی عمومیتله چیفتجیلکله اشتغال ایدر ، بوتون احتیاجاتنی طوپراقدن تدارك ایلر . مملکتمزده تجارت وصناعت هیچ حکمنده‌در. بناءً علیه‌احوال اجتماعیه تدقیق ایدیلیرسه آکلاشیلرکه شیمدی‌یه قدراولدیغی کبی‌استقبالده دخی مملکتی‌یاشاده‌جق، وطنك کسب ثروت ومعموریت ایتمسنده عامل یکانه اوله‌جق آنجق زراعتدر .

حالبوکه ممالك عثمانیه‌ده چفتجیلك وبونك اقسام وشعباتی حالاً واستقبالاً بویوك برتهلکه‌یه معروض بولنیور. چفتجیلکده براستعداد فطری‌یه مظهر بولنان کویلی بوتون سنه چالیشدیغی ، امك صرف ایتدیکی حالده قارننی مشکلاتله دویوروبور، حکومته ویرکوسنی‌ویره‌میور، ییرتیق البسه ایله کزییور ، نه یاپسه ثمرهٔ سعینی اقتطاف ایده‌میور . بو حال عجبا نه‌دن نشئت ایدییور ؟

بو دفعه‌کی سیاحتمده قونیه واطنه ولایتلری امور بیطریه‌سنی تفتیشه مأمور بر بیطرله ارقداشلق ایتدم . بو ذات قونیه ولایتنی

دولاشدقدن صوکره‌شیمدی اطنه ولایتنه عزیمت ایدییور. بنمده نقطهٔ عزیمتم بوولایت ، وظیفه‌م احوال عمومیه‌یی تدقیق‌اولدیغندن کیتدیکم هریرده تخریباتی‌ایشیتدیکم حیوان خسته‌لقلری ، وبای بقری حقنده معلومات وتفصیلات ویرمسنی کندیسندن رجاایتدم . معالممنونیه قبول وولایتك هر طرفندن آله‌جغی معلوماتی ، ویره‌جکی راپورلری بکا کوستره‌جکنی وعدایلدی . بناءً علیه بیطر مفتشندن آلدیغم تفصیلات ومعلوماتی « یکی طنین » ه ایصالی فائده‌دن خالی کورمیورم .

مملکتك‌استقبالی زراعیه‌سنی تهدیدایدن وبای بقری بالخاصه طقسان اوچ روس محاربه‌سندن صوکره باشلار. بوندن‌اول ممالك عثمانیه ذخیره انباری حکمنده‌ایدی . محاربهٔ زائله‌یی متعاقب روسیه‌دن ، روم‌ایلیدن ، هر طرفدن باشلایان سیل مهاجرت مملکته ایکی آفتك صوقولمسنه واسطه اولدی . بونلرك بریسی مهاجرینك برابرلرنده کتیرمش اولدقلری حیوانات بقریه‌دن سرایت‌ایدن وبای بقری ، دیکری حیوان خرسزلغیدر .

وبای بقری اوتوز ، اوتوز بش سنه‌دن بری ممالك عثمانیه‌نك همان هر ولایتنی ، هر کوشه‌سنی اوچر بشر سنه فاصله ایله سیر ایتمش وکوچبه یوروکلرایله چنکانه‌لر ، سیارعشائر وجلب حیواناتنك سرایت مرضده بویوك دخلی اولمشدر. خسته‌لق حیوانات بقریه اجناسنی آن بآن محکوم انقراض ایتمکده بردوام اولوب ارتفاع ، ثقالت ، قوتلری ویاغجیلق ، سودجیلکده‌کی مقبولیتلریله مقبوط عالم‌اولان سوریه‌قطعه‌سنك بلدی وحلب ، بالیه‌نك بالیه ، روم ایلینك سلوی وبوکا مماثل عروق واجناسك‌ارتفاعلرینی برمترویه قدرتنزیل ومقدارینی فوق‌العاده تنقیص ایتمشدر .

مملکتك هر جهتنده تعمم ایدن حیوان خرسزلغی ایسه بالخاصه آناطولی‌یی تخریب ایتمکده‌در. تناسب اندام وقوت ومتانتلریله شهره تکبیر اولان سوریه‌نك عرب، چقوراووه‌نك کرد، آیدینك بوزطاز، آنقره‌نك یوزغاد عرقلرینه منسوب حیوانات فرسیه طانمیه‌جق حاله کلمش، همان همان محو ونابود اولمقده بولونمشدر.

بو سببلر برنجی، ایکنجی، اوچنجی اردولردن بارکیر واستر مبایعه‌سی‌چون اعزام ایدیلوب اثنای سیاحتده بعضیلرینه تصادف ایتدیکمز متعدد هیئات بیطریه برمترو اوتوز بش سانتیمترو زیاده ارتفاعی حائز وایشه یارایه‌جق حیوانات بوله‌مامقده وپاره آلارنده اولدیغی حالده بیهوده یره طرف طرف دولاشقده‌درلر.

وبای بقری صغر حیواناتنی ناصل بیتیریورسه بعض جهتلرده بر صنعت ومدار معیشت حالنه کلن خرسزلقده حیوانات فرسیه‌یی اویله تهدید ایتمکده‌در. الیوم ایلمی صورتیله یایلاق وچیفتلکلرده حیوان یتیشدیرمك قابل دکلدر.

حکومت سابقه هر شیئه قارشی اولدیغی کبی بو جهتده‌ده لاقید قالمش، حیوان خرسزلغنك اوکنی آلمق ایچون بر تدبیر فعلی اتخاذ ایتمدیکی کبی بلکه بعضاً بونی تشویق وحمایه ایتمش ایدی. فقط لاقیدی الآن دوام ایدییور، حکومت حاضره‌نك تدابیر جدیه وقطعیه‌سنه تصادف اولونه‌مییور. حیوان مبایعه‌سی ایچون دولاشان بیطرلر محرومیتله دونه‌جکلر، بیکلرجه لیرالر کمافی السابق روسیه‌یه، مجارستانه آقوب کیده‌جکدر.

حکومت بو ایکی آفتك، حیوان خسته‌لغی ایله سرقتك، اوکنی

آله‌جق قطعی وثمره بخش تدابیره توسل ایتمدکجه جهت سائره‌ده نه یاپسه مملکت ملتی دوغرولتەماز ، اوت مادام‌که اهالینك رفاه وسعادتی زراعته باغلیدر ، مادام‌که حکومت ، تبعه‌سنك ثروت رفاهی سایه‌سنده کسب شوکت وسطوت ایلیه‌جکدر . هرشیدن اول بومدهش تهلکه‌نك اوکنی آلمغه چالیشمالی ، واتقانه قانونلر تنظیم‌ وموقع اجرایه وضع ایتملیدر .

بو حال دوام ایتدکجه مملکتده آسایشك تقرری‌ده قابل دکلدر . بوکونکی مقاتلاتك ، وقوعات جنائیه‌نك ، حادثات شقاوتکارانه‌نك اسباب ومنابعی أیجه آراشدیریلرسه جهالتدن زیاده عدم امنیتك حائز تأثیر اولدیغی آکلاشیلیر .

حقوق تصرفیه اوقدر قاریشمشدرکه قوت وتغلبندن امین اولمیان بر عثمانلی تارلایه ، اراضی‌یه متصرف اولدیغنده دائما شبهه‌لیدر ، ایکی آفتك تخریباتنه انضمام ایدن بو عدم امنیت مملکتده ایشسزلکی ، ایش بوله‌میانلرك عددینی کوندن کونه تزیید ایدییورکه بونده‌کی اجتماعی وسیاسی محذورلر آشکاردر .

بناءً علیه مملکتده آسایش ، امنیت مال وجان تقرر ایتمدکجه ، چفتجی‌یی تهدید ایدن حیوان خسته‌لکی وخرسزلغی منع اولونمدقجه اوکا حیوان وتخماق توزیع ایتمك ، آلات وادوات جدیدهٔ زراعیه ویرمك ، آز فائض ایله پاره اقراض ایلمك ، حارلر وآیغیر دپولری ، نمونه تارلالری کشاد ایتدیرمك ، قنال وجدوللر آچدیرمق ، کول وبطاقلقلری تطهیر ایتمك وقوروتمق کبی تدابیردن اقتطاف اولنه‌جق ثمراتك منفعتبخش اوله‌جغی پك شبهه‌لیدر :

وبای بقری آیدین ، سوریه ، قسطمونی ، آنقره ، بتلیس ، جزائر

بحرسفيد ، حلب ، دياربكر ولايتلريله چتالجه سنجاغنى دفعاتله تخريب ايلديكى كبى حالاً ده خداوندكار ، قونيه ، اطنه ، ارضروم معمورة العزيز ولايتلريله ازميد ، بيغا وباليكسر سنجاقلرينك ميليونلرجه حيواناتنى اولدورمكده وزراعت آلتى بوكرنده براقه‌رق آچلق وسفالته محكوم ايتمكده‌در .

يكرمى بش اوتوز سنه‌دنبرى ممالك عثمانيه‌يه صولت ايتمش اولان علل ساريهٔ حيواناتك جنسنى اصلاح وتكثير ايتمك مقصديله اوچيوز بش سنه‌سنده درسعادتده بر ملكيه بيطر مكتبى تأسيس اولوندى وشيمدى‌يه قدر ايكى يوزه قريب بيطر يتيشديرلدى . لكن بوكون بيطرلرك آلنده وظيفه‌لرينى نه صورتله ايفا ايده‌جكلرينه دائر بر قانون اولنديغى كبى حكومتده‌ده بوخصوصده‌كى وظائفنه ، خسته‌لغك ازاله‌سى ايچون تطبيق ايليه‌جكى تدابيره ، بيطرلره نه صورتله معاونت ايليه‌جكنه دائر برقانون يوقدر . بونك ايچون كرك بيطرلر كرك مأمورين حكومت نه‌ياپه‌جقلرينى بيله‌ميورلر وبوصورتله شيمدى‌يه قدر بواوغورده صرف ايديلن يوزبيكلرجه ليرالر ايله هيچ برشى ياپيله‌ميور .

وباى بقرى اولان برمحله كيدن بيطر مأمورينك رئيس حكومته ويره‌جكى راپورده تدابير آتيه‌نك تطبيق واجراسنى طلب ايتسى لازمدر :

۱ — اومحله‌ده‌كى خسته‌لغك اندفاعنه قدر واسطهٔ سرايت مرض اولان صغر ، قيون ، كچى ، طيور ، خنزير ، كلب حيواناتيله درى ، كميك ، بوينوز ، طرناق ، ياپاغى ، قيل ، اوت ، صمان ، كوبره اخراجاتنك حدود داخلنده منعى وبونك ايچون خسته‌لقلى محلك حيواناتنه مرعا ومزرعه تخصيص ايتمك شرطيله اطراف اربعه سنه قرانتنه اشارتى وخسته‌لغك

ظهورینه علامت اولمق اوزره بایراق ولوحه‌لر رکزی، بو نقطه‌لرده چادرلر قوردوریله‌رق ژاندارمه، عسکر غاردیان اقامه‌سیله شدیداً قوردون آلتنه آلدیرلمسی.

٢ — خسته حیوانك ساغلملردن تفریقیله آیریجه بر محله سوق واوراده غاردیانلر واسطه‌سیله باقدیرلمسی.

٣ — تلف اولان حیواناتك دریلریله برابر فن دائره‌سنده و كومدیرلسنه و آخورلرله سائر بولاشیق محللرك مضاد تعفن ادویه ایله تضهیر ایتدیرلسنه نظارت ایتمك اوزره ایكی غاردیان استخدام ایدلمسی.

٤ — منطقهٔ مرضك یكرمی بش كیلو متروالق محیطی داخلنده بازار وپنایرلرك منعیله حیوانات ومواد حیوانیه ممری اولان مدخل ومخرجلرك واسكله‌لرك سد ایدلمسی.

٥ — خسته‌لغك جوار قریه، قضا، لوا، ولایتلرده اعلان ایتدیرلمسی.

٦ — بو تدابیری اخلال ایله ایفا ایتمینلر حقنده مجازات اجراسی.

٧ — خسته‌لق حقنده موضوع قورودن وتدابیر تحفظیه وسائره‌نك صوك وقوعات تاریخندن اعتباراً اوتوز كون مرورینه قدر محافظه اولونمسی.

حكومت حالاً بو تكالیفه قارشی شو وضعیتده بولونیور:

رئیس حكومت مندرجاتی تطبیق اولونمق اوزره بوراپوری ژاندرمه و بلدیه دائره‌لرینه حواله ایدر. ژاندرمه ضابطی — اكثریا قوهٔ موجوده‌نك عدم كفایتندن دولایی — یاهیچ برنفر ژاندارمه ویره‌مز

یاخود کچال مشکلاتله ایشه یارامیه‌جق برژاندرمه ویره‌بیلیر. حکومتدن آنجق بوقدر معاونت کوره‌بیلن صحیه بیطری بوژاندرمه‌یی ایستر خسته‌لقلی محلده قارانتنه آلتنه آلنماسنده ایستر حاضرلانه‌جق موقع مخصوصده خسته حیواناتك محافظه‌سنده، ایسترسه خسته‌لقدن تلف اولان حیواناتك دریلریله برابر کومدیریله‌رك بولاشیق آخور وسائره‌نك مضاد تعفن مواد ایله تطهیرندن ویکرمی بش کیلو متره داخلنده‌کی پنایر وپازارلرك منعی ومدخل ومخرجلرك سد ومحافظه‌سنده استخدام ایدیین.

بلدیه دائره‌سی ایسه وظیفه‌سی داخل شهرده تطهیرات وتنظیفاته دقت کبی خصوصاته منحصر اولوب خارجده ظهور ایده‌جك حیوان خسته‌لقلری ایچون اون پاره بیله صرف ایده‌میه‌جکنی بیان ایدر. و شوحالده هیچ برطرفدن پاره آلنمق قابل اولمدیغندن راپورده لزوم کوستریلن غاردیان استخدامی قرانتنه بایراق بزی، مضاد تعفن ادویه وقرانتنه چادرلری وسائره تدارکی غیر ممکن برحاله کلیر.

خسته‌لقلی حیوانات ایله بونلردن استحصال ایدیلن دری وامثالی بولاشیق موادك خارجه چیقارلماسی، لاشه‌لر میدانده بیراقیلمیه‌رق دریلرله برابر درینجه کومولمسی ودریلرك یوزیله‌رك آلنماسی سرایت مرضه سببیت ویرلماسی وجهات سائره حقنده اجرا ایدیلن تنبیهاتی اصغا ایتمینلرك‌ده دوچار مجازات ایدلمسی قابل دکلدر. بوخصوصده حکومته مراجعت ایده‌جك صحیه بیطرینك آله‌جغی جواب، ألده برقانون برماده اولمدیغندن ناچار هیچ برمعامله ایفا ایدیله‌میه‌جکیدر بناءً علیه اکلاشیلیورکه بیطر راپورنده ایستیه‌جکی تدابیر ومعاونتلره

قارشی کونلرجه اوغراشه‌رق یابر ژاندرمه نفری آله بیلیور ، یاخود بوکاده موفق اوله‌میه‌رق بوتون وظائف کندی عهده‌سنده قالیور و طبعیدرکه هیچ بر شی یاپه‌میه‌رق مرضی علی حاله ترك ایتمکه مجبور اولویور .

شیمدی بیطرك وصایای فنیه وصحیه‌سنی تقدیر ایده‌مین ، ذاتاً اوکا قارشی صوغوق بولنان ، تهلکه‌یی ادراك ایده‌میه‌رك « اه ویردی آه آلیور » دیمکدن باشقه ألندن برشی کلمه‌ین اهالینك . کویلینك حالی ، موقعی تصور ایدلسین . هرکون کویده برر ایکیشر حیوانات اکسیلیور. اولویور وکویلی ظن ایدییورکه بوضروریدر. دفعی ایچون برچاره موجود دکلدر .

مأمورین فنیه‌یه قارشی اهالی قدر حکومتده لاقیددر . بوکون برچوق یرلرده مأمورین بیطریه‌نك اوطوره‌جق بردائره‌سی، برماصه‌سی، منتظم دفاتر وقیوداتی یوقدر ، معاملات رسمیه‌یی قهوه کوشه‌لرنده، شونك بونك اوطه‌لرنده ایفا ایدرلر .

بونلرك صورت تعیین واستخداملری ایسه پك قاریشقدر . دائمی صورتده سیار بولنمق کبی آغیر وظائفله مکلف بولنان ولایت بیطر مفتشلری ایله نوا تحیه بیطرلرینه طقوز یوزدن بیك اوچیوز اللی و آلتی یوز یتمش بشدن طقوز یوزه قدر معاش ویرلدیکی حالده یومیه بر قاچ مقبوض کسمك ، بش اون غروش معاینه رسمی تحصیل ایتمك کبی خفیف بر وظیفه‌سی اولان کمرك واستاسیون ومذبحه معاینه مأمورلرینه‌ده عینی معاش اعطا ایدیلیور .

اوچ یوز اون درت سنه‌سنده خداوندکار ، ادرنه ولایتلریله ازمید

وچتالجه سنجاقلرنده احداث ايديلەرك پيدرپى ممالك عثمانيەنك جهات سائرەسنه تشميل اولنان بو معاينه مأموريتلرينك تشكيلانده حكومتك دوشونمك ايستديكى مقصد اصلى ، بوتون مدخل ومخرجلردن ، استاسيون واسكەلردن مرور ايدەجك حيواناتى معاينه ايتديرەرك علل ساريۀ حيوانيەنك سرايتنى منع ومذبحەلرده سالم حيوانات كسيلمسنى تأمين ايتمكدر. بو مقصدك محافظەسى ايسه مرور ايدەجك حيوانات وموادينك منشأنده علل سارىەدن برى حكفرما اولوب اولمديغى حقنده كى منشأ شهادتنامەلرينك تدقيقيله قابل اولەبيلير . چونكه بولاشيق اولان منشألردن چيقاريله حيوانات وموادحيوانيه مرضك مادۀ ويروسيەسنى حاملدر. اكر بوحيوانات مرضك دور تفريخى اولان ٥ — ١٠ كونى كچيرمامش ايسه مادۀ ويروسيەنك مستعد اولديغى علل وامراضك اعراضنى ارائه ايدەمز. بناءً عليه بوحيوانات حقنده منشأ شهادتنامەلرى يوقسه معاينه مأمورينك صور سائرەايله بونلرده خستەلق وبولاشيقلق اولوب اولمديغنى آكلامسى قابل اولەماز .

حالبوكه بوكون بو اصول تعقيب ايديلەمامكدەدر . حالاً معاينه بيطرلرينك وظيفەسى ممرلردن كچەجك على العموم حيوانات ايچون تعرفەسى موجبنجه بر رسم آلەرق وخستەلقدن سالمدر ديەرك بر شهادتنامه ويرمكدن ، مذبحەلرده ينه بر رسم اخذ ايدەرك لاعلى التعيين حيواناتك كسيلمسنه مساعده ايتمكدن عبارت اولمشدر. بناءً عليه ايش دونه دولاشه اوفق بر رسم تحصيلنه انحصار ايدييور ديمكدر .

* * *

كنديسندن اخذ معلومات ايتديكم بيطر مفتشى بو دفعەده قونيه واطنه ولايتلرنده وقوعبولان مشاهداتى حقنده شومعلوماتى ويرييور :

بو دفعه قونیه و آطنه ولایتلری امور بیطریه‌سیله وبای بقری‌یه قارشی صحیه بیطرلرینك اتخاذ ایتدكاری تدابیرك تفتیشنه مأموراولدم . قونیه ولایتنده عینی‌حالك دوامنی ووبای بقرینك اندفاع ومنع سرایت وانتشاری حقنده صحیه بیطرلرینك ویرمش اولدقلری راپورلراحكامنك تطبیق ایدیله‌مامكده اولدیغنی مشاهده ایله‌دیكمدن وصایای فنیه‌نك تطبیقنه مانع اولان اسباب نه ایسه ازاله‌سی لازم كله‌جكنی زراعت نظارتنه یازدم. نظارت باب‌عالی‌ایله كونلرجه دوام‌ایدن مخابره‌نتیجه‌سنده قرانتینه‌لرك محافظه‌سی‌ایچون عسكراستخدام ایدلمسی‌خصوصنك حربیه نظارتندن اردو قوماندانلقلرینه اشعارایدلدیكنی. تطهیرات وتنظیفات ایچونده‌اوچ بیك غروش حواله ویرلدیكنی بیلدیردی . بناءً علیه نیكده سنجاغنك آلتی موقعنده حكمفرما اولان وبای بقری‌یه قارشی تطبیق ایدیله‌جك تدابیر صحیه وسائره‌ده استخدام ایدلمك اوزره كونلرجه مخابراتدن صوكره كوچ حال ایله اللی نفر الته‌بیله‌رك تطبیقات فنیه‌یه مباشرت ایدلدی .

بوردور سنجاغنك برو آقشهر قضاسنك درت قریه‌سنده اجرای تخریبات ایدن‌عینی‌مرضك منعی‌ایچون‌عسكراستخدامی قابل اوله‌مدیغندن نظارت تكرار باب عالی‌ایله مخابراته كیریشه‌رك قوردونلرك محافظه‌سنده عسكر قوللانیلمیوب ویریله‌جك تخصیصاتله غاردیانلر استخدامی‌تذكر ایدلمكده اولدیغندن نتیجهٔ حالدن معلومات ویریله‌جكنی‌اشعارایتدی . بونك اوزرینه ویریله‌جك امره كوره حركت ایدلمسنی قونیه ولایتی مأمورین بیطریه‌سنه توصیه ایده‌رك ۸ كانون اول تاریخنده اورادن حركت واطنه ولایتنه عزیمت ایلدم . [قونیه ولایتی بیطر مفتشندن

بوكون آلديغم تلغرافنامه‌ده ؛ نيكده‌نك شجاع‌الدين قضاسی كويلريله نفس قصبه‌ده‌كی وبای بقرينك اندفاعيله قوردونك رفع ايدلديكی وبوردورك قراوغاز ونفس آقشهر قصبه‌سيله نادر ، جديديه ، يحسيان قريه‌لری ايچون نظارتك ٢٢ كانون اول تاريخلی تلغرافنامه‌سنده وبای بقری قوردونلرينك عسكرله محافظه‌سندن صرف نظر ايديله‌رك بو خصوصده غاردیانلر استخدامی مجلس وكلاجه قرارلاشديرلديغی واون بيك غروش تخصيصات ويرلديكنك اشعار اولونديغی بيلديريليور .]

اطنه‌ده‌ده خسته‌لق حقنده اطبای بيطريه‌نك ويرديكی راپورلرده كوستريلن تدابيرك حكومت محليه‌جه هيچ بر صورتله موقع اجرايه قونوله‌مديغی ، آنجق خسته‌لقلی مواقعده بيطرلرك تطبيقنه لزوم كوستره‌جكلری تدابير صحيه‌يه صرف اولنمق اوزره بر قاچ كون اول اون بش بيك غروش تخصيصات ويرلديكنی آكلادم .

اليوم نره‌لرده خسته‌لق اولديغی ولايت بيطر مفتشندن ملحقاتندن تلغرافله صوردم . شيمدی‌يه قدر آلنان معلوماتندن قره عيسالونك اوچ ، عرفيه‌نك اوچ ، طرسوسك آلتی ، ارزنيك ايكی ، فكه‌نك بر ، قارصك متعدد قريه‌لرنده وبای بقرينك بردوام بولونديغی تحقق ايتدی. شيمديلك اطنه لواسنه مربوط قره عيسالو وعرفيه قضالرنده اتخاذ تدابير ايلك اوزره بيطر مفتشيله معاوننه قرق سكز چادر ويريله‌رك وآلتمش نفر غاردیان ترفيق واون بش بيك غروشدن كافی مقدارده پاره توديع اولنه‌رق اعزام اولنه‌جقلرينی ، آنجق ويريلن تخصيصات خسته‌لغك اجرای حكم ايلديكی مواقعه نظراً كفايت ايتميه‌جكی آشكار اولديغندن هيچ اولمازسه برمثلی دها تخصيصات طلب ايدلمسنی مقام ولايته عرض ايتدم .

اكر بو تخصيصات ويريليرسه معلوم اولان مواقعده خسته‌لغك دفعنه چاليشيله‌جغى طبيعى ايسه‌ده بوندن يالكز خبر آلنان محللر مستفيد اوله‌بيلور خسته‌لق اولديغى كتم ايديلان مواقعده دوام ايدرك اطرافنه‌ده سرايت وانتشار ايليه‌جكى شبهه‌سزدر . ايشته بونك ايچون خسته‌لغك ظهورى آننده حكومته اخبارينك تحت تأمينه آلنماسى لازمدر .

* * *

علل ساريهٔ حيوانيه‌نك ، وباى بقرينك اوكنى المق ايچون مصرده يدى ، روسيه‌ده اون يدى ميليون ليرا اسرف ايدلمشدر. بزم حكومت ايسه بونك ازاله‌سى ايچون آنجق يوز اللى بيك غروش تخصيص ايدييور .

بو پاره ايله هيچ بر ايش كوروله‌ميه‌جكى ميدانده‌در. بو حركتلر دوائر حكومتك ، مجلس مليڭ بو مسئله‌يه اوقدر اهميت ويرمديكنى اظهار ايدييور .

بو لاقيدى ، ايش بيله‌مه‌زلك دوام ايتدكجه فردانك نه شكلده ظلوع ايده‌جكى تصور ايديله‌بيلير. مملكتمزده كرك انسانلر كرك حيوانلر اهميتلى اهميتسز بر چوق خسته‌لقلرك زبونيدر . بو امراض اهاليى ، حيواناتى ايچين ايچين هلاك ايدييورده حكومت مركزيه‌نك هيچ بر خبرى اولمايور.

تناقصك .. تولدات ووفياتك مقدارينى ناطق اوله‌رق البته كونك برنده تنظيم ايديله‌جك استاتستيقلرك كوستره‌جكى ارقام پك دهشت بخش وآجى اوله‌جقدر ،

بو مسائل ارباب حكومتى ، وكلاى ملتى ، مملكتك استقبال

اجتماعيسنده علاقه‌داراولانلری درین درین دوشوندیره‌جك، اویقولرینی قاچیره‌جق درجه‌لرده وخیمدر .

مرور ایدن هر کون ملت ومملکتك موجودیت حیاتیه‌سندن بر پارچه‌یی قوپاریپور ، کیریپورده نظر دقتی بیله جلب ایتمیور. حقیقت دائما ، دائما یالانلر ، بجرکسزلکلر آلتنده مستور قالیور .

انقلاب یاپدق ، اصول اداره تبدل ایتدی دیه افتخار ایدوب دورویورز. بر آزیوکسك دوشونه‌بیلن قسم قلیل منورك طلب وارزوسیله استحصال ایدیلن بو انقلاب کرچه معاملات عمومیه‌ده بر دکیشکلك یاپدی ، بوقسم قلیله انسانلغنی اعاده ایدرك اونلری مستفید ایتدی . فقط اوته‌ده هنوز حقوق انسانیه وحریه‌سنی طلب ایچون بر ارزو ، بر سبب حس ایده‌مین، انسانجه یاشامق ایچون هنوز بر استعداد اظهار ایده‌مین میلیونلر وار .

ایشته دائرهٔ سرایتی بو قدر دار ومشوش اولان انقلابمزی حصوله کتیرن عقلای ملت بو دائره‌یی توسیع ، انقلابی اجتماعی برحاله ایصال ایده‌بیلیرلر، دها دوغروسی کتلهٔ عوامی برانقلاب صحیحی ایسته‌یه‌جك بر سویهٔ تفکره اصعاد ایلیه‌بیلیرلرسه آنجق او وقت وظیفه‌لرینی قسماً ایفا ایتمش اوله‌جقلری ایچون افتخاره حق قازانمش اولورلر . یوقسه بوکونکی دکیشکلك صرف خصوصی‌در، یالکز أیی دوشوننلره فائده فائده بخشدر .

او ، بوتون أحوال اجتماعیه‌مزه سرایت ایتملی ، کویلینك کلبه‌سنه قدرصوقوله‌بیلملیدکه استقبال بزم‌اولسون . بوکون ایسه کویلی ماضینك اوزون سنه‌لرینك کتیردیکی آلام ایله مضطرب ،امراض مادیه ومعنویه ایله خسته‌در .

بو بحثده دها زياده يازمغه صلاحيتم يوق . ذاتاً مملكتمه اولان فرط محبتم ، صوكره اونك دوچار اولديغى اليم محروميتلرى رأى العين مشاهده‌دركه بنى فريادلره سوق ايليور .

موضوع بحث حيوان خسته‌لقلرى وخرسزلغى حقنده‌ايدى . بو خصوصده آيى دوشـوندكلرينى ظن ايدنلر حكومتك تدابير آتيه‌يى دوشونمسنى ، تطبيق ايتمسنى تكليف ايليورلر :

١ — مأمورين حكومتك وظائفنى تعيين ايده‌جك برقانونك تنظيم ومسارعةً مجلس مبعوثانه توديعيله هريرده احكامنك تطبيقى .

٢ — خسته‌لغك بدايت ظهورى وقتيله حكومته اخبار ايتمينلر ، تلف اولان حيواناتك لاشه‌لرينى دريلريله كوميه‌رك دريلرينى يوزه‌نلر ، موضوع قوردونلردن واسطهٔ سرايت مرض اوله‌جق حيوانات ومواد حيوانيه قاچيرانلر وخسته‌لغه مصاب حيواناتى كسه‌رك لحومنى فروخت ايدنلر حقنده شديد جزالر ترتيبى ومواد قانونيه تنظيمى .

٣ — بيطارلغه متفرع معاملاتك تنسـيقى ايله صحيه بيطارلقلرنده آلتى يوز يتمش بش غروش معاشلى وباخصوص مبتدى بيطارلر استخدام ايدلمه‌مسى وموقعك اهميتى ، وظيفه‌نك كثرتى نظر اعتباره آلنماسى .

٤ — باشليجه واسطهٔ سرايت مرض اولان عشائر سياره‌نك اسكانى چاره‌سنه باقلمسى .

٥ — حيوانات وموادينك امرارى ايچون مدخل ومخرجلر تعيين ايديله‌رك بونلردن غيرى محللردن مروركى منعى .

٦ — بومدخل ومخرجلرده بولنديريله‌جق معاينه بيطارلرى طرفندن منشألرنده علل سـاريه اولماديغنه دائر اصحاب حيواناتدن مصدق

وتصحیح المفاد منشأ شهادتنامه‌لری آرامسی وابراز اولنمادقجه ادخال واخراجلرینه قطعیاً مساعده ایدلمامسی .

٧ — مذبحه‌لرده دخی عیناً بو اصولك تطبیقی ایله حقلرنده شهادتنامه ابراز ایدیله‌مین حیوانلرك ذبحنه مساعده ویرلمامسی وبونلرك تأسیس ایدیله‌جك قرانتینه خانه‌لرده ٧ — ١٠ کون تحت مشاهده‌ده بولوندیریله‌رق تبین ایده‌جك حاله کوره ایجاب قیدسنك اجراسی .

٨ — بو دفعه ویریلن یوز اللی بیك غروش تخصیصات هیچ بر صورتله بو مقاصدی تأمین ایده‌میه‌جکندن آیجه دوشونوله‌رك خسته‌لغك ازاله‌سنه کفایت ایده‌جك درجه‌ده حکومتجه تخصیصات اعطا ایدلمسی .

٩ — حیوان خرسزلقلری حقنده حکومتجه تعقیبات جدیه اجراسی ، حیوان سارقلری حقنده قانون جزایه آغیر مجازاتی حاوی مواد مخصوصه علاوه‌سی وعدلیه‌جه بو قبیل محاکماتك سریعاً رؤیت واعلاماتی حکومت اجرائیه‌یه تودیع ایدیله‌رك حکملرك همان انفاذی .

آطنه ، ۲ كانون ثانى ۳۲۵

بر هفته‌دن برى آطنه‌ده بولونيورم . هوا پك اطرادسز ويابانجيلرك بو هوايه آليشه‌بيلمسى مشكلدر . معين ساعتلرده بر باش آغريسى كليور ، صباحلرى كوزلر آچيله‌ميور . ذاتاً كوز آغريلرى عمومى كبيدر .

اطنه‌ده قار ياغميورسه‌ده بو كونلرده اجراى حكم ايدن قورى صوغوقلرك خاطرى صايله‌جق درجه‌ده‌در . بو حواليده صوبا قوللانمق ، اودون ياقمق عادت اولماديغندن صيجاق بر ير بولمق ، وجودى صوغوقدن محافظه ايتمك غير قابلدر .

اطنه طرز حياتى قاريشيق ، حيات حقيقيه‌سنى انظار متجسسه‌يه قارشى صاقلامقده معند برشهردر . يكديكرينه بكزه‌مين مناظر والواح بر يابانجى‌يى شاشيرتير ، بر حكم صحيح اعطاسنده متردد بيراقير .

مختلف اجناس وممكتلره منسوب اولان چهره‌لر آره‌سنده اصل اطنه‌لى‌يى سچمك كوچدر . قيافتلر پك مختلفدر .

بعضيسنك اوزرى كره‌ميد بعضيسك طوپراقله اورتولمش وبرطرز غريب معماريده انشا ايدلمش خانه‌لر ، چوجوق اويونجاغنه بكزه‌ين كوچوك وداردكانلر ، خراب منظره‌لى عبادتخانه‌لر ، پيس ملوث سوقاقلر . . بونلرك آره‌سنده هيچ بر معنا افاده ايتميه‌رك آشاغى يوقارى قوشان آرابه‌لر ، صوكره باجالرنده دومان فيشقيران تك توك جسيم فابريقه‌لر منظره‌يه اكمال ايدر .

اطنه‌ده یاشایان خلقی آکلامق ، انسانلر حقنده بر فکر حاصل ایتمك ایچون برکره دائرهٔ حکومته اوغرامالیدر ، حکومت قاپوسندن کیرن بر آدمی اوراده کوره‌جکی غلبه‌لك متحیر بیراقیر. انسان « بو نه قدر ایش » دیر . لکن بونلرك بر قاچیله کوروشونجه ، دائره‌لری کوزدن کچیرنجه آکلارسکزکه یوزده طقساننك هیچ بر ایشی یوقدر. بورایه سیمید یمك ، شربت ایچمك ، محبت ایتمك ایچون کلمشلردر . اوطه قاپولری اوکنده ، دیوار دیبلرنده اوطورانلر یاخود آیاقده اوچر بشر خلقه تشکیل ایدرك دورانلری بورایه هپ بو فکرلر سوق ایلمشدر .

بعضاً بو کورولتی اوقدر طاشیورکه کندیلرینك طیشاری‌یه چیقارلمالری ایجاب ایدییور ، فقط برآز صوکره ینه دولیورلر . بو غلبه‌لك وکورولتی آره‌سنده باخصوص آشاغی قاتده‌کی مأمورلرك سلامت فکریه‌لرینی نصل محافظه ایدرك چالیشدقلرینه متعجم .

خارجده ایسه بعضیلری برقاچ یوز مشتری استیعاب ایده‌بیله‌جك قدر کنیش اولان قهوه خانه‌لر دائما دولودر. بناءً علیه اطنه‌ده بوکون ایشسزلك خسته‌لغنك اجرای حکم ایتدیکی آکلاشلیور .

بو ایشسزلکی تولید ایدن اسباب میاننده احتیاجاتك غایت محدود اولماسنك ، یمك وایچمك کبی طبیعی دویغولرك تأمیندن فضله بر شی دوشونوله‌مامسنك ، انسانلقدن ، حیاتدن مقصد نه‌اولدیغی حقنده هنوز بر فکر اویانامامسنك پك زیاده حائز تأثیر اولدیغی ظن ایدیلیر .

وقایع فجیعهٔ معلومه‌نك صحنهٔ ظهور ووقوعی اولان اطنه بوکونده جالب تأثر ورقت برحالده‌در. حکومت الندن کلن هردرلو فداکارلقلری اجرادن کری دورمادیغی ، اطنه‌نك چرخ اداره‌سی فعال ومدیرأللره

موضوع اولدیغی حالده شهرك بعض اقسامی الآن برخرابه‌زاردر. یانمش، ییقیلمش خانه‌لر وقعه‌نك بر شاهد ذی حیاتی کبی خاطره‌یی تخریش ایدییور. وبو تخطر مفکره‌یی وقعه‌نك اسبابنی تحری‌یه سوق ایلیور.

بو مملکتده یاشامقده اولان انسانلر، اهالئ اسلامیه وخرستیانیه لایقیله تدقیق ایدیلیرسه یکدیکریله صوك درجه‌ده امتزاج ایتمش اولدقلری، عینی اعتیاداتك تحت تأثیرنده بولوندوقلری، عینی لسانی تکلم ایلدکلری آکلاشیلیر. بونلرك دوشونوشلری، کوروشلری اساساً بردر.

زمان، بر چوق مؤثرات مادیه ومعنویه اونلری برلشدیرمشدر. او حالده ناصل اولویورده یکدیکریله بوقدر امتزاج ایدن وآره‌لرنده کلیسا ایله جامعه کیتمکدن باشقه اساسلی بر فرق قالمیان ایکی عنصر یکدیکرینه قورشون آتیور، أوینی یاقیور، خانمانی سوندورویور، اموالنی یغما ایدییور.

برکره مسئله‌یه ارمنیلریاخود اسلاملر سبب اولدی دیمك ومحاکمه‌یی بونك اوزرینه استناد ایتدیره‌رك یوروتمك هیچ دوغرو دکلدر. فاجعه‌یی وجوده کتیرن اسباب ومؤثرات حقیقیه‌یی بولمق ایچون ماضی‌یی قاریشدیرمق، کوکلری آراشدیرمق لازمدر.

دور سابقده هرکس براملِ پیشنده قوشارکن شبهه‌سز بعض القاآت خارجیه، مختلف قومیته‌لر ارمنی وطنداشلرمزی ده براماله، غایهٔ خیالی‌یه سوق ایچون چالیشمقده ایدی. اووقتکی حکومتك وضعیت معلومه‌سی ده بو مساعی‌یی تقویه ایدییور ایدی. قومیته‌یه منسوب بعض اشخاص دها اوزمانلر بوحوالیده کزییورلر. نطقلر ایراد ایلیورلر، مکتبلرده، کلیسالرده هریرده‌قفالره بو املی آشیلامغه اوغراشیورلردی.

ايشيله مشغول اوله‌رق مستريحانه ياشامقدن باشقه برشی ايستەمين ، ذاتاً بو آمال ومقاصدی آكلامقدن عاجز بولنان اكثريت ايسه بيله‌رك بيلميه‌رك بو دلفريب وپر وعدسوزلره ، جريانه قاپيليوردی . بناءً عليه بو حركات بعضاً طاشيور وحكومتك وضعيت ذليلانه‌سی‌ده بوكا انضمام ايدرك اهالئ سائره‌نك كوزينه چارپيوردی . اسلاملر ارمنيلردن قوشقولانيورلردی .

احوال بوصورتله سوروكله‌نوب كيدركن زمان بر وقعه ، هيچ اميد وانتظار ايدلمين بر وقعه دوغوردی . مملكتده قانون اساسی اعلان ايدلدی . وبونك ايلك ويرديكی تأثير بر دورغونلق ، حس حيرت اولدی . اساساً بونی دوشونمكدن عاجز اولان بعض قيدلرانتده حريت شخصيه‌يی بخش وتأمين ايدن بو حركتی آكلايه‌مديغی ايچون هضم ايده‌مين عوام خلق شاشيردی وهردرلو آمال وحركاتده هرشيده افراط ، غلط حس ورؤيت باشلادی .

اووقت بو حواليده كيمسه‌نك اكلامديغی برقاچ سوز سويله‌مكله آرقه‌سنه يوزلرجه كشی طوپلامغه موفق اولنه‌بيله‌جك زمان ايدی . بو بدخواهلرك ، آمال خسيسه بسله‌ينلرك آرايوب‌ده بوله‌مدقلری بر زمين مساعد احضار ايدييوردی . ايشته بو فرصتدن استفاده ايدن ومملكتده هيچ بر علاقه‌سی اولميان اشخاصك القاآتيله ، تشويقاتيله قفالرصولك درجه‌ده‌شيشدی و برايكی كبريت چاقيورمكله مسئله آله‌ولندی - قابندن طاشدی .

شايان دقتدركه ايلك حركات باشلايجه نه اولديغی ، نه اوله‌جغنی بيلمه‌ين ، يالكز بر قويون سوريسی كبی يكديكرينه صوقوله‌رق بر

برینك حرکاتنی تقلید وتعقیب ایدن اهالیٔ اسلامیه دائرهٔ حکومته قوشیورلر ، طلب معاونت ایلیورلردی . حالبوکه اطنه‌نك اووقتکی حکومتی عاجز ومترددایدی. الك نهایت والی قوماندانك صاقلاندقلرینی ، آنجق کندیلرینی دوشونمکه وقتلری اولدیغنی کورن بواهالی حتی سلاح بولنان محللره هجوم ایده‌رك آلمغی دوشونه‌میه‌رك حکومتدن سلاح ایسته‌مکه باشلادی . آرتق هرشی اوقدر قاریشمشدی‌که اسلاملرك کندی أللریله اسلام اسمی ویرن برارمنی‌یه سلاح ویردکاری بیله واقع اولویوردی .

بوندن صوکره نه یاپه‌جغنی، نره‌یه کیده‌جکنی بیلمه‌ین شاشیرمش، قودورمش بوکتله هجوم ایتدی ، اولدوردی ، ییقدی ویاقدی. اوزاق ولایتلردن تا کردستاندن ایش بولمق ایچون کلن بیکلرجه اشخاص ایسه یغمایه قویولدی ، أولرده دکانلرده بولدیغنی آلدی .

بوراده محتاج ایضاح بر حقیقت وار : اسلاملر هر جهته صالدیردقلری ، ییقدقلری وياقدقلری حالده‌ارمنیلراوته‌یه بری‌یه تحصن ایدرك يالکنز مدافعه ایله اکتفا ایتمشلردر .

دینك آمال خسیسه‌نك ترویج واجراسنده آز چوق واسطه اتخاذایدلدیکی روایت اولنمه‌نه کوره‌احتمال‌که اطنه فاجعه‌سنك‌استانبول وقوعاتیله‌ده بر مناسبتی واردر .

مع‌مافیه بواسباب ومؤثراتك‌سوقیله‌فاجعه‌نك ظهوری پك‌طبیعیدر. بو سببلرله حکومتك ضعف وترددی اوزمان باشقه بر یرده اجتماع ایتسه‌یدی وقعه اوراده تحدث ایده‌بیلیردی .

مقصد ؛ بویله تحلیل ایدیلنجه بر نتیجهٔ طبیعیه اولدیغی آکلاشیلان وتاریخیمزده برشین اولان فاجعه‌نك آجی خاطره‌لرینی تازه‌له‌مك اولمیوب حکومتك وملتك استقبال ایچون طرز حرکتنه کافی بر درس عبرت اولمسنی تمنی ایتمکدر .

— طرسوس ، ۷ کانون ثانی ۳۲۵ —

حیوان خسته‌لقلرینه قارشی برشی یاپیله‌میور

بوندن اول مملکتمزی تخریب ایتمکده اولان وبای بقری وحکومتك بوکا قارشی تدابیری حقنده بعض معلومات ویرمشدم . بو مکتوبم خسته‌لغك اطنه ولایتنده‌کی حال حاضرینی وتدابیرك ساحهٔ فعلیاته کیرنجه ناصل ونه سببلرله عقیم قالدیغنی ارائه ایده‌جك .

بوکونه قدر اطنه لواسنك اطنه وقره عیسالو وعرفیه قضالرینك اوچر قریه‌سنده ، قوزان سنجاغنده مرکزه تابع بر چفتلکله سیس قضاسنك بروفکه وقارص قضالری مرکزلریله بعض کویلرنده ، جبل برکت سنجاغنك ایکی کوینده ومرسین سنجاغنك طرسوس قضاسی مرکزیله اون بر کوینده وبای بقری اجرای حکم ایتمکده اولدیغی تحقق ایتدی .

طرسوسده بولنان اطنه وقونیه ولایتلری امور بیطریه مفتشی کویلرك هیئت اختیاریه‌سنی جلب ایدرك خسته‌لغك منعی ایچون بیطرلر کلوب تدابیر جدیه اتخاذ ایدیله‌جکنی ، دقت ایدیله‌رك تلف اولان حیواناتك دریلریله کومدیرلمسنی وکویه حیوان صوقولوب چیقارلمامسنی تنبیه ایلدی . دها اولده اطنه لواسی داخلنده‌کی خسته‌لقلی محللرده

تدابیر فنیه وصحیه اتخاذ ایلك اوزره ولایت بیطر مفتشی ایله معاونی چیقارلمش ، دیکر لوالرده صحیه بیطرلرینه اوامر اعطا ایدلمش اولدیغی کبی اطنه استاسیونیله مرسین اسکه‌سندن حیوانات ومواد حیوانیه ادخالات واخراجاتی منع ایدلمش ایدی .

وبای بقرینك منعی ایچون اطنه ولایتنه ویریلن اون بش بیك غروش تخصیصاتدن بشر بیك غروش قره عیسالو وعرفیه قضالرینه متباقیسی‌ده ارزین وقوزان سنجاقلرینه وافراز اولنمش وبونك عدم کفایتی حسبیله بر مثلی دها تخصیصات اعطاسی بوندن اون بش کون اول زراعت نظارتنه یازلمشدر .

طرسوس قضاسی کویلرنده‌کی خسته‌لغك دفعی ایچون آلتمش درت نفر غاردیانله نظارت ایتمك اوزره اون بر نفر ژاندارمه‌نك استخدامنه وآلتمش قنطار کیره‌جك صرفنه احتیاج اولوب بونلرك تدارکی ایچون ولایته یازیلان تلغرافنه پاره اولمادیغندن حال حاضرده امکانك مساعد بولندیغی تدابیرك اجراسی لازم کله‌جکی جوابی ویرلمشدر .

حکومت قرطاسیه بورادده کندیسنی کوستردی . نظارتله ، ولایت وملحقاتله برچوق تلغرافلر. تحریراتلر تعاطی ایدلدکدن صوکره فعلیاته کلنجه ایش دوردی .

شیمدی جلب اولنوب کندیلرینه تنبیهات ایفا ایدیلن کویلیلر مأمورین بیطریه‌نك ورودینه انتظار ایدییورلر ، بونکده هر وقتکی کبی قورو بر کوزواتی‌دن عبارت اولدیغنی آکلایه‌رق بیلدکلرینی ، ذاتاً ایصینه‌مادقلری بوتنبیهاتك کمافی‌السابق عکسنی‌یاپیورلر. وبای بقری شیمدی‌یه قدر ولایتك هر طرفنده بر چوق حیوانات اولدوردیکی

کبی بوکونده موجودیتی تحقق ایدن یرلردن ماعدا بعض طرفلرده اجرای حکم ایتدیکی مجزومدر. ذاتاً کویلیلر خسته‌لغی اخبار ایتمیه‌رك کتم ایلرلر. بو، اونلر ایچون بر طبیعت، اعتیاد اولمشدر.

شیمدی خسته‌لق اولدیغی اخبار ایدیلن یرلرده هیچ بر شی یاپیلمادیغی کورمك اونلرك بو طبیعتلرینی، حکومته قارشی احترازلرینی تقویه ایده‌جکدر. برده حکومتلرك بوکبی خسته‌لقلری اخبار ایتمیلر حقنده هیچ بر معامله یاپه‌مدیغی، هیچ بر جزا ترتیب ایده‌میه‌جکی جهتی‌ده نظر دقته آلنیرسه بو آفتك مملکتده نه بویوك رخنه‌لر آچه‌جغی آکلاشیلیر.

استانبول بوندن اوچ آی اول آطنه ولایتی لوالرینه برر صحیه بیطری تعیین واعزام ایلیور فقط حالا ولایت بیطر مفتشی ایله معاوننك معاش وخرجراهلری ویکی تعیین ایدیلن دیکرلرینك خرجراه حواله‌لری ویرلمیور. ولایتدن یازیلان تحریراتلر ایسه جوابسز قالیور.

قوزان صحیه بیطری شیمدی‌یه قدر یوز اوتوز وبو دفعه قرق ساعت مسافه قطع ایتدیکی حالده بش پاره حرجراه آله‌مدیغندن بوندن صوکره بر یره کیتمکده معذور اولدیغی اشعار ایدییور:

دیکرلری‌ده بویله، ولایت بیطر مفتشی‌بیك اوچ یوزاللی غروش معاشله تعیین ایدلدیکی حالده ولایته بوخصوصده هیچ براشعار یوق. زواللی مأمور بو دفعه لوایه چیقارکن سلفنك معاشی اولان طقوز یوز غروش اوزرینه ایلك دفعه اوله‌رق بر معاش آله‌رق کیتدی. لوا صحیه‌لری بیطرلری ایسه آلدقلری آلتی یوز اوتوز دردر بچق غروشی کندیلرینه‌می، یول مصرفلرینه‌می، نره‌یه صرف ایتسینلر؟

حیوان خسته‌لقلری زنجیرك یگانه‌استنادگاهی اولان حیواناتی قیروب گچیرییور ، بونی منعه مأمور بیطرلر بویله قولی باغلی ، پاره‌سز پولسز سیرجی قالیورلر ، دوائر حکومت یاپه‌جغنی بیله‌میور. بوتون بو احواله قارشی « مرکز » زراعت نظارتی نه یاپیور ؟

خسته‌لغك ظهوری آننده مأمورین عائده‌سنه اخبار ایدلمسی اسبابی استکمال ایدلمدکجه یاپیله‌جق فدا کارلقلرك مثمر اوله‌میه‌جغی حقنده یازیلان تحریراته نظارت ، بو خصوصده تنظیم ایدیلن لوایح قانونیه مجلس مبعوثانه ویرلدیکندن تصدیقنه قدر شیمدیلك وسائط ممکنه‌یه توسل صورتیله خسته‌لقلرك مکتوم قالمامسنه چالیشیلمسی جوابنی ویرییور که بونك اسکی امرلردن بر فرقی یوقدر .

اوحالده مجلس مبعوثان نه یاپیور ، نه ایشك اهمیتنی تقدیر ایدرك ویرلدیکی بیان اولنان قانون لایحه‌لرینی آیلردن بری چیقارمیور ؟ بو نیچونلر ایسته‌نیلدیکی قدر توالی ایدر. فقط کیمه قارشی !

هرحالده حقیقت حیوان خسته‌لقلرینه قارشی بوکون حکومتك هیچ بر تدبیر جدی اتخاذ ایده‌مدیکیدر . اگر زراعت نظارتی هرنه صورتله اولورسه اولسون ایسته‌نیلن تخصیصاتی ویرمزسه خسته‌لق ایچین ایچین ولایتك هر طرفنه سرایت ایده‌جك ، حیواناتی بیتیره‌جکدر.

بو تذبذب اداره‌نك طشره‌ده‌کی تأثیراتنی شیمدیلك ایضاح ایتمك ایسته‌میورم .

طرسوس

۱۰ كانون ثانی ، ۱۳۲۵

آلتی کوندن بری طرسوسده بولونیورم. بوقضا ممالك عثمانیه‌نك اك جسیم قضالرندن بری اولوب یوز سکسان یدی قریه‌سی وتخميناً آلتمش بش ، یتمش بیك نفوسی واردر . یکرمی ایکی محله‌یه منقسم اولان مرکز قضا اوتوز بیك قدر نفوسه مالکدر .

طرسوس شهری آناطولینك قضا مرکزلرینه نسبةً مترقی ایسه‌ده منظرهٔ عمومیه‌سی نظرزائری ممنون ایتمز. اوزرلری کیره‌مید وطوپراقله اورتولمش ، طرز انشا وتقسیملرنده برذوق طبیعت اثری مشاهده ایدیله‌مین خانه‌لر ، دار ومعوج سوقاقلر ، اوراده بوراده بیریکه‌رك سنه‌لردن بری قالمش چامور ییغینلری ، صوکره بونلرك آره‌سنده برشی بطیئانه ایله‌صالینه صالینه یوروین دوه‌لر، بویوك ایکی تکرلکلی یوك آرابه‌لری کورولور .

وقعه‌ده یاقیلوب بوکون درت‌دیواردن باشقه برشیئی قالمیان خانه‌لردن مرکب ارمنی‌محله‌سی هنوز جهالت ووحشتدن قورتوله‌میان انسانلرك بیچاره‌لکلرینه مرثیه خوان کبی‌در .

الکتریقله تنویرات خصوصنده عشاقدن صوکره طرسوس غالبا ایکنجیلکی احراز ایدییور . شهرك حال حاضری ، محتاج

اولديغى اعمارات سائره نظر دقته آلنيرسه بلديه‌نك بو خصوصده پك عجله ايتمش اولديغى آكلاشيلير .

كرچه بوده برائر عمران وترقيدر. فقط برشيئى اطرافيله دوشونه‌رك صره‌سيله ياپمق، يورغانه كوره بوى اوزاتمق لازم ايسه قوهٔ الكتريقيه ايله شهرك تنويرى ايچون اختيار ايديلن بش بيك بش يوز ليرانك محلنه صرف ايدلمديكنى، بالخاصه بلديه‌نك ايكى بيك ليرا بورجلانمسنك حالاً هيچ‌ده موافق اولمديغى سويلملدر . اكر دائرهٔ بلديه بوپاره‌يى شهرك احتياجات سائره‌سنى تسويه‌ده ، اومردار ، پيس چاموردن كچيله‌مز برحالده اولان بعض سوقاقلرك تطهير واعمارنده استعمال ايتمش اولسه‌يدى دها ايى برايش كورمش اولوردى .

دوغروسنى سويله‌مك لازم كليرسه اوقارمه‌قاريشيق، نظرى كيرله‌تن مناظر آره‌سنده الكتريق فانوسلرى سوسله‌نمسنى‌ده بيله‌مين آلتمشلق برقوجه قارينك يوزنى دوزكونلر، بويالرله تلوين ايتمسنه بكزييور.

طرسوس اهاليسنك برهفته ظرفنده تدقيق ايده‌بيلديكم احوالنه نظراً كنديلرينه چاليشقان صفتنى ويره‌ميه‌جكم . استانبولده بيله كوروله‌مين بويوك وكنيش قهوه‌خانه‌لره هانكى ساعتده باقيلسه بونلرك لبالب دولو اولديغى وبرچوق كشيلرك اويونله مشغول بولندقلرى كوروله‌جكدر. بو آدملر هيچ چاليشميورلردكل، فقط آز چاليشيورلر. چونكه طبيعت فوق العاده منبتدر، طبيعت اوفاق برتشبثله ياشايه‌جق شيلرى ويره‌جك درجه‌ده جومرددر . ايشته بو آدملرده بويله ياپيورلر ، كنديلرينه لازم اولديغى قدر چاليشيورلر ؛ فضله‌سنى ايسته‌ميورلر . اوفضله‌يى ايسه‌ينه اونلرك يوزندن خارجدن بش‌پاره‌سز كلمش يابانجيلر ، اجنبيلر قازانيور .

طرسوسك اك برنجی منبع واردات وثروتی پاموق زراعتیدر. سنوی اوتوز بیك قنطار پاموق اخراج ایدیله‌رك بویوزدن قضایه اوچ یوز بیك لیرایه قدر پاره كیرییور. سیسام وسائره درجهٔ ثانیه‌ده‌در.

بوحوالیده‌ده حالاً اراضی قیمتلیدر. فقط قیمت اعتباری یوقدر. بیك ایكی یوز یتمش بیلمم قاچ تاریخنده اجرا ایدیلن تحریر املاكده بردونم تارلانك تقدیر ایدیلن بش غروش قیمتی الیوم معتبردر. بونك ایچون زنجیرلر زراعت بانقه‌سندن جزئی برمبلغ استقراض ایده‌بیلمك ایچون بوكون پك فضله قیمتی حائز اولان اراضی‌یی ترهین مجبوریتنده بولونیورلر.

بش اون لیرا استقراض ایده‌بیلمك ایچون بش بیك، اون بیك غروس قیمتی اولان اراضی‌یی ترهین ایتمك زراعك طبیعی ایشنه كلدیكندن اونلر محتكر زنكینلردن یوزده یكرمی بش، اوتوز وصره‌سنه كوره دها زیاده فائضلرله پاره آلیورلر. قرق بیك لیرا سرمایه‌سنی اقراض ایده‌رك ذاتاً قاصه‌سی بوش كبی قالان زراعت بانقه‌سنك همان هیچ برفائده‌سی اوله‌میور.

منتظم بر تحریر املاك اجرا ایدیله‌مامسی افراد قدر حكومتیده متضرر ایتمكده‌در. چونكه حكومتده ویركوسنی او اسكی تحریرده تقدیر ایدلمش اولان قیمتی نظر دقته آله‌رق استیفا ایدییور، ضرر طرفینی تقدیر ایدن زراع تحریر معامله‌سنك اجراسی ایچون فدا كارلق ایتمكه، پاره ویرمكه مهیادر.

حكومت ایسه اووقت شیمدی تحصیل ایلدیكی املاك واراضی ویركوسنك مثلا طرسوس قضاسنده پك چوق آرتدیغی ومكلفینك بونی كمال خواهشله اعطا ایلدكلرینی كوره‌جكدر.

بوجوارده آلات جديدهٔ زراعيه استعمالى تعمم ايتمكده . بوندن حاصل اولان فوائد تقدير ايدلمكده‌در . فقط بونلرك همان تداركى قابل اولمديغندن استعمالى محدود بردائره‌يه انحصار ايليور . بونك ايچون زراعت بانقه‌سى ماكنه‌لر جلب وزراعه توزيع ايتسه ياخود اوفاق براجرت مقابلنده ايشنى كورونجه‌يه قدر تجربه ويرسه بويوك برخدمت ايفا ايتمش . زراعتى احيا ايلمش اولوردى ،

اطنه ولايتنه ژاندرمه يتيشديرمك اوزره تأسيس اولنان مكتب طرسوسده آچيلمشدر . بومكتبى زيارت ايتدم . آلتمش سكزى غير مسلم اولان اوچ يوزه قريب افرادك تعليم وتربيه‌لريله اشتغال ايديليور بر قاچ آيلق مساعينك ثمراتى اوله‌رق مكتبك هرجهتنده مشهوداولان انتظام عسكرى نظر تقدير وحيرتى جاب ايتمكده‌در .

مكتبك پروغرامنده معلومات عدليه ، معلومات محليه ، معلومات شخصيه كبى درسلرده كوروليوركه اكر افراد بونلرى اوكره‌نه‌رك آكلايه‌رق چيقارسه كنديلرندن پك اساسلى ، نافع خدمات انتظار ايديله‌بيلير .

معارف طرسوسده‌ده پك روحسز ، عادتا هيچ دنيله بيله‌جك برحالده‌در . مكتب رشديه ديه كوتورلديكم محل بر مكتب بناسندن باشقه هرشيدر ، پنجشنبه اولمق مناسبتيله‌چوجوقلر ايركن صاليويرمش ايسه‌ده طلبه‌نك مقدارى آلتمشه قريب اولديغنى اوكره‌ندم . مكتبده اوطوريله‌جق صره‌لر بيله‌يوقدى بوراده‌كوريلن پيسلكه، انتظامسزلغه نظراً معلملرك ، طلبه‌نك حالنى دوشوندم قرق اللى قدر چوجوغك دولدورلديغى هواسز برير ، بناسى‌ده انسانى متأثير ايتمكده مكتب

رشدیدن کری قالمیوردی. بوراسی مکتب ابتدائی منتهی صنفنه تخصیص ایدلمشدر. کرك قبریسلی اولان معلم افندی کرك چوجقلر وبوتون مکتب لسان حال ایله زائردن استعطاف مرحمت ایلیور کبی دی.

طلبه‌نك مکتسباتنه، صورولان شیلره بر جواب آلنمسنه نظراً معلمك وقتنی بوش کچیرمدیکی اکلاشیلیور. لکن مکتبدن چیقارکن قلبده امید وجسارت یرینه ترددلر، تأثیرلر حس ایدیلیور.

دیکر مکتبلرك حالی ایسه دها ایی دکلدر. یالکز یکی کشاد اولنان اتحاد وترقی مکتبنده بر آز حیات وار. مکتب رشدیه‌نك ایلك صنفی ایله صنوف ابتدائیه‌یی مشتملدر. سلانیکدن جلب ایدلمش اولان بر مدیر ایله درت بش معلمك تحت اداره وتعلیمنده اولوب الیوم یوز اون طلبه‌یه مالکدر.

مکتب بناسی استیجار ایدلمشدر. مصرفك علی الدرجات چوجقلردن بر اجرت آلنه‌رق قاپادلمسنه چالیشیلورسه‌ده مکتبك استقبالی تأمین ایدلمش دکلدر.

بوتون دیکرلرنده اولدیغی کبی بوراده‌ده حفظ الصحه‌یه رعایت ایدلمیور، منتظماً پنجره‌لر آچدیریله‌رق تجدید هوا قابل ایکن بیلمم که نه‌دن بوکا دقت اولونه‌میور. بونك ایچون چوجقلر تعفن، پیس قوقولر ایچنده اوطوریورلر.

غیر مسلم وطنداشلرك چوجقلری امریقا مسیونرلرینك، فرانسه قتولیکلرینك مکتبلرینه دوام ایدییورلر، بورالرده اوقویورلر، تربیه ایدیلیورلر.

مقصد تأسسلری، فکر واملری معلوم اولان بو مؤسسه‌لردن

چیقه‌جق ، یتیشـه‌جك اولاد وطنك عثمانلیلقله نه قدر علاقه‌دار اوله‌جقلرینی اکلامق ایچون چوق دوشونمکه حاجت یوقدر.

حکومتك شیمدیلك معارف ایچون لازم کلدیکی قدر معاونت ایده‌میه‌جکی اکلاشیلیور. چونکه پاره یوقدر. او حالده بز ، اهالی نه ایچون دوریپورز ؟ حمیتدن ، وطندن، ملت وممکلتدن بحث ایدن زنکینلرمز نه‌یی بکله‌یورلر ؟ او زنکینلرکه دور سابقده بر رتبه، نشان آلمق ، پاشا اولمق ایچون یوزلرجه لیرالر ویررلردی . شیمدی مثلا طرسوسده بولنان زنکین‌ذوات معارفك احیاسی ایچون نزدلرنده هیچ بر اهمیتی اولمیان بر قاچ غروشی ویره‌رك ابراز حمیت ایتمکدن نه‌دن‌چکینیورلر؟ بوکا مقابل شیمدی اونلركناملرینه اضافه ایدیله‌جك «حمیتلی» صفتنك شرفی عجبا او یالدیزلردن، ضرمه‌لردن، دها آزمیدر؟

حکومت یاپه‌ماز، ملت، اصحاب اقتدار لا قید دورور، صکره بیلمم که استقبال نه اولور ؟

دونما اعانهٔ مایه‌سی ایچون طرسوس قضاسی کویلردن بش یوز لیرا طوپلاندی، دهاده بر قاچ یوز لیرا جمع‌ایدیله‌جکی مأمولدر . طرسوس زنکینلرنده ایسه هیچ بر حرکت مشاهده ایدلمیور . لکه‌لی ماضیلری خاطرلاتمامق ایچون زنکینلر بویله وسیله‌لردن استفاده ایتملیدرلر .

طرسوس دائره حکومتی خارجدن نه قدر مهابتلی کورینورسه داخلاً او قدر انتظامسزدر . تشکیلات اخیرهٔ عدلیه اوزرینه تعیین ایدیلان جزا رئیسی،مدعیٔ عمومی معاونی کبی مأمورلرك اوطوره‌جق برر اوطه‌سی ، اسکله‌سی یوقدر. بو ایکی مأمور هله مدعیٔ عمومی

معاونی دفترلری قولتوغنده اوطه اوطه دولاشمقده‌درلر. معاملات عدلیه‌سی طرسوس قدر کثیر اولان بر قضا یوقدر دنیله بیلیر.

تشکیلات اوزرینه بویوك بر تبدل باشلامش ایسه‌ده منتخب، ایکی یوز غروش معاشلی اعضالرك ابقا ایدلمسی، حقوق ریاستنك ینه نائبه مودوع بولنمسی مأمول اولان فوائدلرك تماماً تجلیسنه مانع اولویور.

معاملاتی ایفا ایچون طبیعی هرشیدن اول لوازم قرطاسیه، دفترلر ایستر. حالبوکه بو جهتده‌ده تنسیقات اجرا ایدلمش اولملی که تشکیلاتدن اول اللی غروش اولان قرطاسیه بدلی قرقه ایندیرلمش. معاملاتی بودرجه کثیر اولان بو دائره قرق غروشله ناصل اداره ایدیلیر، ایش چیقارمیان بر مأموره سببی صورولنجه کاغد، قلم، مرکب ودفتر ویرمیورسکز. نه ایله ایش کوره‌یم. جوابی آلنیرسه کندیسنه نه دنیله‌جك ؟

عدلیه‌نك هیچ بر دائره‌سنده منتظم، قانونك تعریف ایتدیکی دفترلر موجود دکلدر واك برنجی سبب‌ده پاره‌نك یتیشمامسی حسبیله تدارك اولونه‌مامسیدر.

عدلیه نظارتی مأمورلر کوندرییور: فقط بونلرك اوطوره‌جق یرلری یوق، کاغدلری، قلملری، دفترلری یوق.

دائرهٔ استنطاقده بو قدر ایش وارکن مرکز ولایته تعیین ایدیلن مستنطقك وکالت ایتمسی امری ویریلیور.

عدلیه‌دن بحث ایدرکن کچنلرده جریان ایدن بر وقعه‌نك ده حکایه‌سی مناسب اوله‌جق: طرسوس املاك کاتبی اصحاب مصالحك برندن ایشنی کورمك ایچون بر لیرا رشوت ایستر. او ذات ده کیفیتی قائمقامه

اخبار ایدر . اوصره‌ده طرسوسده بولنان مرسین مبعوثی عارف حکمت بك ومأموریتدن بعضلری حاضر اولدقلری حالده بر لیرانك بر طرفنه چاقی ایله « حکمت » دیکر طرفنه بر ییلدیز اشارتی یاپیله‌رق مراجعت ایدن ذاته بونی املاك کاتبنه ویرمسی تنبیه ایدیلیر . ایرتسی کون بوذات کلوب لیرایی ویردیکنی افاده ایلر . بونك اوزرینه مبعوث ، قائممقام ، نائب وضابطه مأموری کاتبك نزدینه کیدرلر . قائممقام چانطه‌سنی چیقارمسنی سویلر بو اشارت ایدیلن لیرا چانطه ایچنده‌کی دیکر صاری قارداشلرینك آره‌سنده ظهور ایدر . کاتب حقنده عدلیه مستنطقی تحقیقات اجرا ایلیه‌رك هیئت اتهامیه‌جه‌ده جنایتله اتهامنه قرار ویریلیر واوراقی مرسین محکمه‌سنه سوق اولونور. محکمه طرسوس قائممقامنی وحاضر بولنان سائر مأمورلری شاهد اوله‌رق استماع ایدر وهپسی اشارتلی اولان لیرایی طانیه‌رق چانطه‌دن چیقان لیرانك بو اولدیغنی بیان ایلرلر .

بو بر اهین اوزرینه مأمور طبیعی تجزیه ایدلمشدر ، دیه‌جککز دکلی ؟ بالعکس محاکمه، مأمورك برائتی وچانطه‌سندن آلنان لیرانك کندیسنه اعاده‌سی قراریله نتیجه‌لنیور .

هیچ انتظار ایدلمه‌ین بونتیجۀ غریبه‌دن احتمال که مرسین مبعوثی‌ده خبرداردر . عجبا مسئله‌نك تدقیق واستیضاحه دکری یوقمی ؟

وقعه‌ده ارمنی محله‌سی یانه‌رق درت بش یوز عائله آچیقده قالمشدر. محله الآن او حالده دورویور . اساساً طرسوسده برشی یوق ایکن اطنه وقوعاتنك تأثیراتی وبر کون شمندوفردن اکثریسی اوزاق ولایتلر اهالیسندن بر چوق آدملرك چیقه‌رق اهالی‌یی تشویق ایتملری

ارمنیلرك طرسوسدن اوته‌یه بری‌یه قاچمغه باشلاملری مسئله‌یی آله‌وله‌ندیرمشدر. ایلك سلاح استاسیونده پاطلامش، بوندن صوکره سلاح اولان یرلره هجوم ایدیله‌رك وقوعات باشلامش، ارمنی محله‌سنه آتش ویرلمشدر. بونك نتیجه‌سنده ایسه طبیعی صره یغما کرلکه کلیر.

وقعه‌نك طرسوسده‌ده ظهور ودوامنه‌سبب اولان‌شیلردن برنجیسی حکومتك او وقت بولندیغی حال و وضعیتدر دنیله بیلیر. عسکر کلنجه‌یه قدر عاصیلر قارشیلرنده بر قوهٔ مانعه کورمامشلر، ایستدکلرینی یاپمشلردی.

بوکون بروضع یتیمانه عرض ایلین ارمنی محله‌سنك حالی طرسوس ایچون قانایان برجریحه‌در. بونی آنجق عادل، وظیفه پرور برحکومتك مشفق أللری صارا بیلیر.

مرسیندن اعتباراً بنم ایچون غریب، بیکانه بر حیات قایناشمغه باشلادی. بوکا آلیشه‌میورم. حالا معناسنی اکلامقده روحنه نفوذ ایتمکده مشکلات چکمیورم.

عرفیه

— ١٦ کانون‌ثانی ، ١٢٣٥ —

عرفیه‌یه کیتمك اوزره آطنه‌دن کانون‌ثانینك اون ایکنجی صالی کونی حرکت ایتدم . شوسه بر قاچ کیلومترو دوام ایتدکدن صوکره ختام بولدی .

بوندن صوکره هرنه‌وقتسه یاپیلوب حالیله ترك ایدیلن وبو کون اوزرندن کچمك قابل اوله‌میان یولك اوزرندن کیدلمامکه ممکن مرتبه چالیشمق ویولدن تباعد ایلمه‌مکه‌ده دقت‌ایتمك صورتیله چاموردریاسنده بر سیاحت باشلادی .

یایا یورومك مجبوریتنده اولانلر آیاقلرندن چیقاردقلری چوراب وقوندوره‌لرینی اللرینـه آلوب باجاقلرینی‌ده صـیوایه‌رق بر دره‌دن کچیورمش کبی باته چیقه یول آلمغه چالیشیورلردی . بعضـاً‌ده آرتق قوتی قالمیه‌رق برچوق نوازشلره ، قامچی‌ضربه‌لرینه رغماً آرقه‌سنده‌کی آرابه‌یی کوتورمك ایچون بر آدیم آته‌میـان ، آیاغنی قیملداته‌میـان حیوانلره تصادف اولونیور ، آرابه‌جیلرك بو چاره‌سزلکه قارشی‌ناصل حرکت ایتمك لازم کلدیکنی دوشوندکلری کورولیوردی .

بو مشـکلات ایچنده حیاتلرندن‌ده اوصانه‌رق برر جانلی جنازه حالنی آلمش اولان بو آدملرك بزم آرابه‌یه ، بکا عطف ایتدکلری

نظرده مندمج معناى فتور وحسدن تيتره‌يوردم . زواللى انسانلر !
بويله نظرم انعطاف ايتديكى هر لوحۀ ذى‌حياتدن بر حصۀ يأس والم طوپلايه‌رق كيجه‌يى كچيره‌جكمز مسيسه كلدك ، مسيسه كيريلركن ايكى اوچيوز متروالق بر مسافه‌ده منتظم شوسه اولديغنى سويله‌مامك حق ناشناسلق اولور .

مسيس جيحان نهرى كنارنده بر ناحيه مركزيدر . بوراده بر كيجه قالمق وصباحيسى ايركن حركت ايتمك مناسبتيله كوبى كورمك ومعلومات ايدنمك قابل اوله‌مادى . ذاتاً اهاليدن يابانجيلره خصوصيله بزم كبيلرينه قارشى بر اجتناب وار . مع‌مافيه صباحلين بنى بر كيجه خانك بر اوطه‌سنده مسافر ايدن مسيسى ، اونك اهاليسنى قلباً وغياباً سلاملايارق ، اقبال وترقيسنى تمنى ايدرك ترك ايلدم .

نهرك اوزرنده‌كى كار قديم . طاشدن ياپيلمش كيم بيلير قاچ يوز سنه‌لك كوپرى‌يى كچركن قارشيمده خاطرات ماضيه ، بويوك اجداد جانلانمش كبى اولدى .

اوزرنده يورومك سعادتنى هرقوله بخش ايتمين موهوم شوسه مسيسده نهايت بولمش ايدى . بوندن صوكره تعقيب ايديله‌جك خط بورا آرابه‌جيلرينك « قره‌يولى » تعبير ايتدكارى پاتيقه‌مسى برشى‌ايدى ومع‌التأسف چاموريه باشلامشدى . جيحان واديسنى تعقيب‌ايديبور ، آره‌صره كويلره تصادف ايليوردق . بعضاً بو كويلرك آره‌سى پك ياقين اولديغى حالده يكديكرينه هيچ بكزه‌ميورلردى . بو كويده‌ايچنده اوطوروله‌ميه‌جق قدر غير منتظم ياپيلمش . اوزرلرى طوپراقله چالى چيرپى ايله اورتولمش برر كومسه بكزه‌ين أولر كورولديكى حالده

دیکرلرنده منتظم بنالر ، اولدقجه تمیز کینمش انسانلر ، بر اثر حیات مصادف نظر دقت اولویوردی .

بو فرقك سببنی صوردم ، آکلادم‌که نظری ممنون ایدن بو کویلری روم ایلی مهاجرلری یاپمشلردر . فی‌الحقیقه بو سبب کافیدر . آسیانك اك کوزل پارچه‌سی اولان زواللی آناطولی ممالك متمدنه‌یه نظراً او قدر کری اولان ، اوقدر نقصانلری بولنان روم ایلی‌یه بکزه‌یه‌بیلمك ایچون دها بر چوق سنه‌لر ایسته‌یور .

عرفیه‌یه یاقلاشنجه ینه اوکمزه بر شوسه طاشلاغی چیقدی وباشقه کیده‌جك بر یر اولمادیغندن آرابه بالمجبوریه بو یوله کیردی . فقط چامور آرتدی ، پاتیقه‌ده کیدیلرکن چکیلن زحمت‌ده تضاعف ایتدی . بویله‌جه بر مدت یورودکدن ، حیوانلر عادتا چامورله کوره‌شدکدن ، چارپیشدقدن صوکره بردن‌بره چامور بیتدی .

چونکه ینه منتظم طاش فرش ایدلمش بر شوسه باشلامش ایدی‌که بوده شهره قدر بر ایکی کیلو مترو دوام ایلیوردی .

آطنه‌دن چیقیلیرکن درت بش کیلو مترو ، میسیسه کیریلیرکن ایکی اوچ یوزمترو ، عرفیه مدخلنده بر ایکی کیلومترو شوسه‌یاپیلمش اولمسنه وبونلرك هپ شهرلرك جوارینه تصادف ایتمسنه نظراً انسانك بونلری نظری آلداتمق ، کوز بویامق ایچون انشا ایدلدیکنه حکم ایده‌جکی کلیور .

اسم قدیمی « یارصووات » ایکن مهاجرین ناحیه‌سی نامنی آلان واوچ یوز طقوز تاریخنده حمیدیه نامیله بر قضا حالنه افراغ ایدیلوب مؤخراً‌ده عرفیه تسمیه ایدیلن بو قضانك اهالیسی همان چرکس ، تاتار وروم ایلی مهاجرلرندن مرکبدر .

بو حوالیده اسکان مهاجرین قریم محاربه‌سندن صوکره باشلایور. بیك ایکی یوز یتمش تاریخنده هجرت ایدن یکرمی بش ، اوتوز بیك قدر نوغایلر بو قضا داخلنده اسکان ایدلمشلرسه‌ده اقلیمله امتزاج ایده‌مدکلرندن الیوم پك آز قالمشلردر .

اراضینك قوهٔ انباتیه‌سی فوق‌العاده بر درجه‌ده‌در . طوپراغك بر ایکی متره‌لق سطحی طبیعی ، نباتی کوبره‌در . سنه‌ده ایکی محصول ادراك اولنور .

بوراسنك‌ده منبع حیاتی زراعتدر ، اهالی‌ده بونکله مشغولدر . فقط اراضی بوقدر منبت ووسعتلی اولدیغی ، حتی کوبره استعمالنه‌بیله حاجت قالمادیغی ، رنجبرده چالشدیغی حالده نه ایچون لازم کلدیکی قدر استفاده ایدلمیور نه‌دن زراع ضرورتدن ، سفالتدن قورتوله‌میور ؟ بوکون بو حوالیده اراضینك دونمی یارم لیرادن بر لیرایه قدر وبعضاً دها زیاده فیأتله آلتوب صاتیلیور . وبو قیمت دائما ترقی ایدییور . حال بوکه حکومت وقتیله دونم باشنه ایکی غروش، یوزپاره بش غروش برقیمت تقدیر ایتمش وحالا بوکا اعتبار ایدلمکده بولونمشدر بر رنجبر صیقیشنجه ، خارجك معاونتنه محتاج قالنجه حکومته زراعت بانقه‌سنه التجا ایتمك ایسته‌یور. لکن بوراده اویله مشکلات منطقسزلق وارکه مثلا یکرمی اوتوز لیرا استقراض ایتمك ایچون بش یوز بیك دونمك اراضی‌یی ترهین ایتمك ؛ ایچه برزمان بو اراضینك حقوق تصرفیه‌سندن قسماً فراغت ایتمك لازم کلیور . بو اراضینك ایسه خارجده‌کی قیمتی فضله‌در وقارشولق کوستریله‌رك دها زیاده پاره تدارکی قابلدر. بناءً علیه رنجبر حکومتدن برمدد اولمدیغنی آکلادیغندن خارجه ، بویله ایشلرله مشغول اولان اصحاب ثروته ، تاجرلره

كيديور وآرتق احتكار ، انصافسز فائضلر، قاريشيق ايشلرباشلامش اولیور .

او ، محصولاتك ادراكى زماننده اوده‌مك اوزره آلديغى مثلا اوچ ليرايه ايكى ياخود اوچ آى ايچون برليرا فائض ويرييور وياخود آلديغى بركيله تخملق ايچون بر ايكى مثلى ويرمكى قبول ايدييور . موسم ادراك حلول ايدنجه مقرض رنجبرك قره قوش كبى باشنده‌در، حكومت بلكه مطلوباتنى تماماً تحصيل ايده‌مز ، لكن بو بر پاره ، بر حبه بيله براقماز . حقنى فائضيله برابر آلير .

بو ، رنجبرك اويله بر دردى ، بلاسيدركه بو سنه دها زياده چاليشه‌يم ؛ دها فضله بر آكه‌يم بيچه‌يم ديدكجه، ايشنى ايلرى كوتورمك ايستدكجه تضييقنك آرتديغنى ، بورجنك چوقالديغنى ، محتكرلرك بويوندوروغى آلتنده بوتون بوتون زبون قالديغنى حس ايدر .

ايكنجى بلا حيوان خسته‌لقلريدر . حيوانات بقريه‌يه ، چفت حيوانلرينه اوته‌دن برى عارض اوله‌رق هركويدن، هررنجبر خانه‌سندن برچوق حيوانلرى كوتورن وبر ايكى سنه فاصله ايله تكرار زيارتده قصور ايتمين وباى بقريدر . خسته‌لغك كيرديكى كوى ، خانه سونمش، محو اولمش ديمكدر . رنجبر آخورنده بوش قالان يرى دولدورمق ايچون نه‌لر چكر واكثريا اوزون زمانلر بوكا موفق اوله‌ماز. حال‌بوكه اونك يكانه آلتى ، مساعيسنده رفيق جفا كشى اوكوزيدر . بوطرف اهاليسى آلات جديدهٔ زراعيه استعمالنده‌كى فوائدى آكلامامش دكلدر . فقط نه ياپسينلركه تداركى مشكلدر. بو خصوصده كنديلرينه رهبر اوله‌جق ، ارائهٔ تسهيلات ايليه‌جك برقوت يوقدر . بعضيلرى

بونلری اجرتله‌ده قوللانیورلرسه‌ده بونك‌ده آستاری یوزندن بهالی‌یه مال اولویور او زمان خرمنده محتکرلرك یاننده برده ماکنه صاحبی پیدا اولویور ، حاصلاتك درتده بری‌ده اویوتمق ایسته‌یور .

بو سنه ولایتك هر طرفنده اولدیغی کبی عرفیه قضاسنده‌ده وبای بقری اجرای حکم ایتمکده‌در . حکومتك اتخاذ ایتدیکی تدابیر ایسه اوچ کویه قرانتنه وضعندن عبارت قالمشدر . حالبوکه کوروشدیکم ذوات دها بر چوق کویلرده ، چفتلکلرده هرکون وفیات وقوعه کلدیکنی وحکومته اخبار ایدلمدیکنی خبر ویرییورلر .

وبای‌بقرینك دفع ایدیله‌مامسنده حکومتك قصوری قدر اهالینك اصحاب حیوانك دقتسزلکی ، لاقیدلك و جهالتی‌ده حائز تأثیردر . کویلی ، حکومت خبر آلنجه بعض تدابیراتخاذینه قالقیشه‌جغی ، آلیم صاتیمی منع ایده‌جکنی دوشونه‌رك تدابیر فیه‌دن‌ده خسته‌لق قدر اورکیور ، بونی‌ده دیکر بر بلا عد ایدییور . مع‌مافیه بو ظن پك قولای ازاله ایدیله‌بیلیر . اکر حکومت خسته‌لغك تداویسی ایچون برصورتده صرف مساعی‌یه باشلار . کویلی یاپیلان تدابیرك حقیقةً حیوانی‌قورتاردیغنی کورور آ.کلارسه شبهه‌سزحکومته معاونت‌ایده‌رك الك کوچوك وقوعاتی بیله اخبارده تردد ایتمز . حقیقةً نه‌درجه قریب اولدیغنی بیلمم ، فقط ولایت صحیه بیطری شیمدی‌یه قدر بوقضاده خسته‌لقدن اون یدی بیك حیوانك تلف اولدیغنی سویلیور .

اوچنجی والك بویوك بلا ایسه یولسزلقدر . قضا داخلنده هیچ شوسهٔ یوقدر . اهالی ایستدیکی قدر چالیشسین ، احتیاجاتندن فضله محصول یتشدیرن، بونی هانکی واسطه ایله نره‌یه سوق ایده‌جك نره‌ده برمخرج بوله‌جق .

بحر سفیدك بلكه دنیانك اك كوزل لیمانلرندن بری اولان یورطه‌لق لیمانی بو جوار ایچون اك مكمل ، بولونماز بر اسكله‌در . وعرفیه‌یه درب بش ساعتلك برمسافه‌ده كائندر فقط آره‌دن یول ، واسطه‌سیله نقلیه بولنمامق حسبیله ایدیلن استفاده هیچ مثابه‌سنده‌در .

سنه‌نك بر چوق كونلرنده شیمدیكی كبی یاغموردن، چاموردن كچیله‌میه‌جك ایامده مرور وعبور منتظمدر . اورادن بورایه كله‌جك امتعه‌نك . بورادن سوق ایدیله‌جك محصولاتك نقلی ایچون مساعد كونلر ، هوالر بكله‌مك ، صوكره بیك مشكلات ایچنده نقل ایتمك لازمدر .

اهالینك ، تبعه‌نك باشنده‌كی بوبلالر آسمانی دكلدر . بناءً علیه ازاله‌سی ایچون لازم كان شیلری یاپمسنی ، ایی بركون كورمین خلقه كنیش نفسلر آلدیره‌رق « بزی‌ده دوشونلر وارمش » دیدیرتمه‌سی حكومت حاضره‌دن بكلر وتمنی ایدرز .

عرفیه جیحان نهری ساحلنده برشرید كبی فقط غیر منتظم صورتده اوزامش برشهردر .

اك منتظم ، سوزده قالدیرملی اولان چارشو جاده‌سندن چاموردن كچمك ، یورومك پك كوجدر . قالدیرمسز اولان محلات آره‌سنده‌كی سوقاقلر اوقدر پیس ، اوقدر چاموركه بو آدملر بو پیسلك آره‌سنده ناصل اوطوردقلرینه بوسوقاقلردن ناصل كچدكلرینه حیرت ایدییورم . ایچه وارداتی اولدیغی روایت ایدیلن بلدیه بو قصبه‌ده هیچ برشی یاپمامش قائممقاموبلدیه رئیسی چارشو ایچنده‌كی جاده‌نك نافعه طرفندن

یاپیله‌جغنی سویلیورلر . اکر بونی بکلرلرسه هیچ برشی اولمیه‌جغنی کندیلرینه شیمدیدن اخطار ایدرم .

شهر ایچه‌جك ، قوللانه‌جق صوینی جیجاندن تدارك ایلیور . فقط نهردن صو آلمق صوك درجه‌ده تهلكه‌لی ، مخاطره‌لیدر . اوفاجق بر عجله‌نك ، عجمیلكك نتیجه‌سی موت ، بوغولمق اوله‌بیلیر . زیرا نهرك مجراسی پك بطاقلقدر ، آیاغك باصدیغی براوچورم اولدیغندن قورتولمق اكثریا ممكن اوله‌ماز . عرفیه‌نك هرسنه بو اوغورده بش اون قربان ویردیكنی ینه كندیلری سویلیورلر . صوایسه جوارده بعض بطاقلق اراضیدن كچدیكندن مضر صحتدر .

مرسینده باشلایان میلان سفاهت ، قمار واونك قارداشی اولان اویونلره ، مسكراته ابتلا بوخلقده‌ده مشاهده ایدیلیور . كیردیككز بر قهوه خانه‌ده كنجلرك اختیارلرك ، باشی صاریقلی خواجه‌لرك ، شیخلرك اویناد‌قلرینی لاینقطع صباحدن آقشامه قدر اوینادقلرینی كوریورسكز . پاره‌سی اولان اوینایور ، اولمیان اوینایور . بعضاً قهوه‌جی ایله مطلقا اویونجی اولان مشتری آراسنده منازعه‌لر ، شاقالارده اولویور . قهوه‌جی صباحدن بری اوینایورسك ، شوقدر متالك بورجك وار پاره‌لری ویرده اویله اوینا ، دییور . اوته‌كی انكارایدییور ویرمم دییور و آرتق اویونك‌ده ، هرشیئك‌ده طادی طوزی قاچیور .

اوطورمقده اولدیغم خان داخلنده مسكرات صاتیلان بر یروار . بوراده اك زیاده ایشله‌ین پازار تجارت بوراسیدر دیه‌بیلیرم . صباح آچیلدیغندن آقشام قاپانجه‌یه قدر . هیچ بوش قالمیور . صباحلین ، یمك یركن ویدكدن صوكره دائما ، دائما ایچیورلر . بومیخورلر آره‌سنده‌ده كنجی ، اختیاری ، قاووقلیسی وار . كویلیسی وار .

سوقاقلردن كچركن اويناپان ، غوغا ايدن ، آغلايان كوچوك چوجوقلر بوتون بو مشغوليتلرى ترك ايدرك همان يابانجى اولديغنى تقدير ايتدكلرى آدمك ياننه شتاب ايديپورلر وأللرينى آچەرق ، درلو اوضاع واطوار آلەرق اون پاره ايستەيورلرديلەنيورلر . حتى بونلرك آرەسنده كيسەسى بوينده مكتبدن دونن چوجوقلره تصادف ايتدم. بردفعه بويلهاوزانمغه آليشان أل كرى چكيلەبيرمى بيلمم ؟

عرفيەده رشدى وابتدائى مكتبلرى بر بنا داخلندەدر . بر قات اولان بو بنانك كنيشجه ايكى اوطەسى مكتبلره ، اوطەيه بكنزەين بر محلى غالبا معلمينه تخصيص اولونمش وديكر بر اوطەسىده رشديه معلمى كنديسنه ياتاق اوطەسى اتخاذ ايتمشدر . ابتدائى قسمنده يوز ، رشديەده يكرمى طلبه وار. بويكرمى چوجوق يكديكرندن فضله برشى اوكرنمدكلرى، بيلمدكلرى حالدهاوچ صنف اوزرينه ترتيب ايدلمشلردر. معلملر مكتبده بر مدت عسكر بولونمسى ، برمدت پروغرام وكتاب وخواجهاولماسى كبى سببلرله تدريساته بربچق آى قدراول باشلانديغنى سويليور .

رشديه معلمنه ماذامكه ، ديدم ، موجود يكرمى طلبهنك معلوماتى عينى درجەدەدر.اوحالده بويلهاوچ صنفەيايەرق كنديكزى آلدادەجغكزه بويكرمى چوجوقله مكتبك برنجى صنفنى تشكيل ايديكز وبوترتيبى تعقيب ايدايكز. معلم افندى تكليفى موافق بولدى، آنجق ، يازيلەرق مأذونيت استحصالى لازم اولديغنى افاده ايتدى .

چوجوقلرك درجهٔ معلوماتنى ، معلملرك وظيفەلرينى ايفا ايدوب ايتمەديكلرينى بيلمم فقط مكتبك هيئت عموميەسندن انتشار ايدن

معنا امید بخش دکلدر . برکره بویله برسقف آلتنده ، یوز چوجق بر یرده ، رشدیه‌ده اوچ صنف بر آرده‌ده اوقومق ، اوکرنمك قابل اوله‌میه‌جغی ایلك نظرده آکلاشیلیور. یازیق ، دیمك که جالی یوقاریده سویلدیکم اولان بوقضا مرکزنده‌ده استقباله عائد برامید ، آتیلمش برخطوه یوقدر ،

دائرهٔ حکومتك قاپوسندن کیرن برآدمك الک اول نظر دقتنه تصادف ایدن حبسخانه‌در . بوراسی بر بنا بیله دکلدر ، اوچر بشر پارمق آره‌لق براقلمق اوزره دیرکلری چاتمشلر ، اوزرنی‌ده اورتمشلر وحبسخانه دیه برچوق اشخاصی ایچنه طیقمقده بولونمشلردر. بوکون ایچرده اینجه آدملر کورولیور .

حبسخانه‌یی کزدمدم . مع مافیه اوراده‌کی سفالتی کوره بیلمك ایچون خارجدن شویله برنظر عطفی کافیدر . محبوس ، موقوف دیه بورایه آتیلان بیچاره‌لر برجزای قانونی‌یه دکل خسته‌لغه بلکه اوزونجه مدت قالیرلرسه موته محکومدرلر. بیلمم کشفی یاپیلمش ولایته کیتمش وبیلمم دها نه‌لر اولمش . بونلر هپ سوز . احواله نظراً برچوق زمانلر بوراسی بویله‌قاله‌جق، صاغلام کیرن وجودلری چوروده‌جکدر.

قائممقامك اوطه‌سنه کیرمك ایسترکن برژاندرمه مانع اولدی . اوزون اوزادی‌یه کیم اولدیغمی نه ایچون ونره‌دن کلدیکمی خلاصه ترجمهٔ حالمی صورمغه باشلادی . دوشوندم ، قائممقامك یاننه کیرمك ایسته‌ین هر فرد بویله مشکل برامتحان کچیرمکه مجبور ایسه ایشی واردی. ضبطیه بنم جواب ویرمك ایسته‌مدیکمی، کندینه صوغوق کلن مقابله‌لرمی آکلاینجه شیمدی مجلس واردر، ایچری کیرلمز دیدی. بوامر قطعی‌یه

قارشی .تم ایچون کری دونمکدن باشقه یاپیله‌جق برشی قالمامش ایدی.

الیوم قائممقـام بولنـان ذات ولایت مکتوبی قلمی ممیزی ایکن تنسـیقاتده بورایه تعیین ایدیله‌رك کلمش . بوتعیینك صورت اجراسـنه نظراً کندیسنك صاحب مزیات بولوندیغنه‌حکم ایتمك‌طبیعی وضروری ایسه‌ده برقصوری، بویله معتنا بروظیفه‌یی حقیله ایفایه مانع برقصوری وار . اوده یورغونلق ...

احوالی معلوم اولان دوائر سائره‌ده آز چوق بر فعـالیت وار . مـأمورلر هپ تنسیقاتدن صـوکره کلمش اولدقلرندن جدی ، مملکت ایچون نافع خدماته موفقیتلری تمنی اولونور .

هر کون حکومتك صـالوننده مشهود غلبه‌لکی طوپلایان دائرهٔ عدلیه‌در . لکن بونلرك برقسمی اکثریا ساعتلرجه انتظاردن صوکره ینه ایشلری کورلمکسزین عودت ایتمکده‌درلر. چونکه محکمهٔ حقوقه ریاست ایده‌جك اولان نائب حالا کلمامشدر. اعضای منتخبه‌دن برینك وکالةً ریاست ایتمسی صورتیله هیئت محکمه‌نك تشکلی قابل ایسـه‌ده بعضاً اعضادن بریسی‌ده خسته‌لانیور. بناءً علیه محکمه طوپلانه‌میور . الك ایسی بو حالی وقتیله اصحاب مصـالحه بیلدیره‌رك بیهوده انتظـار ایتماملرینی تأمین ایکن بوده یاپلادیغندن صـالوندن غلبه‌لك اکسیـك اولمیور .

تشـکیلات ایجـابنجه بورایه‌ده بر جزا رئیسی ایله مدعیٔ عمومی معاونی کوندرلمشدر. طرسوسده اولدیغی کبی عرفیه‌ده‌ده بوایکی‌مأمورك اوطوره‌جق برر اوطه‌سی ؛ اوزرنده معـامله ایفـا ایده‌جك دفاتر و اوراقی یوقدر . مدعیٔ‌عمومی‌معاونی برطبقه‌لق برکاغد اولان معامله

دفترینی، عادی بر کاغد ایچنه صاردیغی رسمی مهری جبنده طاشیمقده‌در. هانکی اوطه‌ده راست کلیرسه جبندن دفترینی مهرینی، چیقاره‌رق معامله یاپیور وبونی او کاغد پارچه‌سنك اوزرینه قید ایدیور. عموم دوائر عدلیه‌یه عائد قرطاسیه بدلی اللی غروش ایکن تشکیلاتدن صوکره اون غروش تنزیلیله قرقه ایندیرلمشدر. اوطورمق ایچون یری اولمیان ایشله‌مك ایچون وسائطه، آلاته مالك بولنمیان مأمورلر!

عرفیه‌ده ارمنیلرك اوطوردقلری قسم الیوم قضا ایچون بر شین، بر لکه‌در. بوتون غیلریله برابر بوراسنی‌ده وقوعاته اشتراك ایتمش، بوراده‌ده بر چوق آدملر اولدورلمشدر. هایدی اونلر سلاح آتدیلر بزده مقابله ایتدك دینلسین. فقط اولری یاقمق، اشیانی یغما ایتمك تمجبا نه‌دن ایجاب ایتدی؟ مقدار تلفاتی سویله‌میه‌جکم. فقط عرفیه کبی بر موقعده‌کی اهمیتسز ارمنی اولرینك یکرمیسنك اوتوزینك یاقیلدیغی بوکونکی آثارندن آکلاشیلمقده‌در. بونلرك آراسنده بولنوب صاحبلری اسلام اولان مبانی‌یه هیچ برشی یاپیلمامشدر ارمنی کلیساسی کیم بیلیر نه کبی مطالعاته مبنی یاقیلمامش فقط تخریب ایدلمشدر. شیمدی بونك ایچنده دولکرلر تعمیریله، بلکه یکیدن انشاسیله مشغولدر.

آطنه فاجعه‌سی الآن بر چوق آجی حقیقتلری، وحشتلری صاقلایور. البته بر کون بو پرده ییرتیله‌جق، حقیقت بوتون عریانلغیله کندیسنی کوستره‌جکدر.

ارزين

— ١٩ كانون ثانى ١٣٢٥ —

عرنفيه‌يى كانون ثانينك اون يدنجى پازار كونى ترك ايله اورزينه متوجهاً حركت ايتدم .

اولكى مكتوبمده يازديغم چامور دها شهردن چيقمه‌دن باشلادى. بعضاً تحملفرسا برحاله كله‌رك اورزينه قدردوام ايتدى. نافعه ناظرينك روم ايلى سياحتندن آلديغى نوطه‌لرى ترتيب ايله مشغول اولديغى غزته‌لرده اوقومشدم . برهفته ظرفنده شمندوفرله برچوق كيلو مترو قطع ايدرك بعض استاسيونلره اوغرايوب برركون قالەرق همان جزؤدانه قيد ايديلن نوطه‌لرى ، بونلردن ايديله‌جك استفاده‌نك درجه‌سنى آكلامام .

بو ، دوستلر آليش ويريشده كورسون كبى برشيدر . فقط آناطوليده كونلرجه،هفته‌لرجه مسافه‌لرقطع ايدلديكى حالده‌برشوسه‌يه، منتظم بريوله تصادف اولونه‌ميور . بوايشلرله دها جدى بر صورتده اشتغال ايدلسه ، تمايشلردن فضله يورغونلقلردن صرف نظر اولنسه دها أيى اولمازمى ؟

يولده آره‌صره كويلره تصادف ايديليور . بونلردن بريسنك منظره‌سى حقيقةً يأس آور ومرارت بخشدر . كوى اوزرلرى اوت

کبی شیلرله اورتونلمش قرق اللی کلبه‌دن مرکبدر. جوارنده سورولمش اراضی، اکیلمش تارلالر پك آزدر. قادین ارکك، چولوق چوجوق هپسنك چهره‌لری صاری، اولو رنکنده‌در. بونلر زورله ایسته‌میه‌رك یورییورلر، حرکت ایدییورلر.

کویك آلت طرفنده مزارلغی وار. بوراده هپسی تازه اولدیغی شکللرندن آکلاشیلان ایکی‌یوزقدر مزار کورولیور. حتی شیمدی‌ده اوچ کشی یکی برقبری قازمغله مشغول بولونیورلر.

کویك منظره‌سنه نظراً پك اسکی اولمدیغی، اهالینك روم ایلی مهاجرلری اولدیغی هرشیلردن آکلاشیلدیغی ایچون قبرستانك بووسعت وثروتی نظر دقتمی جلب ایتدی. صبر ایده‌مدم، قبر آچمقله مشغول اولانلری برقاچ دقیقه ایچون حزین ایشلرندن آلیقویدم، بونه‌حال اولدیغی صوردم بونلردن بریسی سونمش نظرلرله بکا باقدی. آه افندی، کورمیورمیسك مزار قازییورز، دیدی وعلاوه ایتدی:

روم ایلینك اڭصوغوق طرفلرندن هجرت ایتدك. بزی بوصیجاق مملکته، بوبطاقلق، سازلق یره اوطورتدیلر. بوراده طوپراق، کوی یری ویردیلر. اووقتدن بری درت بش سنه اولیور. کوی اهالیسنك، هجرت ایدنلرك اونده بری قالمادی. هرکون کویدن بر والده، برپدر، قارداش، اولاد وقاری‌قوجه کیدییور. ایشته بوکونده بونلردن بریسنی طوپراغه ویرییورز.

آرتق صوك بر وظیفه ایفاسیله مشغول بولنان مخاطبك کوزلری دولدی وینه قازمه‌سنی صاللامه‌یه باشلادی. بن‌ده بوتازه مزارلره آنجق برفاتحه اتحاف ایده‌بیله‌رك آرابه‌جی‌یه «سور!» دیدم.

بر آغاجلق آره‌سنده ارزین‌شویله بویله سیچیلمکه باشلانجه دکزده کوروندی و بر آیدن بری‌مشتاقی اولدیغم منظرهٔ تسلیتسازیله قلبمده‌کی مرراتی سیلدی . جبل برکت سنجاغنك مرکزی اولان ارزین بر کویدر مع مافیه تمیز وکنیش جاده‌لری . بعض کوزل خانه‌لریله نظر زائرده برحس توجه اویاندیرییور .

بز ارزینك بوکونلرده متصرفلغك عثمانیه‌یه‌نقل ایدیله‌جکی حسبیله صوك ایام‌زندکانیسنه یتیشدك. اهالینك،هله‌صرف حکومت مأمورینك بوراده بولونمسیله انشا ایتدیردکاری أولری بوش قاله‌جق ، هیچ بر قیمتی حائز بولونمیه‌جق اولان اصحاب ثروت واملاکك ماتمنه اشتراك ایتدك .

فی‌الحقیقه جبل برکت سنجاغی پیاس ، جبل و ارزیندن صوکره دردنجی دفعه‌اوله‌رق اورزینه نقل ایدیلمیور. معاش آلان مأموریندن باشقه منبع‌ثروت واردات تصور ایده‌مین اهالی‌ده بوندن‌صوك درجه‌ده مأیوس برحالده بولونمقده‌درلر .

عثمانیه‌یی بیلمیورم، فقط بوکوی برسنجاق مرکزی اولمغه هیچ بر وجهله لایق دکلدر . اکر فوق‌العاده اوله‌رق بر ناحیه‌یه مرکز اولورسه اهالی بونی کندیلرینه کافی عد ایتملیدرلر .

وقایع معلومه‌نك اثری اوله‌رق بوکویده الیوم درت حبسخانه و بونلرك ایچنده سکز یوز ، بیك شخصی واردر . حتی خان دیه کیردیکمز بنانك آلت قاتی بیله حبسخانه اتخاذ ایدلمشدر بوبنالرك هیچ بری اوطوروله‌جق کبی دکلدر. محبوسلر هپ خسته بکزلی‌در . لکن بو آدملرك حرکاتنه مقابل باشقه درلو حرکت‌ده قابلمیدر ؟

دائرۀ حكومت اتخاذ اولنان بنا برمدرسه خرابه‌سيدر. مدرسه‌نك دار وقاراكلق حجره‌لری برردائره‌يه تخصيص اولنمشدر. شيمدی‌يه قدر مأمورلرك سلامت فكريه‌لرينی محافظه ايله ناصل چاليشدقلری محتاج حل برمسئله‌در.

متصرف خواجه‌سزلقدن ، مكتبلر ايچون معلم بولونه‌ماماسندن شكايت ايدييور. ايديله‌جك تشويقات اوزرينه جوار كويلرده حكومته بار اولمقسزين مكتبلر انشا ايتديرمك قابل اولديغنی ، حتی پياس ناحيه‌سنك بعض كويلرنده مكتبلر آچيلديغنی وكويليلر معلملره اوچر يوز غروش معاش ويرمكی تعهد ايلدكلرينی ، فقط مع التأسف هيچ برطرفده معلم تدارك اولنه‌مديغنی سويليور.

كويليلر هرشيئمز حاضردر، معاشنی‌ده ويره‌جكز بزه يالكز خواجه كوندرك ديه حكومته مراجعت ايليورلر. حكومت ايسه بو مراجعت محقه‌يه ، بوطلب معاونته قارشی هيچ برشی ياپه‌ميور. زيرا معلم يوق. اوچيوز غروش كبی جزئی بر معاشه مقابل كويليلرك چوجوقلرينی اوقوتمق. كويلرده اوطورمق زحمتنی اختيار ايده‌جك فداكاروطنپرور آدملر يوق.

ارزينده بويوكلردن ، بابالردن زياده كوچوكلری ، اولادلری دوشونديرن ومتأثر ايدن مسئله لوانك عثمانيه‌يه نقلی مناسبتيله مكتب رشديه‌نك‌ده سدايديله‌جكی. مكتبسز قاله‌جقلری انديشه‌سيدر. متصرف مكتبی ارزينده براقه‌جغنی وبونك ايچون چاليشه‌جغنی وعد ايدييور. اكر بوده قابل اولمازسه ارزين بوتون بوتون يتيم قالمش اوله‌جقدر.

ايكی قاتلی واولدقجه ای بربنا اولان مكتب رشديه‌نك آلت قتيله اوستنده‌كی بعض اوطه‌لرده بوكون عسكر اوطوريور . بونك ايچون

مکتب قپوسندن کیریلیرکن نوبتجینك «یساق» دیمه‌سنه واونباشی کلوب مساعده ویرنجه‌یه قدر انتظاره معروض بولونیورسکز .

أیجه غلبه‌لق چوجوقلر ایکی درسخانه‌یه تقسیم ایدلمشدر . قاپولر قپالی حتی بریسی کلیدلی اولدیغندن سزجه پنجره‌لردن ایچری کوز کزدیردم . خواجه‌نك النده‌کی صوپا رحله‌لرده ، چوجوقلرك بعض اعضاسنه تصادف ایدییور ، آتش صاچییوردی .

کیمسه‌نك خبری اولمقسزین کیردیکم مکتبدن ینه بویله چیقدم . معلملردن ذاتاً هرکس مشتکیدر . هیچ اولمازسه اومخوف صوپالر ابله اوقدر چوق اویناماسه‌لر .

وقعه‌ده خارجدن هجوم ایدن‌ هالی ارزینده بونان تجارت ایچون کلمش بش اون ارمنی‌یی کسمك ایسته‌مشلرسه‌ده ارزین اهالیٔ مسلمه‌سی اونلری مهاجملره قارشی حمایه ایتمشلر بونك ایچون کیمسه اولدورولمامش اولر یاقیلمامشدر. فقط مهاجملر خارجده، یوللرده یاپمادقلرینی بیراقمامشلردر.

الیوم بوقدر ساکن ، مطیع کورونن بو آدملرك اولدورن ، یاقان ویغما ایدنلر اولدیغنه انسانك اینانه‌میه‌جنی کلیور. لکن بونلر جاهل، نیك وبدی فرقه غیرمقتدر اولدقلری تخطر ایدیلنجه مسماحل ایدلمش اولویور . أوت بو آدملری آنی وفنا هریوله سوق ایتمك قابلدر. وهیچ شبهه یوقدرکه فاجعه‌نك فاعللرندن برچوغی یالکز دیکرلرینی تقلید ایتمشلر، یاپدقلرینك فنا اولدیغنی دوشونه‌میه‌رك آنی برشی یاپیورز ظن ایتمشلردر . مسئله‌یی ، اسبابنی تحلیل ایدرسه‌ك ماهیت اساسیه‌سی بو اولدیغنی آکلارز .

بورادن درت یوله کیده‌جك وخصه‌یه چیمك اوزره اسکندرونه اوغرایه‌جغم .

اسکندرون

— ۲۱ کانون ثانی ، ۱۳۲۵ —

ارزینده یکرمی درت ساعت قالدقدن صوکره عثمانیه‌ده یکی متصرفلغی زیارت ایتمك اوزره درت یوله حرکت ایتدم . ارزیندن چیقنجه ینه یول غائب اولدی . چامور باشلادی .

آطنه ولایتی یول جهتندن پك فقیردر . دیکر ولایتلرده ایی کوتو برشیلر یاپیلدیغی حالده بوولایت بونعمتدن بوتون بوتون محروم بیراقیلمشدر . اکر نافعه نظارتی کله‌جك سنه ایچونده بوسنه اولدیغی کبی ولایته اوچ بیك لیرا تخصیص ایدرسه ینه هیچ برشی یاپیله‌مایه‌جغی آشکاردر .

مع مافیه تعقیب ایتدیکمز طریق عارضه‌لی اولمغله برابر لطیف ایدی . برجهتده تپه‌لری قارله مستور یوکسك طاغلر ، دیکر جهتده اسکندرون کورفزی واردی . انسان بو برفپوش طاغلری کوردکجه بزم طرفلرده‌کی قیشی تخیل ایدییور ، اوشومك وتیترەمك ایسته‌یور ؛ فقط قیزغین برپاز کونشی وجودی ایصیندیرییوردی .

دائما دکزه تقرب ایدییور وبعضاً کویلرك ایچندن کچیوردق . پورتقال اغاجلری ، باغچه‌لکلر آره‌سنده غیب اولان بوکویلر پك خوش منظردر . بورالرده وسعت معیشت ، رفاه حیات اولدیغی

هر شیدن آکلاشیلیور . نظر انعطاف ایتدیکی هرلوحه‌دن روحی متحسس ایده‌جك برشمعهٔ انشراح بولویور. پورتقال آغاجلرینك نشر ایتدکلری بوی مسکر تنفس ایدیلن هوایه قاریشه‌رق قلبه انبساط ویرییور .

برکوی که حیات ایچون. چالیشمق ایچون ، محبت ایچون سکانه هردرلو سعادتلری، وسائط وحظوظاتی وعد ایدییور. بوراده ناموسله چالیشدقدن صوکره زنکینلك، یاشایشدن امید ایدیلن مسعودیت وار وکویك ایچندن کچرکن کوریلن آسوده منظره‌یه ، ساکن و حلیم طبیعتلی کویلیلرك حال مستریحانه‌لرینه باقه‌رق اونلرده بونی تقدیر ایتدکلرینی ظن ایلیورسکز .

لکن طبیعتك عینی ثروت واحتشام مناظری آره‌سنده کویك حالی تبدل ایدییور ، بردن بره قارشیکزده برخرابه‌سی بلیرییور و ایشته بوراده سلسلهٔ محاکات واستدلالاتکزی غیب ایدییورسکز .

کویك ایچندن کچن یولك ایکی طرفنده کائن اولوب هرکچنك کوزینه چارپان ، قلبنی زهرله‌ین بویانمش عائله اوجاقلرینك عددی آز دکلدر . کیم بیلیر بوکوندرت طاش دیواردن عبارت قالان خانه‌لردن نه‌قدر پدرلر واولادلر ، زوجلر وقارداشلر آکسیلمش ، بونلر بوقدر یتیم قاله‌بیلمك ایچون ناصل قانلی وجدانلره صحنه اولمشلردر ؟

ایسترسه‌کز بونی شیمدی قارشیکزده‌کی کویلیلره صوروکز . غایت طبیعی برحالی حکایه ایدیورلرمش کبی سزه هرشیئی سویله‌سینلر یاپدقلرینك‌ده بویله برنتیجه‌حاصل ایده‌جکنی بیلسه‌لردی قطعیاً جرأت ایتمیه‌جکلرینی اعتراف ایله‌سینلر .

انسان اونلرك آغزندن كمال صمیمیتله دوكولن بو اعترافاته قارشی كندیلرینه حدتمی ، یوقسه مرحمتمی ایدلمسی لازم كله‌جكنی تعیینده متردد قالیور . لكن هرحالده بوقدر جهالته ، بومرتبه غفلته قارشی حسیات نجیبه عصیان ایدییور ، قلب انسانلرك دوشدیكی بودركهٔ سفلیتدن ایكره‌نییور .

قریباً عثمانیه قضاسنك نقل ایدیله‌جكی حسبیله ذاتاً بوكون بكزه‌مدیكی كویلكدن قورتوله‌جق اولان درت یول كوزل برموقعده كائندر . هرنوع محصولات یتشدیرییور . بوراده وجوارنده‌كی برقاچ كویده قوزه‌جیلق خیلیجه مترقی اولوب سنوی دیون عمومیه یوز اللی بیك غروش قدر عشر آلیور . شوحسابجه قسم كلیسی درت یوله عائداولمق اوزره بویوزدن اون بش بیك لیراقدر پاره كیردیكی آكلاشیلیور . پورتقال اخراجاتی ایسه دها اهمیتلیدر . بوراده یتیشن غایت ایری ونفیس پورتقاللر صندوقلره قونوله‌رق خارجه ، ممالك اجنبیه‌یه سوق ایدلمكده‌در .

مسافر اولدیغم خانك قارشوسنده كوپك بلدیه دائره‌سی وار . ساعت اون بر اولدیغی حالده بعضیسنك قوجاقلرنده برر ده چوجوق بولنان كنج واختیار بوزواللی ایكی یوز قادینك دائره‌نك قاپوسی اوكنده بیركدكلری و برشیئه انتظار ایتمكده اولدقلری مشاهده اولونیور . بونك سببنی تصادف ایلدیكم برژاندرمه نفرینه صوردم . دیدی كه :

بونلر وقوعاتده اركككلری ، آدملری اولمش اولان قادینلردر . بوكون متصرف كلدی . مقداری بش یوزی كچمش بوكیمسه‌سز قادینلره اعانه پاره‌سی داغیدییور . شیمدی بونی بكله‌یورلر . اولجه‌ده بویله

اعانه پاره‌لری ویرمش ایسه‌ده بودفعه غالبا قرق بش بیك غروش داغیدیله‌جغندن قادینلر أنی پاره آلیورلر ، حتی ایچلرندن اوچ درت لیرا آلانلر بیله واردر .

ژاندرمه بلکه دها زیاده سویلیه‌جکدی . فقط بن دیکله‌مدم . قادینلرك آره‌سنه قاریشدم . حاللریله ، قاللریله بوتون معناسیله کویلی اولان بوزوالیلرك اوغرادقلری مصیبتك ، چکدکلری سفالتك چهره‌لرینه چیزدیکی خطوطده . ترسم ایتدیکی رنك المدن روحلرینی اوقومق قابل اولویوردی .

آقشام اولدیغی حالده بکله‌یورلر ، یوقاریدن اسملرینك چاغرلمسنه وکندیلرینه‌ده بش اون غروش اعانه ویرلمسنه بوتون موجودیتلریله انتظار ایلیورلردی .

ایرتسی کون صباحلین قالقدیغمده ینه بلدیه‌نك اوکنده دها زیاده‌لشمش اولان عینی غلبه‌لکی کوردم . توزیعات دون بیتیریله‌مامش ایدی . فقط ساعت بش اولدیغی حالده متصرف کلمیور ، پاره ویرلمکه باشلانمیور وقادینلرده عددلری تزاید ایدرك بکله‌شیورلردی .

کویلیلر قارشیلرنده سیرایدیله‌جك برنوحه وارمش کبی دورویورلر ، قادینلرك آره‌سنه صوقولیورلر و لاقید نظرله نه‌اولدیغنی آکلامق ایسته‌یورلردی .

لاعلی التعیین بر دکانه کیردم . ایچرده برایکی کشی اوطورمقده ایدی . قیافتندن ، تورکجه‌نی طرز تکلمندن ارمنی اولدیغی آکلاشیلان برینك یاننه اوطوردم . اوته‌دن بریدن قونوشورکن بحث کچن ایشلره انتقال ایتدی . مخاطبم بوراده کوکس کچیردی و :

— اینانیلمیه‌جق شیلر، دیدی. بویله ایشلرك اوله‌جغی کیمسه‌نك عقلنه کلمزدی . نه‌اولدی . ناصل اولدی آکلایه‌مادق . کرك بوراده وکرك جوارده‌کی درت بش کویده بولنان اسلاملرله ارمنیلر اوته‌دن بری قارداش کبی کچینیرلردی خصوصیله مالَلرك بریرده اولمسی عینی ایشلرله اشتغال ایدلمسی، بر چوقلرینك بربریله مشترك بولونمسی کبی سببلرله دائما برآرده‌ده بولونیورلر ، صوك درجه‌ده سه‌ویشیلیردی . برازمنی دوکون یاپسه دعوتلیلرینك نصفی اسلاملر، اونلرك دوکوننده یاریدن چوغنی ارمنیلر تشکیل ایدردی . برکون ایشلر دکیشدی ، بونجه اوزون سنه‌لرك ، بوقدر قوتلی سببلرك حاصل ایتدیکی محبت وأنی کچنمك خصومته منقلب اولدی . علیهمزده حرکاته باشلادیلر ، خارجدن کلن قارمه قریشیق اهالی‌یه اشتراك ایتدیلر . بزه قورشون آتدیلر . مقابله‌یه ایتدك .

فقط ایش بونکله قالمادی. بوجوار کویلرده‌کی‌أولرمزی یاقدیلر، مالَلری یغما ایتدیلر واك صوکرده‌ده صولری کسه‌رك تمام اون اوچ کون بزی صوسز براقدیلر . برکت ویرسین‌که بوقاراکلق کونلرده صوسزلغه قارشی پوزتقالر امداده یتیشدی ، یوقسه صوسزلقدن قیریله‌جقدق. صوکره عسکر کلدی، حکومت موجودیتنی کوستردی. فقط یاقیلان أولرك درت دیوارلری ، أولدورولن آدملرك عائله‌لری ، قادینلری قالدی‌که ایشته شیمدی بوراده اعانه بکله‌یورلر .

وقوعاتدن صوکره‌اسلاملر قصورلرینی‌اعتراف ایتمکله ،ینه اسکیسی کبی کوروشوب قونوشمغه باشلادیلر . شیمدی کوریورسکز برابر اوطوریورلر ، کزییورلر . صانکه بونلر او آدم دکللر . مع مافیه

اونلرك آره‌سنده ارمنیلری حمایه ایدنلر ، خانه‌لرنده محافظه ومدافعه ایدنلرده واردر . لکن چوق شیلر اولدی ، هپمزده قارا کونلر کچیردك .

دکاندن متأثرانه چیقدم . فی‌الحقیقه وقوعاته بوکونکی اثرلر ؛ اویانغین یرلری ، بو قادینلر هرشیدن بلیغ بر صورتده شهادت ایدییورلردی .

حکومت فلاکتزده‌لرك معاونتنه ، هرشیئه یتیشمك ایستەیور ، اعانه ویرییور ، درت یولده یتیمخانه کشاد ایدییور، أولر یاپدیرییور.

فقط نه‌چاره‌کی بونلر هپ وقت ونقده محتاج ... یاپمق ، ییقمق قدر قولای دکل .

یکرمی درت ساعتلك قیصه بر مسافرندن صوکره درت یولی‌ده ترك ایتدم. یول‌پك غلبه‌لكدی. کویلیلر بهر حیوانه‌یوكلتدكلری دردر صندق پورتقالی اسکله‌یه کوتوزییورلر، یاخود شن وشاطر حیوانلری قوشدیره‌رق ، ترکی سویلیه‌رك عودت ایدییورلردی .

ایکی‌ساعت‌صوکره‌پیاس ناحیه‌سندن ؛ سنه‌لرجه برچوق وجودلری چوروتن ،محوایدن اومدهش‌قلعه‌نك قاراکلق‌زندانك دیبندن‌کچیوردق. بوکون بوراسی بوشدی. چونکه بر ادارهٔ مشروطه‌نك عدالتی بوندن صوکره‌ده بوراده وجودلرك انین اضطرابات ایچنده محو اولمسنه راضی اوله‌مازدی .

مع‌مافیه روایته‌نظراً وقعه‌ده بوراده‌کی محبوسلرك صالیویرلدكلری اثناده‌بعض‌قانلی اویونلر اوینانمش، أیجه‌قانلر دوکولمش . حبسخانه‌دن چیقان‌اشرا اهالینك آره‌سنه قاریشه‌رق بعض یرلرده قوماندانلق‌ایتمشلر.

عقل اوكرتمشلر ، بوصورتله بوحواليده كنديلرينك برچوق صرزلرى دوقونمش .

پياسدن صوكرا غالبا حلب ولايتى باشلايوركه احوال دكيشدى. كونلردن برى تصادف ايده‌مديكمز شوسه باشلادى . يولك بعض اقسامنده عمله طاش فرشيله مشغول بولونيور، برايكى يرده‌ده كوپريلر ياپيليوردى .

برايكى كونى حلب ولايتنك بركوشه‌سنده، اسكندورنده كچيردكدن صوكره ينه آطنه ولايتنه كيده‌جك و خاصه اصلاحيه باغچه وعثمانيه‌يى دولاشه‌جغم .

اسکندرون

— ٢٤ کانون ثانی ، ٣٢٥ —

برقاچ کون کچیرمك اوزره اوغرادیغم اسکندرون یکی برشهر عد اولونه‌بیلیر . حسب الموقع هردرلو ترقیاته مساعد ایسه‌ده حالاً بوکا مظهر اوله‌مامشدر . شهرك دکز کنارنده‌کی قسمی ، که‌همان اجنبیلر اشتغال ایتمشدر ، منتظم ومعموردر . فقط اصل اهالینك اوطوردقلری ایچ طرفده‌کی محلات بر منظرهٔ سفالت عرض ایدر .

بو محله‌لرده‌کی اقامتکاهلرك اکثریسی قامشدن اورولمش « هو » تعبیرایدیلن کلبه‌لردر . بونلرك ایچنده کورولن منظره جالب استکراهدر . قادینلرك ، چوجوقلرك حالی وقیافتلری هم قلبه رقت ویرر هم ده موجب استکراه اولور . بونلر اوقدر پیسدیرکه کورمامك ایچون همان باشکزی چویرمکه مجبور قالیرسکز . باشنده‌کی صاچلری قارمه قاریشیق ، آرقه‌سنده‌کی أنتاری لیمه‌لیمه ، کوکس باغری آچیق ، آیاقلر چیپلاق و اوچی بشی بر آرابه طوپلانمش اکثریا غوغا ایله مشغول قادینلر .. هریرده بر قاچنه تصادف ایدیلن و مطلقا سزی کورونجه أانی آچمق عادتلری ، طبیعت ثانیه‌لری اولان حایلاز ، چاپقین فقط ذکی نظرلی چوجوقلر انسانی متأثر ایتمکدن زیاده تیکسیندیریر .

قونیه و آطنه ولایتلری اهالیسنده کوردیکم فقر وسفالتدن قلب

متأثر ومتأذی اولور . چونکه او آدملرك طبیعنده برچوق فضیلتلر مندمجدر، اخلاقلرنده‌کی صافیت وبکارت سوزلرنده، اثرلرنده عیاندر. خارجله مناسبتلری ، تماسلری پك جزئی اولدیغندن زمانك سیئات اخلاقیه‌سی اونلرك آره‌لرینه صوقوله‌مامشدر . یاخود تأثیراتی پك نامحسوسدر . فقط بورادە مشاهده ایدیلن فقر وسفالت اخلاقسزلق ایله ، بوتون سیئات ایله قاریشمش ، بو آدملره مخلوط بر طبیعت اساسیه اعاره ایتمش ، ملوث برموجودیت معنویه آشیلامشدر . نظرلر حیله کاردر ، آغز دائما یالان سویله‌مکه مهیا بروضعیتده‌در .

اویون وقمار ، ایشته الك بویوك ایش ومدار مشغولیت ... نره‌یه، هانکی اجتماعگاهه باقیلسه برچوقلرینك بوتون قوتلری، موجودیتلریله اویناداقلری کورولور. صانکه بو آدملر اللرنده‌کی کاغدلردن، زارلردن استمداد ایدییورلر ، حیاتلرینی شانسلردن بکله‌یورلر .. آرقه‌سنده‌کی صندیغی براقان قوندره‌بویاجیسی اوینایور، کوچك دیلنجی چوجوقلر اوینایور . هپسی ، هپسی اوینایور . بو اویونلر هیچ اولمازسه بر یکرمیلك . برغروش اوزرینه‌در . اصل اهمیتلی وبویوك اویونلر تمام خصوصیتده ، اولرده اوینانیورمش .

بویوکلر ، کنجلر بو ایشده بولوندقلری کبی کوچوکلرده دیلنجیلکله مشغولدر. هم ده کمال مهارت وصنعتله. بریرده اوطورر کن یدی سکز یاشلرنده برقیز ایله درت بش یاشلرنده تخمین اولنان یالین آیاق کوزلری فیرلداق کبی‌دونن بر ازکك چوجق کلدی. کیمسه‌نك آلدیرمایه‌جغنی بیلدکلری حالده ماصه‌لری شویله بر دولاشدیلر . چوجق اوصاغ واضوازیله . انسانیله مرحمتی تحریك ایچون صوك

درجه‌ده مهارت ابراز ایدییوردی . بویونی بوکیور ، أزبرلنمش سوزلر سویله‌یور، کوزلرینی یاشارته‌رق کندیسنی آغلارکبی کوستریوردی . بو صره‌ده ایچری بر پولیس کیردی . چوجق ذکی نظرلرله بونی کوردی . دیکر برماصه‌ده بولنان تیزه کوزله براشارت یاپه‌رق همان ایکیسی بردن صاووشدیلر . حیرت ایتدم .

بوراده هرکون تازه حوادثلره انتظار ایتملیدر . بیلمم بوخبرلر هرصباح کونشله برابرمی دوغیور، یوقسه هریردن خصوصی آژانسلرمی واردر؟ فقط منبعلر نره‌سی اولورسه اولسون صباحلین یاتاغندن قالقان بر آدمیکی اعجوبه‌لر، غریبه‌لر ایشتمك ایچون قولاقلرینی حاضرلاملی ، کندیسنه برتوالت ویرملیدر . حوادثلر مثلا شوکبی شیلردر :

حدوده بلغارستانله‌قرق‌سکزساعت حرب.. صدراعظم‌حقی‌پاشانك عزلی .... یونانستانله بوکون یارین محاربه اولویور ، مناسبات قطع ایدلمك اوزره .. حلبده عصیان ..

بوحال‌یالکز بورایه مخصوص دکلدر. برچوق شیلرکبی مرسینده باشلادی . اورالرده ، اطنه حوالیسنده‌ده هرکون تازه وناشنیده حوادثلر دوغار ، اوکون یاشار واقشامه اولور . چونکه یارین بر باشقه‌سی دوغه‌جقدر .

بو ارجوفه‌لرك هرصباح هانکی آفاقدن طلوع ایتدیکنی کشف ایچون اوقدر چوق دوشونمکه، اتعاب ذهنه حاجت یوقدر . هرحالده دوستلرك ایشی دکل ، بزم خیرمز ایچونده اشاعه ایدلیورلر وبعض کره امید ایدلدیکی قدر هیجانی، مراقی موجب اولویورلر. بناءً علیه نظر نافذ حکومت بوجهته‌ده لاقید قالماملی ، اونلرك نه‌قدر خلاف حقیقت اولدیغنی اعلان ایله ماهیت ملوثه‌لرینی اثبات ایتملی‌در .

فقط مع التأسف حكومت بوراده بوكا اهميت ويرميور كبی كورونيور. حتی بعضاً حركاتيله اراجيف بالونلرينی دها زياده شيشيرديكی روايت ايديليور. چونكه قائممقامندن برژاندرمه نفرينه قدر مأمورلر وظيفه‌لرينی بيلمه‌يورلر، كنديلرندن انتظار اولنان خدمتك اهميتنی تقدير ايده‌ميورلر.

اسكندرون پوليسنك نه‌قدر وظيفه شناس اولديغنی وقعهٔ آتيه ايضاح ايدر: دون كيجه اوتلده اوطورمقده ايكن سوقاقده ايشيديلن سسلر، كورولتی اوزرينه بالقونه چيقدم. أيچه برغلبه‌لغك اورته‌سنده بر پوليسك ياقه‌سندن طوتديغی بر آدمی سوروكليه‌رك، چكيشديره‌رك و آره‌صيره طوقاتلايه‌رق كوتورمكه چاليشديغنی كورولويوردی. او آدم باغرييور، فرياد ايدييور، كيتمامك ايسته‌يوردی. پوليس اصرار ايليور، غلبه‌لكك كورولتوسی، مداخلاتی‌ده آرتيوردی. بوصره‌ده «نه‌در او» دييه‌رك ديكر بر پوليس كلدی. فقط ديكر پوليس‌ده صاووشـدی، نظردن نهان اولدی. يكی كلن پوليس افنديك ايشی باصديرمق، طاتلی‌يه باغلامق ايسته‌ديكی آكلاشيليوردی. دايانه‌مدم، آشاغی‌يه اينه‌رك اوكا، آرقداشنك بو آدمی دوكه‌رك، سوروكله‌يه‌رك كتورمك ايسته‌ديكنی و شيمدی‌ده عادتا فرار ايلديكنی سويله‌دم. شو حاله نظراً بو آدمی بلا سبب كوتورمك ايسته‌ديكی آكلاشيلديغندن بر آسايش مأمورينه ياقيشميه‌جق بو كيفی و قانون شكنانه معامله‌دن دولايی برعثمانلی صفتيله بيان تأسف ايتدم. پوليسدن برجواب بكله‌مك، بر مقابله‌يه انتظار ايتمك پك طبيعی ايدی. حالبوكه او: بنم قباحتم يوق، ايكی آيدر بوراده‌يم. كيمسه‌يه بر فنالق ياپمادم. تحقيق ايدكز، صوروكز. ديدی فكر وظيفه‌دن محروم، حكومتك

کندیلرینه توديع ایتدیکی حیثیت و وقاری ملاحظه و تقدیر ایتمکدن عاجز بو کبی مأمورلردن نه امید ایدیلیر ؟

اسکندرونك اطرافنده بولنان بطاقلق هوانی افساد ایدیور . رطوبت پك زیاده‌در . ایکنه‌لری پك کسکین اولان سیوری سینکلر بو موسمده بیله انسانی ازعاج ایلیورلر. بطاقلغك قورودلمسی ایچون « بطاقلق قوروتمه اداره‌سی » دیه بر قومپانیانك چالیشمقده اولدیغی مشهود اولویورسه‌ده ایچه سنه‌لر اول ایشه باشلایان بو اداره‌نك بویوك برشی یاپمادیغی آکلاشیلیور. طوپراقله دولدورولان اکثر محللر مرور وزمانله ینه بطاقلق حالنی آلمش اولماسنه نظراً عملیاتك دها خیلی زمان دوام ایده‌جکی استدلال اولونیور .

بطاقلغك آره‌سنده ، حتی ایچنده کلبه‌لر وار. اهالیٔ اصلیه‌نك اوطوردقلری روایت ایدیلن بو کلبه‌لرده ناصل یاشایورلر ، وخامت هوایه ، بطاقلقدن کله‌جکی پك طبیعی اولان امراضه قارشی نه ایله کندیلرینی محافظه ایدییورلر بیلنمز. فقط بو آدملر خسته‌لقله ، سفالت وپیسلکله، ذمائم اخلاقیه ایله آرتق الفت ایتمشلر، پك طبیعی بولویورلر.

اسکندرونده هر جنسدن ، مختلف مملکتلردن چهره‌لره تصادف اولونه بیلیر. حیات عمومیه‌سی پك قاریشیقدر . شیق بر جنتلمنك، یبر تماج انتاریلی یرلینك، برچوق آرشونلر صرفیله وجوده کلمش شالوارلی آدملرك، شابقه‌لری باشلرنده چاپقینجه بر وضعیت آلمش هرشیدن متصل بحث ایدن یونانلیلرك ، یکدیکرندن تفریقی پك کوچ اولان روملرك، ارمنیلرك ویهودیلرك بر آرده‌ده اوطوردقلری کورولور. هرلسانله تکلم ایتدکلری ایشیدیلیر. عربجه ایسه لسان عمومی کبیدر.

هانکی ملیته منسوب اولورسه اولسون بوراده اوطوروبده عربجه‌یی بیلمین پك نادردر .

خلاصه اسکندرون حیاتنك ملز ، مشترك بر خصوصیتی وار . بوحیات ظاهراً برجلا ایله، بر تول ایله مستوردر . فقط او نقاب شویله قالدیریلیویریلیرسه آلتنده درین بر سفالت وسفاهت، اخلاقسزلق هیکلی کشف اولنه‌جق وتأثر و استکراهی جلب ایلیه‌جکدر .

خاصه

— ۳۰ کانون ثانی، ۳۲۵ —

اسکندروندن کانون ثانینك یکرمی آلتنجی صالی کونی خاصه‌یه متوجهاً حرکت ایتدم. او کون حلب شوسه‌سنی تعقیب ایله آقشامی بیلان قضاسنك قیریق خان قریه‌سنده کچیردك.

بو کون ارائه ایتدیکی منظره پك حزین ایدی. آطنه فاجعه‌سنك وخشتلری بورایه‌ده سرایت ایتمش وارمنیلر قتل ایدیله‌رك اوطوزدقلری أولری‌ده یاقیلمشدی. شیمدی کویك اورته‌سنده یکرمی ، یکرمی بش خانه‌نك انقاضندن ، درت دیواردن باشقه بر شی مشاهده اولنمیور .

بو جهتلرده حیوان خرسزلغی پك زیاده تعمم ایتدیکندن آخورلرده‌کی، خانلرده‌کی حیواناتی کیجه‌لری بکله‌مك مجبوریتی‌وار . کویلیلر ، یولجیلر صباحه قدر نوبت بکله‌یورلر ، بویله یاپمازلرسه خرسزلرك آخورلره قدر کیره‌رك وهر دورلو تهدیداتی اجرا ایده‌رك حیواناتی آلوب کوتورملری مطلق اولدیغنی سویله‌یورلر . کویلیلرك بو احتیاطی بکاده اویقوسز بر کیجه کچیرتدی.

صباحلین کویدن چیقدق وحلب طریقنی براقه‌رق خاصه یولنی طوتدق. ذاتاً پاتیقه اولان یوللردن مروری بوتون بوتون تصعیب ایدن

چاموزده کمافی السابق باشلادی . آلتمده‌کی حیوان بعضاً قارنینه قدر چاموزه باتیور، بنی صیچرایان زیفوسلرله ملمع ایدییوردی . آلتمز چاموز اولدیغی کبی اوستمزدنده یاغان یاغمور کسیلمدیکندن بو کون پك زحمت چکدم.

یولده راست کلدیکمز کویلیلرك یوجیلرك اللرنده چفته، بللرنده خنجر وقما طاشیدقلری وهر کسك کندینه کوره مسلح بولندیغی جالب نظر دقت ایدی . بو، اوته‌دن بری بو حوالیده عادت ایسه‌ده شیمدیکی فضله احتیاط عدم امنیتك تزایدندن ، وقوعاتك تعددندن نشئت ایدییور. فی الحقیقه دها پك یاقینده حلب جوارنده اسکندرونه کیتمکده اولان پوسته‌ووروشمش ایدی . بناءً علیه بو وحشی، ایصسز یرلرده انسانه بر حس احتراز کلیور، هله بردن بره ظهور ایدن مسلح آدملرك منظره‌سی بونی آرتدیرییوردی.

یورویه یورویه آقشامی ایتدك . بزه طقوز ساعت اولدیغی سویلدکلری خاصه‌دن حالا اثر یوقدی . قرا کلق باصنجه اطرافمزده‌کی طاغلردن حیوانات وحشیه‌نك . چقالرك صداسی ایشیدمکه باشلادی . موقعك وحشتنه ، ایشدیلن وروایت ایدیلن وقیعه بوده انضمام ایدنجه دوغروسی حس احتراز حوفه ، قورقویه مبدل اولدی .

خاصه‌یه کیجه کیردك. بوراده خان ، بارینه‌جق بر یراولوب اولمادیغنه دائر ایراد ایدیلن ایلك سؤالك جوابی بنم ایچون پك الیم ایدی . چونکه خاصه‌ده بویله شیلر اولمادیغنی سویله‌یورلردی . هیچ اولمازسه بر آز ایصینمق ودیکله‌نمك ، قابل ایسه کیجه‌یی کچیرمك اوزره آرادیغم قهوه‌خانه‌یی کوسترمك مروتنی دریغ ایتمدیلر. بوقهوه خانه‌اوطوریله‌جك

بر یر دکلدی . مع مافیه مشتریسی أیجه اولدیغی کبی کاغد اوینامقله مشغول بولونیورلردی . بو آدملرك آره‌سنه قاریشه‌رق کوستردکاری بریزه اوطوردم ووبراز دیکله‌ندم .

خاصه ، بو قضـا مرکزی بر قصبه دکل آنجق کوچوك وفقیر بر کویدر . منتظم واوزری کره‌میدلی حکومت دائره‌سی ایله بر خانه کوریله‌بیلیر . چلی‌چیرپیدن . سازدن انشا ایدیلوب سکسان ، یوز قدر تخمین ایدیلن دیکر أولر مرکز قضایی تشکیل ایلر . چارشی نامنه‌اوچ بش دکان واردر . أولرك درونی بزم نظرمزه کوره پك سفیلانه وفقیرانه‌در . أو اوطه‌لره منقسم دکلدر . بر طرفنده حیوان باغلانیر ، دیکر کوشه‌سنده‌ده عائله خلقی اوطوروروار ، یاتار قالقارلر . اوجاقده آتش یاقمق عدت اولمادیغندن أولك اورته‌سنده یاقیلان آتش نشر حرارت ایدر . دومان چیقمق ایچون بر باجا ، بر منفذ بولمادیغندن أولك ایچی دومان ایچنده قالیر .

ارککلر ، قادینلر وچوجوقلر یالین آیاق کزرلر . قادینلرده تستره رعایت یوقدر . همان هرایشی قادینلر کورورلر . احتیاجاتك قسم اعظمنی اونلر تدارك ایلرلر . علی الاکثر طعاملرینی ، طوپلادقلری بر نوع اوتی ـ اکر وارسه ـ بر مقدار داری اونی ایله قاریشدیروب پیشیردکلری چوربا تشکیل ایدر . فقط داری اوننك‌ده بولنمادیغی أولر پك چوقدر . بعض کویلیلر طرفندن بر قاچ دفعه اللی آلتمش امضا ایله قائممقاملغه ویریلن استدعالرده آچ قالدقلرندن ، ییه‌جك برشیلری اولمادیغندن معاونت طلب ایدلمشدر .

مع مافیه یوقسوللق اراضینك مساعد اولمامسندن یاخود اسباب

سائره‌دن دكل تنبللكدن نشئت ايتمكده‌در. خصه اهاليسی تنبلدر. پك آز چاليشيورلر وبونك ايچون صيقينتدی چكيورلر. ارككلر اكثريا كونلرينی دكان اوكلرنده، قهوه‌ده. اوته‌ده بريده بربريكه‌رك اقناقياتله كچيرييورلر. اراضيدن استفاده ايتمكی، اوه لازم كلن ذخيره‌يی تداركی دوشونميورلر. ذاتاً أوك مديری اركك دكل قادين‌در.

قضا اوتوز بش قدر قريه‌دن مركبدر. كويلرك‌ده عينی حالده بولوندقلری روايت ايديليور. قضانك اك زياده راحتسز ايدن شی حيوان خرسزلغيدر. مركزده بيله آره‌صره حيوان سرقتی وقوعبولديغنه نظراً كويلرك حالی آكلاشيله بيلير.

اراضی منبتدر. فقط هرجهتجه اهالی بوندن استفاده ايده‌ميورلر. سويله‌ديكم كبی اونلرك تنبللكی لايقيله زراعتلرينه مانع اوليور. اراضينك قيمت اعتباريه‌سی ايسه هيچدر. مثلا طاپو اداره‌سی قيوداتنه مراجعت ايديليرسه اون دونم تارلانك قرق ويا اوتوز دونمك آلتمش ياخود اون ايكی دونمك يكرمی غروش قيمتله مقيد بولونديغنی كورولور.

بوندن هم حكومت همده اصحاب اراضی چوق درجه متضرر اولمقده‌در. بو مسئله حل ايدلمز، بر حال انتظامه ارجاع اولونمازسه حق تصرفندن امين اولنه‌مز، زنجير بانی دوغرولتماز. طشره‌لرده دوائر حكومتك، مجلس اداره ومحاكم عموميه‌نك مشغوليتلری، اللرنده‌كی ايشلر تدقيق ايدلسه نصفندن زياده‌سنك اراضی، حدود منازعاتنه متدائر اولديغی آكلاشيلير. بو ايشلر كونلرجه دوائر حكومتی اشغال ايلر.

علاقه‌داران دفعاتله كيدر كلير، فقط نتيجه اكثريا يوق ايسلكنه

باغلامق اولور. بناءً عليه اراضينك يكيدن تحرير ومعاملاتنك تنسيقى ـ هيچ اولمازسه شيمديلك قابل اوله بيلديكى قدر ـ پك لازمدر.

خاصه‌ده معارف حقنده سوز سويله‌مكه هيچ حاجت يوق. تفصيلات مبسوطه بونى ايضاحه كافيدر. اهالى جاهل، بوتون معناسيله جاهلدر. ومعارفك لزومنى آكلامق، مكتبلره رغبت ايتمك ايچون اليوم بر اماره يوقدر.

بو آدملر يانلرنده معارفه، مكتبلره عائد كچن مباحثى جانلرى صيقيله‌رق، ايسته‌ميه‌رك ديكلرلر. كويا بو اونلره هيچ لازم دكلدر. او قدر لاقيد بولونورلر كه بو تعند وتعصب جاهلانه‌يه، بو محافظه‌كارلغه قارشى انسان نه ديه‌جكنى شاشيرر.

خاصه‌ده رشديه مكتبى يوقدر. كويا مكتب ابتدائى اتخاذ اولنان محل حيوان آخورينه بكزر بر يردر. بونك التى طوپراق اولوب عرضى آنجق ايكى طولى سكز اون آرشوندر. طاش ديوارلرى بنا ايله برابر صاغه ميل ايتمشدر. هوا وضيانك نفوذى ايچون بر پنجره موجود دكلدر. چوجوقلر طوپراق اوزرنده اوطورورلر، خواجه‌نك محتشم تازيانهٔ تشويق وتربيه‌سى اونلرى صره ايله يوقلار واوقشار. بو بنانك قاپوسندن آديم آتجه بلا اختيار: «ايواه، پك يازيق!» ديدم. چونكه شيمدى‌يه قدر بويله بر مكتب كورمه‌مشدم. اركك وقيز چوجقلر قاريشيق اولوب عددلرى‌ده سكسانه بالغدر. زواللى معصوملر اوچر بشر اورايه بورايه سينمشلر، بعضيلرى اوجاغك كنارينه ديزلمش بورايه نه ايچون كوندرلدكلرينى كنديلرى‌ده آكلاميه‌رق صانكه اوقويورلر. بريسنك آياغنده تعلين بولنان ايكى

خواجه بونلره نظارت ايديورلر. خواجه‌لره وچوجوقلره باقدم، بومانزمه ايله انشا ايديله‌جك مبناى استقبالى كمال تأثرله دوشوندم. آناطوليده بر مكتبى زيارت ايتمك الم چيچكلرى طوپلامق ديمكدر. بو مكتبدن‌ده حصهٔ تأثرمى آلەرق چيقدم.

معارف.. خلقمزك بوكا اولان احتياجنى حس ايتمسنى بكليه‌جك اولورسه‌ق پك كچ قاله‌جغز. كمال جرأتله سويلرم كه‌اوكون پك اوزاقدر. استقبال مملكت هر شيده‌اولديغى كبى بونده‌ده حكومتدن معاونت منورالفكر ومحب ترقى عناصر حياتيه‌دن امداد بكله‌يور. بوكون فدا كارلق كونيدر. نه تخم آتارسه‌ق يارين اونى بيچه‌جكز.

متفكرين، حميتلى عثمانليلر؛ پك قارا كلق كوريلن يارينى دوشونملى، يالكزسوزله دكل فعلاً ده پك اهمال ايدلمش اولان خلقى واونكله برابر استقبالى قورتارماليدر.

طشره، على الخصوص هجرا كوشه‌لر، كويلر مركزك حركات فكريه‌سنه بيكانه‌در. مجلس مبعوثانده جريان ايدن برمذاكرهٔ مهمه‌نك، حكومتك بو وشو تصوراتنك، فلان غزته‌ده‌كى اهميتلى بر مقاله‌نك، بوتون بو حركاتك ديديكم يرلرده تأثيراتى نامحسوسدر. بناءً عليه مركز محيطه سيلان ايتملى، ارباب حميت طرف طرف مملكته داغيله‌رق اهالى‌يه تلقيناتده بولونماليدر. اكر حكومت‌ده بو هيئتلره مادى ومعنوى معاونتلرينى دريغ ايتمزسه بوندن پك نافع وقيمتلى ثمره‌لر حاصل اوله‌جغنه بر ايمان كامله معتقدم. يوقسه استانبولده فلان محفلده ويريلن بر قونفرانسك بخش ايده‌جكى استفاده پك خصوصى وشبهه‌ليدر. ارباب اقتدار وحميت مملكتك استانبولدن عبارت اولمديغنى دوشونمليدر.

ایشته خاصه‌ده‌ده معارف هیچدر . قائممقام استقباله عطف ایله « مکتب یاپیله‌جق ، معلم جلب ایدیله‌جك » دییور . بوكا «انشااه» دن باشقه نه‌دینیر ؟

خاصه‌ده دائرهٔ حکومت یکی انشا ایدلمش وهر ایشمز کبی ناتمام براقیلمشدر . آلت قاتی عدلیه‌یه ، ضابطه‌یه تخصیص ایدلمشدر . ضابطه اوطه‌سی برقهوه خانه نمونه‌سیدر. ضبطیه‌لر پك عجیب الشکل وقیافتدر . بونلرك آیاقلرنده دون و آرقه‌لرنده کویا جاکت واردر. اکثریا اهالیدن باشلرنده‌کی فسدن تفریق ایدیلیرلر . فقط اهالینك آره‌سنده هرشیئی اونوده‌رق تام برکویلی اولورلر. ضابطه مأموری برچاوشدن وشیمدی مدعیٔ عمومیلك مأموریتی‌ده عهدهٔ درایتنه مفوضدر . اونباشی یتمشلك بر اختیاردر. واسمی کبی جسمیده بطالدر . بویله‌قریق دوکوك آلتلر واسطه‌سیله ایفای وظیفه نه‌قدر کوچ اولمق لازم کلیر .

محکمهٔ علنیه اوطه‌سی باشقه اوطوره‌جق یر اولمادیغندن نائبك مقردائمیسیدر . بونك طاوانی بزدر . بوراده کندیکزی بر چادیرده بولنیور فرض ایده‌بیلیرسکز . محکمه‌نك اعضالری بالطبع منتجبدر . اونلرك ماهیت حقیقیه‌لرینی آکلامق ایچون ساده‌جه بر ملاقات کفایت ایدر . اوته‌یه بری‌یه برنظر سریع عطفی ، بعض آثار سزه کوستررکه بو محکمه ایله عدالت آره‌سنده اوچوروم واردر ، عادتا یکدیکرینه اعلان مخاصمه ایتمشلردر .

اعضالر مطلقا بر طرفه ، آغالره منسوبدر . بو نسبت اونلره بعض وظائف خصوصیه تحمیل ایدر . بناءً علیه صره‌سنده اعضا افندی عدالتی ، وجدانی دکل منافع خصوصیه‌یی بوتون قوتیله

مداقعه‌یه مجبوردر.. اگر بویله یاپمازسه آیاغنه قارپوز قابوغی قویارلر. اعضالر مرکزه بر ایکی ساعت مسافه‌ده‌کی کویلرنده اوطورورلر، ایسته‌دکلری وقت کاوب کیدرلر. آرتق بومأموریته کندیلرینی بوقدر حریص ایدن ایکی یوز غروش معاشمیدر، باشقه منافعمیدر بیلمم؟ همان اه یاقین زمانلرده ملتی بونلرك الندن قورتارسین.

بونك اتصالنده‌کی طاوانك نصفی بز وبرکوشه‌سنه دائره‌نك کوموری ادخار ایدلمش اوطه قلم اوطه‌سیدر. موبیله ایکی تخته کیره‌ویت وبرکهنه ماصه ایله درونده اوراق پریشان بولنان بری بویوك دیکری کوچوك ایکی صندوقدن عبارتدر. بر باش کاتبك بونلرك ویوقاریدن دوکولن توزك آره‌سنده چالیشدیغی کورولور. باش کاتب محکمه‌نك خزانه یکانه‌سیدر. ضبط کاتبی، اجرا مأموری، مقاولات محرری وعلی الاکثر اعضاسی اودر. بعضاً محکمه‌ده حاکملك ایله کاتبلکی برآنده اجرا ایدر. ایکنجی کاتب معاشنی بورادن آلدیغی حالده مرکز لواده استخدام ایدیلیور. حکمتنی آکلایه‌مدیغم شیلردن بریسی‌ده بودر. همان هر قضا محکمه‌لرینك ایکنجی کاتبلری مرکزده قوللانیلیور. قضاده بوتون معاملات باش کاتبه قالیور. نظارت هیچ موافق اولمیان بو اصولی منع ایتسه پك مصیب برحرکتده بولونمش اولور.

محکمه‌نك معاملاتی هپ عادی دفترلر اوزرینه قید ایدلمکده‌در. بونلر بقال دفترینه بکزییورلر. نمونه‌سنه موافق مطبوع دفتر جلبی غیرقابلدر. چونکه قرق غروش قرطاسیه کفایت ایتمیور. محکمه‌یه تاریخ تشکیلندن بری بر دفعه مفتش اوغرامش. فقط اگر بوکون

جدی بر تفتیش اجرا ایدیلسه دیکر رفیقلری کبی بو محکمه‌ده نه‌لر ، نه سوء استعماللر ، نه یاکاش معامله‌لر تظاهر ایدر .

قلم اوطه‌سنده اوطورمقده ایکن باش کاتب بر قباحت اعلامی تنظیمیله مشغول ایدی . شویله بر کوز کزدیردم ومصارف محاکمه میاننده یکرمی بش غروش اعلام خرجی حکم اولندیغنی کوردم . بونك یکرمی غروش اوله‌جغنی پك اییلدیکمدن کاتبه اخطار ایتدم. او اصرار ایلدی ونهایت خرج تعرفه‌سنه مراجعتله قباحته عائد اعلاماتدن یکرمی غروش خرج آلنمسی لازم کله‌جکنی آکلادی ویاکاشلغنی اعتراف ایلدی . لکن ایشته بوقدر . . اعلام ینه حالیله قالدی . کیم بیلیر بو یاکاشلق شیمدی‌یه قدر قاچ کره تکرر ایتمش ، بویله‌جه نه قدر زائد وفضله پاره‌لر تحصیل اولونمش ایدی .

تفتیش بزده روح اداره‌در . ملکیه ، عدلیه ومالیه مفتشلری دائما کزملی وطشره‌لرده دوائر حکومتی مراقبه آلتنده بولوندورمالیدرلر. بویله اولمازسه تذبذب معاملاتدن کوچ قورتولورز . بعض مأمورلرمز طبیعت ثانیه‌لرندن اعتیادلرندن کچه‌مزلر .

مأمورلرك ، علی‌الخصوص بونلرك بر قاچ یوز غروش معاشلی کوچوك صنفنك سوء استعمالاتدن منعی اونلرك معاشلرینی کفایت ایده‌جك بر راده‌یه ابلاغ وکندیلرینی بر تفتیش دائمی آلتنده بولوندورمقله قابلدر. اکر بر مأمور معامله‌سنی یاپارکن برمفتشك ورودینی بکلر واونك نظر تفتیشنه هر آن معروض بولوندیغنی حس ایدرسه دوغرولقدن آیریله‌ماز . فقط مفتشلرکده اسکی دبدبه‌لری ، طنطنه‌لری ترك ایتملری لازمدر . اولجه اولدیغی کبی مفتشك کله‌جکی بر هفته اول تلغرافلر

ووسائط سائره ایله اخبار ایدیلیرسه هیچ بر استفاده حاصل اولماز . طشره شعبات حکومتنك معاملاتنی ، مأمورلرك حالت روحیه‌سنی تدقیق ایدن بر آدم تفتیشك اصلاح وتنسیق اداره‌ده بویوك بر قوت وعامل اولدیغنی آكلار .

محكمه‌نك آلتنده ، بنانك بودروم قاتنده حبسخانه واردر . بن كیتدیكمده قاپوسنده اوطورمقده اولان ضبطیه باغره باغره مولود اوقومقله مشغول ایدی . حبسخانه‌نك حجره‌لرنده جام یوقدر ، یاقین زمانه قدر زمینی طوپراق ایكن تخته فرش ایدلمشدر . منظره قسوت بخشدر .

محكوم‌وموقوفلرله كوروشمكه ، اللرنده‌كی اوراقی – اكر وارسه – تدقیقه زمان ومكان مساعده ایتمدی . فقط حاصل ایتدیكم تجربه‌یه استناداً بوراده برچوق یولسز ، قانونسز معامله‌لر موجود اولدیغنی ادعا ایده‌بیلیرم . چونكه مستنطق اعضاسی اولان افندی ایله معاونی ودائرهٔ استنطاقی كورمشدم . اونلرك حالی وحبسخانه‌نك منظره‌سی تدقیق ایدیله‌رك معاملاتك نه حالده بولنه‌جغی استدلال اولونه‌بیلیر .

دوائر سائره‌نك حالنی تفصیلدن اجتناباً یازدقلرمله مقایسه‌سنی رجا ایده‌جكم . یالكز ایكی‌ساعت مسافه‌ده كائن اكباز قریه‌سنده بولنان ومركزده برشعبه‌سی اولمیان دیون‌عمومیه دائره‌سنك اهالی‌یه مشكلات چكدیردیكنی ، قرق پاره‌لق برپول آلمق ایچون اورایه قدر كیتمك مجبوریتی حاصل‌اولدیغنی‌سویلیه‌جكم . بوكا حكومت راضی اوله‌میه‌جغی كبی ادارهٔ عمومیه‌ده بالطبع تجویز ایتمز . دیون‌عمومیه مأموری‌مركزده بر بایع بولوندورمقده ایسته‌میور .

قضانك بلديه طبيبی يوقدر . باغچه‌ده اوطورمقده اولان بر طبيب باغچه ، اصلاحيه وخاصه قضالرينك دوقتوريدر . فقط بونك يوزی سنه‌ده آنجق بر ايكی دفعه كورولور . بعضاً پك اهميتلی مسئله‌لرده طبيب افندی كلير والك نهايت يكرمی درت ساعتده عودت ايلر . اهالينك دوقتورلره درجهٔ رغبت واعتمادينی بيلمم . فقط معاملات عدليه بوجهتدن پك بويوك ضررلر كورمك ، عدالت محو اولمقده‌در.

دائرهٔ استنطاقده ايكن توقيفخانه‌ده بولنان برمظنونك باجاغنده‌كی ياره‌لری مستنطق معاوننك معاينه ايلديكنی وغالبا برده كشف ورقه‌سی تنظيم ايتديكنی كوردم . هم مأمورلق همده دوقتورلق واقعا اقتصاد نقطه‌سندن خوش ايدی .

مأمورلرك تعبيرنجه اوفاق تفك واهميتسز ايشلر هايدی بويله كچسين ، ادارهٔ مصلحت ايدلسين. فقط بعضاً طبيبك معاينه‌سنه مطلق احتياج حاصل اولويور . اووقت باغچه‌يه يازيلر، جواب كلير . اشعار واستشعارلر باشلار . برهفته ، اون كون صوكره‌ده طبيب افندی ظهور ايدر .

بو مدت ظرفنده ايسه مداوات طبيه اجراسيله تخليصی محتمل بولنان مجروح يا اولور ياخود جريحه‌سی كسب وخامت ايدر، جرمك ده نوعی دكيشير . هر ايكی جهت محضا دوقتور بولونمامسندن نا قابل تلافی ضررلره دوچار اولور.

بو حالدن اهالی مشتكی اولديغی كبی دوقتورله‌ده كوروشوله‌رك اونك‌ده سرد ايده‌جكی اسباب تدقيق ايدلسه معذور اولديغنی تسليمده انسانك مضطر قاله‌جغنه امينم . اهالی حقلی ، دوقتور حقلی .. عجبا حقسز كيمدر؟

قائممقام، قضانك بعض كویلرنده علل افرنجیه‌نك موجودیتنی‌ده سویله‌یور. ذاتاً حكومته كیریلیركن قاپویه یاپیشدیرلمش بر اعلانك مطالعه‌سی زائری دقته دعوت ایلیور، ایقاظ ایدییور. بو اعلان، قضاده علل ساریهٔ افرنجیه اجرای حكم ایلدیكندن وبو ارثاً انتقال ایده بیله‌جكندن وقوعبوله‌جق ازدواجلرده طرفیندن بری معلول ایسه منا كحاته، تأهله قطعیاً مساعده ایدلمه‌مسنی، شهادتنامه فلان ویرلمه‌مسنی، عكسنه حركت ایدنلرك جزا كوره‌جكنی توصیه واخطار ایدییور. فقط بو نقش بر آب قیلنلندر. كیم دیكله‌یه‌جك، احكامنه نه صورتله رعایت ایدیله‌جك؟

ولایتك سیار بر فرنكی طبیبی‌ده وارمش. عجبا بو ذات نه كبی ایشلرله مشغولدر؟ بو شیلره، عرقمزی سوندورمكده اولان بو بلایه‌لره قارشی جدی تدبیرلر اتخاذی زمانی دها حلول ایتمدیمی؟ مملكت داخلی وخارجی دشمنلرله محصوردر. تهلكه‌یی كورن، عقلی ایرن هر فرد ألندن كلن معاونت وفداكارلغی اسیركرسه وطنه اهانتله متهمدر، خائن وطندر.

كندی كندیمزی آلداتمیه‌رق حقیقتی كورمكه چالیشمالی‌یز. اهالی ایله، كویلی ایله تماس ایده‌رك اونلرك روحلرینه نفوذ ایتملی‌یز. تاكه مملكتك احتیاجات حقیقیه‌سنی آكلایه‌لم. نقصانلرمزی ازاله ایچون الك كسدیرمه اصولی كشف ایده‌لم. یوقسه سائر حكومتلرك كندی مملكتلری ایچون قبول وتطبیق ایتدكلری اصولی بزده عیناً تقلیده قیام ایدرسه‌ك پك معكوس نتیجه‌لره واصل اولورز. بزم مملكتك حال حاضر اجتماعیسی، امراضی پك باشقه‌در. بونك ازاله وتداویسی آنجق مرضك تشخیصی وسالم ونافذ، مونس تدبیرلر اتخاذیله قابلدر.

آطنه فاجعه‌سنده بو قضاده وظیفه‌سنی ایفا ایتمشدر. کویلیلر ، بالخاصه کرد طاغنده ساکن بولنان کویلیلر بعض اشرافك تشویقاتیله اجتماع ایده‌رك درت یولك محاصره‌سنه وسائر وقوعاته اشتراك ایتمشلر ، قضا مأموریتنه پك بحرانلی ساعتلر کچیرتمشلردر . قضا داخلنده یکرمی ، یکرمی بش خانه ارمنی بولنان اکری بوجاق قریه‌سنی باصه‌رق خرستیانلردن اوتوز قرق کشی قتل ایتمشلر وخانه‌لرینی یاقمشلردر.

کویلیلر او قدر اقناع ایدلمشلرکه عادتا بر غزای مبارکه کیدرکبی یکدیکریله مسابقه ایدییورلرمش . عودتلرنده یغما ایدوب کتیردکلری اشیایه « مال غنایم » نامنی ویرییورلرمش ، قیاملرینه اك بویوك سبب ؟ ارمنیلرك هر یرده اسلاملری کسدیکی واسلامیتك محو ایدلدیکی، شو قدر ارمنینك فلان جهتدن هجوم ایله کندیلرینی ده کسه‌جکلری قورقوسی ایمش. لوا مرکزینك او وقتکی مبالغه‌لی تلاشی ، اطرافدن تلغرافله معاونت وامداد طلب ایتمسی‌ده پك بویوك سوء تأثیر حاصل ایتمش . عاصیلر مأمورینی «حکومت وور امری ویردیکی حالده سز صاقلایورسکز بزه بیلدیرمیورسکز اوحالده سزده‌خرستیانسکز» دیه صوك درجه تضییق ایتمشلر.

خاصه‌ده‌حکومته التجا ایدن طقسان شخصی آلمق وایشلرینی بیتیرمك ایچون دفعاتله هجوم ایتمشلرسه‌ده‌موفق اوله‌مامشلر. والحاصل برسلسلهٔ حکایات فجیعه‌که خلقمزك نه قدر جاهل، جهالتك انسانلر ایچون نه بویوك بلا اولدیغنی اثبات ایدییور.

بو قدر جاهل اولان اهالی‌یی أیی کوتو هر یوله سوق ایتمك ممکندر. بناءً علیه معارف نظارتی بوتون مشکلاتی اقتحام ایله مکتبلر کشاد ایتملی، معارف ابتدائیه‌یی احیا واستقبال مملکتی تنویر ایتملیدر.

اصلاحیه

— ٥ شباط ، ٣٢٥ —

خاصه‌دن شباطك برنجی بازار ایرتسی کونی حرکت ایتدم واو کون اصلاحیه‌یه کلدم . ایکی مرکز قضانك آراسی آلتی ساعتدر . یول بالطبع یوقدر . یالکز برساعت امتداد ایدن بر اورمانچیلنجه کیم بیلیر هانکی وقتده انشا ایدلمك ایسته‌نیلمش وفقط حالیله ترك ایدلمش بر شوسه خرابه‌سی باشلایور وبعضاً بوتون بوتون غیب اوله‌رق بعضاً بقیهٔ انقاضنی کوستره‌رك اصلاحیه‌یه قدر دوام ایدییور . دیدیکم اورمان وادیده ، اووه‌ده کائندر . کویلیلر اورمانی ایسته‌دکاری کبی تخریب ایلیورلر . اوراده کورولن منظره جالب تأثردر .

هرشیدن محروم اولان خاصه‌دن چیقان بر آدمی یکرمی اوتوز دکاندن مرکب چارشوسی ، ایکی یوزه قریب خانه‌سیله اصلاحیه ایللك نظرده براز متسلی ایدر . لکن برقاچ کون اوطوروب‌ده حیات تدقیق ایدیلرسه ، بو آدملرله اختلاط اولونورسه معناً هیچ بر فرق بولونمادیغی تظاهر ایلر .

اصلاحیه بطاقلق ، راطب بریرده کائندر . اهالی سازدن ، اوتدن انشا ایدلمش کلبه‌لرده اوطورور . بونلرك درونده صحتدن باشقه هرشی واردر . آبدستخانه بیلمزلر ، حس ایتدکاری یرده دفع حاجت

ایدرلر . قصبه چامور ایچنده‌در. ایچیلن صولر آچیقدن آقار ، پیسلکلر صولوه قاریشیر . وقتیله هیئت اصلاحیه بوحوالی‌یه کلدیکنده درویش پاشا طرفندن یاپدیرلمش اولان چشمه‌لر تخریب اولونمش حتی طاشلری بیله آشیریله‌رق دیکر یرلره طاشینمشدر . بو کون بو چشمه‌لرك خرابه‌سندن باشقه برشی کوروله‌میور .

حدودی دائراً مادار قرق اللی ساعت دوام ایتدیکی سویله‌نن قضانك اون ایکی بیك نفوسی تخمین اولونیور . اراضی . احوال وشرائط طبیعیه ایسه فوق‌العاده مساعددر . فقط اهالی ینه فقیر ، محتاج اعانه برحالده‌در . اوقدرکه اوچ بش حیوانی بولنان برآدم زنکینلر ، آغالر صره‌سنده ذکر ایدیلیر .

بو وارلق ایچنده یوقسوزلغی تولید ایدن اسباب ومؤثرات میاننده تنبللك ، جهالت واحتیاجاتك محدودیتی قدر وبلکه دها زیاده تغلب وتنفذ حائز تأثیردر . الیوم اصلاحیه ضبطیه‌لکدن یتیشن حاجی آغانك مستعمره‌سی دیمکدر . چارشی ، مأمورلرك اوطوردقلری أولر هپ اونکدر. بو دیکر بعض آغالر یوزلرجه ، بیکلرجه دونم اراضی‌یه مالکدرلر .

حاجی آغانك منقبهٔ حیاتیه‌سی پك ساده ، بوکونکی ثروتنك منابعی پك واسع وطبیعی‌در . الیوم اصلاحیه‌ده ماهیه اللی لیرادن فضله ایجار آلمقده اولان بوذات یکرمی یکرمی ایکی سنه اول برارمنینك چوبانیدر ، آره‌ده صیره‌ده شقیلك‌ده ایدر . برکون آغاسی اولان ارمنی کندیسنه مرحمت ایتمك ایستر ، بوسفیل حیاتی یاشامق پك کران اولدیغندن حکومتدن التماس ایله ضبطیه یازدیرمق آلنده اولدیغنی

بیلدیریر . چوپانده بونی قبول ایدر وضبطیه نفری یازیلیر . ایشته حاجی آغانك ثروتی بورادن باشلار .

زمان کچر ، حاجی‌اغا اونباشی اولور ، حسب اللزوم اصلاحیه‌دن مفارقتی ایجاب ایلر . بروقت کلیرکه آطنه ولایتنك والیسی بحری پاشادر . آغا اوقاپویه چاتار . ینه اصلاحیه‌یه کلیر ، چاووش وقضانك ضابطه مأموری اولور . هرسنه والی‌یه یاغلر ، هدیه‌لر واوفاق تفك پاره‌لر تقدیم ایدر ومرور زمانله اك صادق بندکان صره‌سنه کچر . بعضاً حقنده شکایتلر ایدیلیر ، فقط بی‌امان والی اونك وجودی اصلاحیه ایچون الزمدر دییه جواب ویرر .

آرتق کیمك حدینه دوشمشدرکه آغانك علیهنده‌لاف سویله‌سین ، بوتون معناسیله کندیسنه طاپماسین . حاجی آغا طبیعی بوش دورماز ، هرطرفه أل اوزادیر ، قازانجنك برمقدارینی افندیلرینه تقدیم ایتسه‌ده قسم متباقیسی کندیسنه کافیدر .

بوحال مشروطیتك اعلانته ، بوندن برسنه اولنه قدر دوام ایدییور . آغانك یکرمی سنه‌لك حیاتی تدقیق ایدیلیرسه کسب ثروت ایچون اقتدارینك یتیشه‌بیلدیکی هرایشدن استفاده ایتمش اولدیغی کوروله‌جکدر . آغا ایسته‌دیکی اراضی‌یی ضبط ایتمشدر . بکندیکی ، کوزینه کسدیردیکی حیواناتی برصورتله آلنه کچیرمشدر ، قضانك اعشارینی قاپاتمشدر . مرکز قضاده اعانهٔ اهالی‌ایله برحکومت قوناغی ، برمکتب انشا ایدیلیرکن بوحالدن بالاستفاده برقاچ أو یاپدیرمشدر . والحاصل دائما ولی نعمتلری ! اوقشامق صورتیله هرشیئی ، آنك یتیشه بیلدیکی هرشیئی یاپدیرمشدر .

ایشته اصلاحیه‌ده بوکونکی حاجی آغا بو آدمدر . دیکر آغالرك حالی‌ده بوکا بکزر . عبدالحمیدك اقبال وشعشعه‌سی سوندی ، کیتدی. فقط بوکون ملکك هرطرفنده او دورك موروثاتی اولان کوچوك عبدالحمیدلر واردرکه بوتون قوتلریله ترقی‌یه ، تجدده أنکلدرلر . ملتك سعادتنه مانع اولمق ایسترلر . بونلرك اهالی اوزرنده‌کی نفوذلرینی قیرمق آنجق حکومتك تأسسی ، عدالتك تقرری ایله قابل اوله‌بیله‌جکدر .

دها یاقین زمانلرده آغا حبسخانه‌ده بولنان منسوبیندن برینك قاچیرلمسی ایچون حاکم ایله آکلاشه‌رق معاونت ودلالتده بولنمش وبالاخره وقوعبولان تضییقات اوزرینه خبر کوندره‌رك حکومتك بوله‌مدیغی فراری‌یی جلب ایله بوکونلرده تسلیم ایلمشدر . احتمال که بر آغانك حیاتی حقنده بوقدر تفصیلات اعطاسی زائد ظن ایدیلیر . فقط اصلاحیه قضاسنك مقدرات حیاتیه‌سی بو آغالرك تفرعات حیاتیه‌سیله پك زیاده علاقه‌دار اولدیغندن قضانك احوال عمومیه‌سندن بحث ایدرکن بو اسراری‌ده قاریشدیرمق بنم ایچون مجبوریدر .

اصلاحیه‌یه ورودمدن ایکی ساعت صوکره قیافتلرندن روم‌ایلی مهاجرلری اولدقلرینی آکلادیغم ایکی شخص بولندیغم خان اوطه‌سنه کلدی. بوزواللیلر حاللرینی بیلدیرمك،دوچار اولدقلری مظالمی سویله‌مك ایسته‌یورلردی کندیلرینی هیچ اولمازسه تسلی‌ایتمش اولمق ایچون کمال دقتله دیکله‌دم . دییورلردی که :

بوندن سکز طقوز سنه‌اول حکومت بزی بوراده اسکان‌ایتدی . درت بش یوز خانه قدر واردق . بزه أو یاپدیلر ، اراضی ، حیوانات

ویردیلر ، چالیشمغه ، اوغراشمغه باشلادق . احوال محلیه‌یه واقف اولمادیغمزدن راحت ایده‌جکمزی ، بزه کیمسه‌نك ایلیشمیه‌جکنی ظن ایدییوردق . لکن بر آز وقت کچنجه حیوانلرمز چالیشمغه ، آغلر تارلالرمزی ضبطه ، اونلرك تشویقیله اهالی بزی هر یرده تحقیره باشلادی . أکدیکمز تارلالره عناد ایچون حیوان صالیویریله‌رك محو ایدلمك عادت اولدی . حکومته مراجعتلرمز ، شکایتلرمزدن فائده کوره‌مدك . چونکه اوراده‌کی مأمورلر هپ آغالرك تهدیدی آلتنده بولونیورلر ، سوزلرندن چیقامازلردی . مهاجرلردن برقسمی بو ظلمه دایانامادیلر . ذاتاً بورانك هواسیله امتزاج ده بزم ایچون مشکل ایدی . بعضیلری أولدی ، بعضیلری ده هرشیلرینی ترك ایله دیکر یرلره ، چوقور اووایه کیتدیلر . شیمدی آنجق سکسان ، یوز خانه مهاجر قالدق .

مشروطیتك ، حریتك اعلاننده هرکسدن زیاده بز سه‌وینداك . آرتق بزه فنالق ایدیله‌میه‌جکنی ، حکومتك ومأمورلرك بزی حمایه ایلیه‌جکنی ظن ایتدك . لکن حالا برشی اولمادی . شکایتلرمزی دیکلته‌جك بر مقام بوله‌میورز . شو برسنه ظرفنده مهاجرلردن آلتمش بش چفت حیوان چالندی . شیمدی اون بش یکرمی خانه‌لی کوی واردرکه آنجق ایکی چفت حیوانه مالکدر . بونلر تارلالرینی مناوبةً بو حیوانلرله سوره‌جکلرده یاشامغه چالیشه‌جقلر .

بو کون حیوانی اولان بر مهاجرك باشنده بویوك بر غائله وار دیمکدر . چونکه أوندن آیریله‌ماز . کیجه‌لری حیوانك یاننده ، سلاحی ألنده کچیرر . اکر بویله یاپمازسه سرقت محققدر .

حکومتك ویردیکی . بوراده ایدیندیکمز ومملکتمزدن کتیردیکمز

شيلر هپ چالندی . بو ساعتده آچلقدن آغلايان عائله‌لر پك چوقدر . محكمه‌يه گيتسه‌ك بزده بيهوده يره پاره‌لر صرف ايتمكدن باشقه كارمز اولماز . اوراده دزه بش سنه‌دن بری سوروكله‌نن اراضی دعوالرمز وار . برمزك تارلاسنی سليمان آغا نامنده بری ضبط ايلدی . او آدم دعوا ايتدی بش سنه‌دن بری حالا باقيلمادی . شيمدی كشفنه قرار ويرلمش . فقط حاكم بر درلو بونی ياپديرميور . چونكه اغالری كوجنديرمك ايشنه گلمز ، احتمال كه كنديسندن برشی ده آلمشدر . گچنلرده برينك اشياسنی پاره‌سنی سرقت ايدن برخرسزی طوته‌رق حكومته كوتوردك ، تسليم ايتدك . استنطاقه ويرديلر . حريف اقرار ايتديكی حالده مستنطق كنديسنی صاليويردی .

بوتون بو چكدكلرمز هپ آغالرك يوزندندر . حالمزی كيمه آكلاته‌لم . بوراده يازديره‌جق آدم بوله‌ميور . چونكه آغالرك شرندن قورقه‌رق بزه استدعا يازمازلر . سن غزته‌جی ايمشسك . اه عشقنه سويلدكلرمزی ياز . بزه مرحمت ايتسينلر .

برساعت قدر دوام ايدن بو مؤثر مصاحبه‌دن صوكره ينه كوورشمك اوزره آيرلدق .

حيوان خرسزلغی بو قضانك اك بيوك دردیدر . همان كون گچمزكه بر ايكی يرده حيوان سرقت ايدلمش اولمسون . بوكا قارشی شيمديكی حالده حكومت برشی ياپه‌ميور . چونكه ضابطه يوق ، محكمه يوق . گچنلرده خاصه طابو كاتبنك چالنان حيوانی درويش نامنده برينك النده كوردلر . او شخص حكومته كتيريله‌رك دائرۀ استنطاقجه اجرا ايديلن تحقيقاتده حيوانی كوينده ديكر بر شخصدن

مبادلةً آلديغنی وشوحالی کویلیلرله اثبات ایده‌بیله‌جکنی سویلر . اسمنی خبر ویردیکی شخص بیالان قضاسی اهالیسندن ومعروف خرسزلردن اولدیغندن کمال مشکلاتله دردست ایدیله‌رك اصلاحیه‌یه اعزام وآقشام اوزری دائرهٔ استنطاقه تسلیم ایدیلیر . فعال ووظیفه‌پرور مستنطق تحقیقاتی ، استجوابنی کیجه اجرا ایتمش اولمالی‌که حریف صباحلین صالیویریلیر ونتیجه‌ده‌ده بونك منع محاکمه‌سنه وأثنده حیوان طوتیلان آدمك لزوم محاکمه‌سنه قرار ویریلیر . قائممقام مسئله‌دن خبردار اولونجه حیرت ایدر ومستنطق . معاوننی ، سائرلرینی یانئه چاغره‌رق استیضاح ایلر . مستنطق درویشك ادعاسنی اثبات ایده‌مدیکنی واونك ایچون اوته‌کی شخصی تخلیه ایلدیکنی سویله‌یجه معاونی بن‌دایانه‌میه‌جغم ، دوغروسنی سویلیه‌جکم دیه‌رك اثنای استجوابده درویشك افاداتنی عیناً ضبط ایتمدکلرینی ؛ او کیفیتی کویلیلرله اثباته مقتدر اولدیغنی سویلدیکی حالده بونك یازلمادیغنی افاده ایلر . دائرهٔ استنطاقده قانون مستنطق محمد افندینك کیفیدر . او . بیلدیکنی یاپار . چونکه لایسئلدر .

مهاجرلرك طوتوب حکومته کتیردکلرینی سویله‌دیکی خرسز جرمنی اقرار ایلدیکی حالده یکرمی درت ساعتلك توقیفدن صوکره کفالت نقدیه ایله تخلیه ایدلمشدر . حالبوکه اصول محاکمات جزائیه کفالت نقدیه ایله تخلیه . توقیفدن اوچ کون صوکره اوله‌بیلیر دیيور وقرار صورتنك دعواجیلره تبلیغنی امر ایدییور . مستنطقك بونلره رعایت ایتمامسنده بوقدر التزام سرعت ایتمسنده‌کی سبب عجبانه اوله‌بیلیر ؟ شیمدی حکومت‌نه‌سارقی نه‌ده‌هیچ‌برشیئه‌مالك اولمیان کفیلی بوله‌میور . محکمه‌یه تودیع ایدیلن دعوا یکرمی کوندن بری حالیله دورویور .

حاکمك فلان مسئله‌ده اون ایکی ، دیکرنده بش یاخود ایکی لیرا آلدیغی علناً سویلنمکده‌در . او ، یالکز محکمه‌ده‌کی ایشلره قناعت ایتمیه‌رك مجلس اداره‌دن وسائر جهتلردن‌ده قازانمق ایسته‌یور . مثلا لچنده مجلس اداره بریرك کشفنه قرار ویرر ومال مدیریله سائرلرندن مرکب برهیئت اعزام ایلر . غالبا طرفیندن بری مهاجر دیکری برآغادر . نتیجهٔ کشف مهاجرك لهنده ظهور ایدر کبی اولورسه‌ده هرحالده آغانی حقلی چیقارمق لازم اولدیغندن بویولده برراپور تنظیم اولونور. فقط مال مدیری بونی امضالامق ایسته‌مز . حالبوکه حاکمك اسمی مدیرککی کبی مصطفادر . حاکم افندی کشفده بولنمدیغی حالده راپوری کندی نامنه مهرله‌دیکی کبی مال مدیرینك امضاسی آلتنه‌ده مهرینی باصاروبونی یولك‌اوستنه‌اصابت‌ایتدیره‌رك مصطفاسنی‌اوقوتمق ، مخلصی اولان نیازی‌بی بللی ایتمامك قورنازلغی اونوتمامق شرطیله !. شیمدی بو راپور قائممقامك نزدنده محفوظدر .

آرتق بویله رئیسدن ، بویله اعضالردن ترکب ایدن محکمه‌نك قانونه درجهٔ رعایتنی ، عدالتله‌اولان مخاصماتنی ایضاحه حاجت یوقدر. یالکز استماع ایلدیکم بر محاکمه‌نك صورت جریاننی قید ایلیه‌جکم :

هیئت ، رئیس حاکم ایله اعضا مستنطق چرجی محمد افندیدن واسمنی بیله‌مدیکم ارمنی اعضادن مرکبدر . مچی بلنده اولان مدعئ عمومی معاونی پولیس مقامنده حاضر . مدعیلر ایکی کویلی ارمنی ، مظنونلردن عابدین پاشانك چفتلکی مستأجری ویسل‌اغا حاضردیکری غائب . رؤیت ایدیله‌جك دعوا اطالهٔ لسان واخافهٔ تشهیرسلاحدر . طرفین صورولدی ، شاهدلر دیکله‌ندی. جریان محاکمه‌یه نظراً مظنون

غائبك تصدیقی تحقق ایدهمیور وویسل آغانك اطالهٔ لسانه جرأتی أیدن أنی یه آکلاشیلیور . سلاح چکدیکی حقندهکی اماره ایسه بر شاهدك شبههلی افاداتنه انحصار ایلیوردی . لکن محکمهنك حالنده بوکون ـ شبههسز سامعین میاننده بیله بولوندیغمدن اولهجق ـ بر فوق العادهلك ، قانون پرورلك واردی . بونك ساخته بر نمایشدن عبارت اولدیغی ، یوقسه هرکونکی حالك بو اولمادیغی صراحةً آکلاییوردم . فقط کوز بویامق دکلمی یا ؟ مع التأسف نهایتده ینه فالسو اولدی .

محکمه ثابت اولان اطالهٔ لسان حقنده بر شی دیمهرك تشهیر سلاحدن دولایی ویسل آغانك اون بش کون حبسنه قرار ویردی . حالبوکه اطالهٔ لسان سبب شدت عد ایدیلهرك شهیر سلاحدن جزا ویرلمهلی ، یاخود اطالهٔ لساندن برائتنه قرار اعطاسی لازم کلیردی . بو کبی جهل حاکملرك ویرهجکی قرارلر ایشته بویله صاچمه اولور .

محاکماتك طرز وزمان جریانی کیفه تابعدر . تدقیق اولونسه ایلردن بری هنوز رؤیتنه باشلانمش دعوالر بولونور ، حاکم افندی بو تأخراته سبب اولهرق ضابطهیه ویریلن جلبنامهلری ، سائر اوراقك وقت وزمانیله معاملهسی ایفا ایدیلهرك اعاده اولونمامسنی وشیمدی ضابطهده یوزلرجه جلبنامه بولونمامسنی کوستریور .

یکرمی آلتی نفر ضبطیهدن آنجق ایکیسی اوچی مستثنا اولمق اوزره دیکرلری هپ حاجی آغانك اقرباسندن تعلقاتندندر . اونلر آغایه قارشی کوستردکلری حرمت ورعایتی مثلا قائممقامه یاپمازلر . عندلرنده اونك امری حکومتك امرندن دها نافذدر . اصلاحیهده ضابطهنك حسن وظیفه ایله نهقدر علاقهدار اولدیغنی کوستردجك بر مثال :

ایکی مهاجر تارلالرینه کیرن یکرمی قدر حیوانی طوتوب اوکلرینه قاته‌رق حکومته کتیرییورلر؛ دائره‌یه تقرب ایتدکلری صره‌ده حیواناتك صاحبلری بونلری کوره‌رك استقبال ایدییورلر. مهاجرلری یره یاتیره‌رق دوکمکه باشلایورلر. بواثناده حکومتك اوکنده حاصل اولان کورلتی اوزرینه هرکسله برابر بن‌ده کیتدم. غلبه‌لغك آراسنده بولنان ضبطیه‌لرقارشیلرنده جریان ایتمکده اولان حاله بتم کبی سیرجی‌ایدیلر. بریسی هیچ اولمازسه برشی سویله‌میور، برحرکت اجرا ایتمیوردی. نهایت افراد عسکریه کیده‌رك وقوعاتی منع وضاربلری دردسته کتیردیلر. ضابطه حکومتك کوزی اوکنده وقوع بولان برجرمه قارشی حالا لاقید ایدی.

دوائر سائره ایسه معطل کبیدر. مالیه دائره‌سنده مال مدیرندن باشقه مأمور یوق. بو آدم تحصیل مأمورینك، ویرکی کاتبنك وسائر بولونمیانلرك وظیفه‌لرینه‌ده باقیور. بناءً علیه معاملاتك نه‌حالده اولدیغی کندیلکندن آکلاشیلیر. طاپو کاتبی، نفوس مأموری‌ده اولمادیغندن بودائره‌لرده قاپالی دیمکدر.

اصلاحیه‌ده وقتیله ناصلسه انشا ایدلمش ایی برمکتب بناسی وار. بوکون ابتدائی درجه‌سنده اولان مکتبك طلبه‌سی یوزدن فضله‌اولوب اوچ صنف وبرده شعبه‌یه آیرلمشدر. بونلر ایکی اوچ آی اول کلن ایکی یوز غروش معاشلی برمعلمك ید تعلیم وتربیه‌سنه مودوعدر. مکتبك برخدمتجیسی بیله اولمادیغنه نظراً بوخدمتی‌ده خواجه افندینك ایفا ایتمسی لازم کلیور. معلم هر نه قدرچوق سویلر برذات ایسه‌ده شیمدیکی حالده وظیفه‌سنی حقیله ایفا ایده‌مامکده اولدیغی

و بونك قابل اوله‌میه‌جغنی اعتراف ایتمك انصافنده بولونیور. طلبه‌نك ایچنده هرصباح برایکی ساعتلك کویلردن چامورلر ایچنده یالین آیاق کله‌رك آقشاملری ینه عودت ایدنلری‌ده واردر. چوجوقلرك صباحلین مکتبه کلیرکن اللرنده برده اودون کتیردکلرینی کوردم.

معارف نظارتنك قضایه ماهیه تخصیص ایتدیکی درت یوز غروشك نصفی بو معلمه ویریلیور، دیکر نصفیله‌ده بر معلم تدارك ایدیله‌رك بر کویده مکتب کشاداولونمش. دیکرکویلرده ایسه مکتب فلان یوقمش.

حبسخانه‌یی کورمه‌مکلکمی قائممقام پك رجا ایتدی. روایته نظراً اورادن فرار ایتمك هرآن ایچون قابل اولدیغی حالده محکوملر، موقوفلرعاقبتی دوشونه‌رك بونی یاپمیورلرمش، حتی کندی کندیلرینك ضابطه‌سی اولویورلرمش. قائممقام یکی بر حبسخانه انشاسی ایچون لازم کلن معاملاتك ختام بولدیغی‌وبوکونلرده‌حواله‌سی‌ده‌اعطاایدلدیکنی ویاقینده‌انشا آته باشلانه‌جغنی‌سویله‌یور. بن‌حبسخانه‌یی دکل‌ایچنده‌کیلری دووشونیوزم.

فاجعه‌ده بعض کویلر ایچه قانلی وقعه‌لره صحنه اولمشدر. حکومته التجا ایدن طقسان ارمنینك محافظه‌سنده مشکلات چکیلمش، خلق بیریکه‌رك بونلرك کیلمه‌سی لازم اولدیغندن کندیلرینه تسلیمنی طلب ایتمشلردر. حتی بواثناده برضبطیه‌نك قائممقام وکیلی اولان ذاته تشهیر سلاح ایتدیکی بیله کورولمشدر. او وقت آدملرله حاجی اغا کلیور. باشقه شی دوشوندیکندن دکل ارمنیلر اولدوروله دکانلری بوش قاله‌جغندن دائما انشا آتده قوللاندیغی مارقار نامنده‌کی دولکری غیب ایده‌جکندن والحاصل منفعت خصوصیه ملاحظه‌سندن دولایی مدافعه

ایدییور. کندیسی واتباعی سلاحلرینی حاضرلایه‌رق هجومی منع ایلیور وصوکره اکر ارمنیلرك ساکن بولوندقلری حسن بکلی قریه‌سنه‌ده کیتسه‌اورادده وقوعاتی منعه مقتدر اولدیغنی ، لکن بورادن آیریلیرسه اولرینی ، دکانلرینی یاقه‌جقلرندن قورقدیغنی کمال افتخارله سویله‌یور. هرنه اولورسه اولسون آغانك منفعتنی ملاحظه‌ایتمسی طقسان ملتجینك حیاتنی قورتارمش اولویور دیمکدر .

قضانك بلدیه طبیبی یوقدر . باغچه‌ده بولنان طبیب آیده بیلده برکلدرك کویا صحت عمومیه‌یه خدمت ایلیور . معمافیه قائممقامدن وبر ایکی مأموردن ماعدا کیمسه‌نك بو نقصاندن شکایت ایتدیکی ، بویله بر احتیاج حس ایلدیکی‌ده مسبوق دکلدر . دائرهٔ عدلیه ایسه احتمال که بو حالدن دها ممنوندر .

مأمورینه کفالت وتنفذ

— اصلاحیه ، ۳ شباط ، ۱۳۲۵ —

اصلاحیه‌ده بر دکانك کپنکنه الصاق ایدلمش وزیری پولیس مأمورینك مهر ذاتیسیله تختیم اولونمش بر اعلان نظر دقتمی جلب ایتدی. بو ورقه‌ده ، ملکیه مفتشلرندن حیدربکك اعطا ایلدیکی راپورده خلقك حکومتله وقوعبولان تماس ومعاملاتنه بر طاقم متغلبه وساطت ایتمکده اولوب بونك ایسه مضرات وسوء تأثیراتی درکار اولدیغی بیلدیرلدیکندن بوکبی بالواسطه مراجعتلرك قبول ایدلمیه‌رك منعی داخلیه نظارتندن اشعار ایدلدیکی اعلان اولونیوردی .

فی‌الحقیقه بو پك مصیب ، پك موافق بر اشعاردر . آناطولیده کوردیکم احوال اوزرینه بو خصوصده أیجه شیلر یازمش ، حقیقتی بیلدیرمکه‌چالیشمشدم . طشره‌لر بوحالك پك بویوك ضررلرینی چکیور. اشراف نامی ویریلن بعض ذوات تبعه ایله حکومتك تماسنه ، قارشی قارشی‌یه بولوتماسنه مانع اولیور . اونلراهالیدن آلدقلری قوته استناداً اجراآت حکومتی عقیم بیراقمق ایستیورلر ، حکومت مأمورینندن یعنی حکومتدن بولدقلری قوت ایله‌ده خلقی ازییورلر . بیله‌رك بیلمیه‌رك طرفینی مادی ومعنوی ضررلره دوچار ایدییورلر . بناءً علیه داخلیه نظارتنك شو حقیقتی نظر اهمیته آله‌رق منعی ایچون تدابیره توسل

ایتمك ایستەمسی موجب شکران وتشکردر . فقط عجبا بو آکلاییش وتدبیر تأمین مقصده کافیمیدر ؟

بن مع التأسف وبلا تردد بوکا «خایر» جوابی ویره جکم . چونکه اسباب سائرەدن عصرلرك میراث سیئاتی اولان اعتیادات وکوره نکلردن صرف نظر مادی ومعنوی ضررلری هر آن مخصوص بولنان بر مسئله ، مأمورینك کفالتی مسئله سی واردرکه بو طرزده اتخاذ ایدیله جك تدابیرك عقیم قالماسنه سبب یکانه در . بر مأمور تعیین واعزام اولونور. حکومت کندیسندن کفیل ایستر ، مأمور علی الاکثر بونی کیتدیکی یردن تدارکه مجبوردر . کفیل ده آنجق او محلك اغالری ، زنکینلری یاخود اونلرك منسوبینی یعنی حکومتك بوکون نفوذلرینی قیرمق ایسته دیکی متغلبلر اوله جقدر .

بناءً علیه آرتق زواللی مأمور اغالری دولاشمغه ، رجا ونیازه باشلار . بر چوق وسائطه مراجعت ایلر. نتیجه ده اغانك بری یا کندیسی کفیل اولور ، یاخود آدملرندن بریسنه امر ایدرك اونی کفیل یاپدیرر. لکن هانکی آدمدرکه اوتوز بیك ، اللی بیك غروش قیمتلی املاك واراضیسنی طانیمادیغی بر مأمورك رجاسیله ، محضا اوکا ایلك ایتمك فکریله بلا استفاده تهلکه یه القا ایتسین ، ایستدیکی کبی قوللانمق حقنده فراغت ایلسین . اوالبته بو لطفنه مقابل مأموردن بعض خدمتلر بکلر ومأمورده بونلری بالطبع رد ایده مز . چونکه رد ایتسه کفیلك استعفاسی ، اکمکنی غائب ایتمك تهلکه سی محققدر .

او حالده مأمور حکومتك آرقه سنه یوکلتدیکی بار کفالته مقابل وجدانی ، ناموسنی اکثریا فدا ایتمکه مجبوردر . دیمك اولیورکه شو

رابطه متغلبه‌یه مأمورلر اوزرنده برحق ، برصلاحیت بخش ایدییور.

اناطولی سیاحتنده بو حقك صور مختلفه‌ده استعمال ایدلدیکنی مشاهده ایتدم . کفیل مغایر قانون ایشلرك ترویجنی مأموره بالذات تکلیف ایدر ، یاخود اختیار زحمته‌ده لزوم کورمیه‌رك منسوبیننده برینی کندیسنك ویا دیکرلرینك ایشلری ایچون بر سلام کوندرر . هر ایکی طرز تکلیفك ضمننده استعفا تهدیدی مندمجدر . آرتق بیچاره مأمورك حالی دوشونولسون. بو آدم صاحب ناموس ووجدان‌ده‌اولسه تکلیفی، سلامی قبولده مضطردر. زیرامأموریتدن دوراولمق ، آیلرجه سورونمك وآچ قالمق قورقوسی وار .

دیکر بر صورتده کفیلك مأموری صاغماسی ، آیده برقاچ کره‌لر مراجعتله « بورجم وار ، ذخیره‌م یوق » کبی سببلر ایجادیله آز چوق پاره چکمسیدر . اوچیوز یاخود بش یوز غروش معاشی‌اولان مأمور بو مطالباته قارشی قیورانیر ، بیان معذرت ایدر فقط بلانی صاوامار ، مطلقا برشی ویرر .

مأموری کیفلرینه کوره قوللانه‌میانلرك الك برنجی ایشی اونك کفیلنی تشویق وتهدید ایدرك استعفا ایتدیرمکدر . بو استعفا ایسه مأموره قارشی اویله بر سلاحدرکه اکثریا هرتکلیفی قبوله بر سائق مجبر اولور .

حکومتك وسائط اجرائیه‌سی‌اولان مأمورلری دائما تحت‌اسارتده بولوندیران کفالت‌مسئله‌سنك‌شکل حاضری تدقیق‌ایدیلیرسه بوحکومتك ارزوایتدیکی شیئی ، سوءاستعمالاتی منعه‌ده کافی بولو نمدیغی آکلاشیلیر. مثلا بر مال مأموروندن آلنه‌جق کفالتك مقداری‌اللی بیك غروشدن

زياده اوله‌میه‌جقدر . حالبوکه صره‌سنده اونك قاصه‌سنده بیکارجه لیرا بولنه‌بیلیر .

زراعت بانقه‌سی کاتبلرندن بری ، بندن اوتوز بیك غروش کفالت آلدیلر ، بوکون ایسه قاصه‌مده آلتی بیك لیرا موجوددر . بوپاره‌یی آله‌رق فرار ایتمك قابل وکفیلمده اوتوز بیك غروشی ضمینه مجبور اولدیغندن فضله‌سی ایچون عجبا نه معامله یاپیله‌جق ؟ دییوردی .

ذاتاً کفیلك اعتباری‌اومشوش طاپو واملاك قیدلرینه کوره تقدیر ایدلمشدر . اموال موقع مزایده‌یه چیقاریلنجه بو قیمتك پك دوننده قالدیغی دفعاتله کورولمش ، ایشیدلمشدر . بناءً علیه بو اصولك بوتون مضرتلرندن باشقه تعبیرمخصوصیله « حقوق خزینه‌یی ضیاعدن محافظه » ایده‌مامکده اولدیغی‌ده میدانده‌در .

شیمدی شواحوال موجودایکن حکومتك بالواسطه مراجعتلرك ، تغلب وتنفذك منعی ایچون اجرا ایتدیکی تبلیغاتك تأمین مقصده کافی بولونمادیغی تظاهر ایدییور . اغا مأموره دائره‌سنده مراجعت ایتمز ، کندیسیله خارجده ، خانه‌سنده کوروشه‌رك حائز اولدیغی صلاحیتی استعمال ایدر وایسته‌دیکی ایشی یاپدیرر .

اکرحکومت ، تبعه‌ایله کندی آره‌سنده موجود واوزون سنه‌لرك یادکاری اولان سور بغلی ییقمق ایسته‌یورسه بونك منابعنی تدقیق وتحری ایتملی . اومنبعلری سوندورمکلا چالیشمالیدر . بومیانده ایسه تغلب وتنفذی یاشاتانلرك قوی سببلردن بری کفالت مسئله‌سنك شکل حاضری اولدیغی آشکار بولندیغندن بونی منطقی بر صورته افراغ ایتملیدر . یوقسه برملکیه مفتشنك راپوری اوزرینه داخلیه نظارتنك

مأمورلره « بالواسطه مراجعتلری قبول ایتمیه‌رك تنفیذی منع ایلیك » دیمسی هیچ بر وقت فائده‌لی نتیجه‌لر حاصل ایده‌مز. بونك تأثیری آنجق علاقه‌دارانی ترویج آمال ایچون باشقه یوللردن یورومکه، مراجعاتك شکلنی تبدیل ایتمکه سوق ایده‌بیلیر.

باغچه

۱۰ شباط ، ۳۲۵

اصلاحیه‌دن شباطك آلتنجی جمعه ایرتسی کونی حرکتله باغچه‌یه کلدم . غایت عارضه‌لی اولوب اورمانلر آره‌سندن کچن یول صعب المرور ایدی . ایکی اوچ ساعتی طاغلری طیرماندق . آشاغیده منبت وکنیش اصلاحیه اووه‌سی اوزانیور ، کوللر وبطاقلقلر قورودلدیغی حالده بیکلرجه نفوس بسلیه‌بیله‌جك اولان اووه‌ده آثار حیاتیه یوقدر.

تك توك یا قویتی بر محلده ، یاخود بر دره ایچنده انشا اولنمش اون بش یکرمی خانه‌لی کویلره تصادف ایدییوردق . پك فقیرانه وسفیلانه بر منظره ارائه ایدن بو کویلری اوزاقدن کورمك قابل دکلدر. چونکه أولرك ارتفاعی آنجق ایکی مترو اولوب اوزرلری‌ده یوکسکجه بر یرك سطح مائلنه تصادف ایتدیرلمك شرطیله طوپراقله اورتولمش بولندیغندن هیچ خبرکز اولمقسزین کندیکزی بر کوی ایچنده بولویورسکز.

ینه یول اوزرنده بولنان وارمنی کویی اولان حسن بکلی مستثنا در . بو کوی أیجه جسیم اولوب دوز بر یرده کائندر اطرافنده‌کی کوزه‌ل ایشله‌نمش اراضی ، تارلالر نظری ممنون ایدر . فقط کویك بو کونکی منظره‌سی پك مؤثردر .

آطنه فاجعه‌سنك الك قانلى پرده‌لرندن برى‌ده بوراده اوينانمش، بو ساكن ومستريح يرلر بر چوق خزين وايكرنج واقعه‌لره شاهد اولمشدر. او وقت ياقيلمش اولان بنالردن بر قسمى شويله بويله انشا ايتديرلمش ايسه‌ده بوحوالى‌نى استيلا ايدن جهالت و وحشتك درجه‌سنى اثبات ايده‌جك، جهالتك انسانلرى نه شنيع حركتلره سوق ايتديكنى كوستره‌جك آثار باقيدر.

بو جوار ايچون بويوك ومعمور بر كوى ديمك اولان حسن بكلى‌نى برخرابه‌يه چويرمك ايچون نه‌لر ياپيلمق لازم اولديغنى دوشونيور، اوكمده‌كى انقاضه نظراً كچن او مدهش كونلرى تخيل ايدييور، برده اسلام وارمنى كويليلرك حالنه باقيورم وآكلايورم كه بو آدملر كندى حاللرينه براقلمش اولسه، مؤثرات خارجيه موجود بولونمسه‌يدى بر برنى اولدورمكى محو ايتمكى خاطرلرينه بيله كتيرمه‌يه‌جكلردى.

بورالرده هله كويليلر آره‌سنده اسلامله خرستيانى تفريق ايتمك قابل دكلدر. قيافت، لسان، عادات هپ بر در. ارمنيلرده اسلاملر كبى بيقلرنى، صقاللرينى كسديررلر، تراش ايدرلر. اونلرك ياشايشلرى، كوروشلرى وآكلايشلرى‌ده پك فرقلى دكلدر. كنديلرنى عينى شى متأثر ويا ممنون ايدر.

كويليلرك خاصهٔ مميزه‌سى اولان بو مادى ومعنوى اشتراكك، بو قرابت روحيه وحسيه‌نك پك صميمى آثار وتجلياتى ينه كنديلرى نقل ايدييورلر.

مثلا عسكره كيدن محمد أونبى، عائله‌سنى مالنى آرتينه امانت ايدييور، كذا آرتين‌ده بر يره كيدركن هر شيئى، الك قيمتلى والك عزيز شيلرنى

محمده تودیع ایلیور . بونلر اك صیقینديلی زمانلرده یکدیکرینك امداد ومعاونتنه شتابان اولویور . بر ارمنی قادین وفات ایتسه جنازه‌ده اك چوق تأثر کوسترن، حتی آغلایان اسلام قادینلری اولدیغی کورولویور . دوکونلرده اك اهمیتلی وظائفی ایکی طرف ایفا ایدییور . والحاصل اجداددن یادکار قالان بر چوق رابطه‌لر بو ادملری بر برینه باغلایور. وبونده‌کی لذت ألان اعتراف ایدیلیور. بناءً علیه تکرار ایلرم که بو صاف قلبلی ادملر کندی حاللرینه بیراقیلسه‌لر ینه بویله ساکنانه ومستریحانه یاشارلر ، یکدیکری علیهنه‌قیام ایتمکی تصور ایده‌مزلردی .

ذاتاً بوتون دهشت وحشتیله آطنه فاجعه‌سنی دوغوران مولدات مطالعه وتحلیل ایدیلیرسه بونك آشاغیدن یوقاری‌یه دکل یوقاریدن آشاغی اجرای تأثیر ایلدیکی قضیه‌سی ثابت اولور . بومؤثراتك طرز ونوعی معلوم اولدیغندن تکراری عبثدر .

لکن بونلرك آره‌سنده هرکون قوتنی آرتیرمقده ، علی‌الخصوص کویلیلرك صاف روحلرینه ، پروزسز فکرلرینه حلول ونفوذ ایله اونلرك موجودیتنی دکیشدیرمکده اولان برنوعی واردرکه کوکلری بویوك نظرلرك احتمال‌که ایریشه‌میه‌جکی مجرا کوشه‌لرده بولنان، کنیش ومساعد ساحهٔ فعالیتنده ایسته‌دیکی کبی بلامانع چالیشان بوعامل الیوم برشکل خصوصی وعانی آلمش کبی‌در .

بوقوت قتولیك وپروتستان مؤسسات دینیه‌دن انتشار ایدییور . بالخاصه پروتستان مسیونرلری ارمنی کویلرینی منتظماً دولاشمقده کویلیلرله تأسیس وتقویهٔ‌مناسبات ایتمکده‌درلر. پروتستانلره منسوب بر دوقتور ارمنیلردن تداوی ایدیله‌جك برخسته بولمق‌ایچون طرف‌طرف

كزييور، هر درلو معاونتلری ابذال ايليور. پاره‌ويرييور، بول‌بول اعانه ايدييور. ديه بيليرم كه حكومت اوقدر فداكارانقلر اختيار ايلديكی، مأيوس قلبلری تسلی ايچون صوڭ درجه‌ده شفقت كوسترديكی حالده بو كون مسيونرلر قدر موفق دكلدر. چونكه اوته‌كيلری مأيوس ومحزون قلبلرك ياره‌لرينی صارمق، اونلره استيلا ايتمك يوللرينی دها أيی بيليورلر، بو متأثرانه اعتراف اولونماليدر.

كرچه بو خدمتلر ظاهراً صرف انسانيت ايچوندر، هپ مقاصد عاليه‌يه مستنددر. فقط انساننك بو ياldizلی حبلری يوتمق ايچون پك ساده‌دل، محروم محاكمه اولمسی لازمدر. مسئله‌نك ايچ يوزينه‌شويله‌جه برنظر عطف واوفق بر ملاحظه فعاليت پروغرامنده ديانت وانسانيت كلمه‌لرندن باشقه شيلرك‌ده محرر اولديغنی، حتی بو جهتلر ايچون دها زياده ابراز مساعی ايلديكنی احساس ايلر. ارمنی كويليلرك حكومته وقوعبولان تماسلرنده بعض تنبيهات وتعليماتلرك تحت تأثيرنده حركت ايلدكلرينی انسان فرق ايدر كبی اولويور وظن ايتمك ايسترمكه اليوم اونلری حكومته ايصيندير ميانده بو در.

حكومت نه قدر ارائهٔ سماحت وشفقت ايتمك ايسته‌سه بالطبع معاملاتی بعض قيود ومراسمه تابع اولاجقدر. حالبوكه اوته‌كيلر بويله دكل. مثلا اعانه‌يی قارشيلق هيچ بر شی ايسته‌ميه‌رك كويلينك آياغنه كتيرييورلر وظواهر بين اولان كويلی‌يی ايسته‌دكاری كبی تسخير ايليورلر.

متفقلری. مقصدلری باشقه اولان قتوليكلك ايله پروتستانلغه بورالری پك مساعد بر ساحهٔ جولان ومبارزه در. تبديل مذهب

خصوصنده اك برنجی سائق پاره‌در . کیم دها چوق پاره صرف ایدرسه او قدر زیاده طرفداره مالك بولونیور . حتی اولجه قتولیکلکی قبول ایتمش ایکن صرف بو سببله بالآخره پروتستان اولانلرك عددی أیجه‌در .

کلیسا ومناسترلر بولنان بر قاچ کویده منتظم مکتبلرده کشاد ایدلمشدر . اولاد وطن بو مکتبلرده اوقویور ، یتیشیورلر . بو اجنبی مؤسسه‌لردن یتیشه‌جك کنجلرك عثمانلیلقله درجهٔ علاقه‌سی تصور ایدلسین . عجبا مکتبلرده نه لر تدریس اولنیور ، کنج دماغلره ناصل فکرلر آشیلانیور . بوراسنی کیمسه بیلمز . یالکز بو سلسلهٔ مجهولات آره‌سنده معلوم اولان بر جهت وارسه اوده بزم منفعتمزه چالیشیلمادیغی‌در .

باغچه قضاسنك مرکزی طاغلر آره‌سنده ، بر دره ایچنده کائندر . بوزواللی ایکی یوز بنادن عبارت اولان قصبه‌ئی بر ، بربچق ساعتلك بر تپه‌دن خیال‌میال سچدکدن صوکره تمامیله آنجق ایچنه کیردیکمزده کوره‌بیلدك . خاصه واصلاحیه‌نك دیکر بر نمونه‌سی . یالکز هواسنك وصوینك دها أیی اولماسی بر سبب ترجیحدر .

مسئلهٔ اخیره مناسبتیله باغچه اسمی السنهٔ مطبوعاتده برچوق دفعه‌لر تکرار ایدلمشدر . فی‌الحقیقه وحشت وجهالتك قربان سیئاتی اولان محللردن بریسی‌ده بوقضا وبوقصبه‌در . اووقت یاقیلمش اولان اك منتظم بنالرك شیمدی درت طاش دیوارندن ماعدا نشانه‌سی مشاهده اولونه‌میور . اهالیٔ اسلامیه کتوم داوراندقلری حالده ارمنیلر اولان شیلری بوتون تفصیلات وعنعناتیله حکایه ایچون مهیا بولونیورلر . فقط شایان دقتدرکه ایچلرندن بعضیلری اسلاملری قباحتلی عد ایتمه‌رك قصوری باشقه جهتلره عطف ایدییورلر .

باغچه‌ده برقاچ یرده یول اوزرینه بویوك طاشلر دوكولدیكی كورولیور. بونلر صوقیولری اولوب وقعه‌ده اولدیریلان ارمنیلرك نعشلرینی بونلرك ایچنه آتمش اولدقلرندن مؤخراً اوزرلرینه طاش قونیله‌رق قوپولر قپادنمشدر كه عددلرینك یدی اولدیغی مرویدر. حتی شیمدی اوزرندن كچدیكمز قویو أونولرله برلكده برده مجروحك آتیلدیغنی وبوراده اكمال انفاس ایلدیكنی سویله‌یورلر. باغچه قضاسندن وقعه‌ده حكومت صادق تبعه‌سندن طقوز یوز، بیك نفوس غیب ایتمشدر.

جبل بركت سنجاغی داخلنده جهالت، كثیف بر جهالت حكمراندر. ایشته مملكت بونك پك آغیر جزالرینی چكیور. اهالی حقیقتی آكلامقدن، تهلكه‌لری حس ایتمكدن پك اوزاقدر. او، حیاتی یاشادیغی طرزده عبارت ظن ایدییور، احتیاجاتی غایت محدود اولدیغندن اونی تأمین ایتمكدن باشقه برشی دوشونه‌میور. اولادینی‌ده كندی كبی یاشمغه چالیشیور.

برایكی كویدن ماعداسنده مكتب نامنه برشی یوقدر. چوجوقلر طاغلرده، اورمانلرده اوقورلر. اونلرك الك باشلی وظیفه‌لری حیواناته نظارت ایله‌مك، چوبانلق ایتمكدر.

بورالرده معارفك لزومی تقدیر ایدیله‌رك بو یولده تشبثاتده بولوندیغنی كورمك ایچون دها برچوق سنه‌لر لازم اولدیغنه اینانمالیدر. حكومت بوحسی انكشاف ایتدیرمك ایچون شیمدیكندن دها فضله فدا كارلقلر اختیارینه مجبوردر. بوقسه اهالی بوحالده ایكن مكتبدن محروم بوقضا ایچون مثلا درت یوز غروش تخصیصات اعطاسنده دوام ایدرسه انتظار اولنان ثمراتك اقتطاف ایدیله‌میه‌جكنه امنیت اولنمالیدر.

باغچه‌قائمقامی قضا داخلنده انشا ایدیله‌جك ژاندرمه قرغولخانه‌لری ایچون اعانه جمعی مقصدیله اوچ درت کوندن بری کویلره چیقمش اولدیغندن کندیسیله کوروشه‌مدم .

اساساً اعانه کلمه‌سنك تلفظی کویلیلری تدهیش ایتمکه کافی ایکن و برطرفدن اعانه‌توزیع ایدیلیرکن دیکرطرفدن اعانه ایسته‌مك نه‌درجه موافقدر بیله‌مم .

خاصه ، اصلاحیه و باغچه قضالرنده حکومت اون بش قدر قره‌غولخانه انشا ایتمك ایسته‌یور . غالبا لازم کلن تخصیصاتی‌ده اعطا ایده‌میورکه بونی اهالی‌یه ، کویلیلره تحمیل ایدییور .

مادامکه بوقره‌غولخانه‌لرك انشاسندن مقصد کندیلرینك استراحتنی تأمین ، حیوان سرقتی‌وسائر وقوعاتی منع‌ایدر ، اوحالده بونلری اهالی یاپدیرمه‌لیدر ، دییور . لکن کویلینك حالنی دوشونمیور .

کویلی ده‌نجه عقله‌فقرا کلمیدر. چونکه وقتی حالی‌یرنده اولانلرك چوغی قره‌غولخانه انشاسنه صرف منفعتلرینك سکته‌دار اوله‌جغی ملاحظه‌سیله راضی دکلدرلر . باغچه قائمقامنك یوز لیرا قدر اعانه جمعنه موفق اولدیغی جمله‌ٔ روایاتدندر . اکر بوصحیح ایسه فقیر اولان کویلیلرك بوباره‌یی ویرمك ایچون أیجه اوزولدکلری ، تظلم ایلدکلری شبهه‌سزدر . هله خاصه قضاسنك بر پاره اعانه ویرمیه‌جك بر حالده اولدیغنی بیلیورم . اوراده ایکن برکون قائمقام دونما اعانهٔ ملیه‌سی ایچون کویلره کیتمش وآنجق درت بش یوز غروش طوپلایه‌رق عودت ایلمشدی .

سویله‌مك ایسته‌دیکم بوطرزك قطعیاً دوغرو و بریول اولمادیغی جهتیدر .

ادارهٔ سابقه بيك درلو اعانه‌لرله زواللى ، كيمسه‌سز كويليلرى آزر عقله كلمز وسائط جبريه وظلميه ايله برچوق پاره‌لر طوپلاردى. خلق حياتندن بيزار ايدن شيلر ميانده بو اعانه مسئله‌سى برنجى درجه‌ده حائز تأثيردى . شيمدى حكومت مشروطه‌ده بواثرى تعقيب ايدرسه تبعه‌سنى كنديسنه ناصل ايصندير ر ؟

كمى آلنه‌جق ، زرهليلر ياپديريله‌جق ، دشمنلرمزه نظراً بو خصوصده موقعمز شودر كى سوزلردن خلقمز هايدى برشى اكلاسين . لكن برقره‌غولخانه انشاسى ايچون اوندن پاره ايسته‌مك هيچ اكلامياجغى بر حركتدر . اكر ويريورسه بونى كرهاً ، طبق اسكى اعانه‌لر كبى ايسته‌مه‌رك ويرمكنده اولديغنه شبهه احتمالى در. فلا كتزدكانه بيكلرجه ليرالر اعانه ويرمكده اولان حكومتمز بوكبى فلاكتلرك عدم تكررينه خادم اوله‌جق ، آسايش محلى‌يى تأمين ايليه‌جك بر مقصد اوغورنده بش اون بيك ليرا صرفندن چكنمامليدر . واقعا بو اصول وقتيله روم ايليده تطبيق ايدلمشدى . لكن مملكتك بر طرفنده تطبيق ايديلن بو طرز ديكر يرلرده ، بالخاصه آطنه ولايتنده قابل تطبيق دكلدر .

باغچه‌ده آيى انشا ايدلمش بر حكومت دائره‌سى وار . تنسيقات حسبيله مأمورلرك عددى نقصان بولنمغله برابر هركس كندى ايشنى كورمكه چاليشيور . بولنديغم اوچ درت كون ظرفنده هيچ بر فردك آغزندن صداى شكايت ايشيتدم . تشكيلات عدليه باغچه قضاسنده‌ده تشميل اولونمش ايسه‌ده مدعى عمومى معاونى هنوز كلديكى كبى مستنطق‌ده يوق . اعضا افنديلرده منتخب . بر جزا رئيسنك موجوديتى جزا محكمه‌سنده ايشلرك منتظم ودوغرو كورولمسنه كفيل ايسه‌ده حقوق

محکمه‌سی واجرا ایشلری بالطبع اسکی حالنده‌در . جزا رئیسلرینك ، محکمه‌نك رئیسی صفتیله توظیف ایدلاملرنده‌کی حکمتی بر درلو اکلایه‌میورم .

مثلا باغچه‌ده اساساً ایشلر پك آزاولدیغندن رئیس بوکون ایشسز کوجسز اوطورویور . بناءً علیه نوابك عدلیه‌ده‌کی رابطه‌لری قطع ایدیله‌رك ریاستك جزا رئیسلرینه تودیعی محاکمك اصلاحی ایچون پك مهم وشایان دقت بر خطوه اولوردی .

رئیس محاکمات ومذاکراتده منتخب وجاهل اعضالرك حالنی حکایه ایدییور . بونلر برر هیکل کبی صندالیه‌لره قوروله‌رق اویوقلامقدن ، صوکره‌ده رئیسه نصل ایستره‌ك اویله یاپ دیمکدن باشقه بر ایش کورمیورلرمش .

باغچه‌نك ابتدائی درجه‌سنده اولان مکتبی کورمك نصیب اولمادی . لکن اهالینك ، چوجوقلرك حالی بوخصوصده بر مطالعه حاصل ایدلمسنه کافیدر .

اهالی آره‌سنده اوقویان یازان آنجق یوزده بر ، ایکی راده‌سنده اولدیغی روایت ایدیلیور. حتی منحل اولان بعض مأموریتلرله ، موقت ایشلر ایچون آدم بولمق قابل دکلدر .

کچنلرده غایت ساده اولان تحصیلدارلق امتحاننی ویره‌جك ، اعمال اربعه‌دن ایراد ایدیلن اسئله‌یه جواب اعطا ایده‌بیله‌جك وبر مذکره یازه‌جق کیمسه بولنه‌مامش. خلقمز مأمورینه قارشی مستغنی دکل بلکه حریصدر .

چوجوقلری مکتبه کوندرمکدن مقصد ؛ اونلرك اوقومالرینی ،

آدم اولمالرینی تأمین اولمیوب اوتەدن بری آلیشیلمش ، الفت ایدلمش بر عادته اتباع ایچوندر . چوجوق مکتبه کیدییوریا ، آرتق اوتەسنی دوشونمك ، مثلا چوجوغه نەاوقودیغنی صورمق ویاخود برکره مکتبه قدر اختیار زحمت ایتمك پدرك عقلنه بیله کلمز . هله اولیای اطفال کتاب پارەسی ویرمکه هیچ راضی دکلدرلر . اونلرهرسنه کتاب پارەسی ویریلیرمی ، اولکی کتابلری اوقوتسونلر دیرلر . بونك ایچون کتاب تدارکی معلملرك اك کوچ مشغلەلرندن بریسیدر .

مع مافیه بو اهالی حکومته قارشی صوك درجەده مطیعدر ، حکومتك هر امرینه بویون أکر . اکر حکومت اونلره کمال شفقت ورأفتله رهبرلك ایدر ، کندیلرینه حیاتك ، انسانلغك نه دیمك اولدیغی حقنده فکرلر القا ایلرسه قوای تشبثیەنك پك چابوق اویانەجغنه شبهه یوقدر . فقط بو امیدلر هپ حکومتك تعقیب ایدەجکی طرز حرکتله اونك نتیجەسی اولان اجراآتنه ، استقباله معطوف بولونیور .

عثمانیه

— ١٤ شباط ، ٣٢٥ —

شباطك اون برنجی پنجشنبه كونی عثمانیه یه متوجهاً باغچه‌دن حركت ایلدم . ایكی ساعت قدر اطرافمزی احاطه ایدن تپه‌لری قارله مستور طاغلر آره‌سنده بردره‌یی تعقیباً یوروددكدن صوكره طاغلرك ، مهیب اورمانلرك ایچنه كیردك .

هوا لطیف ، اطراف یشیل ایدی . بهارك تروتازه الواحی ایله برفپوش ومحتشم جبال متسلسله‌نك مناظری خوش بر تضاد تشكیل ایدییوردی .

طاغی طیرماندقجه یول فنالاشدی، كمال مشكلاتله آدیم آتان آلتمده‌كی حیوان اینله‌مكه باشلادی . بعضاً حیوانك آیاغی برپارچه قایمقله انسانك یووارلانه‌رق بیك پارچه اوله‌جغی محقق بولنان مدهش اوچورملرك كنارنده‌كی دار یولدن كچمك لازم كلدكجه هیجان حس ایتمه‌مك ممكن اولمیوردی .

صیق صیق تصادف ایدیلن دوه‌لر خطوات موزونه ایله متوكلانه یورویورلر، بعض عارضه‌لی یرده صاحبلرینك دلالتنه انتظار ایدیورلردی . دوه‌جیلرك وسائر كیراجیلرك حاللرینه دقت ایتدم اونلر یولده تصادف

ایتدكلری بوتون مشكلاته قارشی شكايت بيله ایتمیورلر . بونی پك طبیعی عد ایلیور كورونیورلردی .

بویوك طبیعتك بوارضه بخش ایتدیكی فیوضاتی وانهانه تماشا ، بوندن استفادهده نهقدر عاجز وتنبل اولدیغمزی ولازم كلدیكی كبی چالیشمق ایستهمیهرك عادتا طبیعته كشكول آچمقده بولوندیغمزی تصور ایدرك باغچهدن حركتدن سكز ساعت صوكره آقشام اون برده جبل بركت سنجاغنك مركز جدیدی اولان عثمانیهیه مواصلت ایتدك . آرتق بوسنجاغی دولاشمش ، ممكن اولدیغی قدر كزمش وكورمش بولونیوردم .

لوا یول جهتندن پك فقیردر . عثمانیهدن ارزین ودرت یول ایله پیاسهیه قدر آرابه ایشلیهبیلیورسهده بو اراضینك عارضهسز اولمسی سایهسندهدر وبیك دورلو مشكلات چكیلمسنه متوقفدر . نه بو جهتده نهده خاصه ، اصلاحیه وباغچه قضالری داخلنده بر مترو شوسه یوقدر . بو یوزدن اهالی بالطبع چوق صیقندی چكمكده ، ضررلر كورمكدهدر . حالبوكه یوللر بوراده چوق مصرف اولمقسزین وسهولتله انشا ایدیلهبیلیر .

لوا داخلندهكی شوسهلرك انشاسنه حكومت نه قدر ایركن باشلارسه اهالینك استفادهسی او نسبتده زیادهاولهجغی كبی بو حوالینك ترقیسنهده بویوك خدمت ایدلمش اولور .

اراضی كنیش ومنبت اولوب زراعته ، اورمانجیلغه ، باغچهجیلكه ، چفتلكلر تأسیسنه ، هر جهته الویریشلیدر . هر طرفده چایلر ، درهلر جریان ایدر . الیوم بونلردن استفاده ایدیلهمدیكی كبی بعض یرلرده بطاقلقلر تشكیل ایدرك هم اراضیی تخریب ، همده هوایی افساد

١٩

ایتمکده‌در . اهالی عمومیتله زراع اولدقلری وهر شیئلرینی طوپراقدن بکله‌دکلری حالده بو محصولدار اراضیدن ایتدکلری استفاده هیچ درجه‌سنده در . حتی بعض کویلیلر آچلقدن شکایت ایتمکده‌درلر . اونلر زراعتده أنی بر اصول تعقیب ایده‌مدکلری کبی تحت تأثیرنده بولوندقلری کوره‌نك واعتیادات کندیلرینی تنبل . صوك درجه‌ده قانع یاپمقده‌در . صوکره حیوان سرقتلری ، آزدی آراسی کسیلمین اراضی وحدود منازعاتی‌ده أیچه چالیشمالرینه مانعدر .

وسعت وقابلیت اراضی‌یه نظراً سنجاغك نفوسی پك اهمیتسزدر . اوچ قضانك یکرمیشر . اوتوزر خانه‌لی کچمین کویلری یوز اللی‌یی تجاوز ایتمز . بناءً علیه اسکان مهاجرین ایچون بوراسی پك مساعد برموقعدر . طبیعی امر اسکان دوشونیله‌رك بر قاعدهٔ منتظمه دائره‌سنده اجرا ایدیله‌جکندن بوندن هم مهاجرلر واهالیٔ اصلیه هم ده حکومت مستفید اوله‌جقدر . برده مهاجرلر دها اویانیق وچالیشقان آدملر اولدیغندن بعض خصوصلرده یرلیلره معلملك ایده‌جکلر ، اونلره نمونهٔ امثال اوله‌جقلردر . هر حالده جبل برکت سنجاغی دها بیکلرجه نفوسی بسلیه بیلیر .

بغداد شمندوفر خطنك عثمانیه‌دن اعتباراً سنجاغه داخل اوله‌رق باشدن باشه قطع ایتدکدن صوکره حلب ولایتنه کیرمسنك بو حوالینك ترقیاتی ، استقبالی اوزرنده پك بویوك واهمیتلی تأثیری واردر . بو سایه‌ده بالطبع خارجله اختلاط ومناسبات تأسس ایلیه‌جکی کبی اراضی کسب قوت ایده‌جك وخلقك ذهنی آچیله‌رق کندیلرنده فکر تشبث اویانه‌جقدر . بناءً علیه شمندوفر خطی بورالرك معموریت وتمدننده ،

خلقك جهالتدن قورتوله‌رق کسب رفاه وثروت ایتمسنده اك قوتلی بر عاملدر.

بو فوائد مادیه ومعنویه‌یی نظر دقته آلیه‌رق خطك اسکندرون طریقنی تعقیب ایتمسنه راضی اولمق بورالرك ترقی وحیات استقبالیه‌سنه بر خط بطلان چکمك دیمکدر. چونکه اسکندروندن حلبه قدر بر قول تمدیدی هر وقت ایچون ممکندر، فقط خط شیمدی بو کذرکاهی تعقیب ایتمزسه دیدیکم یرلرك بر لوقوموتیف دودوکی ایشیتمسی کیم بیلیر نه قدر سنه‌لرك کچمسنه متوقفدر. بونك ایچون اکر حکومتك الیوم ترقیٔ مملکت نامنه اشتغال ایتدیکی مسائل میاننده، بو ماده‌ده داخل ایسه قوروکورولتولره اهمیت ویرلیه‌رك دور اندیشانه حرکت ایدلمسی پك لازمدر.

واقعا اسکندروندن، حلبدن حکومته پك چوق مراجعتلر وقوعبولدیغی، بعض جهتلردن اوغراشیلمقده اولدیغی ایشیدییورز، بن اسکندرونه کیتدم. اوراده مسئله‌یه ظن ایلدیکی قدر اهمیت ویرلمامکده اولدیغی، پك آز کیمسه‌لرك بونکله اشتغال ایلدکلرینی اوکرندم. تلغرافلر هپ بعض تجار واشراف طرفندن ترتیب ایدیله‌رك خلقه امضالاتدیرلمقده‌در.

لوا داخلنده علی‌الخصوص خاصه واصلاحیه قضالرنده حیوان خرسزلقلری اهالی‌یی صوك درجه‌ده ازعاج ایتمکده‌در. بو نوع سرقتلر اسکیدن بری دوام ایتمکده اولوب بر اعتیاد حکمنه کیرمشدر. آشیریلان حیوانات عشائرك ساکن بولندیغی کرد طاغنه کوتورولور واورادن جواره سوق اولنه‌رق صاتیلیر. ذاتاً کرد طاغی شبهه‌لی آدملرك طبیعی بر تحصنکاهی، اشقیانك یاتاغیدر.

کردطاغنده‌کی بعض کویلر خاصه‌یه اوچ‌درت ساعتلك برمسافه‌ده کائن اولدیغی حالده یکرمی ساعت اوته‌ده بولنان درت یوز کویلی کلیس قضاسنه‌تابعدر بوطاغده‌کی‌عشیرت کویلرندن بعضیلرینه سنه‌لردن بری بر حکومت مأمورینك آیاغی باصمادیغی سویله‌نیور . عشیرتك ساکن بولوندیغی کویلردن مناسب اولانلری خاصه قضاسنه الحاق ایدیله‌رك منتظم ژاندرمه قره‌غوللخانه‌لری تأسیس وناحیه تشکیلاتی اجرا اولونورسه هرفردك ، هرکویلینك بحقٍ شکایت ایتمکده اولدیغی خرسزلغك اوکی آلنه‌جغنه شبهه یوقدر .

امور انضباطیه اولکنه نظراًبالطبع دها آنی برحالده ایسه‌ده‌الیوم وظیفه‌سنی حقیله‌ایفا ایده‌بیله‌جك ، بر موقعده دکلدر . ژاندرمه‌افرادی اهالی ایله‌یوزکوزاولمش ، اونلرله برچوق‌مناسباتده بولونمش‌اولدقلرندن سوزلری یك تأثیرسزدر . ذاتاً انسان بونلرك حاللرینه ، قاللرینه ، قیافتلرینه باقه‌رق کندیلرینه قارشی امنیتسزلك حس ایدر . بونلردن چوغی بر آغایه ، متنفذاندن برذاته منسوب ، مادی ومعنوی رابطه‌لر مربوطدر .

اوله‌دونلی ژاندرمه‌لردن بحث ایتمشدم . باغچه‌ده‌بونك أنتاریلیسنی کورمك میسر اولدی . بوحوالیده اهالینك همان عمومیتله اکتسا ایتدکلری یبرتماجلی أنتاریسی اوزرینه قاپوطنی کیمش وآتنه بینمش برژاندرمه حکومته کلدی . بو ، ألبته بروظیفه‌نك ایفاسی ایچون کیتدیکی یردن عودت ایدییوردی .

اصلاحیه‌ده دائما اقتدارندن ، شویله ایش کوردیکندن ، بویله یاپه‌جغندن بحث ایدن بر پولیس مأموری وار . قضا قائمقامنك

تنسیبیله بلدیه ریاستی وظیفه‌سنی‌ده ایفا ایتدیکنی ظن ایدن وعشرته پك منهمك بولنان بوذات اوفاجق قصبه‌نك ، کندیسنك‌ده صیق‌صیق اوغرادیغی یکانه خانده کیجه صباحلره قدر قمار اویناندیغنی عجبا نه‌دن کورمیور ویاخود کورمك ایسته‌میور ؟

طرسوسده‌کی ژاندرمه‌مکتبندن بتیشه‌جك‌افرادك بورالره‌یاییلمسی تأمین آسایش‌نامنه آتیلمش پك مهم بر آدیم اوله‌جقدر. لکن‌بونلرك کوندرلمسی قره‌غولخانه‌لرك انشاسنه متوقف بولوندیغی بیلدیریلیور . قره‌غولخانه‌لرك اعانه ایله انشاسنه موفقیت ایسه مشکوکدر . دیمك اولورکه دها أیجه زمانلر یکی ژاندارمه‌لرك یوزی کوروله‌میه‌جك . بوایسه امنیت جان ومالك ، آسایشك تقرری ایسته‌مامك دیمکدر . بناءً علیه حکومت الك مقدس ومقدم وظائفندن برینی تشکیل ایتمکده اولان‌بوجهته‌اهمیت‌ویرملی ،اوفاق‌مصرفله‌وجوده‌کله‌جك‌قره‌غولخانه‌لری سریعاً یاپدیرمالیدر . انشا آنده اهالینك فعلاً معاونتی ، تدارکی کندیسنه یار اولمیه‌جق اولان لوازماتی احضار ایتمسی جائز اوله‌بیلیر .

اهالیمز هرشیئی حکومتدن بکله‌یور ، بو ، اونك خسته‌لغی ، الك ضعیف نقطه‌سیدر . فقط حکومتك‌اجراآتنك آتی نتیجه‌لر ویردیکنی آکلار یاپدیغی ایشلرك کندی أیلکنه خادم اولدیغنه عقلی یاتارسه درت ال ایله صاریله‌رق حکومتك آرقه‌سندن قوشه‌جغنه ، ألندن کلن معاونتی مع‌الممنونیه ایفا ایده‌جکنه امین اولمالیدر .

پك اهمال ایدلمش اولان کویلیلرمز اونوتمیالم‌که ایشله‌نمه‌مش ، خام بر معدنه بکزر . اکر حکومت ایسترسه اونلری أیی ، ایسترسه فنا یاپه‌جقدر . کویلینك قابی بوزیوکدر ، بر دفینه‌در . او ، أولورکن بیله

حکومته قارشی مطیعدر . فقط بو قلبی حکومته ایصیندیرمق ، متین رابطه‌لرله باغلامق لازم اولان شو زمانده بعض مأمورلرك کندیلرینی پك بویوك کورملرندن ، یاخود بووظیفهٔ مقدسه‌یی ادراك ایده‌میه‌جك بر سویهٔ فکریه‌ده بولونمالرندن دولایی اصحاب مراجعتی پك بارد معامله‌لرله قوغدقلری » تحقیر ایلدکاری مع‌التأسف ایشیدیلیور . مثلا لوا محاسبه‌جیسی بکدن هرکون بویله معامله‌لر صادر اولدیغی ، حتی کندیسنه کلن هرکسه چیقیشه‌رق قوغدیغی آغزلرده کزییور . کرچه بعض مشاغل مهمه صره‌سنده بلالزوم کلن برینه انسان حدت ایده‌بیلیر . لکن بو اظهار اولونمامليدر . مأمورلرمزك بر آز صبرلی اولمسی لازمدر . چونکه اونلرك بارد معامله‌لری خلقك امید واعتمادینی منکسر ایدر ، نظرنده ادارهٔ مشروطه‌یی اکه‌لر . یعنی حکومتك شخصیت معنویه‌سی متضرر اولور .

اهالینك ، کویلینك بویونی بوکن ، چالیشوب چابالایوب راحت ایده‌جکی برزمانده قارشوسنه دیکیلن آغالر ، اشراف بو جوارده دخی موجوددر . بوتون معاملاتدن دائما آغا کارلی ، کویلی متضرر چیقار . زواللی کویلی آغاسنك ظلمنی ، یالانجیلغنی ، کندیسنك قازاندیغنی ألندن آلمق ایستدیکنی کوردیکی حالده اوکا قارشی بر صدای اعتراض بیله چیقاراماز . عادتا اوکا طاپار . چونکه آغا ، نظرنده کرك بالذات ، کرك حکومت ومأمورین واسطه‌سیله هرشیئی یاپمغه مقتدر بر آدمدر . تورناز اولان بعض آغالر کویلی نزدنده‌کی اعتبارینی آرتدیرمق ایچون مخصوص مأمورلرله مناسباتده بولونورلر ، کوروشورلر . مثلا آغانك قائمقامك یاننده اوطوردیغی یاخود قائمقامك اوکا التفات ایتدیکنی کورمك کویلی ایچون بویوك بر درسدر .

تغلب وتنفذ، اصلاحیه قضاسنده پك ایلری کیتمشدر . اوراده بعض کویلیلره « سن کیمك امتندنسك » سؤالی ایراد ایدلسه بلا تردد : « حسن آغانك یاخود حسین آغانك امتندنم » جوابی آلینیر . جهالت ، بر استنادگاه بوله‌مامق کویلی‌یی بو قوته اسیر ایدییور .

سنجاغك بعض جهتلرنده وخصوصیله خاصه قضاسنده وخیم وساری خسته‌لقلرك اجرای حکم ایلدیکی ایشیدیلیور . کویلینك بر دوقتور آراماسی، کندیسی تداوی ایتدیرمکی دوشونمسی ممکن دکلدر . بناءً علیه‌اونلرك امدادینه، هله فرنکی‌یه مبتلا اولانلر ایچون، حکومتك شتاب ایتمسی لازم کلیور . حالبوکه لوانك آنجق ایکی دوقتوری واردر . باغچه‌ده اوطوران طبیبك اصلاحیه وخاصه قضالرینه‌ده باقمسی لکنلرده والی بك طرفندن امر ایدلمش . بو سببله آراده صیره‌ده کیدییور وبر قاچ کون قالیورمش .

دوقتور : — بن نه یاپه‌یم . کیتدیکم یرلرده علاج یوق، یانمده بر ده اجزاخانه طاشیه‌ماميا. ذاتاً بر ایکی مأموردن باشقه اهالیدن هیچ مراجعت ایدن اولمیور . کوی کوی کزه‌رك تداوی ایدیله‌جك خسته آرامق لازم . اساساً بو تحمل ایدیله‌جك شی دکلدر .. استعفا ایله چکیلمکی دوشونیورم. دییور . بیلمم نه درجه حقلیدر ؟

معاملات عدلیه حقنده محللرندن یازدیغم مکتوبلرده تفصیلات ویرمشدم . قاضیلرك سوء استعمالاتی ، الآن پاره آلدقلری حقنده حکایه‌لر دیکله‌دم . هر اوچی‌ده ابرادیلی ویکدیکرینه قرابتلری بولنان خاصه ، اصلاحیه وباغچه نائبلرینك الك بیوك مشغله‌سی آوجیلقدر . ایش صوکره کلیر . خاصه‌ده‌کی حاکم عقلنه کلنجه تفنکی اوموزلادیغی،

كبي آوه چيقيور و آنجق آقشام اوستی عودت ايديور . ذاتاً مدت ختام بولمق اوزره ، آرتق ايشی كيم دوشونور ؟ اوراده دائرهٔ حكومت پازار كونلری ده عادتا تعطيل ايدلمكده در . او كون يالكز مال مأمورلرينی ايشلری باشنده كوردم .

مأمورلريمزك ذهننده دها حس وظيفه كيرمامش . تشكيلات عدليه هر طرفه تعميم ايديله رك نوابك محاكمه ده ايشی قالماملی ، منتخب اعضالر كوينده ، ايشنك ، جفتنك باشنه عودت ايتمليدر ؟ باشقه درلو اجرای عدالت قابل اوله ماز . شيمديكی حالده بو محكمه لرك قاپوسی عدالته قارشی مسدوددر .

اون ، اون بش كونلك لوا مركزی اولان عثمانيه بيك خانه دن زياده در . ديكر مراكزه نظراً آز چوق معمور صاييله بيلير . قيشی پك خفيف كچيور . حتی درت كوندر دوام ايدن صيجاقلر بزم حزيران تموز كونلرينی آكديرييور . اراضی عارضه سز ومحصولداردر ، هرشی يتيشديريله بيلير . شمندوفر خطنك كذركاهنده بولنمسی سايه سنده أيی بر استقباله نامزد بولونيور . شمندوفر بورالرينی احيا ايده جكدر .

شيمديلك حكومت دائره سی بر خانه در . هر حالده بو خان اوزرينده كی مدرسه خرابه سنه بيك قات مرجحدر . هر طرفده اولديغی كبی عثمانيه ده ده معارفه هيچ اهميت ويرلمامش اولديغندن اليوم رشديه مكتبی بيله موجود دكلدر . فقط مركز لوانك نقليله پك زياده ممنون اولان اهالی شايان تقدير بر شوق وغيرتله تجدده ، ترقی يه خواهشكر بولونيور . أيی بر مكتب انشاسی وسائر جهتلر ايچون اعانه ويرييور . جمع ايديلن أيجه بر مقداره بالغ اولديغندن فعال مأمورلرك همتيله ياقينده عثمانيه ده ده فكر معارفك اويانه جغنه انتظار ايديله بيلير .

قارص

— ۱۷ شباط . ۳۲۵ —

شباطك اون آلتنجی صالی كونی عثمانیه‌دن قارصه متوجهاً حركت ایتدم .

مقدما عثمانیه‌ده – بو حوالیده « غربا » دنیلن یابانجیلر ایچون یازینه‌جق – بر یر ، یاته‌جق بر خان بوله‌بیلمك قابل ایكن شیمدی مركز لوانك یورایه نقل ایدلمش اولمسی حسبیله موجود ایكی خاندن بری دائرهٔ حكومت دیكری دائرهٔ عسكریه اتخاذ اولندیغندن آنی كوتو یاتیله‌جق بر یر بولونه‌میور . بونك ایچون عثمانیه‌ده بش كیجه بر قهوه خانه اوزرنده ، پیس بر یرده قالمغه مجبور اولدم وبو كیجه‌لر كاملاً اویقوسز كچدی .

عثمانیه ایله قارص آره‌سنده منتظم بر یول یوق ایسه‌ده اراضینك دوزلكی وهوالرك قوراقلغی سببیله چاموربولونمامسی سایه‌سنده سیاحتده اوقدر مشكلاته تصادف ایدلمیوردی .

حركتدن بر بچق ساعت صوكره أیجه یوكسلمش اولان جیحان نهری ینه اوكمزه چیقدی . نهر كچید ویرمدیكندن قاییق ایله كچمك لازم كلیوردی . بو قاییق بزم بیلدیكمز كبی اوینیوب اویله كوزه كله ویا بوكا بكزر بر حركتله‌ده یورومیور .

یرلیلرك کمی تعبیر ایلدکلری بو تکنه، آغاجدن معمول ومستطیل الشکل اولوب ایچنه کیریلوب چیقیله‌جق محللرندن ماعداسی پارماقلقله محاطدر. ایچه کنیش اولدیغندن انسان، حیوانات وآرابه‌لری قولایجه قارشی‌یه نقل ایده‌بیلیر.

بری أنتاریلی دیکری دونلی ایکی قپودان طرفندن اداره ایدیلن کمی ایکی ساحل بیننده اوزادیلمش وتلدن أورولمش قالین بر خلاطی طوته‌رق وتکنه‌یی صویك جریانه قارشی بولوندوره‌رق چکمك صورتیله سوق اولونور. خیلی کنیش اولان نهری اولدقچه سرعتله کچر. بو واسطه ابتدائی اولمغله برابر امیندر وانسان هیچ بر تهلکه حس ایتمز. قپودانلره نه ویرلسه قبول ایدرلر، حتی برشی ویرمینلره‌ده سس چیقارمازلر.

جیحانی کچدکدن صوکره کویلر صیقلاشدی. شمسك قیزغین حرارتی تموز کونلرینی آکدیریوردی. بن صیجاقدن شکایت ایتدیکم حالده یول آرقداشی اولان یرلیلر: «ناصل، بزم دها آرقه‌مز ایصینمادی» دییورلردی.

بعضاً ایچندن، بعضاًده کنارندن کچمکده اولدیغمز کویلر پك کوچوك اولوب آنجق اون بش، یکرمی «هو» دن عبارتدر. «هو» تعبیر ایدیلن وکلبه‌لرك ایچنده افرادی سکزده، اونه واران عائله‌لر ساکندر. هرطرفده تصادف ایدیلن قویون، کچی وصغیر سوریلرینه نظراً بو کویلیلرك چفتچیلکدن زیاده حیوان بسله‌مکله مشغول اولدقلری آکلاشیلیر. ذاتاً کنیش اولان اراضی حیوان بسله‌مکه پك مساعددر.

سوریلری چوجوقلر، کوچوك چوبانلر سوق واداره ایدییورلر.

بو بویوك قلبلی ، شاعر طبیعتلی چوبانلر خوشلرینه کیدن بر یره راست کلنجه حیوانلری یایه‌رق قاواللرندن چیقان نغمات صافیانه‌ایله حسبحال ایلیورلر . قاوال چوبانك هرشیئیدر . تنها اووه‌لرده ، کیمسه‌سز طاغلرده اونکله کوروشور ، دردلشیر و آکلاشیر . بو آلتله بشریت ابتدائیه‌نك قلبنی ، حسنی فیصلدار . ابتدائی انسانلرك ترجمهٔ حالنی اوقور .

اون سکز یکرمی یاشلرنده کنج بر چوبان قویونلری طاغیتمش کندی‌ده بویوك بر آغاجك کولکه‌سنده اوطورمش قاوالنی حزین حزین اوتدوریبوردی . احتمال بو چوبان قاره کوزلیسنی ، کویده‌کی عایشه‌یی دوشونیور و بو نغماتی اوکا اتحاف ایلیوردی . بزی کورونجه کسدی . بن یانینه یاقلاشه‌رق دوامنی رجا ایتدم ؛ ینه باشلادی فقط اولکی تأثیری قالمامش ، اوصمیمیت و طبیعت کیتمشدی . آرتق بو قاوال عادی بر دودوك اولمشدی .

بر کویك کنارندن کچیوردق . بردن بره اوکمزده بر چادر دیکیلدی . بن بو چادرك نه ایچون بورایه قورولمش اولدیغنی دوشونورکن ایچندن آلنده بر تنکه بولنان اختیار بر کویلی چیقدی و بزی یولمزدن چویردی آلنده‌کی تنکه‌نك ایچنده کیرچ واردی . بوندن بر پارچه آلتنده‌کی حیوانك طیرناغنه سوردی . بونك نه ایچون اولدیغنی صوردم : « مال قیریمی وار » دیدی . بردن بره معناسنی آکلایه‌مدیغم بو معامله‌یی ، بو حوالیده وبای بقرینك اجرای حکم ایتمکده اولدیغنی تخطر ایدنجه آکلادم . بو کویلی بر قرانتنه غاردیانی ایدی . بوندن صوکره چادرلر توالی ایتدی . غاردیانلردن تحقیق ایدرك خسته‌لغك الآن دوام ایتدیکنی و هر کون حیوانات بقریه‌دن بر چوغنك اولدیکنی اوکردم .

کویلیلر بو چادرلره، بویله حیوانلرك طیرناغنه بر پارچه کیرچ سوروله‌سی کبی حاللره باقه‌رق کولیورلر . و : « یکی ایجادلر ، صانکه بوندن نه‌چیقار . خسته‌لق آللهدندر . بزم کناهمز وارکه باشمزه مسلط اولدی . » دییورلردی .

بوسنه‌کی خسته‌لق سببیله کویلیلرك برچوغی حیوانسز قالمش ، تارلاسنی سوره‌مامشدر . بناءً علیه بو کویلر پك آجینه‌جق برحالده‌در . خسته‌لغك منع دوام وسرایتی ایچون اتخاذ ایدیلن تدابیر صحیه‌دن نه درجه فائده کورولدیکنی بیله‌میورم .

لکن بو چادرلرك بوکون بزه بویوك أیلکی دوقوندی . جیحان نهرندن قارصه قدر یولده هیچ صو یوقدر . کونشك حرارتی ایسه کیتدکجه آرتدیغندن صوسزلغه دایانمق بزم ایچون مشکل اولویوردی . صوبی آنجق بو چادرلرده بولدق .

عثمانیه‌دن حرکتدن یدی بچق ساعت صوکره قارصه واصل اولدق . تخمیناً برقاچ یوز خانه و أیچه برچارشی‌یه مالك اولان بو مرکز قضاده اولدقجه منتظم اولر مشاهده اولونیور . اهالیسی اسلام و ارمنیدن مرکبدر .

ایندیکمز خان عثمانیه‌ده قهوه‌خانه اوستنده‌کی یری آراده‌جق کبی ایدی . طاوان آره‌سنده هرطرفی ، دیوارلری پیسلك ، اورومجك آغلری ایچنده بزیرکه برطرفده حانجی ، برآز یوکسکجه اولان دیکر طرفده بن یاته‌جغم تمیزجه بر یملك بولمق ایسه غیر قابل . وجودم اویقوسزلقدن ، یورغونلقدن پك راحتسز اولدیغندن بو کیجه‌یی ناصل کچیره‌جکمی دوشونمکه باشلادم . کرچه بعضیلری أولرینه کوتورمك

ایسته‌دیلرسه‌ده بو ، سربستلکمی قسماً اولسون فدا ایتمك نم ایشمه کلمزدی . بناءً علیه قارصه عائد تدقیقات ومشاهداتم نقصان اولمغله برابر بیطرفانه دکلدر . چونکه وجود راحتسز اولونجه کوز ولسان محافظهٔ بیطرفی ایده‌میور . ایکی اوچ کون قالمق نیتیله کلدیکم قارصده مدت مسافرتم یکرمی درت ساعت بیله اوله‌مدی . برساعت صوکره سیسه حرکت ایدییوردم وبنی اورایه جلب ایلین قوت تمیز بریاتاق ، برطباق تمیزیمك. خلاصه‌استراحتدر بوخودکامل‌غمی عفو ایدیکز .

قارصك دکانجیلری . اصنافی پك مستغنی وقابا آدملردر. برشی آلمق ایچون مراجعت ایتدیککز دکاندن همان همان قوغولیورسکز . دکان صاحبی کیفی ایسترسه سزه آرادیغکزی ویرییور . ایسته‌مزسه « شیمدی ایشم وار ویره‌مم » دیه یرندن بیله قالقمیور . اکر بنم کبی اصرار ایده‌جك اولورسه‌کز توبیخ وتکدیرده‌ده مستحق اوله‌جغکزده شبهه یوقدر .

تحقیقاته ومسموعاته نظراً قارصده ترقی‌ی ، تجددی‌ایسته‌مین بعض اشراف وآغالر وار . مثلا هرشیئی حاضراولدیغی حالده بنانات مکتبی تأسیس وکشاد ایتمك بوآغالرك مداخله‌سیله قابل‌اوله‌میور ؛ اونلرمکتبه یر ویرمك‌ایسته‌میورلر وتخصیص ایدیلن محل‌فلان یتیمکدر ، شویله‌در ، بویله‌دردیه‌رك انشاسنه‌مانع‌اولویورلر. دوراً قوزان سنجاغنی دولاشه‌رق بندن برکون اول قارصدن حرکت ایدن والی بك افندی کندیلرینه حقایق احوالدن بحث ایده‌رك معارفك فوائدی ، جهالتك مضراتی حقنده بر درس ویرمشلر . انشاءاه حسن تأثیری مشهود اولور .

قارصده بوکون‌ابتدائی‌درجه‌سنده برمکتبدن باشقه برشی یوقدر.

اگرچه مکتبی گزه‌مدمسه‌ده أیی بر حالده بولنمادیغنی اوکرندم . بوکا مقابل ارمنی وطنداشلرمزك چوجوقلرینه مخصوص مکتب پك أیی ایمش . جهالتلرنده بوقدر اصرار ایدن اسلام اهالی‌یه بر کره ارمنی مکتبنی صوکره‌ده کندی چوجوقلرینك کیتدیکی مکتبی گزملرینی توصیه ایده‌رم .

قارصده صاحب ثروت ، وقتی ، حالی‌خوش أیجه آدملر وار. فقط ایش بوله‌مامق ، ایشسزلك خسته‌لغی اونلری بر بریله اوغراشمغه ، دائما یکدیکرینك علیهنده اوته‌یه بری‌یه مراجعت ایتمکه سوق ایدییور. بو صورتله هم کندیلری هم ده مملکت متضرر اولویور .

قضانك حکومت دائره‌سنده برچاریك ساعت بولونه‌رق قائمقامی زیارت ایتدم . دائره اولدقجه غلبه‌لك ایدی . قائمقامك یاننده اختیار برارمنی قادینی اعانه ، پاره ایسترم دیه آغلایور . آغلایوردی ، قائمقام ایسه بوکا صودن بر جواب ویرییوردی . صوکره نه اولدیغنی بیلمم .

تشکیلات عدلیه‌سی اجرا ایدیلن قارص محکمه‌سنك مدعی عمومی معاونی وارسه‌ده تعیین ایدیلن جزائیسی حالا کلمامشدر. کوندوزلری هرساعت قهوه خانه‌ده اویون اوینامقله مشغول برقاچ مأمور کورولمکده اولماسنه نظراً وظیفه‌یه دوام خصوصنك اوقدر منتظم برصورتده دوام ایتمدیکی آکلاشیلیور . غالبا بزم مأمورلرده دائمی صورتده نظارت ایتمك ایچون مکتبلرده اولدیغی کبی مبصرلر استخدامی لازم کله‌جك . دائره‌ده قاپونك اوکنده اصحاب مصالح بکله‌سین ، ساعتلرجه آیاق اوزری قالسین ، مأمورافندیلرقهوه خانه‌ده طاوله ، پیرده اویناسینلر ، دوغریسی پك موافق بر معامله دکلمی ؟

آطنه مسئله‌سی بورالره سرایت ایتمه‌مشدر . اسلام وارمنیلرك پك کوزل کچندکلری، قارداش کبی یاشادقلرینی ینه کندیلری سویله‌یورلر .

مادی ومعنوی نواقصیله برابر قوزان سنجاغنده ایلك زیارت ایتدیکم قارص، جبل برکت سنجاغنك قضالرندن أیی بر حالده‌در . واهالیسی دها اویانیق، دها مدنیدر . یالکنز بو آدملر ایقاظ ایدلمك، بیکانه بولوندقلری حقیقت کندیلرینه ایضاح ، عنعنات ماضیه‌یه مربوط اولان موجودیتلری تنویر اولنمق لازمدر .

بو آدملر یاشامه‌نك، اذواق ووظائف حیاتیه‌نك نه دیمك اولدیغنی ادراك ایده‌جك بر سویهٔ فکریه‌یه واصل اولورلرسه دنیانك الك أیی انسانلری اوله‌جقلرنده شبهه ایدلمامليدر . چونکه اونلر بو جهالت کثیفه ایچنده بیله اصیلدرلر ، أیی درلر .

بو خصوصده منور الفکر ووجدان مأمورلرمزه مقدس علوی وظیفه‌لر توجه ایدییور . عفیف ومقتدر مأمورلره بزم اهالی پرشتش ایدر . خلق بر مأمورك کیمسه‌نك خاطرینه باقمیه‌رق دوغری ایش کوردیکنی کورور وآکلارسه اونك قلبنده او مأمورك پك محترم بر موقعی اولور. یکی مأمورلرمز ایسه بالطبع بو اوصاف ایله متصف بولوندقلرندن قازاندقلری توجه ومحبتی حسن استعمال ایله بویوك ایشلر کوره‌بیلیرلر .

بویله مأمورلرمز پك ایی تقدیر ایدرلرکه عثمانلیلق، وطن حسلری هر شیئك ، بوتون سائر اندیشه‌لرك فوقنده‌در . زمان ، حقیقتی ادراك ایدنلردن ، عواقبی دوشونه‌بیلنلردن فداکارلق بکله‌یور .

سیس

— ۲۲ شباط ، ۳۲۵ —

قارصدن صوڭرة حركتمى يازمشدم. يدى ساعتده قوزان سنجاغنڭ مركزى اولان سيسه كلدم. قارصله سيس آراسى دوزدر ، صيق صيق كويلره تصادف ايديلير . منتظم بر يول يوقدر. بو كونلرده هوالرڭ قوراق كيتمسى حسبيله حيوانله سياحت مشكلاتسز اولويورسه‌ده چامورلى زمانلرده بورالردن كچمك پك زور اوله‌جغى آڭلاشيليور.

اراضينڭ ايشله‌نمش قسمى آزدر. يالڭز كويلرڭ جوارنده قارلر مشاهده ايديليور . ديكر جهتلرده نه بر تارلا ، نه بر آغاج هيچ بر اثر حيات كورلميور . زمين مساعد ، يالڭز استفاده ايده‌جك انسانلر يوق .

بر كويڭ ايچندن كچركن چولوق چوجوق ، قادين اركك بوتون كويليلرڭ بر يرده طوپلانمش اولدقلرى كوروليوردى . اورايه كيتدم ، غلبه‌لك دريسى يكى يوزلمش بر دوه‌نڭ اتنى تقسيمله مشغول ايدى . دوه‌نڭ صاحبى اولان اختيار بر كويلى مأيوسانه اوطورمش دوشونيوردى. ديكرلرى ظاهراً اونڭ دردينه اشتراك ايدييور كبى كورونيورلرسه‌ده حقيقتده شو وسيله ايله أت يه‌بيله‌جكلرندن دولايى ممنونديلر .

كويليلر أته‌پك حريص اولمقله برابر اونى نادر بوله‌بيليرلر. قارصدن

چیقارکن وسیسه کیررکن بعض نقطه‌لرده و بای بقری‌یه قارشی وضع اولنان قوردونلری محافظه ایتمك اوزره قورولان چادرلرده غاردیانلر کورلیور و بونلر حیوانلرك طرناغنه برمقدار کیرچ سورمك عملیه‌سنی تکرار ایلیورلردی . بونی اونوته‌رق برچادرك اوکندن کچدم . غاردیان آرقه‌مدن قوشه‌رق : «نره‌یه کیدییورسك قائمقام اولسه‌دیکه‌مز . آرقه‌کدن قورشونی چیزلادیرسه‌م آکلارسك » دیه‌رك حیوانك طرناغنه کیرجنی سوردی . سیس جوارینه موضوع قوردون بوکونلرده رفع ایدلدی . بعض کویلرله قارص قضاسنده دها دوام ایدییور . لوا بیطری قارص قضاسنده خسته‌لقدن بوکره ایکی بیك حیوان تلف اولدیغنی بیلدیکنی ومعلوماتی اونلقسزین‌ده برخیلی تلفات وقوعی طبیعی بولوندیغنی سویله‌یور . بوحوالیده حیوان خسته‌لغی وخرسزلغی الك بویوك ایکی آفتدر .

یوکسك وسنکین برتپه‌نك آرقه‌سنه صاقلانمش اولان سیس قصبه‌سنی اوزاقدن کورمك ممکن دکلدر . انسان آنجق اولرك آره‌سنه کیرنجه سیسده اولدیغنی آکلایور .

موسم صیفده حرارتك شدتی ، صولرك اطرافده بطاقاق تشکیل ایتمسی کبی عارضه‌لر دولاییسیله تموزدن تشرینلره قدر شهرده اقامتك پك کوچ اولدیغنی . بعض مزرعی خسته‌لقلره وهله سینکلرك ازعاجاتنه تحمل غیرقابل بولوندیغنی سویله‌یورلر . آطنه ولایتك سائر محللری کبی سیس اهالیسی‌ده تموزده اون‌سکز ساعت اوزاقده‌کی یایلایه چیقیورلر . اووقت اوچ‌بش اصنافله مأموریندن باشقه مرکزده کیمسه بولونمازمش .

شهر درونده هیچ چشمه یوقدر . ایچلمك ، قوللانیلمق ایچون صو شهرك کنارندن آقان دره‌دن آلینیور .

سيس بيك بش‌يوز خانه‌يي متجاوزدر . بو خانه‌لر ديديكم تپه‌نك أتكندن آشاغی‌يه دوغرو انشـا ايدلمشدر . الك مرتفع نقطه‌ده ارمنی مناستری واردر. جاده‌لر بر متصرفك همتيله اولدقجه منتظم ياپديرلمش حالا متصرفك‌ياد نامنه وسيله اولمقده‌در . بوندن قرق درت سنه مقدم تماميله داخل دائرهٔ حكومت اولان بوحواليده قوزان اوغلی اجرای حكم ايدرمش . شيمدی حالا ايچلرينی چكه‌رك : «آه هانی اووقتلر» ديينلر بولونيور .

نظر تاريخك نفوذ ايده‌بيلديكی زمانلردن اعتباراً امم سالفه‌يه پك مساعد برميدان جنك وجدال تشكيل ايدن، برچوق مدنيتلرك ظهور وافولنه شاهد اوله‌رق بزه‌پك‌اوزاق‌اولميان وقتلرده ميليونلرجه انسانی اداره‌ايدن‌بويرلر شيمدی جاهل ،جيليز وتنبل سكنهٔ حاضره وقلیله‌سنه قارشی پك مستغنيدر .

چونكه بونلر طوپراغی شويله‌جه بر قاريشديروب نه ويررسه قناعت ايدرلر ، يمك وايچمكدن باشقه برشی « دوشونمزلر . وقتيله چاليشمغی كناه عدايدنلر بيله واردر .

اهالی آره‌سنده بش‌دونم تارلاسی اولميان آدملر اولديغی كبی‌يكرمی بيك ، اوتوز بيك دونم اراضی‌يه متصرف بولونانلرده موجود در . حيله كارلقله ، تغلبله ألده ايديلن بو قدر كنيش يرلره مالك بولنـان اشراف ومتغلبه آنجق جزئی برقسمنی زراعت ايدر،ياخود اورتاقجيلق صـورتيله ديكرلرينه ويرر . بيكلرجه دونملك قسمی ايسـه معطل برحالده قالير .

اراضی قيودات ومعاملاتی بوراده، پك‌مشوشدر. مثلا اشرافدن

برذاته اودن‌ونملك برتارلا ايچون اعطا اولنان طاپوسندنده محرر حدود داخلنده يوزلرجه دونم اراضى بولونديغى دفعاتله كورولمشدر .

بو كون بو كوزل اراضيدن نه حكومت نه ده تبعه لايقيله استفاده ايده‌مديكى حالده هرايكى طرفك زياده اوغراشديران اراضى منازعاتى اولويور. بوراده دوائر حكومتك معاملاتى تدقيق ايدلسه بوتون ايشلرك نصفندن زياده‌سنى بو منازعاتك تشكيل ايتديكى آكلاشيلير. بوسنه ظرفنده مجلس اداره‌دن صدور ايدن بيك يوز قرارك سكز يوزى اراضى ايشلرينه حدود منازعاتنه دائردر .

اهالى آره‌سنده تحدث ايدن بويوك كوچوك جرائمك اكثرى بوندن تولد ايدر . بريسى ديكرينك تارلاسنه تجاوز ايلر ، شخص متضرر حكومته كلير ، اوغراشير . فقط نتيجه‌ده برشى چيقمايجه ايشنى كندى كورمك ، تارلاسنى بالذات محافظه ايتمك سوداسنه دوشر وبونك صوكى‌ده غوغا كورلتى يعنى برجرم اولور . بومشوشيت معاملات اصل جان آله‌جق نقطه اولان تحصيلات خصوصنده مشكلاته اوغراتمقده‌در. بالفرض تحصيلات اداره‌سى بر مديونك اراضيسنى صاتمغه تشبث ايدييور . ايشه باشلانجه صاتيله‌جق يره مديوندن باشقه برقاچ شخصك دها ادعاى تصرفله طاپوسندى ابراز ايلدكلرينى ، ياخود سندده بش دونم ديه كوستريلن يرك يوزلرجه دونمه بالغ اولديغنى كوره‌رك متحير و متردد قاليور . بو صورتله بقايا خانه‌سى قاباريور . سيس قضاسنك اليوم سكز يوز بيك كسور غروش بقاياسندن آنجق ايكى يوز اللى بيك غروش قدرى شويله بويله قابل تحصيل اولديغنى ، متباقيسى هيچ برصورتله تحصيل ايديله‌ميه‌جكنى علاقه‌دار مأمورلردن اوكرندم .

بو حالدن فقرای اهالی ، کویلیلر متضرر اولدقلری حالده اشراف ومتنفذان استفاده‌ایدرلر . چونکه اونلرك متصرف اولدقلری اراضینك حدودلری ثابت اولمیوب هر آن جوارنده‌کی قومشلره دوغرو ایلرلر، کنیشلر ، فقیر کویلی اوته‌یه بری‌یه قوشار، دردینی آکلاده‌ماز . مجلس اداره‌یه کیتسه اوراده‌کی اعضا ایله آغانك صهرتیی ، محکمه‌یه کیتسه اوراده بولونانلرله مطلقا دوستلغی واردر. قائممقامك ، ایسه متصرفك استدعاسنی دائرهٔ عائده‌سنه حواله‌دن باشقه ألندن بر شی کلمز . بناءً علیه کویلی اوتارلاسندن وازکچمکه راضی اولسه‌بیله ایش بیتمش اولماز. حکومت ویرکوینی اوندن ایستر ، او حقیقتی اکلاتمق ایچون بیهوده یره باغیرر ، فریاد ایدرسه‌ده تحصیلدار دیکله‌مز و اونده‌کی اشیاسنی ؛ یورغان وقازاننی حجز وفروخته قیام ایلر . اوقت زواللی کویلی جبراً ضبط ایدیلن تارلاجغنك ویرکوسنی‌ده اوده‌ر . بونلر طشره‌لرده دائمی الجریان اولوب امور طبیعیه صره‌سنه کچمش مسئله‌لردندر . بویله اولدیغی حالده یوقاریده یکونی خبرویردیکم بقایانك اکثری زنکینلرك ذمتنده‌در. بوتضییقلرك آلتنده أزیلن فقرا بورجنی ویرر . فقط اوته‌کیلر بر چوق مشکلات چیقارر و ناچار قالمانجه بر پاره ویرمك ایسته‌مز. خلاصه طاپو ودفترخاقانی اداره‌سی قاپالیدر . حیوان سرقتلری اولکی قدر دکلسه بیله‌ینه‌واردر . وبوکونکی قیریق دوکوك ضابطه ایله منعی ممکن دکلدر. بو، بالخاصه عشیرت خلقنجه بعض مهاجرلرجه برصنعت، براعتیاد حکمنی آلمش اولدیغندن اصول محلیه‌یه واقف اولان برذات حیوان خرسزلغنی دائمی بروبایه تشبیه ایلیوردی .

او حوالیده شایان دقت مسائلدن بری ده نکاح و ازدواج

معاملاتيدر. مثلا دها بشيكده‌كى برچوجوغى ياخود بش آلتى ياشلرنده‌كى برصبى‌يى كندندن بويوك برقزه نكاحلارلر. قزسن كماله واصل اولور. فقط اوته‌كى حالا چوجوقدر. صوكره قزى بر ديكرينه دها نكاح ايدرلر. بواڭى اوچ اركڭه نكاحلانمش قزلر پك چوقدر. ايش عدليه‌يه محكمهٔ شرعيه‌يه عكس ايدر. بعض جرائم تولد ايلر. بو خصوصده اويله شيلر نقل اولونيوركه انسان كوله‌كمى، اغلامقمى لازم كله‌جكنده متحير قاليور. بوراده تربيهٔ دينيه واجتماعيه‌يه پك لزوم حس ايديليور. معاملات دينيه‌ده پك متعصب كچيندكلرى حالده مع التأسف اونك الڭساده و بسيط احكامندن بيله خبردار دكلدرلر. كويليلر آرسنده درست آبدست آله‌جق. و نماز قيله‌جق آدملر اندردر. مادر سيئات اولان جهالت اونلرى بوتون حقوق انسانيه‌لرندن بى خبر ومحروم ياشاديور،

اهالينك كويليلرڭ يكانه مزيتلرى اوله‌رق اطاعتلرندن، برحكومت آدمنك كوچوك براشارتنه بلا اعتراض طابدقلرندن بحث اولونيور. فقط بو اطاعت ذلت درجه‌سنده‌در. كويلى مأمورك غير مشروع امرلرينى ده قبول واجرا ايدر. اونك عندنده مأموره، حكومته اعتراض بويوك كناهدر. زيرا بو كويلى انادن دوغمه برجاهلدر. قنوندن فلان خبرى يوقدر. ظن ايدركه دائما اسير وذليل ياشامغه محكومدر. اوكا حقوق طبيعيه‌سنى كيم اكلاده‌جق؟ حقيقتى؛ تحكملرى آلتنده ياشاديغى كويك خواجه‌سيمى، آغسيمى يوقسه ژندارمه‌مى سويله‌جك؟ اونلر، بوتون آذن وكميرن بو قوتلر كويلينك دائما جاهل وغافل قالماسنى ايستر وبوكا چاليشيرلر. چونكه بونك كوزلرى آچيلنجه منابع ثروتلرى سونمش ديمكدر.

کویلیلرده هیچ مکتب یوقدر. سیسده‌ایسه بری ابتدائی دیکری رشدی درجه‌سنده ایکی مکتب موجوددر. رشدیه بوسنه بر درجه‌یه قدر اصلاح ایدلمشدر. اهالیده معارف ایچون بر تشبث مشاهده اولونمیور. هله اونلر مکتبلر ایچون پاره ویرمکه، فدا کارلق ایتمکه بر وجهله راضی دکلدرلر. مکتب ابتدائی‌ده برمعلم کفایت ایتمدیکندن وایکنجی بر معلم ایچونده تخصیصات اولمدیغندن اهالیدن ایکیشر غروش، یوزر پاره آلنه‌رق معاشی تأمین اولونمق اوزره دیکر بر معلم تعیین اولونمش وبو پاره‌لری تحصیله پولیس قومیسری مأمور ایدلمش. قومیسرك کندیسندن بویله بر تقسیط جزئی طلب ایلدیکی اولدقچه هرشیئه عقلی ایرن بر ذات: «آرتق مکتبلر ایچونده پاره ویریلیرمی، چوجه‌قلرمزی حکومت اوقوتمغه مجبوردر. بویله شیلر دوراستبدادده اولوردی فقط شیمدی اوله‌ماز.» دیه شکایت ایلیوردی. دیمك‌که اهالی انسانلغی آکلایینجه‌یه قدرهرشیئی یاپمازسه هیچ برشی اولمایه‌جق.

بو سنجاق داخلنده خصوصیله خاچین قضاسنده علل افرنجیه‌نك پك ایلری کیتدیکی روایت ایدیلیور. بوکا قارشی خلقك الك برنجی علاجی خواجه‌لره نفس ایتدیرمك، نسخه آلمقدر. سیسده ولایتك فرنکی طبیبنی کوردم. کیم بیلیر قاچ سنه‌اول مکتبدن چیقمش اختیار، سوقاقلرده أنتاریله کزر بر ذاتدر. کندیسی آرتق وظیفه‌ده خدمت ایده‌جك چاغی آشمشدر. بناءً علیه وجود وعدمی مساویدر. خاصه قائمقامی هیچ براستفاده ایدیله‌میه‌جك اولان بوذاتك اعزامی ایچون بیهوده اوغراشیور.

حکومتك حالی شیمدی‌یه قدر یازدقلرمدن فرقلی دکلدر. یکی

کلن متصرف بك مکتبلره ، یوللره وسائر احتیاجاته دائر لاینقطع مضبطه‌لر تنظیمیله مشغولدر. سیس قضاسنك بعض کویلری پك متفرق اولدیغندن حکومتك معاملاتی ، تعقیباتی اشکال ایدییور . بویله بر کویك حدودی بش آلتی ساعت امتداد ایلدیکندن مثلا بر مکتب یاپیلمق لازم کلسه حالاً موقع تعیینی قابل دکل . بو جهتی نظر دقته آلان متصرف جدید کویلری تقسیم ایدرك بر یرده برلشدیرمکه فوق‌العاده اهمیت ویرییور .

شعبات اداره آره‌سنده معاملاتی ، حسنات وسیئاتی الك آچیق اولان عدلیه‌در. محکمه‌یه کیده‌رك برمحاکمه دیکله‌مك اوراده‌کی قوای عدلیه‌نك روحنه ، ماهیت حقیقیه‌سنه نفوذ ایتمك دیمکدر . بونك ایچون بر سامع صفتیله محکمه‌ده بولونمغی پك ایستر وسورم . چونکه اونك هیئت عمومیه‌سی بنم وظیفه‌می تسهیل ایدر .

جزا محکمه‌سنه کیردم . هرشی ، محکمه‌نك ذی‌حیات ولاقیردی سویلر هیکللری اولان اعضالر ایله طرفین ومدعی عمومی یرلرنده ایدیلر . الك اول نظر دقتی جلب ایدن ؛ محاکمه جریان ایتدیکی حالده رئیسك صاووردیغی سیغاره‌نك تشکیل ایتدیکی مائی خلقه‌لر ، هوائی دالغه‌لرایدی . رئیس سیغاره‌سنك دومانی صاوورییور وبو آراده وقت بولدقجه استجوابه دوام ایلیوردی . کندی کندیمه : « بن ده بر دعواجی یاخود متهم اولسه‌م شیمدی طبقه‌می چیقارر وبرسیغاره یاپه‌رق رئیس افندینك کیفنه اشتراك ایدردم » دیدم . رئیسك سیغاره‌سندن صوکره نظره چارپان یتمشلك آنتاریلی براختیاراعضا ایدی . دیکر اوچی ایسه صانکه بو صندالیه‌لرده اوطورمغه حقلری اولمادیغنی تسلیمدن متولد

برعذاب وجدانینك تحت تأثیرنده محجوب کبیدیلر. بو هیئت شیمدی بر جنایت دعواسنی رؤیت ایده‌جکدی . بر شـخصك اعدامنه حکم ویرمك صلاحیتنی حائزاولان بو جاهل آدملرك حالنه باقه‌رق عدالت نامنه قلباً آغلادم . محاکمه بیتمه‌دی . اوفاق بر سـببله وقت آخره تعلیق ایدلدی .

حقوق محکمه‌سـنه کیردم . بورادده عینی حال . حاکم افندی سیغاره‌سنی ایچیور. کیفنی چاتیوردی . بو سیغاره اونك آغزینی اکثریا اشغال ایله‌دیکندن لازم کلن شیلری صوره‌رق ضبطه تحریر یوردی . حقوقنی محافظه ایده‌میه‌جکلرندن بر وکیل نصب ایتمك اوزره بر قاچ کون مهلت ویرلسنی ایسـته‌ین مدعی علیهلرك افاده‌سی اوزرینـه بر چاریك ساعت قدر بیهوده بر زمان صرف اولوندی وبی‌طرف‌اولماسی لازم کلن محکمه بو ایشده هیچ بر صفتی حائز اولمیان محمود افندی نامنده بر وکیلی دعوت ایتدی. یعنی ضمناً مدعی علیهلره بونی وکیل تعیین ایتملرینی آکلاتمش اولدی .

بو محمود افندی شایان دقت برچهره‌در . کندیسنك جزا رئیسنه پك یاقیندن وحقوق‌رئیسی اولان نائبه شویله اوزاقدن اوزاغه قرابتی واردر . وبو امتیاز اوکا هرایشه بورنی صوقمق صلاحیتنی بخش‌ایدر. مثلا بر جنایت دعواسـنده متهمه مدافعـه وکیلی اوله‌رق کیمی‌تعیین ایده‌جکی صورولسـه حصر وتخصیص ایله « جزا رئیسـنك محمود افندیسنی » دیر . بو صورتله ایچه ایشلر کوردیکی ودوندردیکی‌روایت ایدیلیور . حقیقةً هر ایکی محکمه‌نك رئیسنه مربوط اولان بو ذاتك وکالتی ناصل قبول اولوندیغنی آکلایه‌مم . زیرا رئیسلرده انساندر .

وحسب البشریه وجدانلری بعضاً انحراف ایده بیلیر . او حالده عدالتده محو اولور .

بو لوانك قارص وخاچین قضالرنده تشکیلات عدلیه اجرا ایدلدیکی حالده مرکزك براقیلماسی بویوك بر منطقسزلقدر . ینه تکرار ایده جکم که محکمه لرمز نوابدن . منتخب اعضالردن آزاده براقلمادقجه عدالته ، قانونه بیکانه‌در . اونلردن هیچ بر خبر بکله‌مه‌ملیدر .

فاجعه‌ده سیس اطرافنده بش التی بیك کشی اجتماع ایده‌رك شهری بش آلتی کون تضییق ایلدکلری حالده شایان تأسف احوال وقوعه کلمه‌مشدر . او وقت بوراده عسکر بولنمادیغی کبی حکومتك قوتی ومهاجملره قارشی موقعی‌ده معلوم اولدیغندن بو موفقیتك اسبابنی سیس اهالیسنك احوال روحیه‌سنده آرامالیدر .

سیسده اکثریت ارمنی وطنداشلرمزده اولوب بعضیلری مناسترده التجا ایتمشلر واسلاملرله برابر باشلرینك چاره‌سنی ، بلانك دفعی اسبابنی دوشونمشلردر . یوقسه یاکاش حرکتلر ، سوء تفهملر بوراسنی محوایدردی ویك فجیع وقعه‌لر تحدث ایلردی . شهرك اطرافنده اجتماع ایدن بیکلرجه جهله‌دن مرکب کتلهٔ جامده بعضاً غلیان ایدرك ، بعضاً کندیلرینه اجرا ایدیلن نصایحه مطاوعت اماره‌لری کوستره‌رك بر قاچ کون بکله‌دکدن کویلرده اهمیتسز خسارات ایقاع ایتدکدن وهولر یاقدقدن صوکره داغیلمشلردر . هر حالده بو وقعه سیسك صحایف حیاتیه‌سنده بر موفقیت اولمق اوزره قید وذکر اولونمالیدر .

هر طرفده اولدیغی کبی بورالرده‌ده دونما اعانهٔ ملیه‌سی ایچون صرف غیرت ایدیلیور . لکن هر شیئمزده اولدیغی کبی بونده‌ده

نقصانلرمز وار . بر کون « دونما » نه دیمك اولدیغنی ، پاره‌نك نه ایچون ایسته‌نیلدیکنی بیله‌مین ، آکلایامیان کویلیلرمز پك چوقدر . یوقسه حقیقت بوتون وضوح ودهشتیله و آکلایاجقلری بر لسانله کندیلرینه افهام اولونسه الڭ حقیر کورونن بر کویلینك بیله آتشپارۀ حمیت کسیله‌جکی شبهه‌سزدر . چونکه بو دونما ، اونك ایسته‌دیکی ، روحنك آکلادیغی بر شیدر .

قید ایده‌جکم شو وقعه هم کویلیلرك سویۀ فکریه‌سنی ، هم ده اعانه جمعیله مشغول ذواتك نه یاپمسی لازم کله‌جکنی بر درجه‌یه قدر کوسترر ظن ایدرم : بوراده وقتی ، حالی خوشجه‌اولان بر کویلیدن دونما اعانه‌سی طلب ایدیلیر . او همان « یغما یوق.دولت موم یاقه‌جق، داوول چالدیره‌جق دییه بن بر پاره بیله ویرمم » جوابنی ویرر. بونك اوزرینه ایش ایضاح ایدلمك ایسته‌نیلیر . فقط زواللی کویلی‌یه آلایلی بر صورتده بویله ویریله‌جك پاره‌لرله آتیله‌جق طورپیدولرك کویلرینه قدر کلوب کندیلرینی محافظه ایده‌جکی سویله‌نیلیر صافدل کویلی « آه او مروتی ، کویمزك یاننه اونلرك کلدیکی کونلری کوره‌جکمی‌یز ، اینانه‌یمی ؟ » دیر وکیسه‌ینی آچار . احتماللکه بو کویلی دائما کوینك یاننده بر طورپیدو کورمك املنی طاشیه‌جق . بز ، بز ایسه او قدر محروم جدیت آدملرزکه الڭ أنی ایشلرمزده بیله خفتی ترك ایده‌میورز .

فکه

— ٣ مارت ، ١٣٢٦ —

درت بش کون قالمق اوزره کلدیکم سیسده هوالرك بردن بره تبدلی بنی اون کون اقامته مجبور ایتدی. قارصدن سیسه کلیرکن یولده باشلایان یاغمور برقاچ کون دوام ایتدکدن صوکره شدتلی بر قیش باشلادی وبوتون طاغلر بیاضلاندی. بوسنه بوحوالیده قیش، صوغوق کورمیه‌جکمی ظن ایدرکن شباط نهایتلرنده برهفته قدر دوام ایدن قوری صوغوقلر بزی قورقوتدی . چونکه آطنه یولی چاموردن کچیله‌میه‌جك برحالده اولدیغی کبی طاغاق اولان فکه وخاچین جهتلرینه قاردن صوغوقدن کیدلمك ممکن اوله‌میه‌جغندن سیسده کونلرجه بکله‌مك ضرورتی واردی . بوایسه ایشمه کلیوردی . تشکر اولونورکه بو کوچوك وموسمسز قیش دوام ایتمدی ، شباطك صوکونجی کونی هوالر آچیلدیکه یوز طوتدی وبن ده مارتك برنجی کونی علی الصباح ساعت دوقوزده فکه‌یه متوجهاً سیسدن حرکت ایلدم. صباح آیازی پك شدتلی ایدی. هرنه قدرپاچی‌مه بورونیورسه‌مده هیچ بر فائده‌سی اولمیوردی . حرکتدن بر ساعت صوکره طاغلرك ایچنه کیردك ویوکسلمکه باشلادق .

صباح اولونجه آیاز برآز کسب اعتدال ایلدیسه اوچ درت ساعت

دوام ایدن شدتنك تأثیراتنه انضمام ایلین آلتمده‌کی حیوانك سمرینك ازعاجاتی‌دوغروسی‌نی بیتیرمشدی. حیواندن‌اینه‌رك برمدت یورودکدن صوکره کیراجینك یولك کنارنده هیچ دکلسه اوچ یوك اودوندن وجوده کتیردیکی آتشك قارشوسنده أیجه ایصینه‌رق وجودمز یکیدن قوت بولدی وآرتق کونشك نشر ایتدیکی قیزغین حرارتده امداده یتیشدیکندن یولجیلق بر درجه‌یه قدر قولایلاشدی .

یولمز مهیب منظره‌لی طاغلرك ، اورمانلرك آراسنده ، دره‌لرك ایچنده دوام ایدییور ، بعضاً اینیور ، بعضاً تپه‌لری طیرمانیوردق . پك نادر اوله‌رق تصادف ایدیلن اوچ بش کلبه‌دن باشقه حیاته دلالت ایده‌جك هیچ بر اثر مشاهده اولونمیوردی . بو وحشت مناظر قارشوسنده ، بو حیاتك بیتدیکی ظن اولونان یرلرده یالکز امتدادایدن چام اورمانلری وبونلرك آره‌سنده اوچوشان ، اوتوشن قوشلرك روحنواز نغمه‌لری بر آز تسلی ویرییوردی . قار آنجق طاغلرك تپه‌لرنده واردی وآرتق اریمکه باشلادیغندن هرطرفدن صو صیزییور ، دره‌لره آقیوردی .

ساعت یدی‌یه دوغرو پك کورولتولی ، شاریلتیلی بر صورتده آقان یشیل رنکلی سیحان نهرینی بولدق. نهر یوکسك ، مهیب طاغلرك آره‌سندن چاغلایانلر تشکیل ایدرك کمال سرعتله آقیور ومجراسی بعضاً اوچ درت مترویه قدر دارلاشیوردی . یول نهری تعقیب ایدییور و- یوکسلدکجه آشاغی‌یه ، نهره باقمق قابل اولمیوردی . بر مدت صوکره کیراجی قارشوده یوکسك برطاغی کوستره‌رك « ایشته فکه » دیدی . فی‌الحقیقه اوراده بر قاچ اَو کورولیوردی . بولوندیغمز نقطه‌یه نظراً فکه پك یاقین کبی کوروندیکندن بر ایکی ساعتده واره‌جغمزی ظن

ایتدمسه‌ده یول یورودکجه اوزادی و آنجق ساعت اون بچقده فکه‌نك تپه‌سنده بولوندیغی طاغك دیبنه واصل اوله‌بیلدك . بورادن فکه‌یی کورمك ایچون انسانك باشنی أیجه قالدیره‌رق سمایه باقماسی لازم کلیور. زیرا فکه تام سمت رأسده‌در . یولك تشکیل ایتدیکی اون ، اون بش منحنی‌یی دولاشه دولاشه بر ساعتده فکه‌نك مبنی بولوندیغی تپه‌یه چیقدق .

سیسدن اون سکز ساعت حساب ایدیلن وایکی کونده کلنه‌بیلن فکه‌یه بز بر کونده واون درت ساعتده مواصلته موفق اولمشدق . فکه‌ده خان یاخود مسافرقبول ایدن سائر برمحل اولمادیغندن کنارده‌کی قهوه خانه‌ده باریتمق فکریله حیوانی اورایه سوردك . فقط مع‌التأسف هنوز ساعت اون بر بچق اولدیغی حالده قهوه‌خانه قاپانمشدی . براز انتظاردن صوکره قهوه‌جی کلدی و یاتاق فلان کتیره‌رك برکوشه‌ده بکا یر یاپدی، صوبانی‌ده یاقدی. کیجه‌یی کچیره‌رك بریر بولمقدن سوینه‌رك صوبانك باشنه کچدم . وغایت خفیف اولان یمکمی یه‌دم . فکه یوز اللی قدر بنادن عبارت برکوی اولوب طقسان اوچ قریه‌دن مرکب برقضانك مرکزیدر . اراضی زراعته تمامیله مساعد اولمیوب کویلر پك طاغلیقدر . کویلیلرك صوك درجه فقر وسفالت ایچنده یاشادقلری روایت ایدیلیور .

مرکز قضاایله کویلرك تماس ومناسباتی‌همان یوق کبی‌در. علی‌الخصوص اون بش ، اون سکز ساعتلك مسافه‌لرده کائن بعض کویلر اهالیسی معاملات رسمیه‌دن ماعدا ایشلر ایچون بورایه هیچ اوغرامازلر . حکومتجه اوله‌جق برایش ایچون ایسه اون سکز ساعتلك کویدن

فکه‌یه کلوب کیتمك بر هفته‌یه متوقفدر . کویلی آنجق ایکی کونده حکومته کلیر ، الك آشاغی بر کونده ایشنی کوره‌بیلیر ، ایکی کونده‌ده عودت ایدر وفکه‌ده‌یاتمغه مجبور قالیرسه بارینه‌جق بریر بوله‌میه‌جغندن چکه‌جکی اذیت ومشقت یاننه کار قالیر .

آطنه ولایتنك منتهای حدودنده کائن اولوب بوقضایه تابع بولنان روم ناحیه‌سی کویلری اراضیسی زراعته دها الویریشلی واهالیسی‌دها چالیشقاندر . بوناحیه‌سی اهالیسنك امور عادیه‌یه فکه ایله علاقه‌لری اولمیوب قیصری‌یه ، سیواس ولایتنه کیدر کلیرلر .

فکه‌یه کلدیکمك ایکنجی کونی بر آز دولاشدقدن صوکره آقشام اوزری قهوه‌خانه‌یه عودتمده قاپونك اوکنده ایکی اختیار کویلینك أولوکبی بیغلمش اولدیغنی کوردم . قهوه‌جی بونلری ایچری آلدی ، صوبانی یاقدی . بونلر یاننه ایکی کنج دلیقانلی ، ایکی بابا یکیتده کلدی . زواللی اختیارلر ایصیندقدن صوکره کندیلرینی طوپلایه بیلدیلر ، لاقردی سویلیه‌جك برحاله کلدیلر . کیجه‌یی برآرده کچیرمك حسنك بخش ایتدیکی حرارتله کوروشمکه باشلادق ، بن الك اول بالطبع نره‌دن کلوب نره‌یه کیتمکده اولدقلرینی صوردم . بوبیچاره‌لر روم ناحیه‌سنك اون سکز ساعتلك بر کویندن ایمشلر . ایکی دلیقانلی اختیارلرك یکانه اولادلری اولوب عسکره ایسته‌مشلر . کندیلرینه چوجقلرندن باشقه باقه‌جق کیمسه اولمادیغندن اونلر معین اوله‌رق ترکی ایچون معاینه اولمق اوزره آطنه‌یه کیتمشلر وشیمدی عودت ایدییورلرمش . اختیارلردن بری « کویدن چیغه‌لی یکرمی بش کون قدر اولیور. بونك اون بش کوندن زیاده‌سی یوللرده کچدی . آطنه‌ده

بزی معاینه ایتدیلر هیچ برایشه یارامیه جغمز آکلاشیلدی، کاغدلری ده ویردیلر . فقط بزه باقه جق دیکر چوجقلرمز اولمادیغنه دائر کویدن برهفته یه قدر ژورنال ایسته دیلر . بزبونی اولجه مختاره سویله مش ایسه کده ایسته مز دیه بزی باشدن صاومشدی . بورایه قدر برهفته ده کلدك . بوندن اوته کویه قدر یول ایسه شیمدی قار ایله اورتولی اولدیغندن وکویلرده بولنمادیغندن کیم بیلیر سکز کونده می، اون کونده می کیده جکز ، نه یاپارسك باشه کلن چکیلیور بویله بزم کبی اولانلری معاینه ایچون دولت هرسنه بورالره هکیملر کوندریور . فقط بونلر فکه ده ایکی کوندن زیاده اوطورمیورلر. بزخبر آلوب کلنجه یه قدر کیدیورلر. صوکره بواذیتلری چکیورز » دیه دردلرینی دوکیوردیکری ده یاننده کی اوغلنه خطاباً : « اوغلم ، صوغوقدن ، قاردن یولده اولوب قالیرسه ق بزه باقمایکز . بز آرتق یاشمزی یاشادق ، دیشمزی دیشه دك . سز کنجسکز ، بزی اولدیغمز یرده بیراقوب کندی باشکزك چاره سنه باقیکز . » دییوردی .

اوته کی اختیار ؛ « اسکی زمانلرده ده ؟ شیمدی دولت بزم حالمزی هیچ دوشونمیور. » دیمجه بوجواب ویردی و : « به حریف ، دیدی، دولتك کیمك پوستنده اوطوردیغنی دوشونمیورمیسك . او هیچ آبدستسز آغزه آلینیرمی ؟ » بو اخطار اوزرینه دها چوق سویله مکه حاضرلانمش اولان اختیار ، اعتراف قصوری ایما ایدر برطورله سکوت ایتدی .

بو آدملر کیجه یی طوپراقلرك اوزرنده ، اوستلرنده بر اورتو اولمادیغی حالده چکیردیلر. یه دکلری ایسه بر پارچه قوری اکمك ایدی .

صباحلین ایرکندن قالقەرق ایکلیه ایکلیه یوله چیقدیلر . زواللیلر !...

قضانك احوال عمومیەسنه واقف اولانلر ؛ کویلیلرك پك فقیر واراضینك زراعته مساعد اولمادیغنی ، بعضی عارضەلی یرلرده آچیلان تارلالری حیوانله سورمك قابل اولەمدیغندن غایت یوموشاق اولان طوپراغك اوزرندن اوچ بش دفعه کچی سورولری کچیریلەرك تخم آتیلدیغنی وبو تارلالردن بر دها محصول آلەبیلمك ایچون بر چوق سنەلرك مروری لازم کلدیککنی ، اکثریا بره اوچ درجەسنده محصول ادراك ایدلدیککنی وبعضاً تخمكده محو اولدیغنی سویلەیورلر .

اراضی باغ وباغچه یتیشدیرمکه دها مساعددر. فکه جوارنده أیجه باغلر مشاهده اولونیور . قائممقام محضا اهالی‌یی باغجیلغه تشویق ایچون بش اون کوندن بری کویلرده بولونیورمش . بوسنەلرده ایپك تخمی بسلەمك ایچون اهالیده اوفاق بر ارزو اویانمش و آچیلان قوطولردن قرق بش ، اللی قیەیه قدر صاغلام وکوزەل قوزه محصولی ادراك اولونمشدر . اراضی طوت فدانلری یتیشدیرمکه ذاتاً پك قابلیتلی اولدیغندن قوزه‌جیلغك تعممی حالنده اهالینك طرز حیات ومعیشتنده أیی بر تبدل حاصل اولەجغی شبهەسزدر .

الیوم أکمك بولەمیەرق چام قابوقلرینی قورودوب غدالانان کویلیلر پك چوقدر .

اون سکزبیك قدر تخمین ایدیلن نفوس عمومیەنك ساکن بولوندیغی کویلرده مکتب نامنه برشی یوقدر وبر کوی آیری آیری ایکیشر ، اوچرخانه اولمق اوزره ایکی‌اوچ ساعتلك برمسافەیه داغیلمش اولدیغندن حالاً مناسب یرلرده مکتب انشاسی‌ده پك کوچدر . جهالت بوتون

ثقلتیله قلبلره ، روحلره حاکمدر. بریردهایسه جهالت بوقدر عمومی، طبیعی برحالده بولوندقجه اوراده حیاتی سفیل یاپان عوامل موجود دیمکدر . فکهده بری اسلام ، بری ارمنیلره ، دیکری پروتستان مذهبنه کیرنلره مخصوص اوچ مکتب اولدیغنی سویلهدیلر . اولا اك یاقین اولان اسلام مکتبی دنیلن یره کیتدم . اوفاجق بر اوطه ، ایچنده ارکك قیزاوتوز قدر چوجق. بوچوجقلر ایله خواجه موقعنك دارلغی حسبیله اوقدر صیقیشمشلرکه عادتا بروجود حالنه کلمشلر . مکتب معرفت یرینه تعفن نشر ایدییور .

مکتبك حالی، خواجهنك جاهلانه اوضاعی طلبهنك مادی ومعنوی ناصل آجینهجق برموقعده اولدیغنی صراحةً آکلاتدیغندن اوطهدن ایچری کیرمکه، چوجقلرله کوروشمکه لزوم کورمدم. خواجه افندی دیکر برقاپویی کوسترهرك چوجقلر اساساً بوراده اوطورمقده ایسهلرده بر ایکی کوندر آناختارینی دوشوردیکندن بواوطهده اوطوردقلرینی وقپو آچیلهمادیغنی سویلهیوردی . پك بویوك برمعذرت اولمق اوزره کوستریلن بوقاپو آچیلهمامق مسئلهسی اوزرینه یانمدهبولنان بری قاپویی شویله براتیویردی . قاپو آچیلدی . بوراسی فیالحقیقه دیکر اوطهیه نظراً دها کنیشجه اولوب رحلهلرده واردی .

ایکییوز غروش معاشی اولان خواجه افندی پك عاجز برآدمدر. چوجوقلرکندیسیله اوینارلر، صقالنی چکرلر، اودهأوینك خدمتلرینی چوجوقلره کوردورر ، طوپراق اولان دامك اوزرنده « لو » تعبیر ایدیلن مدور طاشی اونلره چکدیرر. کندیسنك درستجه املایازمغه، برعباره اوقومغه اقتداری یوقدر . والی بكك دوراً فکهیه تشریفنده

چوجوقلر برعرضحال ترتیب ایدرك تقدیم ایتمشلر، معارف مدیری‌ده برابر اولدیغندن بوراده أیی برمکتب انشاسی وعد اولنمش . فی‌الحقیقه حکومته کیتدیکمده پوسته‌دن یکی چیقان مکتبك رسمنی کوردم . اکر معارف مکتبك انشاسی ایچون درت بش بیك غروش ویررسه اوست طرفنی برذات تعهد ایلیور .

ابتدائی درجه‌سنده اولمق لازم کلن اسلام مکتبندن چیقدقدن صوکره دها یوکسك برتپه‌ده کائن اولان ارمنی پروتستان مکتبنه کیتدم . مکتب بناسی مدح اولونمغه سزا دکاسه‌ده هرحالده اوته‌کندن أییدر. ذکور واناث آلتمش، یتمش طلبه‌سی واردر . معلم پروتستانلرك واعظی اولوب فخریاً ایفای خدمت ایلیور. قزلرك‌ده آیریجه معلمه‌لری واردر . بوراده انجیل تورکجه اوقودولیور . چوجوقلر تورکجه عباره‌لری أییدن أیی‌یه قرائت ایلیورلر. یالکز قرائت ایلیورلر . یالکز قرائت ایچون اسکی برانشا کتابی انتخاب اولونمشدر. مکتبده تورکجه‌دن ماعدا انکلیزجه‌ده تدریس ایدلمکده‌در . انکلیزجه‌یی بیلمم ، فقط تورکجه‌ده چوجوقلر بزم مکتبده‌کیلردن پك مترقیدرلر و اونلردن چوق تربیه ایدرلر .

مکتبك قارشوسنده‌کی یکی انشا ایدلمش اولان کوچوك پروتستان کلیساسنی‌ده زیارت ودلالت ایدن معلم‌افندی‌یه تشکر ایله‌دکدن صوکره ارمنیلرك مکتبنه کیتدم . بوراده‌ده قیز، ارکك اللی آلتمش چوجوق وار . قیزلر برمعلمه‌نك تحت اداره‌سنده‌در . ترکجه ایچون ینه او اسکی انشا کتابنك انتخاب اولوندیغنی کوردیکمدن کنج معلمه دهاایی قرائت کتابلری موجود بولوندیغنی سویلدم ، چوجوقلرك فقری دولاییسیله

جلب ایدیله‌مدیکی جوابنی ویردی . چوجوقلردن برینه بو کتابدن عبـاره اوقوتدم ، هیچ دوشونمیه‌رك اوقودی . بو مکتبك طابه‌سی تورکجه‌ده اسـلام مکتبنك خواجه افندیسنه معلملك ایده‌بیله‌جك بر اقتدارده‌در .

مکتبدن متأثرانه چیقدیغمی اعتراف ایدرم .

چونکه بوزیارت عثمانلیلر ایچنده اسلاملرك ، علی‌الخصوص تورکلرك نه‌قدر بیچاره قالدقلرینی پك‌ایی کوستریور واستقبالی یاپه‌جق نسلك‌ده سونوك برحالده یتشـدیرلدیکنی نظر عبرته عرض ایلیوردی .

چیقدیغمز تپه‌دن اشاغی‌ایندك. حکومت دائره‌سنك یاننه کلدیکمزده رهبرم باصیق بربنایی کوستره‌رك « حبسـخانه » دیدی . ضبطیه‌لردن مساعده طلب ایدرك ایچری کیردم . بنانك وسط قسمی قغوش‌ایدی . صول طرفده‌کی قاپونك اوزرنده‌کی بویوك کلیدن اوراسنك حبسخانه اولدیغنی آکلادم بوکون نه‌برمحبوس ، نه‌ده برموقوف واردی قاپیدن باقنجه ایچریسـنی کورمك قابل دکلدی . حبسخانه‌ده دائما کثیف قارا کلق حاکمدی . کویا ضیاایکی کوچوك پنجره‌دن کیره‌جکدی . فقط بورایه کیرمکده اوبیله امساك ایدییوردی . هرحالده بورایه عدالتسز محکمه‌لرك حکملریله آتیلان بشریت سـفیله افرادی ایچون کوندوز یوقدی . اونلر کونلرجه ، آیلرجه کیجه حیاتی کچیرمکه محکومدیلر دوغروسی حبسخانه‌نك بوش‌اولماسنه جانم صیقلدی. زیرا بن‌ایچری‌یه کیرمك نه محبوسلرله حسبحال ایتمك ، اونلری‌دیکله‌مك ایستردم .

دائرهٔ حکومت عادی بربنا اولوب غالبا ماهیه یوزغروشه استیجار ایدلمشدر . هربری آیری دائره اولان اوطه‌لرهواسزلقده حبسخانه‌دن

کری قالماز . قائمقام کویلرده بولوندیغی ایچون کوروشمك میسر اولهمدی . وکیلی اولان نائب افندی‌یی زیارت ایتدم . دائره‌لرك بر ایکیسنه اوغرادقدن ، دیکرلرینی شویله بر سوزدکدن صوکره بویله مأمورلره بودائره‌نك چوق بیله أولدیغنی آکلادم .

بوقضانك مأمورلری اوقدر صاحب وقاروعظمت آدملرکه انسان مثلا محکمه کاتبی ایله‌مستنطق معاوننك یاننده کندیسنی عدلیه‌ناظرینك قارشوسنده ظن ایدر . صوکره ایچلرنده صوك‌درجه آلچق کوکللیلری ، برکویلی چوجوغنك ألنده‌کی سود ویایوغورت باقیرینك ایچنده‌کنی ایچوب ییه‌رك برپاره ویرمکسزین صاووشانلری‌ده واردر .

کویلیلر ذاتاً کلوب کیده‌مدکلرندن حکومتك ایشی پك آزدر . عدلیه‌یه برسنه ظرفنده اللی جزا ، ایکی حقوق دعواسی کلمشدر . قضانك پولیس مأموری ، بلدیه طبیبی یوقدر . مدعی عمومیلك ، پولیسلك ، ضابطه مأمورلغی جاهل برضبطیه چاووشنك عهدهٔ درایت واقتدارینه تودیع ایدلمشدر .

فکه‌ده‌کی ایکی اوچ قهوه‌خانه‌ده کاغدوطاوله اویونلرینك حکومتجه منع ایدلمسی پك خوشمه کیتدی . چونکه اوچ بش ساعتلك یردن کتیردیکی بر یوك اودونه مقابل ایکی غروش آلان کویلیلر قهوه خانه‌یه کلوب حالنه کوره قمار اوینار ودائما غیب ایده‌رك بر کونلك سعیك ثمره‌سی اولان ایکیلکی ویرر . بعضاً کیجه‌ده فکه‌ده قاله‌رق کتیره‌جکی اودون یوکلرینی ترهین ایدوب اعتبار اوزرینه اوینار وینه غیب ایلدیکندن آرتق کونلرجه قمار ایچون چالیشیر . ایشته کوچوجك بر شهرك صافدل کویلیلره تعلیم ایلدیکی فساد آخلاق ، کوستردیکی نمونهٔ مدنیت . . .

قضانك بش آلتی کوینك اهالیسی خرستیاندر . بو کویلرده مکتبلر وارمش . وقعه‌ده اهالی بورالرده‌ده طاشقینلق کوسترمك ایسته‌مش ایسه‌ده شایان تأسف حالات تحدث ایتمامشدر . یالکز کویلیلر فکه‌یه کله‌رك خاچینده‌کی اسلاملرك حیاتی تحت تهلکه‌ده اولدیغندن اونلری تخلیص ومحافظه ایتمك ایچون سلاح طلب ایتمشلر وارزولری اسعاف اولونوب سلاحلانه‌رق خاچینه کیتمشلردر . شیمدیکی حالده فکه‌نك اسلام وارمنی اهالیسی پك کوزل کچنمکده‌درلر . ذاتاً عادات ، طرز حیات ولسان اونلری برلشدیرمشدر .

بوکون خاچینه کیدییورم . اورادن سیسه وآطنه‌یه عودتله ایچ ایل سنجاغنی‌ده کزمك ایسته‌یورم .

خاچين

-- ۷ مارت ، ۱۳۲٦ --

مارتك اوچنجی چهارشنبه كونی ساعت بشده فكه‌دن حركت ایده‌رك آقشامی خاچینه كلدم ، فكه‌نك مبنی بولوندیغی تپه‌دن آشاغی‌یه یوله تام بر بچق ساعتده‌ایندك وبوندن صوكره بوغاز ، غایت مرتفع وطاشلق ایكی طاغك آراسندن كمال شدتله آقاقده اولان سیحان نهرینی تعقیبه باشلادی .

نهرك قایالر آراسندن سرعت جریانی ومناظرده‌كی هیبت انسانه خوف وخشیت ویرییوردی . ذاتاً پك دار اولان یولدن یوكسلدكجه بر اوچوروم تشكیل ایدن نهره باقمق ممكن اوله‌میور . كوزلر قاراریيوردی . هله « قصنق » تغییر ایدیلوب یكرمی دقیقه قدر دوام ایدن بر بوغاز وارکه بویوك آغاچلری ، اشكال هندسیه‌یی تنظیر ایلین پك غریب وضعیتده‌كی طاشلری اوزركزه دوغرو هجوم‌ایدییور ظن ایلیورسكز . بورایه كونش بیله كیرمیور . بوغازك صوغوغی‌ده انسانی اوشودییور . حالبوكه بورایه كیرمزدن اول حرارت شمسدن شكایت ایدیلیوردی . هرشی بر سكوت عمیق ایچنده ، یالكز سیحان بوسكوت اخلال ایدیلور . سیوری طاشلرك آرالرنده قارتاللرك اوچوشدیغی مشهود اولیور .

قلبی تضییق ایدن، روحی صیقان بوغازدن چیقنجه انسان کنیش بر نفس آلیور و آرتق حیاتك قیریق دوکوك لوحه‌لری ، قویته یرلرده برایکی کلبه، تك توك باغلر تارلالر باشلایور . کیراجیم ویول آرقداشم اولان برارمنی دلیقانلیسی‌ایسه دائما شن، باشلادیغی برتورکو برساعتدن بری حالا بیتمیور. اونك بوقدر لاقیدلکنه حدت ایتدمسه‌ده بوغازدن قورتولونجه حالی خوشمه کیتدی .

سیحان نهرینی‌یوقاری دوغروا‌وچ ساعت‌تعقیب ایتدکدن صوکره آیرلدق . بوندن صوکره یول اولدقجه عارضه‌سز دوام ایدییوردی . آراده صیره‌ده برایکی کلبه‌یه تصادف ایدیلیور وبزی کورن چیپلاق چوجقلر قوشه‌رق کلیور . پك أنی بللەیه‌مدکلری « آنام بابام یوق ، اوکسوزم » نقراتی تکرار ایده‌رك پاره ایسته‌یورلردی . بونلرك بویوکلری آنالری بابالری ایسه نظرلریله یاپدقلری ایشده کندیلرینی تشجیع وتشویق ایدیورلردی .

خاچینه تقرب ایتدکجه‌یول غلبه‌لکلشدی . برچوق ارمنی‌ارککلر وقادینلر قازمه‌لرینی مرکبلره یوکلتمشلر تارلالردن عودت ایدییورلر، بعضیلری‌ده اودون کتیرییورلردی . بونلر هپ خاچین اهالیسندن ایدی. بن آرالرندن کچدکچه غریب نظرلرله سوزییورلر ، کنج قادینلر وقیزلر یوزلرینی‌اورته‌رك و آرقه‌لرینی‌چویره‌رك یولك کنارینه‌چکیلیوردی کندیلریله کوروشمك ایسته‌دمسه‌ده‌موفق اولەمدم. بو آدملرك لسانلری، طرز تلبسلری ، بوتون تفرعات حیاتیه‌لری‌پك قابا کورونیوردی .

کیراجی: کلدك ، برچاریك قدریولمز قالدی. دیدیکی حالده‌خاچینی کوره‌میوردق . نهایت برکوشه‌یی دونجه شهر عرض دیدار ایتدی .

فقط قاراكلق أپيجه استيلا ايتمش ، بنالر بردومان آره‌سنده قالمش اولديغندن تفريق اولنه‌ميوردي . كوپري‌يي كچدكدن صوكره قصبه‌نك برنجي خانه‌سي ، صوكره دائرهٔ حكومتي كوردك .

بوراسي دوز ايدي . اصل شهره ، چارشي‌يه كيرمك ايچون ايسه غير منتظم، پيس سوقاقلردن يوقاري‌يه دوغرو طيرمانمق لازم كليوردي . سوقاقلر اوقدر عارضه‌لي وميللي ايدي‌كه حيوانك اوزرندن اينمكه مجبور قالدم .

چارشي‌يه كلدك، لكن هنوز ساعت براولديغي حالده خاني آچديرمق أپيجه مشكل اولدي . خان ديديكم صوك درجه پيس بريردر . ذاتاً بوجوارده هپ خاچينده بر علت مدهشه‌نك كمال شدتله اجراي حكم ايتمكده اولديغي ايشتديكمدن ايلك ايشم خانجينك چهره‌سني ، لاف سويله‌يشني فلان تدقيق ايتمك اولدي. دوغروسي كوزلري كوچولمش، لاقيردي‌يي بورنندن سويله‌يور ظن ايديلن بو آدمه امنيت ايده‌مدم وهرشيئمي كندم ياپمق اعتيادنده اولديغمدن كنديسنك خدمتنه احتياجم اولماديغني سويله‌دم ، زحمت ايتمه‌مسني رجا ايلدم . خانجينك كتيرديكي ياتاغه كيرمك بيله مشكل اولدي. اوطه‌ده چوقدن بري كيمسه ياتمامش اولمالي كه هرطرفدن فاره‌لرك زيارتنه مظهر اولدق . بناءً عليه كوزيمه اويقو كيرميور وصباحك ايلك آثارني درت كوزله بكله‌يوردم .

خاچين يوكسك بر طاغك أتكنه انشا ايدلمش بر قصبه‌در . اوچ بيك بش يوز خانه اولديغني سويله‌يورلرسه‌ده بونك نصفي بيله كوروله‌مديكندن انسان بويله دار ومناسبتسز بر يره بوقدر خانه‌نك ناصل ياپيلمش اولديغنه حيرت ايدييور . يكرمي بش اوتوز خانه‌دن

وبر جامع شريفدن عبارت اولان اسلام محله‌سی آيريجه بر طرفده ، دره ايچنده‌در . خاچينك نفوسی اون سکز بيك ، يكرمی بيك قدر تخمين اولونيور . اك اول نظر دقته چارپان پيسلكدر . محله آرالرندن كچركن اولردن انتشار ايدن پيس قوقولردن بو رنكزی طيقامق ، نظركزی كيرله‌تمه‌مك ايچون باشكزی اوككزه اكمك مجبوريتنده قاليورسكز .

كورديككز اركك‌لرك ، قادينلرك وچوجوقلرك چهره‌لرنده فقر وسفالتك ، حفظ الصحه‌يه عدم رعايتك پك درين ومعنيدار چيزكيلرينی سچيورسكز . بر دوقتور اولمامغله برابر فرنكينك ، انسانلغك اك بويوك دشمنلردن بری اولان بومدهش خسته‌لغك سمدار طيرناقلرينك پك چوغنی طيرمالامش اولديغنی كورييور وآكلايورسكز .

فرنكی خاچينده هيچ بر مانعه‌يه تصادف ايتمكسزك هر كون توسع ايدييور ، چوق وجودلری دها زهرلايور . خلق ايسه بوكا قارشی صوك درجه لاقيددر . بناءً عليه بر يابانجی ايچون بوراده مستريحانه اوطورمق ، كزمك ، مناسبتلرده بولونمق قابل دكلدر . حيات پك اليم ، پك دوزخيدر .

خسته‌لق منبعندن ، خاچيندن اطرافه ، كويلرده ده سرايت ايدييور ، علی الخصوص مركز ايله كويلرك مناسباتی بوراده بوس بوتون باشقه بر طرزده‌در . هر كويلينك قصبه‌ده وهر شهرلينك ده كويلرده مطلق بر دوستی بولونديغندن بر ايش ايچون خاچينه كلن كويلی محمد دوغرو دوستنك ، آرتينك خانه‌سنه اينر وبر كون ايكی كون اونده مسافر قالير . كذلك آرتين ، كويه كيدنجه محمده مسافر اولور . بو، عموميدر.

ایشته اساساً وطنك ایکی عنصر قیمتداری اولان اسلاملر وارمنیلر آراسنده شایان افتخار اولان بو طرز مناسبات بوراده موجب فلاکت اولویور ، فرنکینك سرایتنی تسهیل ایدییور . حالبوکه کویلینك خسته‌لغه قارشی یاپه‌جغی اك بویوك تدبیر یا خواجه‌یه اوقوتمق ، یاخود بر طرفه بر نسخه باغلامقدر . زواللی انسانلق ! سن جاهل اولدقجه نه‌قدر بیچاره وحقیرسك ، نه‌قدر جالب استکراهسك .

اگر مبالغه وارسه راویلره عائد ؛ دوقتورلر نفوسك یوزده سکساننك فرنکی ایله مصاب بولوندیغنی سویله‌یورلر. تأسف اولنورکه مرضه قارشی اهالی قدر حکومت‌ده لاقیددر . بالمناسبه اولجه‌ده ذکر ایتدیکم عاجز واختیار سیارفرنکی طبیبنك آلندن‌سیسده اوطورمقدن، کندیسنه مراجعت ایدن هر خسته‌نك آلنه تورکجه یازلمش بر رچته ویره‌رك سولفاتو توصیه ایتمکدن باشقه برشی کلیور شیمدی‌یه قدر عبدالحمید حکومتنك هر شیئه اولدیغی کبی بو حاله قارشی‌ده لاقید قالماسنه بر شی دینه‌مز. فقط حکومت مشروطهٔ عثمانیه‌مز ، اونك ، ملتك یاشامه‌سنی سلامتی ارزو ایدن حمیتلی ارکانی‌ده بو لاقیدیه‌دوام ایدرسه غیر قابل عفو بر جنایت ایشله‌مش اولور.

زیرا غرقزك بوتون معناسیله شعلهٔ حیاتی سونیور ، حسیاتی محو اولویور. خاچینك هواسی ، صویی ضافدر . بونك یاردیمیله کندیسنی دائما قوتلی وزنده طن ایدن قانی‌افساد اولونمش غافل ومعلول اهالیده برکت‌تناسل شایان دقت بر درجه‌ده‌در. هر أوك اوچ بش چوجوغی وار .

سنه‌ده بر چوجوق، بشریته سقط وطوپال بر یاورو دها اهدا

ایتمه‌ین عائله‌لر مؤاخذه ایدیلیور. جنایت تسلسل ایدوب کیدییور . هر حالده مسئله‌نك لازم اولدیغی بر اهمیتله نظر دقته آلنماسی حکومتك وظائف اساسیه ومقدسه‌سندن برینی تشکیل ایده‌ر.

خاچینك ناصل اوچ بیك بش یوز خانه اولدیغنی مؤخراً آکلادم. بوتون خانه‌لر بر برینك ایچنه کیرمش ، یاخود اوسته چیقمش . بر چاتی آلتنده بش آلتی عائله یاشایور وایشته بو صورتله او قدر خانه تشکیل ایدییور . باصیق ، مقمی اولان وهوا ایله ضیانك یعنی حیاتك زیارتنی قبول ایتمه‌ین بنالر آراسنده طرز انشالری وموقعلرینك حسن انتخابی ایله بر حیات ارائه ایدن، استثنا تشکیل ایلین بعض بنالروارکه مراق ایدوب صورارسه‌کز بونلرك آمریقان، آلمان وایتالیان مؤسسات دینیه‌سی،مکتبلری یتیمخانه‌لری اولدیغنی آکلارسکز امریقالیلرك ۱۸۸۸ تاریخنده انشا ایتدکلری بنالر شهردن آیری ودها مرتفع بر نقطه‌ده اولوب یاقینلرده باشقه بنالریوقدر. مطبوعاته، علی الخصوص طنینه زیاده توجه کوسترن بر ذاتك دلالتیله هر کسه آچیلمایان آمریقا پروتستان مؤسسه‌سنك قاپولرندن کیرمکه موفق اولدم. اولا شونی سویلیه‌یم.

متعدد اقسامه تقسیم ایدلمش اولان بو دائره آمریقانك بر پارچه‌سیدر. بوتون اشیا هپ آمریقا مالیدر ، لسان رسمی انکلیزجه‌در . یالکز اهمیتسز بر قاچ شی وارکه طرز انشالرندن واشغال ایتدکلری موقعلردن بزم مملکت محصولی اولدیغی آکلاشیلیور . بر آز انتظاردن صوکره مکتبك تمام بر آمریقالی اولان نازك وملتفت مدیره‌سی بزی قبول ایتدی . ودائره‌نك هر طرفنی کزدیردی . مدیره فرانسزجه بیلمیور، پك ناقص تلفظ ایتدیکی تورکجه‌یی ده انکلیزلره مخصوص بر

شیوه ایله حرفلری اوزاده‌رق سویله‌یوردی. بناءً علیه اصلاً ارمنی اولوب تورکجه وانکلیزجه‌یی پك أیی بیلن بر معلمه‌نك وساطتنه مراجعته مجبور اولدق . بالمناسبه مؤسسه‌نك زمان وصورت تأسس وتشکلنی یعنی ترجمهٔ حالنی صوردم . آمریقالی مدیره تبسم ایده‌رك تورکجه : قوزان اوغلی بورادن قالقدقدن صوکره ! دیدی وانکلیزجه تفصیلات ویردی مسیس قاقینغ نامنده بر قادین قرق سنه‌أول زوجیله برابر بو حوالی‌یه کلیور واسکندروندن حرکتدن صوکره یولده زوجی قتل ایدیلیور. فقط جرأتکار ومتشبث مسیس بویونأ کمیور، امل علویسنی تعقیبدن واز کچمیه‌رك خاچینه واصل اولویورسه‌ده او وقت بورالرك بکی اولان قوزان اوغلی ایله آکلاشه‌مدیغندن مملکتنه عودته مجبور قالیور .

مؤخراً ، بش آلتی سنه صوکره ، قوزان اوغلی ــ مدیره‌نك تعبیری وجهله ــ قالقدقدن صوکره تکرار کلیور . خاچنلیلرك خندهٔ استهزا واستخفافی آراسنده بوموقعی انتخاب وبرچوق پاره‌لر صرف ایده‌رك انشاآته باشلانیور ، بیك سکز یوز سکسان سکز سنهٔ افرنجیه‌سنده آمریقا پروتستان مؤسسه‌سی قطعیاً تقرر ایدییور . مسیس قاقینغ دها برچوق سنه‌لر چالیشدقدن واهالی‌یی جلب ایله‌دکدن صوکره اختیارلامسنه مبنی اداره‌یی خلفلرینه بیراقه‌رق مملکتنه چکیلور وحالا غیاباً ارشاداتنه ، معاونتلرینه دوام ایده‌رك یاشایور . بو قیصه حکایی مدیره همکال احترامله نقل ایدییور ، هم ده دیوارده لوندانه آته بینمش ذکی نظرلی اوتوزبش قرق یاشلرنده برقادینی مصور اولان فطوغرافی‌یی کوستریوردی . بز تورکلر مکتبك هر قسمنده نظرمزه چارپان آلیشمادیغمز آثار انتظامه قارشی متحیر ایدك .

خارجدن اوفاق كوروان بنانك ايچنده نه‌لر يوقدی . شهرده امثالنی كورديكمز چوجوقلری صانكه بوراده دكيشديرمشلردی . مكتب كوچوك و بويوك قيزلره كوچوك چوجوقلره مخصوصدر . بونلردن اوكسوزلر و فقيرلر وبالخاصه كويليلرليلی اولوب ديكرلری نهاريدر وبونلراوفاق بر اجرتده ويررلر مكتب بش آلتی معلمه‌نك تحت اداره‌سنده‌در . مكتبك بوتون اقسامنده ؛ درسخانه‌لرده ، ياتاقخانه لرده وطعامخانه‌لرده طهارت ونظافته صوك درجه‌ده دقت‌ايديليور .

طالبات، طلبه‌نك چهره‌لرندن حيات ، قان فيشقيرييور . نه‌يالان سويليه‌يم ، بوحاله غبطه‌دكل حسدايتدم وبونلری كورمك‌ايسته‌ميه‌رك آمريقانك‌بيلمم نره‌سندن كلن آدملرك توركيانك الك‌هجرا بر كوشه‌سنده اوياندير‌دقلری بو كوچوك نمونهٔ مدنيتده متأثرانه و برعثمانلی صفتيله محجوبانه چيقدم. بويله عثمانلی مؤسسه‌لر كورمك ايچون كيم‌بيلير دها نه‌قدر بكليه‌جكز .

بوندن باشقه آلمانلرك پروتستان ، ايتاليانلرك قتوليك مؤسساتی وار . آلمانلر بالخاصه صنايعی، أل‌ايشلرينی‌تشويق‌ايدييور . مؤسسه‌لرنده كوزل و متين قماشلر دوقيورلر . آمريقاليلرك مختلف محللرده‌كی مؤسساتی يكديكرينه‌معاونت‌ايدييورلر . مثلا چيندن‌بورايه‌اعانه‌كليور. صوكره بورادن مقابله‌ايديليور . اصل ارمنيلرك‌ده مختلف مكتبلری ، كليسالری ويتيمخانه‌لری وارسه‌ده اوته‌كيلرك شعشه‌سنه قارشی پك سونوكدر . خاچين پروتستان وقتوليك نفوذينه پك مساعد بر ساحهٔ رقابتدر . فقط‌حالاً پروتستانلق دهاپارلاق ونافذدر . قتوليكلر كندی روايتلرينه نظراً ــ درت يوزخانه‌يی كچه‌مديكی حالده پروتستانلق بيك

خانه‌یی تسخیر ایتمش ونفوذی شایان دقت برصوتده کوندن کونه آرتمقده بولنمشدر . چونکه بونلر دهازیاده فدا کارلق یاپیورلر .

علی العاده ، تام معناسیله بر خاچینلی‌یی کوزمك اوکنه کتیره‌رك دوشونیورم : بو ، جاهل بر آدمدر ؛ بوتون حقایق حیاتیه‌دن غافلدر. اصلاً ارمنی ابویندن دوغدیغی حالده دیننك ماهیت حقیقیه‌سنی بیلمز. بو طبیعت اساسیه‌نك تحت تأثرنده ایکن اونك ارمنی اعتقاداتنی تدقیق ایدوب مزیات یاخود نقائصنی آکلایه‌رق بر وجدان دینی‌یه مالك اولماسی قابل دکلدرکه قتولیکلکی یاخود خرستیانلق تاریخنده تجدده وحریت وجدانیه‌یه دوغرو برخطوهٔ تکامل دیمك اولان پروتستانلغی آکلایه‌بیلسین ، روحنه نفوذ ایده‌بیلسین . اونی تبدیل مذهبه سوق ایدن شی پك مادی ، پك سفیلدر ؛ صرف منفعت مادیه وپاره‌در وبوکون پروتستانلر دها زیاده پاره صرف ایتدکلری ایچون طرفدارلری دها چوقدر . اکر یارین بونی قتولیکلر یاپارلرسه اونلرك طرافداری دها چوق اوله‌جقدر . کرچه حریت وجدان تسلیم ایدلمش حقوق مقدسه‌دندر . خالص بر عثمانلی روح وحسنه مالك اولدقدن صوکره پروتستان اولسون ، قتولیك اولسون اهمیتی یوقدر . لکن ... هرحالده عثمانلی خرستیانلغی اوزرنده بو قوت شایان اهمال دکلدر . بو قوت ارمنی وطنداشلرمزك جهالتندن زیاده احتیاجندن استفاده ایدییور .

خاچین اهالیسی نه‌قدر چالیشقان اولسه‌لر ینه یاشامقده مشکلات چکرلر . زیرا اونلرك ایشلری چفتجیلکدر ، حالبوکه بو طوپراق بیکلرجه کیشینك زراعتنه مساعد دکلدر. دره ایچنده هراوك براوطه ایچی قدر باغچه‌سی وار . بو باغچه ایکی اوله‌ماز ، هرعائله باغچه‌سنی جانی

قدر صاقلار . ایشته معیشتده‌کی بو دارلق خاچین اهالیسنی هر سنه ولایتك دها مساعد طرفلرینه سوق‌ایدییوروا کثریا کیتدکاری یرلرده قالایجیلقله اشتغال ایلیورلر .

وقعه‌دن صوکره خاچین اهالیسنه حکومتدن وسائرجهتلردن اون بش یکرمی بیك لیرا راده‌سنده اعانه توزیع ایدلمشدر . بنم بولندیغم کونلرده‌ده تجاروامحاب صنایعه عثمانلی بانقه‌سی‌اقراضاتده بولونیوردی . مادةً ومعناً متضرراولان محترم وطنداشلرمز شبهه‌سزمحتاج اعانه‌درلر. فقط بونك افراطی کندیلرینی تنبللکه سوق ایده‌جکدر ظن‌ایدییورم

اهالینك حکومتله مناسباتی پك أییدر . اساساً حکومته تورکلر قدرمطیع اولان خاچین‌ارمنی اهالیسنك عدالتدن ، ایشلرینك دوغرو کورولمسندن باشقه طلبلری یوقدر . بو اساسك‌ده کوندن کونه تقرر ایتمکده اولدیغنی تقدیر ایلدکلرندن کندیلری پك ممنون بولونیورلر . یالکنز الك چوق شکایت ایتدکلری طاپو معاملاتی ، اراضی‌ایشلریدر. اسکی اراضی مأمورلری ایستدکلری کبی خرمن صاوورمشلر . حتی مشروطیتك‌اعلانندن‌صوکره برطاپو کاتبنك سنداتك‌بلا خرج‌اعطاسی حقنده‌کی‌امری آیلرجه صاقلایه‌رق‌مدت‌معافیتك‌انقضاسنه‌وبومساعده‌دن استفاده ایدیله‌مامسنه سببیت ویرمش اولدیغی روایت ایدلمکده‌در .

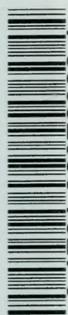
حکومتك بعض دوائرنده ، علی‌الخصوص مالیه‌ده مأمورلرك عددی پك اکسیکدر ؛ مالیه‌ده مال مدیریله صندق امیندن باشقه مأمور یوقدر . حالبوکه خاچین کبی جسیم ومعاملاتی کثیر بر یرده بو حال ایشلرك انتظامنی بالطبع سکته‌دار ایدر . بو فضله عجله‌لرك ، تنسیقاتده تعقیب ایدیلن یاکلش خط حرکتلرك جزاسیدرکه شیمدی

چکیورز . کوچوك مأموریتلره تعیین ایدیله‌جك آدم بولونه‌میور . بونك دوامی معاملات حکومتده انتظامسزلغی ، حقنده عدم ممنونیت وامنیتی موجب اوله‌جقدر .

بزم ایکی نظارتمز کبی خاچین قائمقاملغنده ده مطلقا روم تعیینی تعامل حکمنه کیرمش اولدیغندن شیمدیکی قائمقامده یورکی افندی نامنده بر ذاتدر . کرك مأمورلردن، کرك اهالیدن کوروشدیکم ذواتدن ایشیتدیکم سوزلره نظراً کندیسندن عدم ممونیت علائمی حس ایتدم. قائمقامك یاروفاکاری آتنه دارالفنوننده‌ن مأذون بولنان بلدیه طبیبی در. قائمقام بکك دونمنا اعانهٔ ملیه‌سنك جمعی ایچون مأمورین واهالینك کوستردیکی شوق وغیرته قارشی صراحةً بارد معامله‌لرده بولوندیغی ، عثمانلیلره حریتلرینی اهدا ایدن اتحاد وترقی جمعیتنه قارشی پك صریح ومعنیدار ، طرز معلومده بایات افترالر ایتدیکنی وبو سوزلرك مقام رسمیسنده صرف اولوندیغنی موثوق الکلام آغزلردن ایشیتدم. بوکا تأسف ایدر وحسب التربیه سکوت ایلرم .

خاچین تشکیلات ناقصهٔ عدلیه‌سی اجرا ایدیلن قضالردندر . بر محکمه دیکله‌مدمسه‌ده معاملات عدلیه‌ده آز چوق آثار صلاح باشلادیغی سویله‌نیور . یالکز یکی کلن جزا رئیسی ایله مدعیٔ عمومی معاوننك عجمیلکلری وبو سائقه ایله بعض خطالری روایت ایدیلیور. دقت ایدیلنجه بو خطالرکده تکرر ایتمیه‌جکی پك طبیعی در .

اوچ کون ودرت کیجه قالدیغم خاچینده حالنه قارشی قلباً تأثرلر حس ایدرك، سعادت استقبالیه‌سی ایچون وجدانی تمنیلر اتحاف ایلیه‌رك ممالك عثمانیه‌نك بوکون فرنکینك امواج مخربه‌سی آراسنده‌قپودانسز، دومنسز آواره برکمی کبی چالقانان بو مشهور سفالتندن عادتا قاچدم .

3 1761 06978323 1